د پښتنو قبیلو شجرې

مؤلف م، ج "سیال" مومند

Ketabton.com

یونیورسټي بُک ایجنسي
خیبر بازار پېښور

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځینو پښتنو قبایلو

روایاتي نسبي شجرې

اود

مغومینې اولنډ تاریخ

مؤلف :

م ،ج «سیال» مومند

۱۹۸۶ع / ۱۳۶۵ هـ ش

خورونکی :

یونیورسټی بک ایجنسي پېښور

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پېژندنه

دکتاب نوم : د پښتنو قبیلو شجرې

مؤلف : م،ج «سیال» مومند

د چاپ کال : ۱۹۸۸ع - ۱۳۶۷ هـ.ش

د چاپ شمیر : ۱۰۰۰ زرټوکه

بیه : [illegible]۰/- کلداري

خطاط : خان بهادر «سُرکچوال»

(c) ketabton.com: The Digital Library

«انتساب»

د خپل شهید تره خان جانخان کاکا ۱۹۱۴ع کال
او د بل تره شهید عمرخان کاکا ۱۹۳۳ع کال او د
خپل شهید پلار حاجي میاجان خان، د ځناورچینې
د سرفاتح ۱۹۳۵ع کال، او د خپل ګران شهید زوی
محمد طاهرخان ۱۳۵۸ه.ش جوزا په د رنوا وننګیالو
نوموړنو.

«اهدا»

د خپل مجاهد او غازي ورور محمد جعفرخان حضور،
ته چې د ځناورچینې په جنګ کښې یې د ګائډ پلټنې ته
ماتې ورکړې وه، ۱۹۳۵ع کال، چې د دغه انګریز
فوځ مشر جنرال عملتن ؤ.

م، ج "بسیال" مومند

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان	مخ	عنوان	مخ
تقریظ	۱	اُرمړ	۳۴
سریزه	۳	د خرشبون شجره	۳۵
د کتاب ماٰخذونه	۵	د مند شجره	۳۷
قیس عبدالرشید	۶	داکوبن یوسف شجره	۳۹
قیس عبدالرشید شجره	۹	سړبني قبایل	۴۲
د سړبن او شرخبون شجره	۱۰	کشران زی شجره	۴۳
شیراني بن شرخبون شجره	۱۲	مشران زي شجره	۴۴
بارکزي شجره	۱۷	اتمان شجره	۴۵
محمد زمانخان رئیس هرات شجره	۱۹	ذري زي	۵۰
د بارکزو دویمه حکمرانه کورنۍ	۲۲	خدر خېل	۵۱
میاني بن شرخبون شجره	۲۳	رخړ	۵۲
اُرمړ بن شرخبون شجره	۲۴	خاتون خېل	۵۳
ترین	۲۵	اکوخېل	۵۴
ابدالیان	۲۵	هاموزي	۵۶
برېڅ	۳۳	سړبني قبایل؛ غوري شجره	۵۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

عنوان	مخ	عنوان	مخ
کوکو بن مومند شجره	۵۹	کاکړ (شجره)	۱۱۱
کسی بن شرخبون بن سړبن شجره	۶۵	پڼي	۱۱۵
د خاښي خېلو او غوریاخېلو تعلقات	۸۱	د کدون نسب نامه	۱۱۶
یوسفزي	۸۵	بېټني قبایل - بېټ نیکه شجره	۱۲۰
دیر	۹۰	متوزي قبایل	۱۲۴
مندړ او د هغوی څانګې	۹۵	د بي بي متو او شاه حسین اولاده	۱۲۵
رخړ	۹۶	حاجي میرخان (میرویس نیکه)	۱۲۸
ترکانړي	۹۷	غلجي قبایل : برهان اولاده	۱۳۱
باجوړ	۹۷	علي خېل شجره	۱۳۳
ګیګیاڼي	۹۹	منډوزي //	۱۳۵
غوریاخېل	۹۹	اندړ //	۱۳۶
داوُدزی - خلیل	۱۰۱	ترکي //	۱۳۹
خوګني	۱۰۳	لودي قبایل : ابراهیم لودی	۱۴۲
زیړاني	۱۰۲	میاخېل - دولت خېل شجره	۱۴۹
د خمند اولاد	۱۰۴	مروت شجره	۱۵۱
کسی	۱۰۶	موسی خېل شجره	۱۵۴
غوړغښتي قبایل	۱۰۸	سوړ	۱۵۵
د غوړغښت نسب نامه	۱۰۹	شېرشاه سوري (فرید خان)	۱۵۶

عنوان	مخ	عنوان	مخ
نیازي	١٥٨	معریز خېل - ملک زي	١٨٦
سرواڼي	١٦٠	منکو خېل - خان خېل	١٨٧
غلجي او لودي پښتانه قبایل	١٦٤	د مروتو په علاقه کې نور قامونه:	١٨٧
مترکی	١٦٦	د شیخ شاه روحاني اولاد	١٨٧
خدرزي	١٦٧	میچن خېل، عیسی خېل - مشواڼي	١٨٨
ناصر	١٦٨	سرواڼي	١٩٠
خروټي	١٧٠	کرلاڼي قبایل: کرلاڼي شجره	١٩٢
زیرماني - خدوزي	١٧٤	اپریدي «شجره»	١٩٦
لودي قبایل	١٧٦	خدران 〃	١٩٩
دوتاڼي	١٧٧	خټک 〃	٢٠١
پرنګي قبیله	١٧٧	د چنجو 〃	٢٠٤
لواڼي - دولت خېل	١٧٨	خټک - بولاق 〃	٢٠٥
د میاخېلو څانګه	١٨٠	اتمانخېل 〃	٢٠٨
تتور - نیازیان	١٨١	خوګیاڼي	٢١٢
دوتاڼي	١٨٢	(وزیر)، مسعود	٢١٣
خیسوري - بېلیچ یا یلیچ	١٨٣	(وزیر)، احمدزي	٢٢٥
مروت	١٨٣	مسعود	٢٢٨
ملاخېل	١٨٦	شیتک: (د وړ) شجره	٢٣٥

عنوان	مخ	عنوان	مخ
بنګش ، بنګښ ،	۲۴۷	وزیر	۲۷۵
دله زاک	۲۴۹	ګربز	۲۸۱
اورکزی	۲۵۱	لالی وزیر- شیتک	۲۸۱
منګل	۲۵۱	تهتی	۲۸۳
صنی	۲۵۲	بنوڅي	۲۸۳
وردک	۲۵۲	ګنډاپور	۲۸۵
اپریدی	۲۵۴	بنګښ	۲۸۶
کوکیخېل - ملک دین خېل	۲۵۷	بابړ	۲۸۷
اکاخېل	۲۵۷	د پښتونخوانه دباندې پښتانه	۲۸۹
ختک	۲۵۸	په یوپي کښې پښتانه	۲۹۴
د ختکو ریاست	۲۶۰	په بهار او بنګال کښې «	۲۹۷
د قطبي ختکو خانان	۲۶۸	په راجپوتانه کښې «	۲۹۷
ځدران	۲۷۰	منځنې هند کښې «	۲۹۷
اُتمان خېل	۲۷۰	د حیدرآباد ریاست	۲۹۸
خوګیانی	۲۷۱	په بمبئي او برووده کې پښتانه	۲۹۸
پړبه	۲۷۲	په مدراس کښې «	۲۹۹
د رهان - خاخي	۲۷۳	دجیسور په ریاست کښې «	۲۹۹
		دکشمیر په ریاست کښې «	۲۹۹
توریان	۲۷۴	په برما کښې	۳۰۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقریظ:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ما د ښاغلي سیال صاحب لیکلی کتاب «د پښتنو قبایلو د نسب شجرې» وکوت، ربښتیا چې فاضل لیکوال د دې کتاب په لیکلو او تدوین کښې پوره زیار ویستلی دی او د ډېرې مطالعې به یې کړې وي، او لکه ده چې په کوته کړې دي د موثقه مأخذونو نه یې استفاده کړې ده او په دې موضوع د قبائلي علاقې د پښتنو نه څکښې چا څه کار نه دی کړی، نو په دې مهم کار کښې زه دې یوا ځینی او لومړنی لیکوال پېژنم او د ده د قومي خدمت کولو ستاینه کوم او د زړه د اخلاصه منته یې کوم او د لوی خدای (ج) نه د ښاغلي پوه لیکوال سیال صاحب د پاره، توفیق غواړم چې د پښتنو د تاریخ په خوا و شا کښې نور هم زیار وکاږي او عالمانه او محققانه لیکنې وکړي چې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنو ته د خپل قومي تاریخ نور تیاره کوټونه هم رڼا شي او د پښتون قوم را تلونکي نسل ته نورپوره تاریخي سرمایه او مواد په لاس ورشي ، انشاء الله تعالـــی ، ـــــ

وما توفیق الا بالله علی العظیم .

مسعود الرحمٰن مسعود

پي- اې مومند ایجنسي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

سريزه:

ما د څه ليکلواو ځينو معلوماتواو تاريخي يادا شتونو د راټولولو او ليکلو د ډېر پخوانه شوق او مينه وه او دغه مينه لا شته دی او چې کله فرصت په لاس راځي نو څه کتابونه چې د مودو مودو زما دعمر سرمايه ده «او څه ډېره برخه يې په انقلابونو کښې د منځه تللي هم ده چې زما په ټولو شتو کښې يوازې هم هغه قيمتي کتابونه تل زما په زړه وي» نو کتابونه لولم او ځينې مهم يادداشتونه (په زړه کوونې) د ځان سره بېل ليکم، او په دې لړه (سلسله) کښې مې څه ناڅه کار هم کړی دی او ځينې کتابونه مې ليکلي او چاپ شوي هم دي، او زه به په خپل زړه کښې د خپل قام دا هم يو خدمت گڼم. په همدې سلسله کښې دا د پښتنو د ځينو قبائلو د نسب شجرې او د اوسيدانې ميېنې مې ليکلي دي، خو زه په دې خبره پوهېږم چې دا د ټولو پښتنو قبائلو د نسب شجرې نه دي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا روایاتي شجري يو اځ د قيس عبدالرشيد بابا (رح) نه را روانې دي او ځينې کرلاڼي قبائل هم پکښې راغلي دي خـو د پښتنو د هغه لويو پاچاهانو- ايرانو- سوريانو او بهمنيانو – شنسبيانو، تيمنوا و نورو پښتنو د نسب سلسلې نو څه شوې؟ او په هغې کار نه دی شوی چې لوی- لوی سلطنتونه يې تشکيل کړي وو او د هند نه تر ايرانه پورې او دعرب د بحيرې نه واخله تر خوارزم، خيوا او بخارا پورې يې حکمراني کړې وې، هغه نو څوك وو، او څه شول؟ پرته دخو نامتوا شخاصو لکه علاؤ الدين (جهانسوز) او محمد سام غوري مجاهد نه پرته لوی پاچا، او نور خوا دو څوك پېژني هم نه. په هرحال موږ به کوښښ او سعې او هاند به کووچې خپلي قومي نيمګړتياوې ورو- ورو پوره کړي شوا و دا د زده کړو او تعليميافته ځوانانو کار دی، چې خپل قومي تاريخ او پاتوعنعنو او کلتور- قصواوا فسانوا و د خپل نسب شجروته په پام شيءاو دا کار عملاً وکړي.

موږ خو بخپله وسه پړه يو، دا دی څه ناڅه خو کووا و دا لږ کار هم بې زحمته او بې پلټنې نه دی شوی او خپله ستړيا مو ګاللې ده، زموږ روح به هله خوښ وي چې زموږ ده دا لږ خدمت کوټي پښتانه ومني او په کار يې راشي او پوره يې کړي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اخرکښې د خپل قام حضورته دلته ـ دلته سلامونه اواحترامونه وړاندې کوم او د دوی بری او برم له خدایه غواړم.

م . ج «سیال» مومند

دکتاب ماخذونه

۱: پښتانه د تاریخ په رڼا کښې د سید بهادرشاه ظفرکاکاخېل تالیف.

۲: تاریخ مرصع، دافضل خان خټک تالیف، د وست محمد کامل محمتی.

۳: تاریخ خان جهان لودی، یامخزن افغانی، دخواجه نعمت الله هروی تالیف.

۴: پټهان، د سراُلف کیرو تالیف د محبوب علی شاه ترجمه.

۵: یوسفزی افغان، د یوسفی تالیف.

۶: تذکره د نوی کلي د روشن خان تالیف.

۷: مومند بابا، د سیال مومند تالیف.

۸: د کابل سلطنت بیان، د مونټ سټوراټ الفنسټن تالیف او د پوهنوال حسن کاکړ ترجمه.

۹: پښتون قبائل، د لیفټینټ کرنل احسان الله خان تالیف.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

« قیس عبد الرشید »

ځيني وايي چې قيس عبد الرشيد د کسي په غره کښې اوسېده، خو د خالد بن وليد په ترغيب او تشويق د محمد رسول الله د شرف حاصلولو د پاره په سنه / ٨/ هجري کښې مدينې منورې او مکې معظمې ته ورغلی ؤ او د رسول الله (ص) په حضور مشرف شوی ؤ، او خپل نوم يې قيس ؤ خو د خدای (ج) پيغمبر په قيس باندې عبد الرشيد هم ور ږ برکه، او د هغې نه پس په قيس عبد الرشيد مشهور شو او دا هم ويلی شي چې د مکې د فتحې پر وخت کښې دی د غازيانو ملګری او په مجاهدينو کښې شامل او بنه توره يې هم کړې وه، نو ځکه ورته حضرت محمد رسول الله (ص) د (پټهان) خطاب هم ورکړی ؤ.(۱)

او دا هم په ځينو کتابونو کښې ليکلي شته دي چې قيس عبد الرشيد

---

(۱): پټهان د کشتۍ لاندنۍ تختې ته ويلی شي، اکثراً د کلک لرګي نه جوړېږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بابا په ۵۴۱ / ۱۱٤٦ کښې په کسي غره کښې وفات شوی دی او هم هلته ښخ دی.

د قیس بابا د پلار نیکه سلسله د تاریخ خورشید جهان په قول او د تاریخ مرصع (افضل‌خان ختک) په قول په اسرائیلی او آدم علیه‌السلام پورې رسیږي، خو اوسني پښتانه او وروستنی کول دا قصې نه مني نو ما یې ځکه دلته د لیکلو نه ځنګ کړی دی، وایي چې قیس بن عیص بن سلول ... ... بن افغنه ارمیا، بن ساول ملقب به ملک طالوت او ...

خو زه ترې تېر شوی یم، او د خورشید جهان مؤلف هم دا سمه خبره نه مني، چې په دې سلسله کښې عبدالرشید تر افغانه پورې په (۳۵) پښته کښې رسیږي او حال دا دی چې دغه موده یو زر او شپږ سوه کاله کیږي او په سلو کلونو کښې د رې پشته منځ ته راځي، نو دا سمه خبره نه ګڼي.

پښتنو د کسي غره نه څنګښې خدای (ج) خبر څومره موده په نورو ځایونو او غوراتو تېره کړې ده، او چا به دا یاددا شتونه لیکلي وي او که لیکلي هم وي سم به نه وي. په هر حال مونږ له دې نه تېرېږو او خپل مطلب ته راځو.

د پښتنو داو سنه او پاتې شجرې او قصې هم اکثراً د هند

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنو مشرانو په فرمایښه د پښتونخوا نه لري خوا و شا ليکلي شوي خو معلومېږي چې د دغو معلوماتو په راټولولو پسې پښتنو مشرانو لګښتونه کړي دي او ليکوال يې هرڅوک چې وو(۱) خو دا معلومات يې راټول کړي دي او دا دی نن زموږ په لاس کښې د هغوی د کوښښ او ستړيا په نتيجه کښې څه خوشته دی، کنه موږ ته بايد د هغوی احسان ومنو او منه يې وکړو او د هغوی کړاو او ستړيا ته په درنه سترګه وګورو.

م. ج «سيال» مومند
عقرب - ۱۳۶۴ هـ. ش
نومبر - ۱۹۸۵ع کال

---

(۱) د هغه وخت مشهور ليکوال نعمت الله هروی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیس عبدالرشید

سړبن — غورغښت — بیټ — "کورله"(۱)

د قیس بابا د مشر زوی سړبن دوه زامن وو(۲) " خلک وایي چې مخکښې یې اولاد نه ؤ، نو خپل ورور بیټ ورته خپل زوی اسمٰعیل ورکړو"، چې. د یو نوم یې شرخبون یا شرکبون یا شرف الدین و، او د دویم نوم یې خرشبون یا کرشبون یا خیرالدین ؤ.

---

(۱): د الفنستن کتاب، د پوهاند محمد حسن کاکړ ترجمه، په ۱۸۲ مخ کښې (کورله) د قیس څلورم زوی بولي او دا صحیح خبره ده. "سیال".

(۲): نور لیکوال د قیس عبدالرشید درې زامن کښې چې سړبن، غورغښت او بیټ نیکه دی. خو انګریزي مؤرخ الفنستن (کورله) هم د قیس بابا زوی بولي. او مخزن افغاني هم په ۸۸۰ پاڼه کښې دغه خبره کوي.

دکیرو کتاب د پټان په ۲۳ مخ کښې یې ذکر شته.. مخزن افغاني په ۸۸۰ پاڼه کښې دا مني او سرالف کیرو پخپل کتاب کښې کرلاڼي د غورغښتي څلورم زوی بولي او ځینې نور وایي چې نه دی د عبدالله ارمړ تبني زوی او میندلی هلک دی. خو ماته په ټولو کښې د الفنستن خبره درنه او سمه ښکاري.

خوشحال خټک وایي:

پښتون په اصل کښې سړبني دی — یا غورغشتي یا بیټني دی
غلجي۔ لودی له بیټني له لوره — په سړبن پورې بیاکرلاڼي دی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبن بابا (رح)

شرخبون (شرف الدین) — خرشبون (خیرالدین)

شرخبون (شرف الدین):
- اُرمړ (چې اصلي نوم يې عمرالدين دى - داخلك په لوګر، پېښور او کاڼي ګرام کښې اوسيږي).
- ترين
- شيراني

خو نور شجره ليکونکي ليکي چې د شرخبون يا شرف الدين زامن دا وو:

شرخبون

اُرمړ	بابړ	بړيڅ	ميانه	ترين	شيراني

نوټ: شيخ خرشبون بنه سړى او شاعر هم ؤ، څه وخت چې دى دکسي غرم نه غوړي مرغۍ ته تللو نو دا شعرونه يې ويلي وو:

بېلتانه ناره مې وشوه په کوربانديـ ـ نه پوهېږم چې به څه دي پېښ په ورانديـ

د خپلوانو نه بېلېږم په سرو سترګو ـ د واړه سترګې مې په وينو دي ژړانديـ

اسمعيله ستا ناروې زړه سوري کړـ ـ په چهروډ ويړې پرې سي د زړه مراندي

څمه ـ څمه اوبز ديون مې ډګ ومخ ته ـ د يانه څوري به اچوم و ترخ ته

ستا ياد به مې وي بس د زړه سخ ته ـ که دا څمکه اسمان ټول سي لاندې باندې

اسمعيل د ده ورار وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شیخ خرشبون په باب:

د پټې خزانې په استناد محمد هوتک لیکلي دي. سړبن او بیټ نیکه سکني وروڼه هم دي، دا خبره اکثراً شجره نویس مني او دا خبره هم منلې شوې ده چې خرشبون او شرخبون د سړبن زامن وو او ویلې شي چې خرشبون په کال ۳۰۵ هـ کښې زېږېدلی دی او د شرخبون د زېږېدنې نېټه نه ده معلومه، خوځینې وایي چې ممکنه ده چې دی به هم د څلورمې هجري پېړۍ په اغاز کښې زېږېدلی وي او دا هم ویلې شي چې د خرشبون د شروند په زمانه کښې د هغه پلار او تره (سړبن او بیټ نیکه) لاژوندي وو. په دې خبره د تذکره لیکونکو څه شکونه شته، خو د روایاتو برابر دا خبره همدغسې پر له پسې راغلې ده، او مرکزي حیثیت یې میندلی دی او د پښتنو ټول قبایل له همدې مرکزه چوړلي اگرچې دا وروستنۍ خبره او د پښتنو د سیاسي شهرت اغاز د دې نه پخوا شوی دی او دا ثمې عیسوي پېړۍ په نیمائي کښې لاپښتانه د سپین غره شا و خوا لغمان او ننگرهار ته راغلي وو او د سبکتگین په پوځونو کښې پښتانه د برکه شوي وو.

د پښتنو تشکیلات اکثر په دې څلورو اصولو بنا دي: (۱) د وینې نسب، (۲) خپلوي، دخور-لور ورکړه راکړه، (۳) گوندي، (۴) الحاق او یو د بل سره تړون دی.

اوس به د شرخبون د زوی شېراني شجره ولیکو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

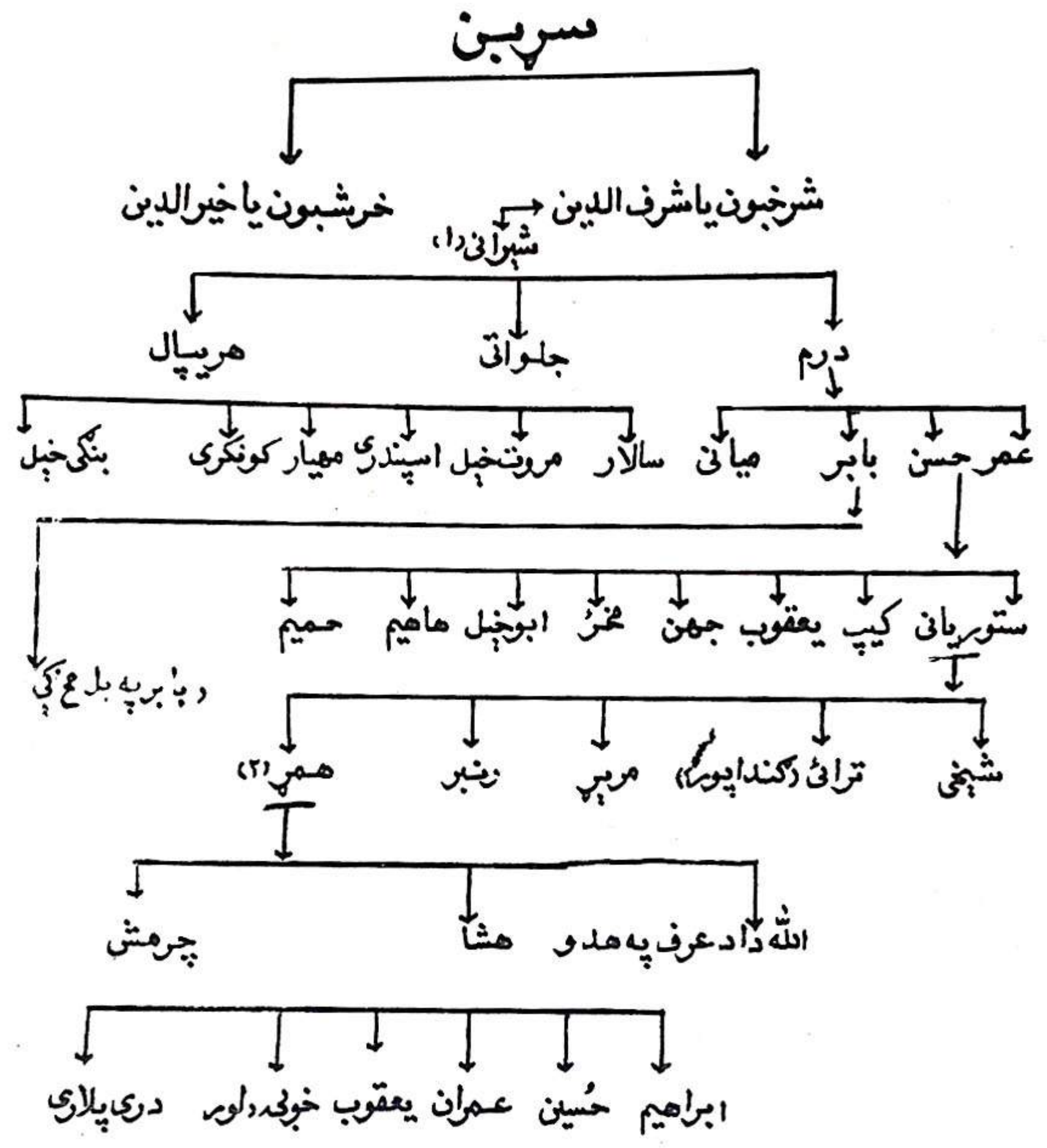

نوټ: شیراني د شرخبون مشر زوی او د کاکړ خوریي وو نو د شیرانو او کاکړو تل یو والی له دې امله دی.

(۱): د پښتنو ټولې ذېلې ۴۰۵ دی. دغسې (۱): سړبني ۱۰۵- غورغشتي قبایل ۹۵ بیټني قبایل ۲۵، مستوزی، غلجي، لودي ۵۲- کرلاڼي ۱۲۸ دی او ټولې څانګې ۴۰۵ دی.
(۲): ستوریاني خوعمر په زوی ولحه نیولي ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

او د ابراهیم ستوراني نه:

شمیر — دولتخېل — دریاخېل — لمند — سپینخېل — نیازي

د بابر بن درم نه:

انجر — سنجر(۱)

سنجر:

سعودخېل — غوریخېل — ابراهیمخېل — اسمعیلخېل — یعقوبخېل

او د هریپال بن شیراني بن شرخبون بن سړبن نه:

یوسف

یوسف:

توزي — تازك

ترین بن شرخبون بن سړبن نه:(۲)

تور — سپین — ابدال (د ۴۳۰ هـ خوا وشا)

---

(۱): سنجر د پنځو واړو زامنو ولاده په سعودخېل او غوریاخېل یادیږي.

(۲): ترین نه تور او سپین لیکلی شوی، خو سیال کاکړ پخپل کتاب (د سویلي پښتونخوا کښې زیړ، نقري) هم یاد کړي دي او بور ترین هم وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

تورنه:
ملموني، کندزي، سیکی، بابو

سپین نه:
وزیر، جام، سلیمان، اومچي

ابدال نه:
سلیمان، زختر

مندی زي، منګل زي، نیکختاني، بټي زي، ترل زي، هارون زي

(هارون زي): عرد زي، ملک یار، اسمعیل زي، بارو زي، حیدر زي، یعقوب زي، بابکر زي، سید زي

(زختر): علي، زدو، عیسی، ماکو، خاکو

حسن زي، پیر زي، خلوزي

زیرک، میر، توري

او د میرنه اسحاق چي اولاد ده یي اسحق زي بللی شي او تفصیل به یي وروسته راشي.

او د ماکونه:
جدال زي، فیروز زي، صاحب زي

او د زیرک[1] بن عیسی بن زخترنه:
پوپل، بارک[2]، اڅکو، مستي (پاتی بل مخ کی)

نوټ: (۱) کیرو د خپل کتاب پټان په ۳۴ مخ کښي وایي د ابدال زامن پنجپا او زیرک دی او د زیرک زامن اڅکزی، بارکزی، پوپل زی او علیکوزی دي.
(۲) بارک په ۷۶۰ هـ خوا و شا کي و.

د پوپل[1] بن زیرك بن عیسیٰ بن زخترنه:

- ایوب
- بارو
- حبیب
  - حسن
  - اسمعیل
  - بامي

او د اسحاق زی بن میرنه:

- ایزنزی
- مندیزی
- هوازي
- فیروزي

او د تور بن عیسیٰ بن زخترنه:

- چلاك زي
- درزي
- تانوزي
  - ګمرازي
  - ستوکني
  - خیرزي
  - حسن زي
  - شیخ زي
  - نویدادزي
  - علي زي
- جاوزي

- نصرت
- ګني
  - معروف خان
    - عمر
  - بهلول
  - علي خان
- شها

او د عمر نه سدو او صالح دي

(۱): پوپل د ۷۸۰ هـ خوا و شا کي ژوندی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عمر نه ملك سدو د سدوزو مورث اعلیٰ د قندهار مرزبان متولد په ۹٦۵ هـ کښې متوفي ۱۰۲۱ هـ او بل زوی يې ملك صالح د ۹۵۰ هـ د شیرشاه معاصر او د احمدشاه دراني وزیراعظم شاه ولي خان د ده د ده په اولاده کښې ؤ.

او د ملك سدو نه: (۱) خواجه خضرخان مرزبان قندهار متوفي ۱۰۳٦ هـ وو.

(۲): مرودخان وفات ۱۰۵۲ هـ او د مرودخان نه حسین خان وفات ۱۰٦۹ هـ. د ملتان د ناظمانو مورث اعلیٰ ؤ.

(۳): زعفران خان، کامران خان وفات ۱۰۵۰ هـ کښې.

(۴): بهادرخان او د بهادرخان نه اسمعیل خان او د هغه نه کمال خان، محبت خان او علي خان.

د کامران خان نه: (۱) عیسیٰ خان (۲): موسیٰ خان او د موسیٰ خان نه هارون ؤ، د هارون نه فتح الله د هغه نه رحمت الله خان د شاه زمان سدوزي وزیر ملقب په وفادارخان وو.

او د محبت خان د اسمعیل خان بن بهادرخان د زوی نه جعفرخان، غازي خان، عظمت خان، حلیم خان او د غازي خان نه بارخان او مومن خان.

بارخان ← نواب محمد خان، خدايارخان، صالح محمد خان

مومن خان ← حاجي عبدالرحمن (په بلخ کې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حاجي عبدالرحمن بن مومن خان نه:

- حافظ رحمدخان
  - عبدالصمد خان
  - نواب شیرمحمد خان
    - نواب سرفراز خان
    - محمد نواز خان
    - ربنواز خان
  - عبدالرحیم خان

او د خواجه خضرخان بن ملک سدو نه

- شیرخان مرزبان قندهار
  - سرمست خان
    - دولت خان مرزبان قندهار
      - رستم خان مرزبان قندهار وفات په ۱۱۱۹ هـ کي
      - محمد زمانخان د هرات رئیس (۱۱۲۲-۱۱۲۵ هجري)
      - نظرمحمد خان
- خداد سلطان مرزبان قندهار سنه ۱۰۵۰ هـ کي

د بارکزي بن عیسی بن زختر بن اودل بن فرین شجره نسب:

- بارکزی
  - بالی زي
  - نورالدین زي
  - رکن الدین زي
  - نصرت زي
  - د وتار (نور په بل ځای کي)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رکن الدین زي بن بارکزي نه؛

زنګي زي - محمد زي - ماکمین زي - سیفل زي - تاروزي - جنګ زي

عیسی زي - باکل زي - بیان زي - خونسی زي - کرجي زي - اچک زي - سرباز زي

د نصرت زي بن بارکزي نه

اتمانزي - سنجر زي - ولي زي - خواجکزي - جمال زي - بودزي - خواجي زي - ابا زي

د محمد زي بن رکن الدین زي نه؛

بارونزي او د هغه نه حاجي یوسف او د هغه نه جمال خان او د جمال خان زامن دا دي؛

پاینده خان - هارون خان - رحیم داد خان - بهادر خان

د پاینده خان لومړۍ ښځې نه زامن وو: وزیر فتح خان، عظیم خان او تیمور خان دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد زمان خان رئیس هرات (۳۲-۱۱۲۵ھ) نه :

زلفقارخان رئیس هرات ۴۲-۱۳۶ ھ
↓
لقمان خان (۱۱۶۲ھ وفات)

لوی احمد شاه بابا غازی د سدوزو د سلطنت بانی د ۷۳-۱۷۴۷ع (۲۶) کاله.

↓ تیمور شاه ۱۷۷۳-۱۷۹۳ع (۲۰) کاله | ↓ سکندر | ↓ سلیمان | ↓ ایوب | ↓ پرویز

د تیمورشاه (۲۶) زامن وو، مشهور یې دا لاندې دي :

- شاه زمان د ۱۷۹۳ع نه تر ۱۸۰۰ع پورې، پادشاه (۸) کاله.
  ↓ قیصر
- شاه محمود د ۱۸۰۰ع نه تر ۱۸۰۳ پورې او بیا ۱۸۰۳ نه تر ۱۸۰۹ - پورې شهزاده کامران(۱) د شاه محمود زوی وو.
- شاه شجاع الملک د ۱۸۰۳ نه تر ۱۸۰۹ پورې، او بیا ۱۸۳۹ نه تر ۱۸۴۲ع پورې (۹) کاله پاچا.
  ↓ شهزاده تیمور | فتح جنګ | شاپور | نادر | صفدر جنګ

---

(۱): وزیر فتح خان هم د شهزاده کامران په هرات کښې په اعتبار نیولی او ړوند کړی یې ؤ او بیا یې په غزني کښې مړ کړ. - او شاه محمود خان هم حاضر وو دغه په امر فتح خان وژلی شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د عظیم خان نه سلطان احمد خان، حبیب الله او سکندر خان دی.

او د پاینده خان د دویمې ښځې نه: پور دل خان، شېردل خان، کوندل خان، رحمدل خان او میرولي خان (د قندهار سرداران وو).

او د پاینده خان د بلې (۲) ښځې نه: امیر دوست محمد خان، امیر محمد خان او جمال خان وو.

او د څلورمې ښځې نه يې: یار محمد خان، سلطان محمد خان، پیر محمد خان، سید محمد خان د پېښور سرداران وو.

د بارکزو حکمران تېر اوله کورنۍ امیر دوست محمد خان د ۱۸۲۶ ع نه ۱۸۶۲ ع پورې پادشاه.

د دوست محمد خان زامن

(۱): محمد اسلم خان.

(۲): محمد اعظم خان (امیر ۱۸۶۷ ع نه تر ۱۸۶۹ ع پورې) (۲) کاله.

(۳): محمد افضل خان (امیر ۱۸۶۵ ع نه تر ۱۸۶۷ ع پورې (۲) کاله.

(دا د واړه یوې ښځې مور نه وو.)

(۴): محمد امین خان.

(۵): امیر شېرعلي خان (امیر ۱۸۶۵ ع نه تر ۱۸۶۷ ع او بیا د ۱۸۶۹ ع نه تر ۱۸۷۸ ع پورې) (۱۰) کاله.

(۶): غلام حیدر خان. (۷): محمد اکبر خان (معروف وزیر اکبر خان).

Kitaboona.BlogSpot.Com

(۸): محمد محسن خان
(۹): محمد حسین خان
(۱۰): محمد قاسم خان
(۱۱): محمد صالح خان
(۱۲): محمد هاشم خان
(۱۳): محمد عظیم خان
(۱۴): محمد رحیم خان
(۱۵): محمد صادق خان
(۱۶): محمد ولي خان

د امیر شېرعلی خان زامن

امیر محمد یعقوب خان — د ۱۸۷۸ء نه تر ۱۸۷۹ء پورې پاچا
ابراهیم خان
محمد ایوب خان — فاتح میوند ۱۸۸۰ء جولائی میاشت
عبدالله جان

محمد افضل خان بن دوست محمد خان نه:

عبدالرحمن خان
۱۸۸۱ء نه تر ۱۹۰۱ء (۲۰) کاله بادشاه

او د امیر عبدالرحمن خان نه:

عبدالله خان
امیر حبیب الله خان
نصرالله خان (۱)
شمس الدین خان
حفیظ الله خان — محمد عمر خان
امین الله خان — غلام علی خان

(۱): امیر حبیب الله خان او نصرالله خان د واړه سکني وروڼه د یوې مور نه وو چې د بدخشان د میرلور وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دامیر حبیب الله خان نه

عنایت الله خان

په ۱۹۲۹ء کښې پنځه ورځې امیر - او بیا لاړ په ایران کښې مړ شو.

امیر امان الله خان

امیر د ۱۹۱۹ء نه تر ۱۹۲۹ء پورې او بیا د وطن نه لاړ او په ایټالیا - کښې ؤ، هملته مړ شو او مړی یې بیا راوړل شو او په جلال آباد کښې د پلار تر څنګ ښخ شو. (۱۰) کاله پاچا وو.

نوټ: د بارکزو د لومړیه کورنۍ (۹۹) کاله دوره ؤه.

د بارکزو دویمه حکمرانه کورنۍ

سردار سلطان احمد خان

یوسف خان — **اصف خان**

د یوسف خان زامن: نادر خان، محمد عزیز خان، محمد هاشم خان، شاه محمود خان، شاه ولي خان

نادر خان: د ۱۹۲۹ء نه تر ۱۹۳۲ء پورې (۴) کاله پادشاه او په ۱۹۳۲ کښې شهید شو.

محمد عزیز خان ← محمد داود خان - ۱۳۵۲ ش - ۱۳۵۷ رئیس جمهور (۵) کاله.

نادر خان ← محمد ظاهر شاه ۱۹۳۳ء/۱۳۱۲ش - ۱۳۵۲ (۴۰) کاله پادشاه.

نونه

محمد اکبر خان، احمد شاه، نادر، محمد داود، بلقیس، مریم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د میانی بن شرخبون بن سړبن د نسب شجره :

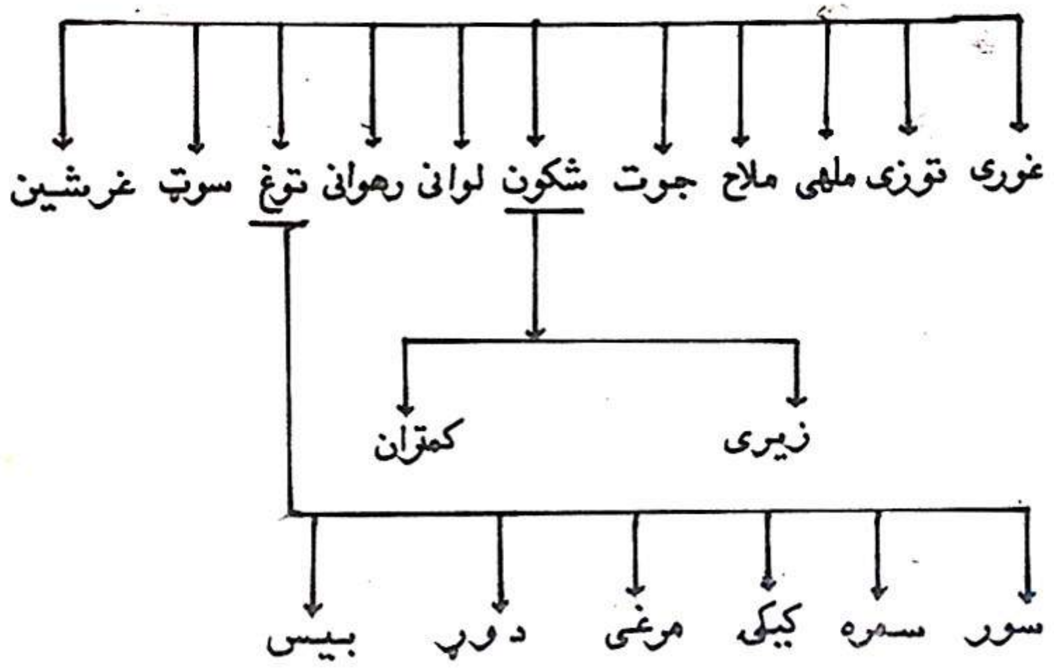

د بړیځ بن شرخبون بن د نسب شجره :

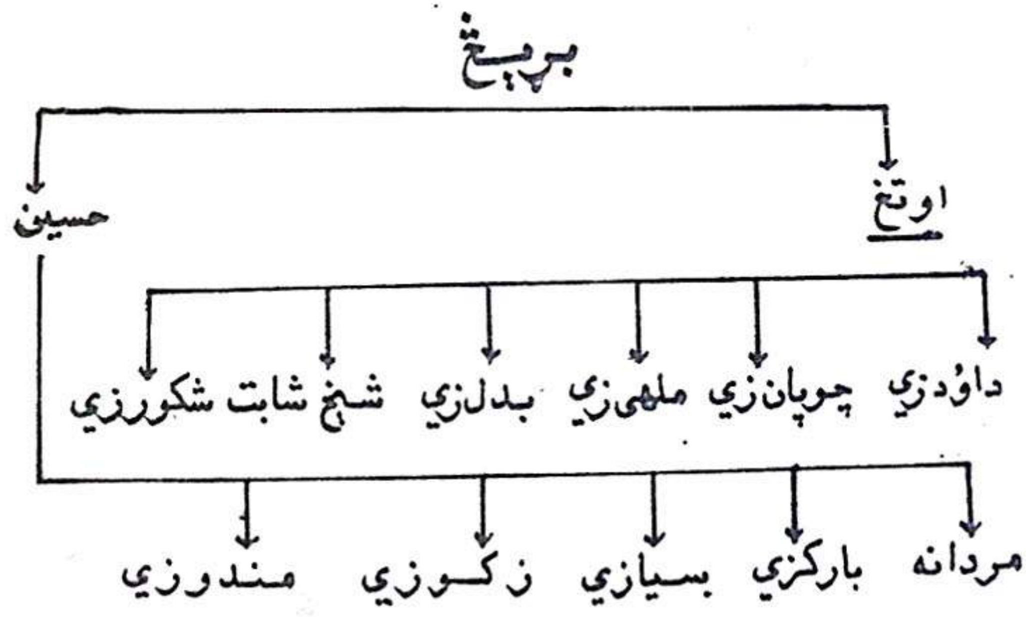

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اورمړ بن شرخبون بن سړبن دنسب شجره

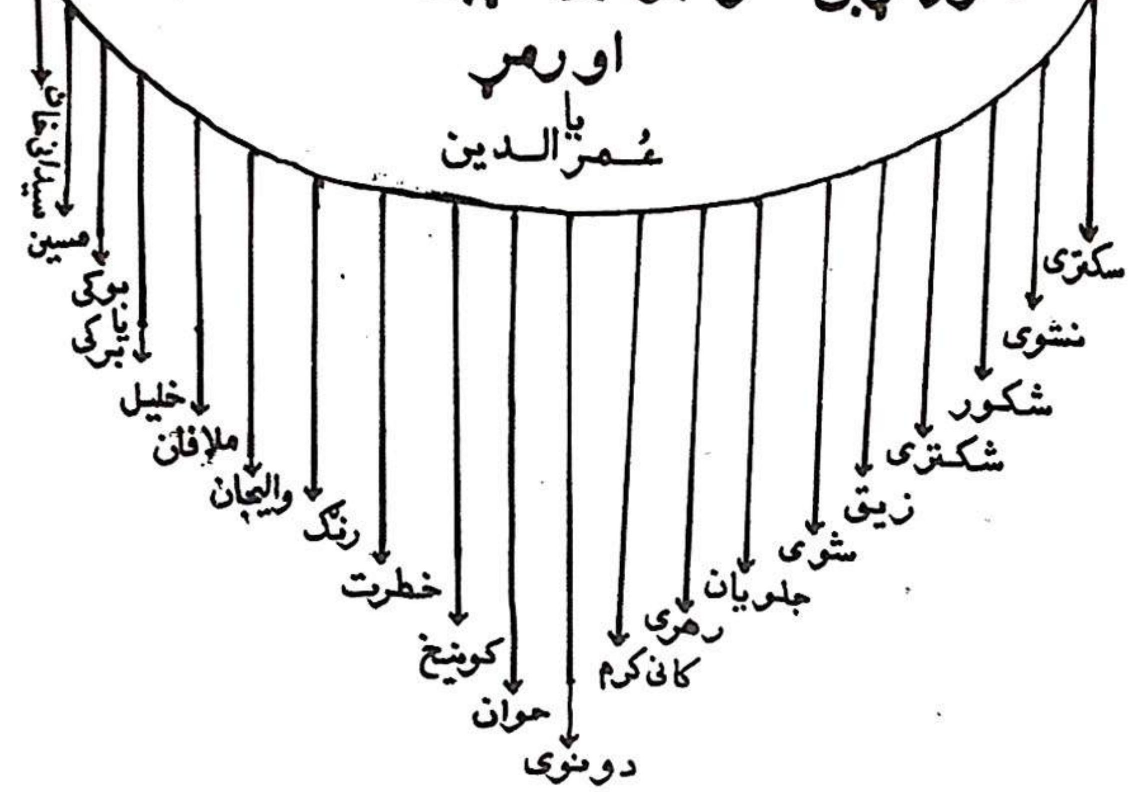

لکه څنګه چې لیکل شوي د شرخبون مشر زوی شیرانی ؤ ، خو پلار د مشرۍ پګړۍ ترین ته تړلې وه نو ، شیرانی په دی خفه شواو د پلارنه مرورشو ، خپل ماما کاکړ ته لاړاو د هغې نه شیرانی د کاکړو سره ګډ شواو بنه بدې د غرغشتو قبیلې سره یوه شوه .

د شیرانو علاقه د ګومل د رې سویل ته واقع ده او کوه سلیمان د کسی غر هم د دوی په علاقه کښې دی ، د دې علاقې په قطبی برخه کښې حسن خیل ، منځ کښې ابوخیل او جلواني او سویل ته یې کیپ او هرپیال تیپې استوګنې دی او د کسی غره په قبله د کوسی په غرونو کښې کاکړ میشته دي . د وزیرو د علاقې په شان دا علاقه هم ډېره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او غریزه ده، خو د کروندې ځمکه پکښې لږه ده.

ترین:

د ترین درې زامن تور، او سپین(۱) او اودل وو چې په «اودالی» مشهور دی او پر ۱۶۳۹ ء کښې وفات شوی دی، خود ترین په نوم سپین او تور شهرت لري او دالي ځانله پښه یادیږي. تور ترین په پشین اوډکه کښې او سپین ترین په هرنائي ډکه کښې او د چوتیر په علاقه کښې پراته دي.

د ترینو او ابدالیانو په خویونو خصلتونو کښې او رواجونو کښې څه توپیر نشته. په ترینو کښې د خانۍ کور په گور ترینو کښې د بېتي زی په ځانگه کښې دی او دا متل مشهور دی چې وائي «خانۍ ده په دوه کوره. په ترین کښې به بېتي ده- په نوحانی(۲) په کښتي ده»

ابدالیان:

په ابدالیانو کښې د زیرک د اولادې نه پرته نورې ډیلې په

---

(۱) خوسیال کاکړ پخپل کتاب «د سویلي پښتونخوا پښتانه» کښې ژیړ ترین هم یاد کړي دي، او لابور ترین هم وائي چې څلور ځانگې کیږي

(۲) نوحانی یا لواني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجیاني یادیږي. د ابدالیانو علاقه اندازاً څلور سوه (۴۰۰) میله اوږده ده او اوه شلې (۱۴۰) میله به پلنه وي. د دې دَ علاقې حد قطب پلو د هندوکش، کوه بابا او کوه سیاه هغه برخې سره لګېدلې دي چې چېرته هزاره او ایماق پراته دي او د دوی قبلې حد د ایران سره او قبله په سویل یې د سیستان سره چې ان تر بلوچستان پورې یې حدود رسېدلې دی، د دوی د علاقې په سویل د شوراوك او خواجه عمران غرونه پراته دي چې پکښې د ابدالیانو یوه پښنه اڅکزي استوګن دي او د هملغوغرونو په نمرختیزه برخه کښې کاکړهم آباد دي. د «مرغه» کلي چې په «غوره مرغه» هم یادیږي او په دغه کلي کښې په ۱۷۷۳ع کښې لوی احمد شاه بابا غازي هم وفات شوی دی. دغه کلي د خواجه عمران د غرونو قطب په نمرخاته پروت دی. د ابدالیانو په نمرخاته د غلجو علاقه ده. د ابدالیانو د علاقې مشهور سیندونه: هلمند، ارغنداو، خاشرود او فراه رود دي.

ویلی شي چې د ترین په زامنو کښې ابدال یا اودل کشرځو د پلار نه پس هغه د قام مشر شو[۱] او د خپلې مشرۍ په وخت کښې یې خپل اولس ډېر خوشحاله وساته.

---

(۱): اودل په ۱٦۲٦ع کښې وژل شوی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داودل دوه زامن وو: (۱) سلیمان (۲) زخترد پلار نه پس.
زختر د قام مشر شو. او ویلی شي چې د زختر شپږ شلې کاله عمر ؤ او ټر
د ړې پښته یې خپل اولاد لیدلی ؤ. په هغه پسې د پلار د وصیت برابر
عیسیٰ د قام مشر شو. د عیسیٰ دری زامن وو: (۱) زیرك (۲) میر
(۳) نور. په پلار پسې زیرك د قام مشر شوا و د زیرك څلور
زامن وو: (۱) بارك (۲) الکو (۳) مستی (۴) پوپل. زیرك پخپل ژوند
خپله مشري بارك ته ورکړه، خوڅو موده وروسته پوپل په
چل او ول خاني خپله کړه او مشري د پوپل کورنۍ ته راغله. د
پوپل دری زامن وو: (۱) حبیب (۲) بار و (۳) ایوب. حبیب د
خپل اولس خان شو او (۵۲) کاله ژوندی ؤ. د حبیب شپږ زامن وو،
د یوه نوم یکښې سردار خان یا بامی ؤ، د مشرۍ د پاره د ورونو
په منځ کښې جنګونه او جګړې ونښتې، خو وروسته د قومي
جرګې په صلاح بامي د قام مشر و ټاکل شو.

بامي او یا (۷۰) کاله د قام مشر ؤ، د مرګه پس ترې دري زامن
(نصرت، ګمنی، شها) پاتې شول خو په دوی کښې یو هم د قامي
مشرۍ لایق نه ؤ.

په بامي پسې بهلول د ګمنی زوی د قام مشر شو، د بهلول نه
دوه زامن پاتې شو: (۱) معروف (۲) علي خان په بهلول پسې معروف
د قام مشر شوا و په هغه پسې د قام مشري عمر ته ورسیده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعمر نه درې زامن (صالح، اسدالله او آدم) پاتې شو، د قام مشر اسدالله شو، دغه سړی په خلکو کښې په «سدو» (تولد ۹۶۵ هـ وفات ۱۰۲۱ هـ) مشهور دی او هم د ده په نامه قبيله په «سدوزی» مشهوره شوله. او هم دا اسدالله د غازي احمد شاه بابا مشر نيکه کيږي.

اسدالله پوه او قابل سړی ؤ، هغه د ابداليو ټولې او غلجو ځينې ځانګې يخپله پره راواړولې او ښه قوي مشر جوړ شو او په ډېر عزت او دبدبه يې خپل ژوند تېر کړو او د ايران - پادشاه عباس اعظم له پلوه دا بداليانو رئيس هم منلی شوی ؤ، ده پنځه او يا (۷۵) کالو په عمر وفات شو او پنځه زامن ترې پاتې شول:

(۱) خواجه خضرخان (وفات په ۱۰۳۶ هـ کښې) (۲) مودود خان (وفات ۱۰۵۲ هـ) (۳) زعفران (۴) کامران (۵) بهادرخان ؤ.

د خپل اولس په خوښه خواجه خضرخان د قام مشر و ټاکلی شو او شل (۲۰) کاله د قام خان ؤ د هغه نه دوه زامن وو: (۱) خداداد سلطان (۲) شېرخان ؤ. په دغه وخت کښې د ايران بادشاه شاه عباس ثاني ؤ د پلار په ځای خداداد سلطان د قام مشر شو، دا ډېر قابل او مدبر سړی ؤ، د خپل اولس جګړې يې ټولې په جرګو او مرکو اواړولې، دغه وخت ابدالي قبيله د قندهار په نمر خاته دارغستان په علاقه پرته وه او د غلجو مشر سلطان ملخي توخي،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ؤ، خداداد سلطان په ۱۰۴۱م-۱۶۴۰ع د غلجو او ابدالیو په منځ کښې حدود د وړوړولده او عزیزولده په توکه سره وویشل. خودې سري په آخره کښې په کاکړو تیري وکړو او د پرکاکړ یې ووژل او کورونه او مېښې یې ورتالاکړې، خوه پرزرېږي پښېمانه شو او د اولس مشري یې خپل ورور شېرخان ته وسپارله د نیایي ژوند یې پرېښود او د خدای په ذکر مشغول شو.

شېرخان د خپلي مشرۍ په وخت کښې د قندهار ایرانیي- بېګلربېګي سره مخالف شو، ایراني سلطنت په ابدالیانو کښې کورنی نفاق ولچولو، د خداداد سلطان د تره زوی سلطان حسین ته یې د میرزا خطاب ورکړو او د ابدالیانو مشر یې کړو. شېرخان د دې په بدل کښې د ترنک رود په غاړه په یوکلک ځای کښې د پره شو او د مغل بادشاه (شاه‌جهان) له خوا ورته د شهزاده خطاب ورکړی شو. دغه وخت د مغلو او ایرانیانو رقابت ؤ، آخر سلطان حسین پوه شو او شېرخان ته ورغی او غاړه یې ورته کېښوده او ایران هم د دغه مخالفت نه لاس واخیست او شېرخان د قام مستقل مشر شو او د پرش (۳۰) کاله مشر ؤ او د (۶۵) کالو په عمر د آس نه ولوېدو او په بنکارګاه کښې مړ شو.

د شېرخان د مرګ نه پس یې زوی سرمست خان د قام مشر شو او (۳۰) کاله مشر ؤ، د هغه نه پس د ولت خان د قام مشر و

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاکل شو، خو دی ورکوټی ؤ نو تره یې حیات سلطان به د مشری کارکولو. په دغه وخت کښې د قندهار ایرانی حاکم "گرگین خان" - گرجی ؤ، دغه ایرانی حاکم په آخر کښې د ولت خان او د هغه زوی نظر محمد خان بندیان او بیا یې مړه کړل.

د دولت خان نه دوه زامن رستم خان او زمانخان پاتې شول. رستم خان د قام مشر شو، خو هغه هم گرگین خان و واژه او ابدالیان بې مشره شول.

ابدالیان د ایرانیانو د ظلمونو له کبله د شوراوک غرونو ته ورونه کډې وتښتېدلې او څه مخ په قبله د فراه او هرات غرونو ته پسې لاړل او څه موده پس د ملتان نه هم څه ابدالي مشران راغلل او ابدالیو په هرات قبضه وکړه، دغه وخت د غلجي میرویس خان زوی میرمحمود په قندهار کښې باد شاه ؤ، هغه د ابدالیو سره په فراه کښې جنگ وکړو او اسدالله ابدالي مشر یې و واژه، د هغې نه پس زمانخان د رستم خان دابدالیو مشرشو، دی د ۱۱۲۵ هـ نه تر ۱۱۳۲ هـ پورې د هرات رئیس او د قام مشر شو.

د محمد زمانخان زامن وو (۱) ذالفقارخان (۲) احمد خان، چې وروسته غازي احمد شاه شو چې د ۱۷۴۷ع نه تر ۱۷۷۳ع - پورې (۲۶) کاله د افغانستان باد شاه ؤ او د پښتنو په طبیعي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حدود وې حکومت وکړ. اولوی شاهنشاهیت یې تشکیل کړو، چې اخر په ۱۷۷۳ع کښې وفات شو او زوی یې تیمور شاه په ۱۷۷۳ع کښې باد شاه شو چې آن تر ۱۷۹۳ع پورې پاد شاه ؤ.

دا کورنۍ په پوپلزو کښې د سدوزو په کورنۍ کښې چې د ۱۷۴۷ع نه تر ۱۸۱۸ع پورې په افغانستان کښې آن تر پنجا به- حکومت کړی دی.⁽¹⁾ او په ۱۸۱۸ع کښې د افغانستان حکومت د سدوزو نه بارکزو کورنۍ ته منتقل شو او بارکزی لومړی باد شاه امیر دوست محمد خان ؤ چې په ۱۸۲۶ع کښې یې کابل ونیو او باد شاه شو.

د پوپلزو یعنې سدوزو او بارکزو د پخوانه سره رقابت ؤ، پخوا مشري د بارك وه او هغه د پلار په ژوند (۱۵) کاله دقام مشرؤ، خو پوپل تری په چل ول مشري ونیوله. د احمد شاه د باد شاه انتخابېدو په وخت هم حاجی جمال خان محمد زی بارکزی د باد شاهۍ په طمعه ؤ خو وروسته په دې فیصله وشوه چې وزارت به د بارکزو په کورنۍ کښې د محمد زو وي. خو په ۱۸۱۸ع کښې څه وخت چې د شاه محمود سدوزي او د هغه د- زوی کامران د بې عقلۍ له کبله وزیر فتح خان ړوند او ووژل

---

(۱) د سدوزو د حکومت دوره (۷۱) کاله وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو، خو د سدوزو او بارکزو په مینځ کښې جګړې روانې شوې او آخر حکومت په ۱۸۲۶ع کښې د دوست محمد خان بارکزي محمدزي شو.

د محمدزو بارکزو حکومت په دوو دورو وېشل کېږي لومړۍ دوره د دوست محمد خان نه چې د سردار پاینده خان زوی وُ د ۱۸۲۶ع نه پیل کېږي چې د ۱۹۲۹ع د امان الله خان د خلع کېدو تر وخته پورې د بارکزو د لومړنۍ کورنۍ د حکومت د دوره (۱۰۳) کاله وه.

دوهم دوریې د محمد نادرخان د سردار محمد یوسف خان د زوی نه چې د سقاؤ د زوی نه چې د امان الله خان نه یې حکومت نیولی وه، باد شاهي ونیوه او په ۱۹۲۹ع کښې پا د شاه شو، لدې

---

(۱) محمد نادرخان د یوسف خان زوی او هغه د یحیی خان زوی، هغه د سلطان محمد خان زوی، هغه د سردار پاینده خان زوی، د امیر دوست محمد خان ورور وُ.

سردار سلطان محمد خان په پېښور کښې او سېده او په پېښور سردار نو یا د ېدل. د سلطان محمد خان مشرور یار محمد خان چې د سید احمد بریلوي سره په جګړه کښې و وژل شو او د وه ورونه یې نور هم وو چې سید محمد او پیر محمد نومېدل.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخته نیولی تر سردار محمد داؤد خان د وخته ۱۳۵۷ه.ش/۱۹۷۷ع پورې د حکومت د وره وه چې په دغه وخت کښې حکومت نور محمد ترهکی ونیوه. د دې کورنۍ د حکمرانۍ د وره (۴۹) کاله وه.

د بارکزو اکثره خلک مالدار دي او ځینې پکښې زمینداري هم کوي. اڅکزي هم د بارکزو یوه څانګه ده، چې په سیاسي غرض احمد شاه بابا دا څانګه د بارکزو نه بېله کړه او ځانله بېله تپه شوې ده.

په ابدالیو کښې نورزي هم د بارکزو همره دي خود وی د ملك په قبلیز و غرو نواو د سیستان په ریګستان کښې خواره واره پراته دي، نوځکه په طاقت کښې د بارکزو نه لږ دي.

علي زي په زمینداور کښې آباد دي او د کرکیلې کار کوي، د وی په خواو شا کښې الکوزي هم پراته دي او د زمینداور په سویل کښې اسحاق زی هم اوسیږي، د وی په مالدارۍ خپله ګذاره کوي.

د ابدالیانو په علاقه کښې هرات، کندهار، ګرشك، فراه - لوی ښارونه دي.

بریڅ:

بریڅ اکثره د شوراوك په علاقه کښې پراته دي، قطب ته یې دُراني او په سویل بلوچ آباد دي، نمرخاته یې دخواجه عمران

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرونه دي او په قبله یې مصرا ده.

د شوراوك په علاقه کښې دلوړے سیند بهیږي له دې کبله داعلاقه ودانه ده. داعلاقه چې برېڅ پکښې پراته دي، لږ و ډېر شپېته میله مربع به وي."[1]

اُرمړ:

داُرمړ اصلي خپل نوم عمرالدین دی، خو په اُرمړ مشهور شوی دی. داُرمړ وځینې خلك په افغانستان کښې په لوګر کښې یې او څه د وزیرستان په کاڼي ګرام او ځینې د پېښور په دریوو کلو برارُمړ، کوزاُرمړ او میانه اُرمړ کلو کښې استوګن دي.

اُرمړ یا عمرالدین د شرخبون زوی، د سړبن لمسی اود قیس بن عبدالرشید کړوسی کیږي. اُرمړ خپلهٔ خاصه ژبه لري چې په کاڼي ګرام کښې پرې اوس هم خبرې کیږي، خو دا نور اُرمړ هغه ژبه نه وایي او په پښتو خبرې کوي.

---

[1]: د هندوستان مشهور نواب رحمت خان او د ۱۸۵۷ع کال د جنګ آزادی مېړه جرنیل بخت خان هم د واړه د بړېڅ د قبیلي نه وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خرشبون بن سړبن بن قیس عبدالرشید اولاده

خرشبون یا خیرالدین

کند — خمند — کسی

او د کند نه خښی یا خښنی زجینی اوغوري دی.

(۱) بسود شېخا بنځه وه

د بسونه ترکاڼي دي چې په باجوړ کښې مېشته دي.(۱)

اولاده یې ماموند او سالارزي دی.

(۲) میرجانه د شېخا بله بنځه وه.

مک — مند

د مک نه یوه لور وه کاکی.

اولاد یې «کیګیاڼي» دی.

---

(۱) نوټ: ویلې شي چې د بسونه ترکاڼي دی د ترکاڼي نه ماموند او سالارزي دی. د ماموند نه برهوزي، برم کازي او کاکازي. او د سالارزي نه برسدین او لرسدین او د چارمنګو قومونه دي او د چارمنګي نه شمه خېل، تورخېل، هلال خېل، خانزده ګان دي.

ترکاڼي د باجوړ په جندول کښې مېشته دي او ځني یې څلور قامه کښې: عیسی زي، سالارزي، ماموند او ... زی، د جندول عمراخان مست خېل عیسی زی و. (نور په بل مخ کښې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویلي شي چې د ترکاڼي دوه زامن وو:

۱، موسی ۲، شعیب.

د موسی اولاده ۱، محمود یعني لوی ماموند ۲، اسمعیل زی،

د اسمعیل زي اولاده داده: ۱- وړوکی ماموند ۲- کاکتور ۳- حسن

۴- عیسی یا اسیوزي ۵- مدی چې اولاده یې خوږجي، معروف او

الیاس دی ٦- هارون ۷- موردی ویلی شي چې د کاکتوړ اولاده ده

بدخشان او هرات ته تللې ده او دککی زی اولاده پنجاب ته تللې

ده او ایسوزي په جندول کښې اړولی دی چې مست خېل قبیله هلته

ایسوزی دي. عمراخان د جندول د امان خان زوی د فیض طلب خان

نمسی هم مست خېل ایسوزی ؤ.

ترکاڼي تر ۱۵۰۸ع پورې په لغمان کښې وو او تاریخي معلومات

یې شته چې په ۱۵۱۹ع چې بابر مغلی با د شاه باجوړ نیولو هم ترکاڼي

دلته په باجوړ کښې نه وو او وروسته راغلی، خود یوسفزو او

دله زاکو په جنګ کښې ترکاڼي د ملک کجو یوسفزي په مرسته راغلي

وو او د ملک هیپو دله زاک او د هغه وړوړ شاه جهان د پاینده

او برهان کاکی زی د لاسه وژل شوی دی.

داوسنی ترکاڼي داسې دي مست خېل عیسوزي په جندول او

ماموندزي او بشپې داسې دي:

کاکازي، وړیا زي، خلوزي دي. او سالارزي دا خېلونه دي:

Kitaboona.BlogSpot.Com

شمه خېل، تورخېل، هلال خېل او خانزادګان دي. د ترکا ټوډخانۍ کوړ براهیم خېل هم سالازي دي او په هلال خېل ګډېږي.

مند

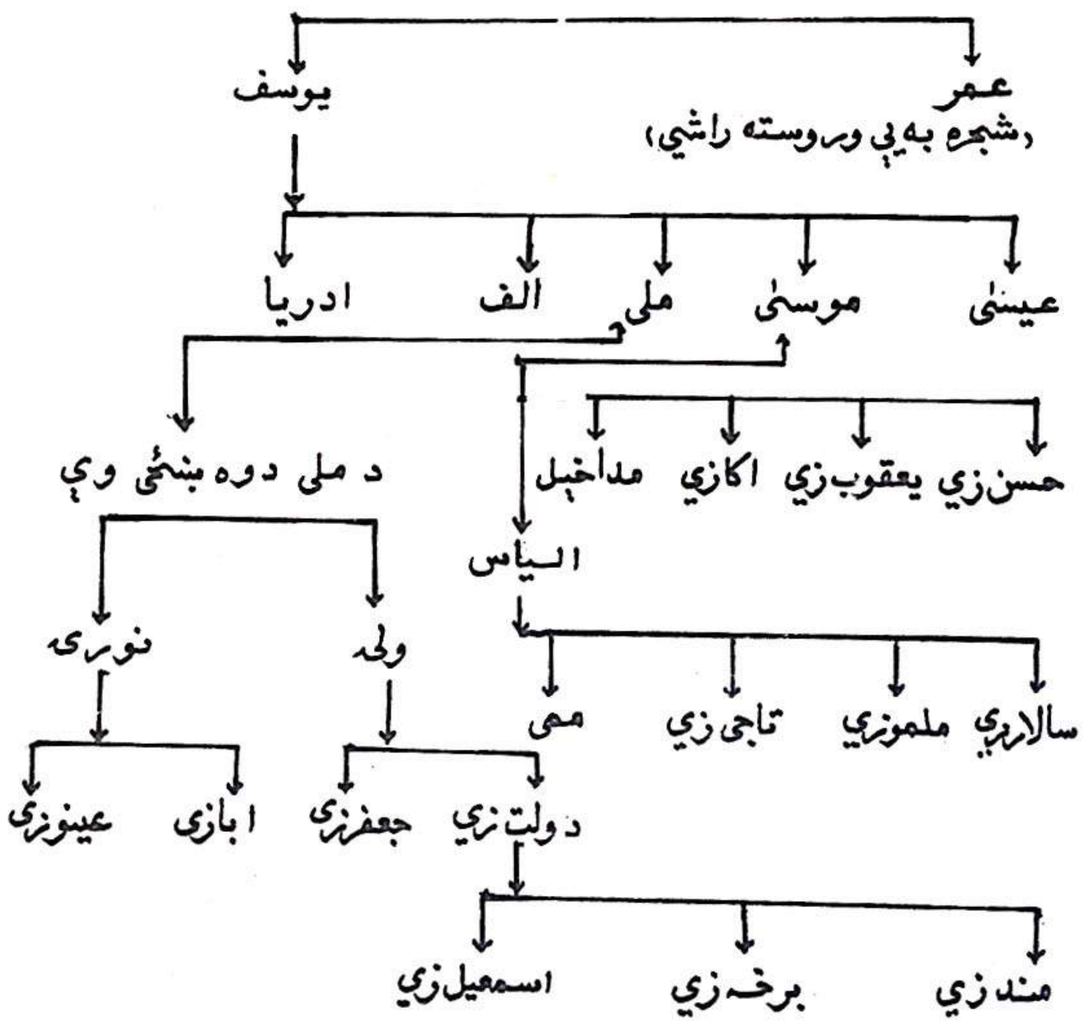

د سالارزي بن الیاس بن موسیٰ بن یوسف نه :

ایپخېل او علي خېل دي، چې د ایپخېل نه مرجان خېل، علی شېرخېل او کمبوخېل دي او د علي خېل نه جلال خېل او هوتي خېل دي -

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جلال خېل نه حسن خېل ، مصري خېل ، ولدخېل دي او دهولي‌خېل نه ؛ فرید خېل ، فتح خېل ، طاؤس خېل ، همېل خېل دی . د ماموزي بن الیاس بن موسیٰ بن یوسف بن پنجپا او مخوزي دی.
او د تاجي بن الیاس بن موسیٰ بن یوسف نه ګدري زي دي . او د ګدري زي نه حسن خېل ، بهرام خېل ، علي شېرخېل او سین خېل دي.[1]
د ممي بن الیاس بن عیسیٰ بن یوسف نه عایشه زي[2] او د عایشه زي نه باخېل ، خدین خېل ، موسارخېل او خاکي زي دي.

---

(۱) دعیسیٰ بن یوسف اولاده په اګره دره او د اباسیند په شرقي او غربي غاړو دان دي ، او د موسیٰ اولاده په بنیر پرته ده.
د ملي زي اولاده په دیر او پنجکوړ پرته ده.
د اکود اولادې شجره بنودل شوې ده او یا زي د مور د ازاره کبله نه دي ډېر شوي او څه لږ و ډېر چې دي د چغرزو سره او سیږي .
(۲) اولاده یې د ښځې په نوم عایشه زي یادیږي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکو بن یوسف شجره

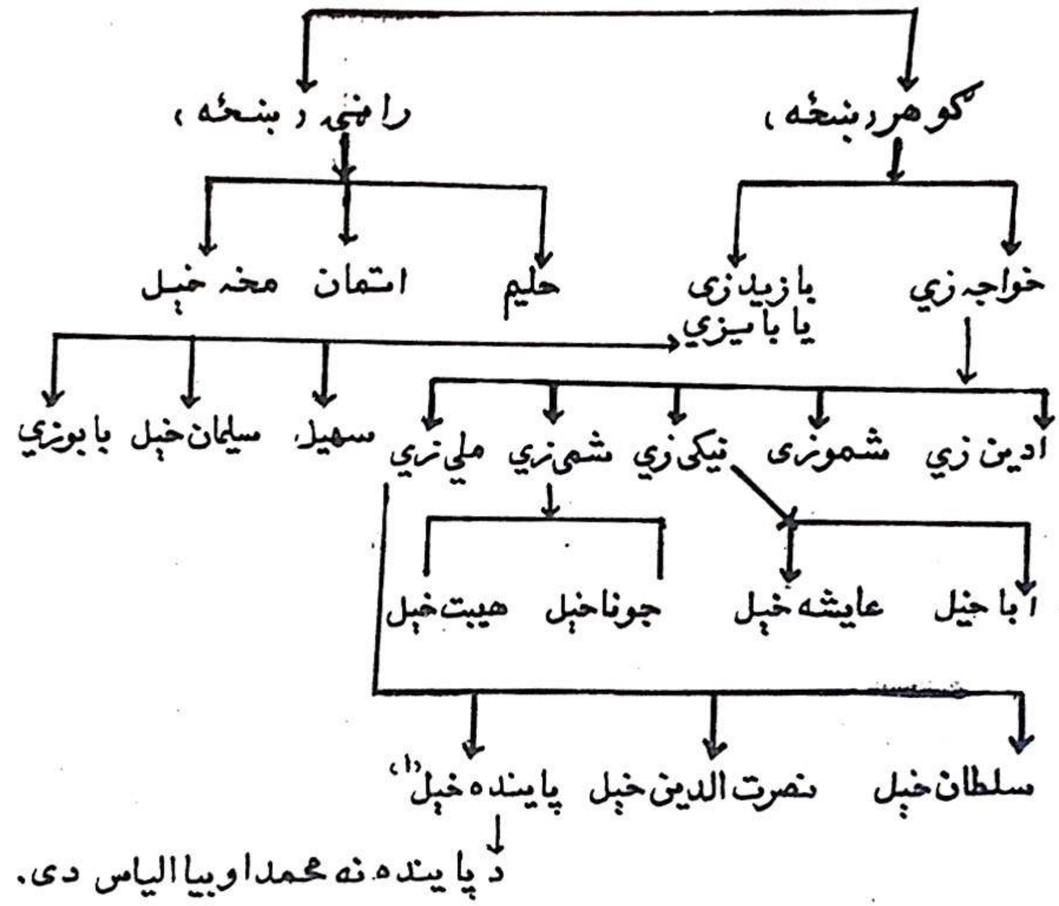

(۱) د دیر نوابی د پاینده خېلو په څانګه ملیزو کښې راغلي ده او د دې کورنۍ مشر الیاس اخون صاحب وو، خوکیر ولیکي چې لومړی خان اسمعیل خان ؤ۔ وایي چې غلام خان د دیر د خانۍ مؤسس ؤ.

الیاس بابا د ابراهیم هغه د با احمد هغه د پاتیره بابا زوی ؤ. د الیاس بابا نه : اسمعیل، خضرخان او غلام جان دی. د خضرخان نه قاسم او د هغه نه غزن خان د هغه نه رحمت الله خان د هغه نه اورنګ زیب خان د هغه نه شاه جهان وروستی نواب ؤ چې ۱۹۶۰ء کښې د پاکستان حکومت لرې کړ و.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سهیل بن بایزی بن گوهر بن اکو، بن شریف نه؛

- اباخېل
  - خان خېل
  - شېراغا خېل
  - خشالی خېل
  - حاجی خېل
  - سمعیل خېل
- عزین خېل

او د سلیمان بن بایزی بن گوهر نه؛

- متوزي
  - لال خېل
  - بهلول خېل
- موسیٰ خېل
  - فتون خېل
  - درویز خېل
  - دولت خېل

او د بابوزي بن بایزي بن گوهر بن اکو نه؛

- اباخېل
  - هندو خېل
  - پیره خېل
  - بازید خېل
  - میرو خېل
- مالي خېل
- برت خېل
  - دادي خېل
  - زرنگ خېل
- اکاخېل
- معروف خېل

او د اکو د بلې ښځې را منځه نه درې زامن ووچې ځکښې لیکلي شوي هم دی: (نور په بل مخ کښې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

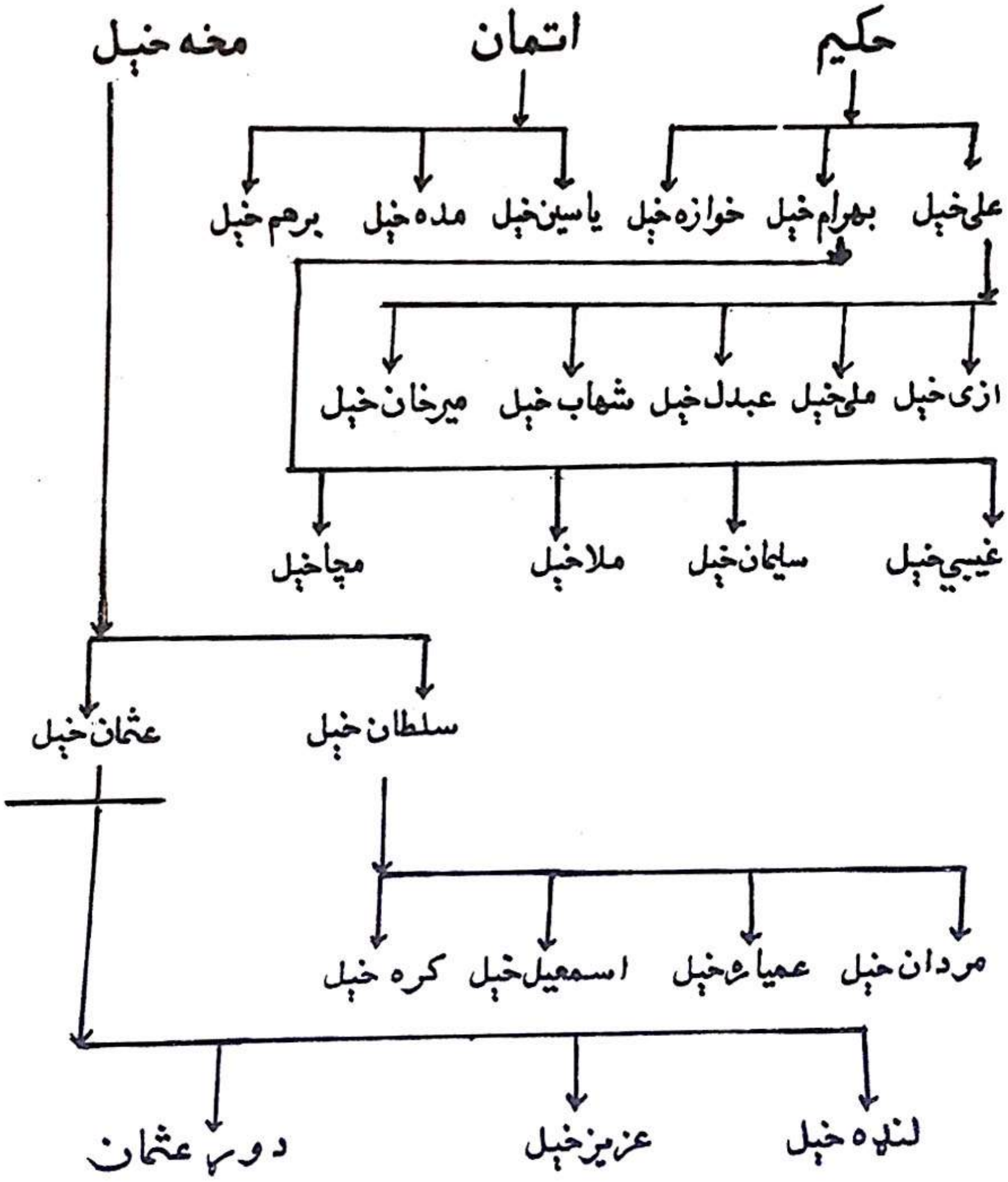

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبني قبایل

منډړ

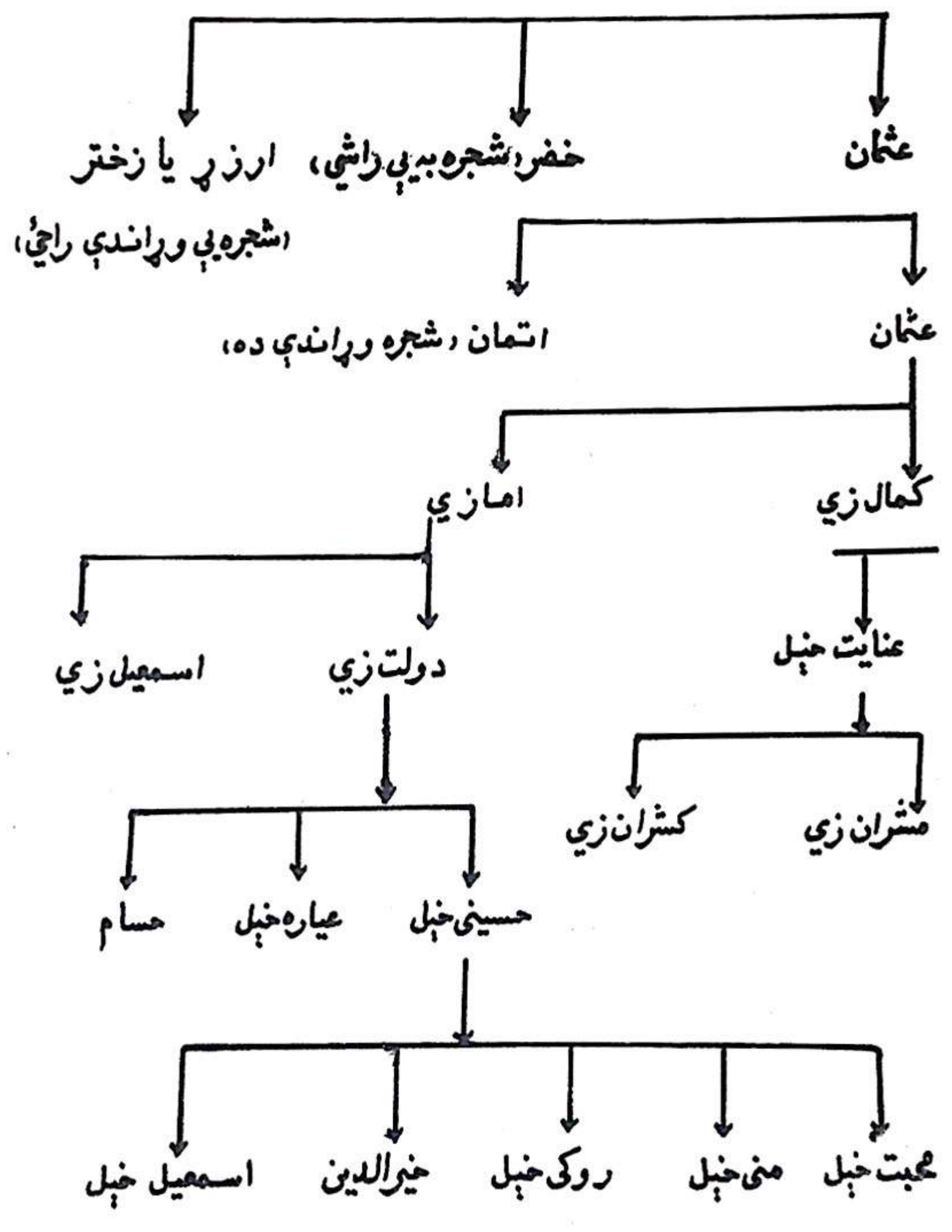

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا سمعیل خیل نه غازي خاني او دلاورخان کور، او دلاور نه کیوردی.

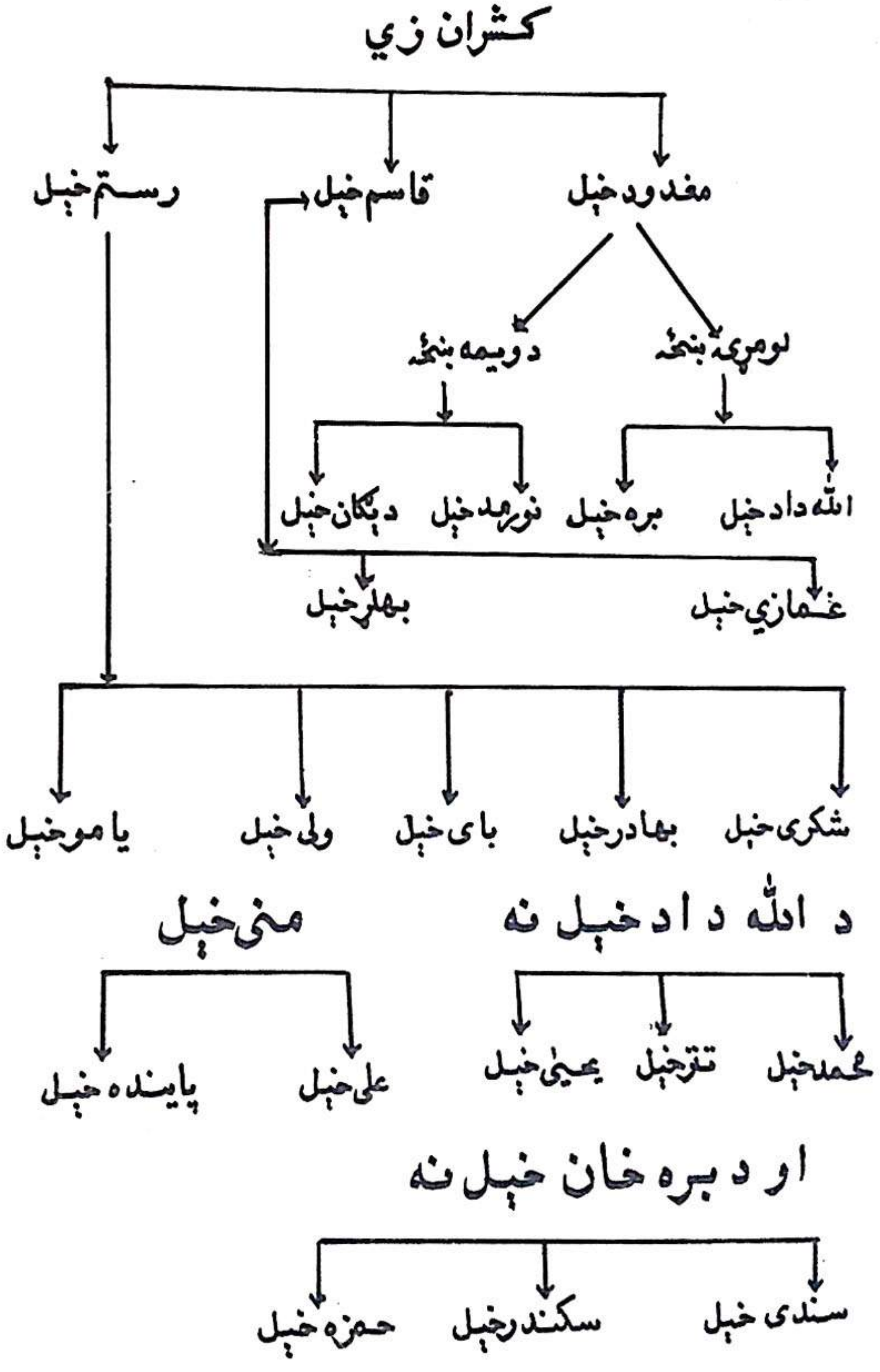

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مشران زي بن عنايت بن کال زي بن عثمان بن
بن مندړ نه

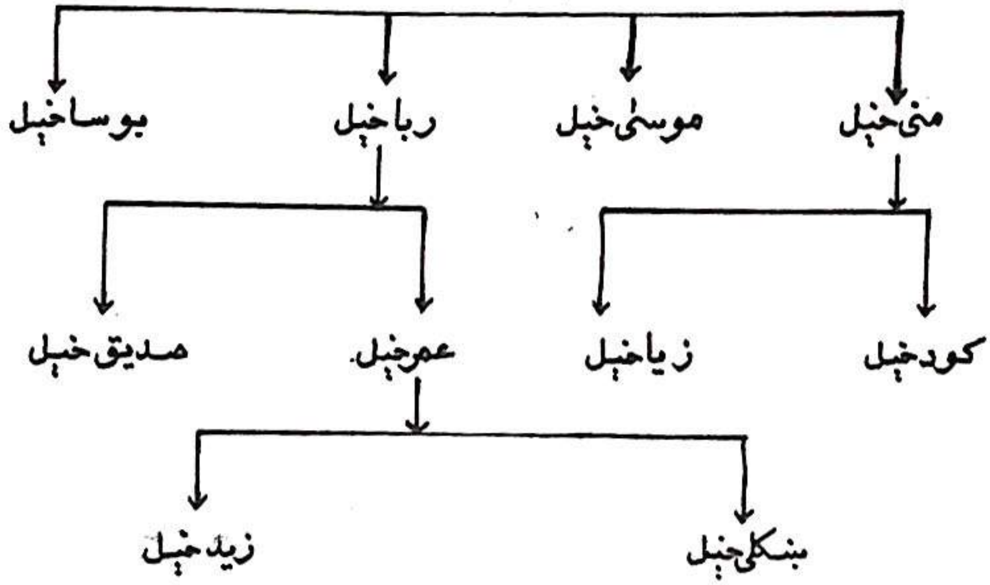

د عياره خېل بن دولت زي يا بارك نه معروف خېل ، ملي خېل ، قابل خېل دی . او د ملي خېل نه خان خېل ، خواجه خضرخېل، سلطان محمد کوړ دی .

او د قابل خېل نه بهرام خېل ، متاخېل ، زمان خېل ، سنگوخېل او د سنگوخېل نه سعيد کوړ دی .

او د اسمعيل زي بن دولت زي نه بوته خېل ، بقال خېل - جوناخېل ، سکندرخېل ، يعقوب خېل ، د يعقوب خېل نه اوريازی او اسحاق زي دی .

د سکندرخېل نه طاؤس خېل ، دوړخېل ، بام خېل دی . اود

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حسام بن دولت زي نه بازيدخېل دی او د هغه نه سيدخېل او سليمان خېل دی.

د سيدخېل نه جمال، جلال او نيکنام دی، او د سليمان نه - ملاميرداد، الله داد د ملامير نه پير وخېل، نقره دين خېل، عيسیٰ خېل يا نورخېل دي.

شجره اتمان بن عثمان بن مند

اتمان

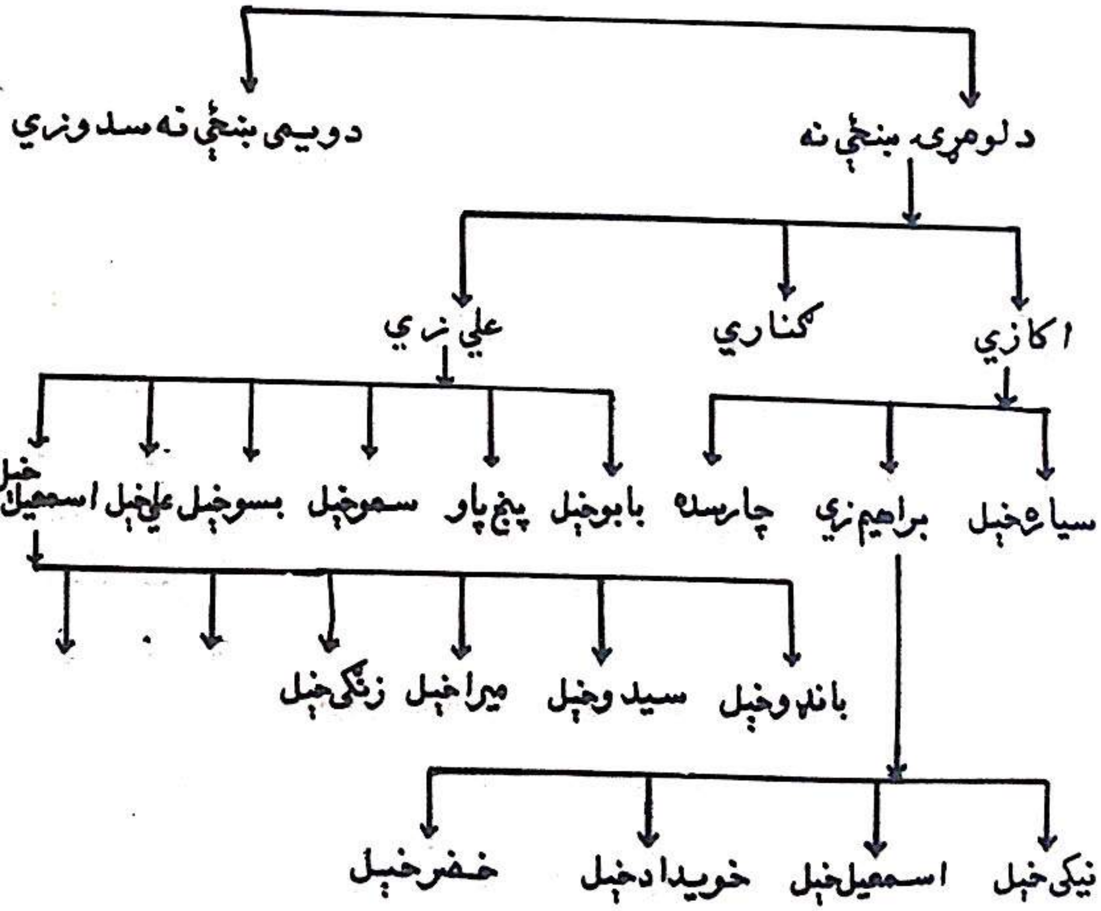

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

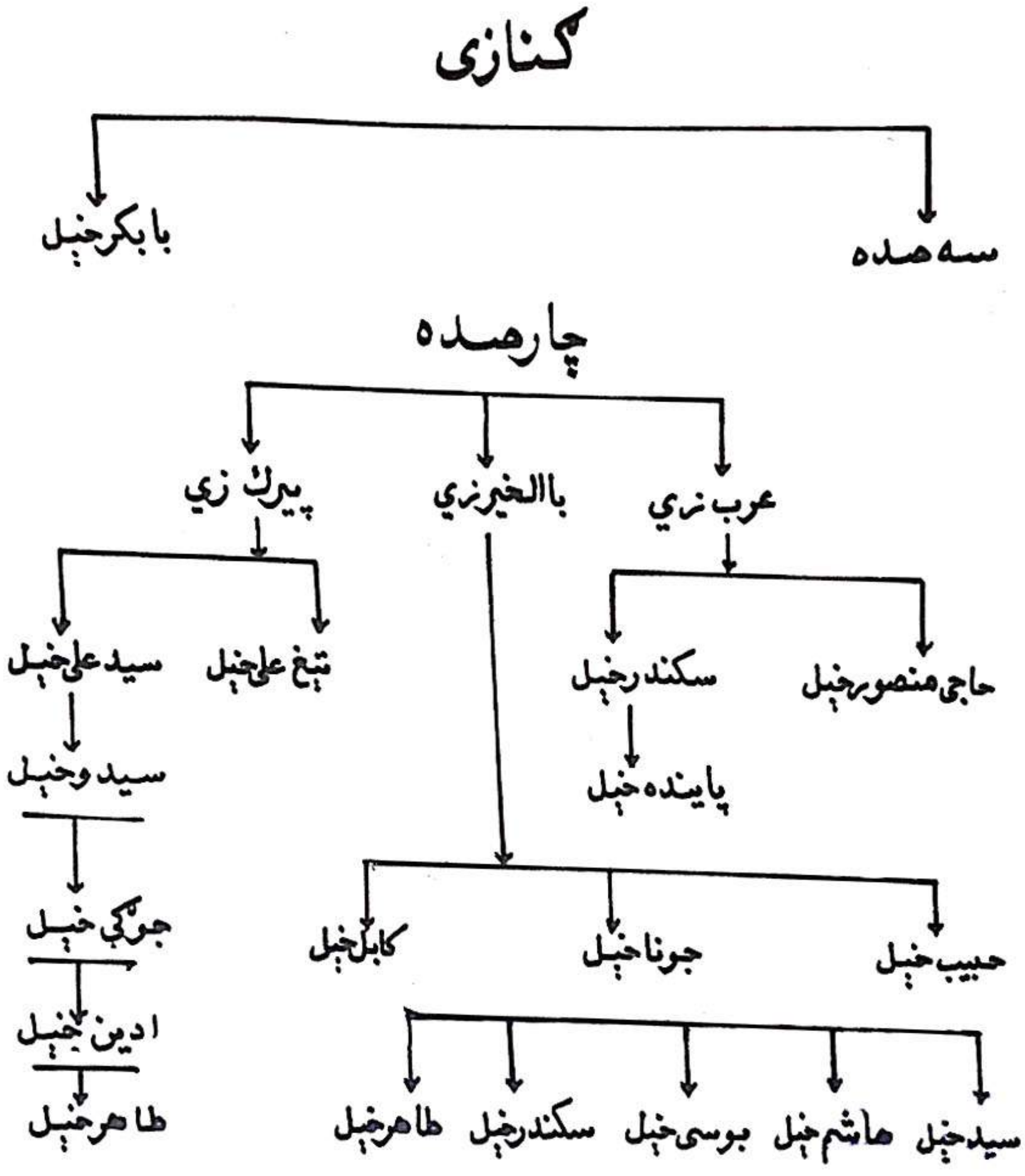

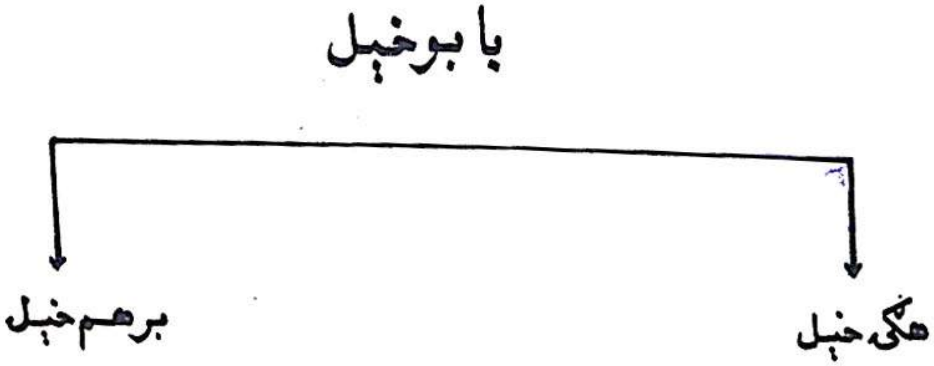

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«پنج پاو»

- کالوخېل
- پاینده خېل
- عمرخېل
  - طاؤس خېل
  - باباخېل

«سمبوخېل»

- بسوخېل
  - دونی خېل
  - حواجي خېل
- علي خېل

«خضرخېل»

- امیرزي خېل
- اوسی خېل
- شادوم خېل

- بابرخېل
- پانوخېل
- مددخېل
- اوریاخېل

د شیخ علي خېل بن پیرک زی نه:

- نیکنام خېل
- فرید خېل
- جهانګیرخېل
- خان خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

د سه صده بن کنازی نه؛

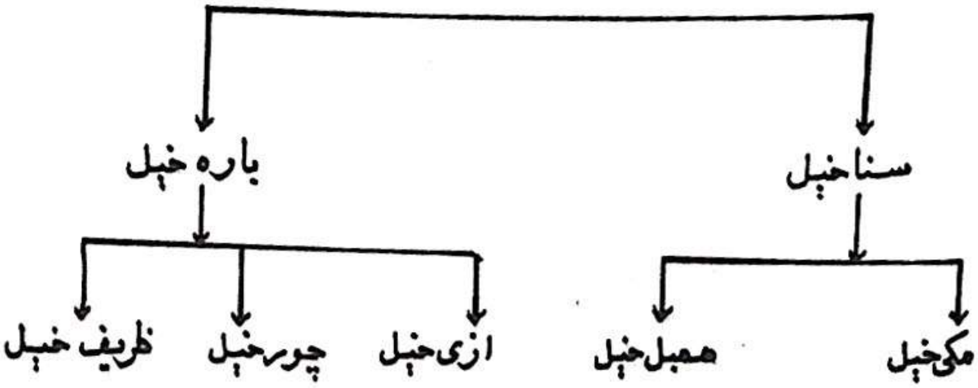

د باکو بن کنازی نه؛

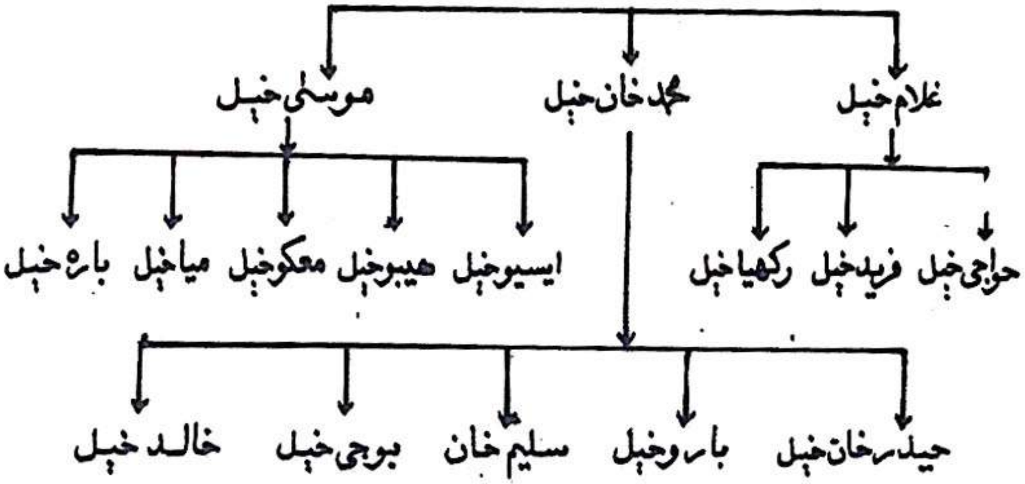

د سدو بن اتمان د (۲)، ښځې نه؛

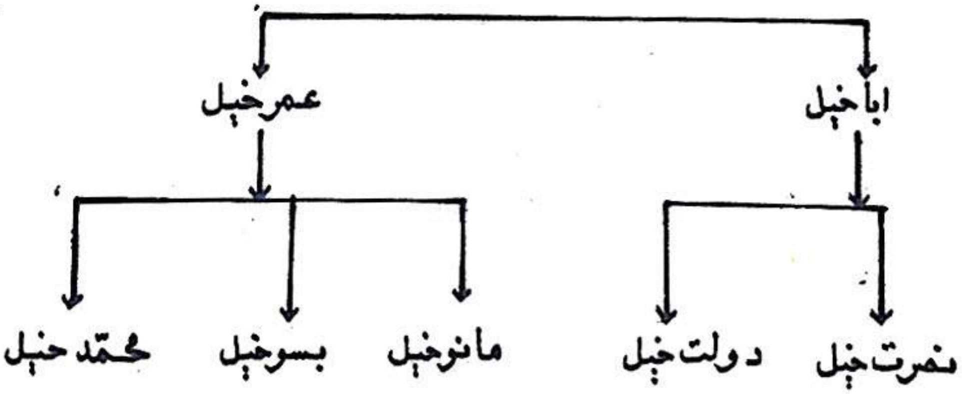

(نور به بل مخ کښې)

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصرت خېل بن اُتمان بن سدونه

میوخېل

ایسوخېل   غالي خېل   درې تپې   منصورخېل

خضري خېل   یاسه خېل

اوسنی

داوسني خېل نه بلرخېل - طاؤس خاني ، ایپ خېل ، یحیايي جوخېل - زکریاخېل دي . اود بلرنه د زریاخېل دي

او د " درې تپې " نه : حکاخېل ، مکاخېل ، حسن خېل دي .

د دولت خېل بن اباخېل بن حلوزي بن اُتمان نه :

دنیاخېل

معروف خېل   بره خان خېل

سه صده

داودخېل   مچي خېل   بره خېل   شرفه خېل

او د ماني خېل بن عمرخېل بن حلوزي بن اُتمان نه :

طاؤس خاني   شمه خېل   کرم خېل   شېرزادخېل

او دیسوخېل بن عمرخېل نه : زیدخېل ، مستي خېل ، سلطان محمدخېل ، جوخېل او قسي خېل دي .

او د محمد خېل بن عمرخېل نه : میري خېل ، سامل خېل ، ایوب خېل او نیکنام خېل دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دري زي بن سد و بن اتمان د نسب شجره:

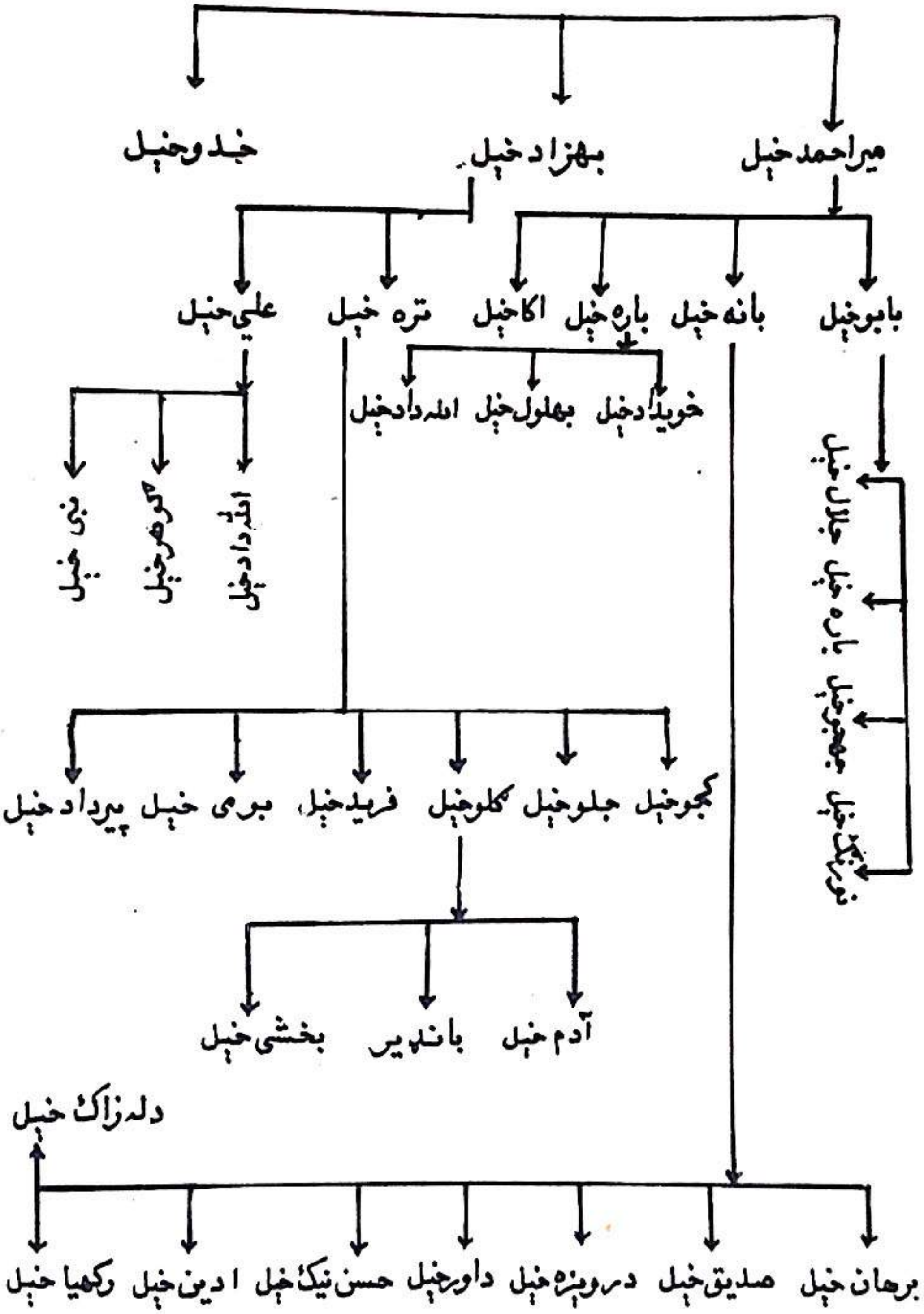

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"خدوخیل"

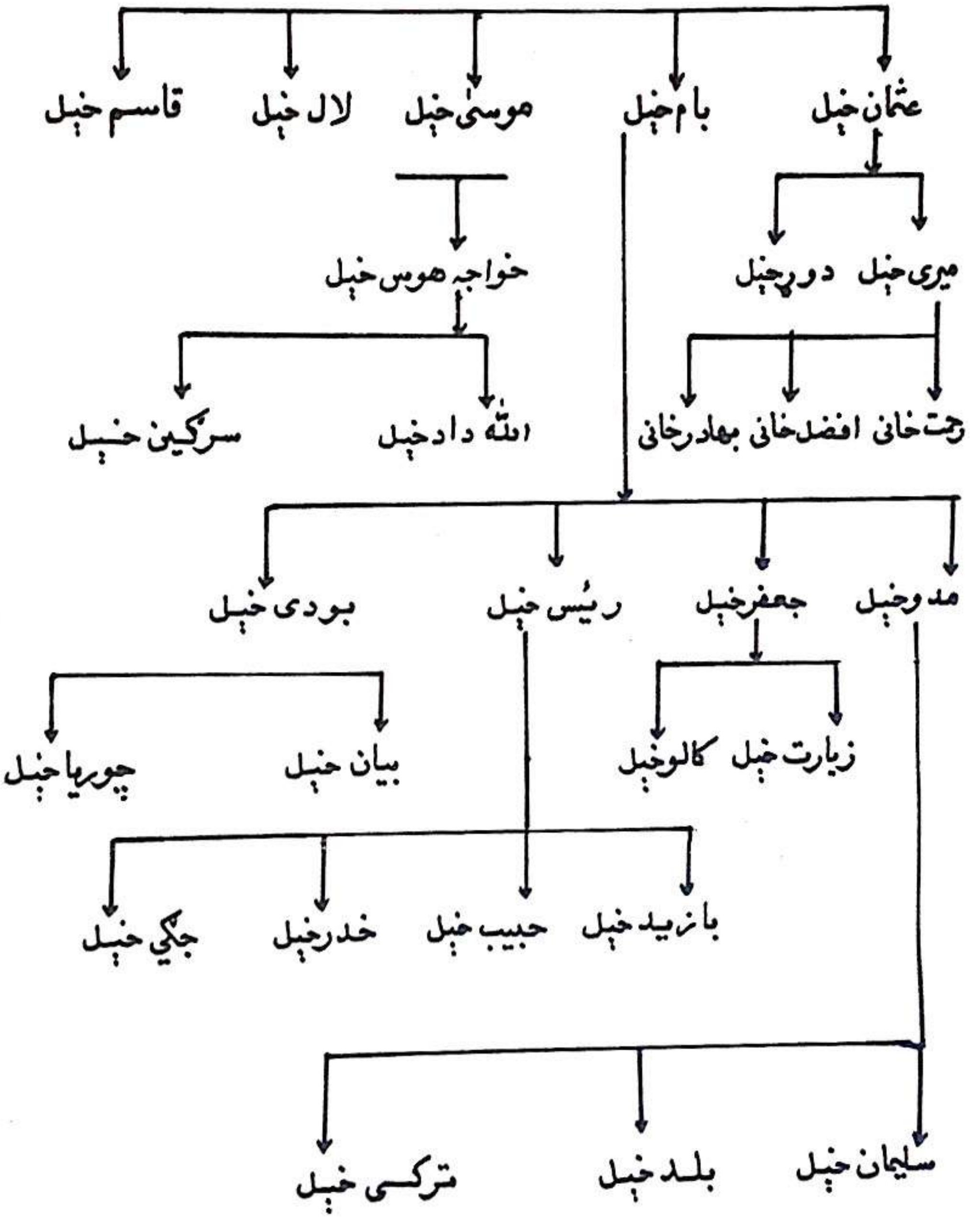

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رزړ یا زختر بن مندړ بن شیخا بن کند شجره د نسب داسې ده:

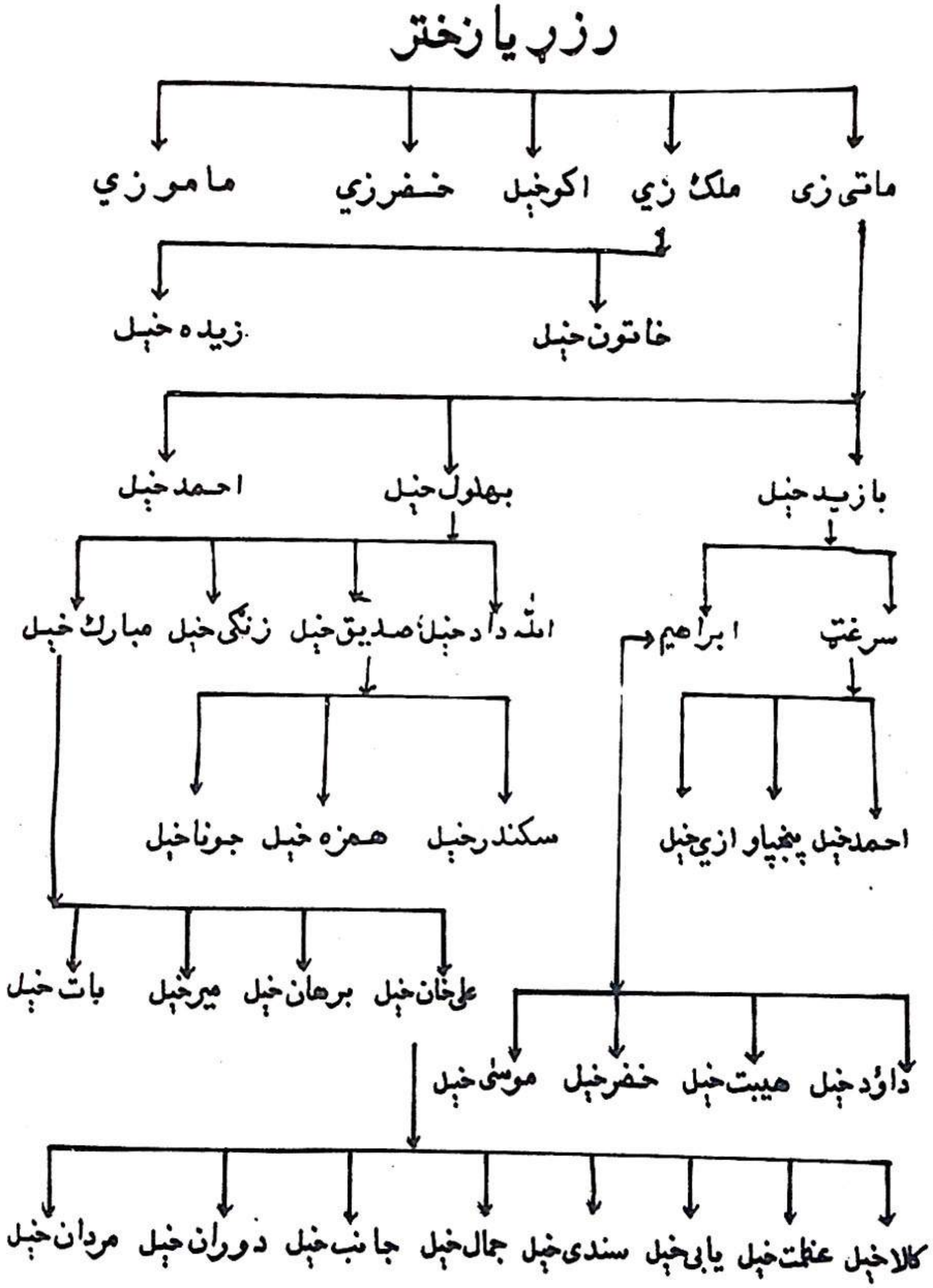

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خاتون خېل بن ملک زی بن رزړ نه :

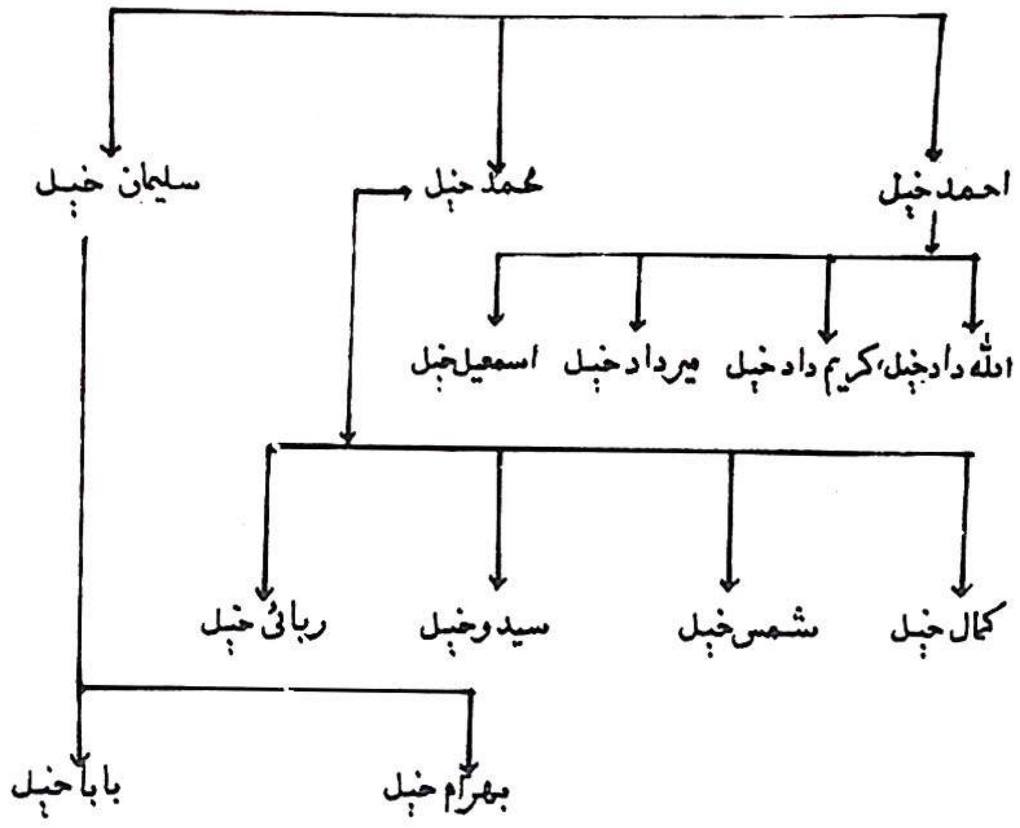

او د زید و خېل بن ملک زی نه :

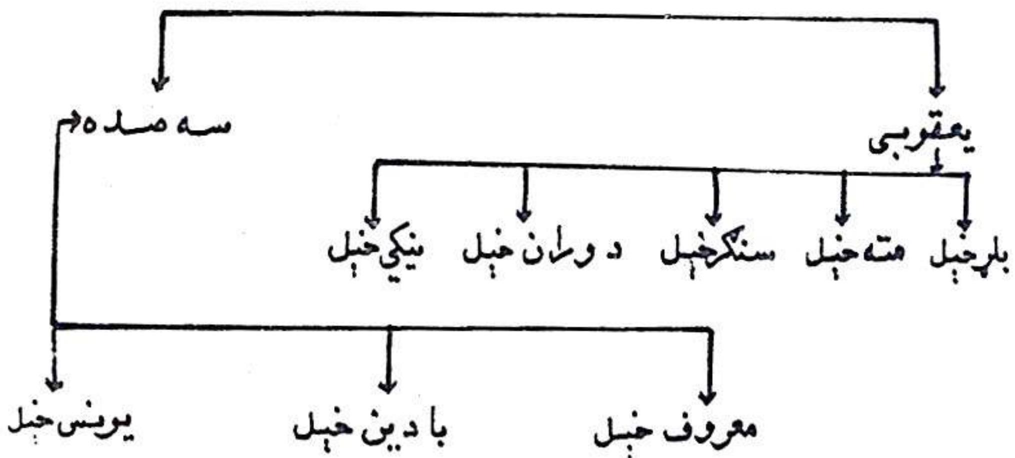

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د اکوړ خیل بن ررړ نه :

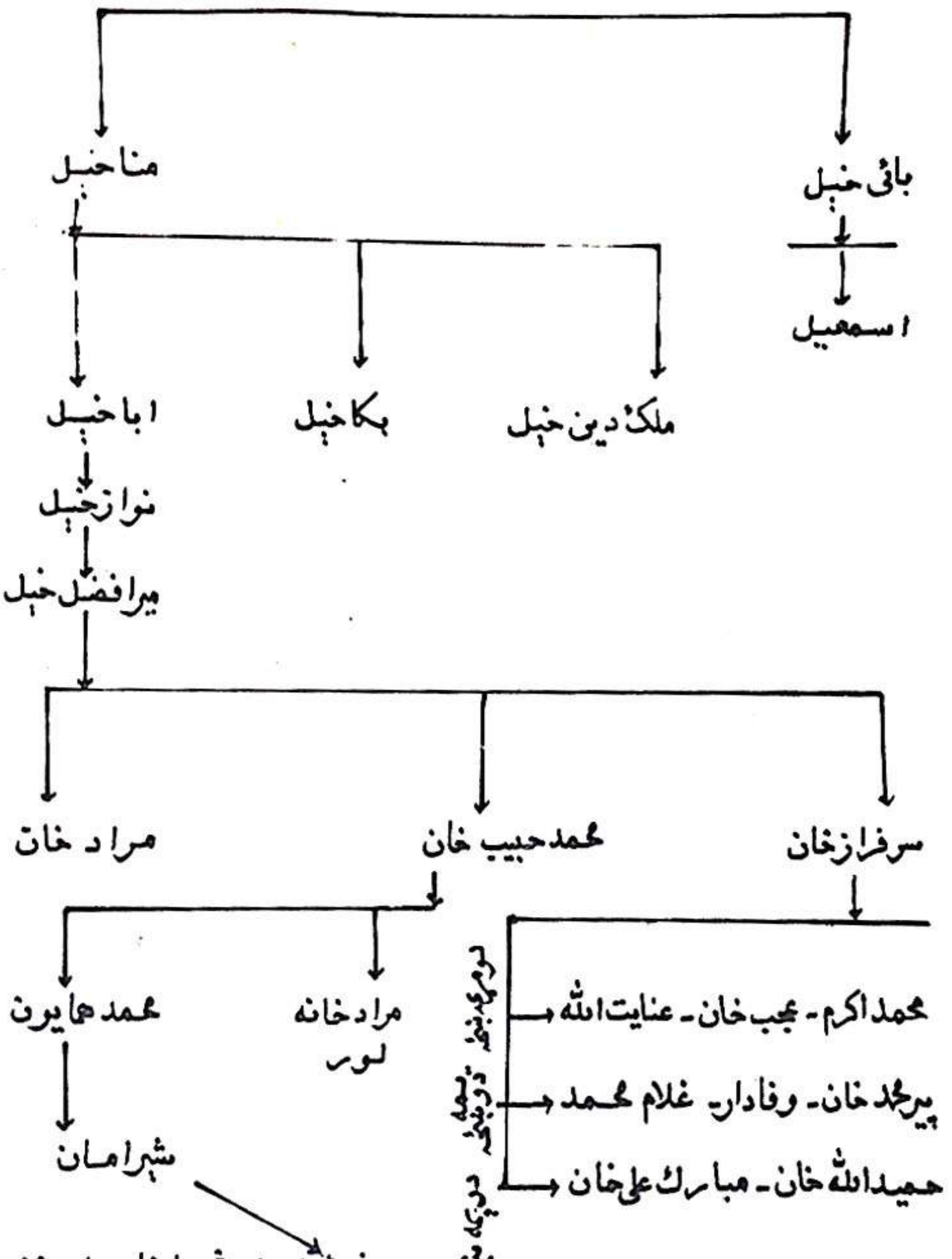

او د شهرامان نه : شهریارخان ، اسفندیار
اوخوږې تبسم ده . او الله یارخان ، شاړوم خان
او ابن امان د بلې مور دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خضرزي بن رزړنه:

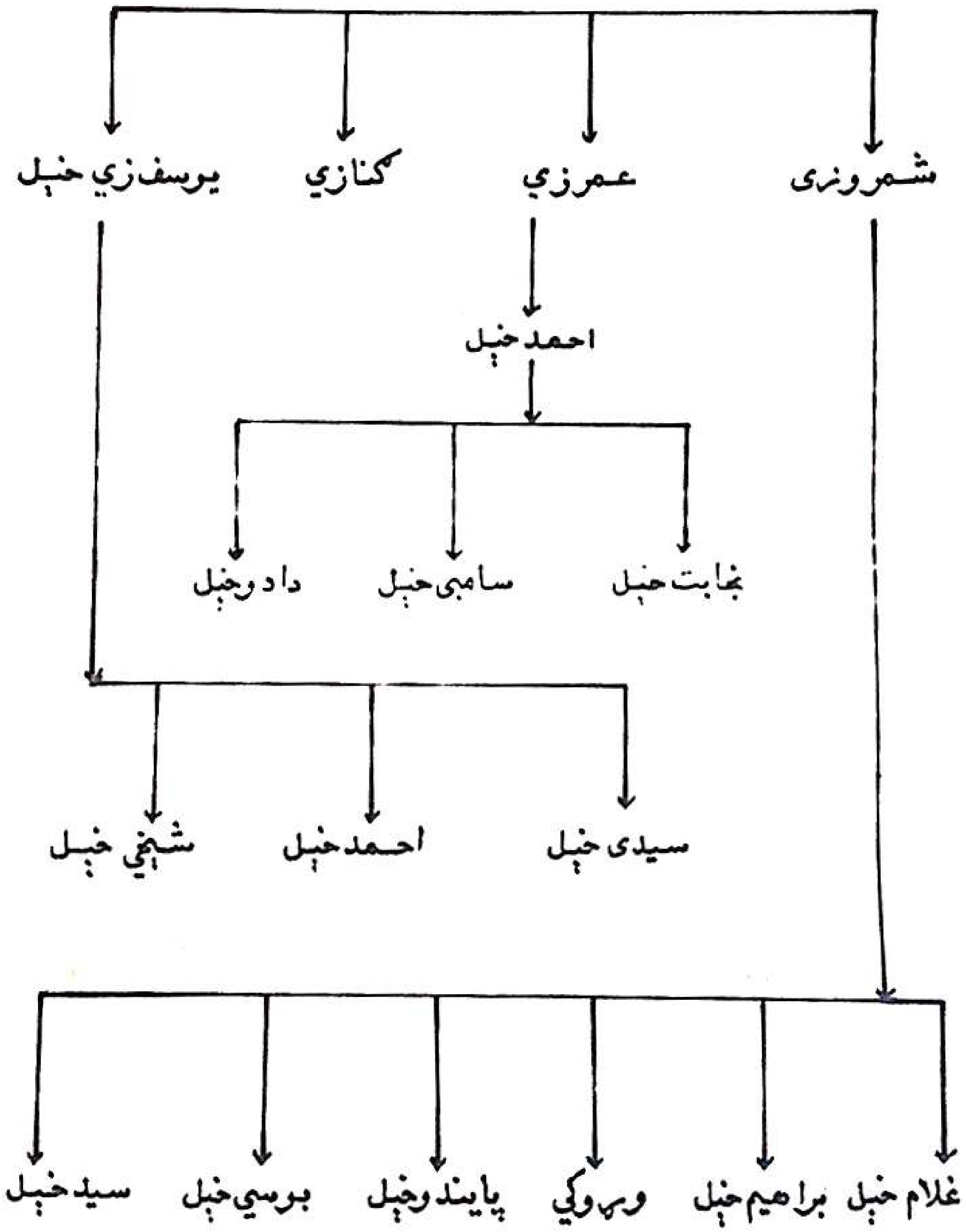

Kitaboona.BlogSpot.Com

او د ماموزی بن رزړ نه؛

- خاني خېل
  - خضرخېل
    - حبیب خېل
    - حمزه خېل
    - ملي خېل
- برسیاخېل
  - رحمدخېل
    - الله خېل
    - پاینده خېل
  - علي شیرخېل
    - سیف الدین
    - شاهي خېل
    - اسمعیل خېل
  - ترهخېل
  - منکوخېل
    - بهرام خېل
    - یحیی خېل
- اکاخېل
  - وف خېل
  - ذکا خېل

٠. نوټ : نوازخېل د ماخېل نه پېل
شوی او اکوړبن رخې ته رسي اومرکزي
کلی اسمعلا دی. د وبیان ، دولت باز
ارګی او نوریې د خانه کلی دی او
شېرامان خان یې اوس د وخت خان
دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبن قبائل

غوریاخیل، مومند، داؤدزی

غوری بن کُند بن خرشبون بن سړبن بن قیس عبدالرشید

غوری یا "شیخ ابراهیم" (د مخزن افغاني ۸۰۲ پاڼې نه)

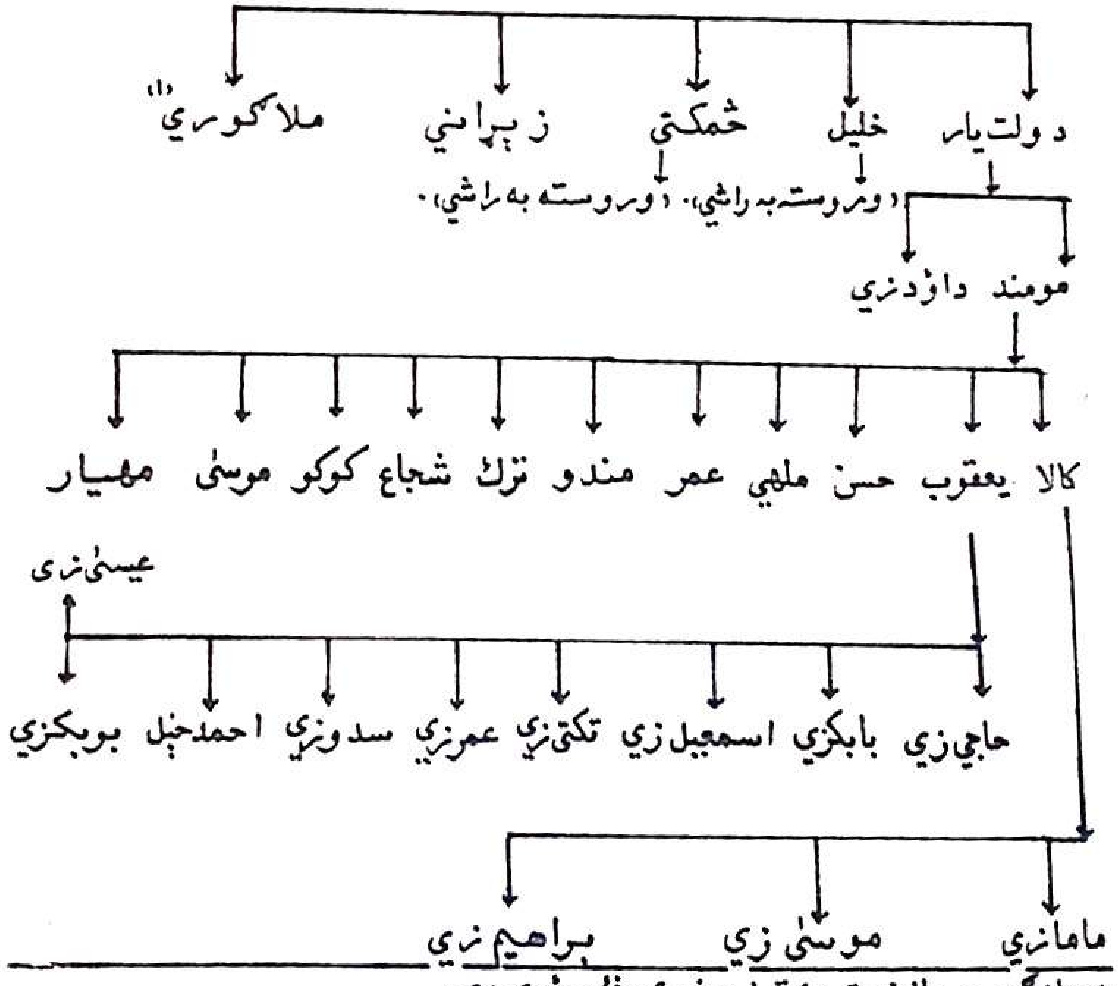

(۱) ملا ګوري د الفنستن په قول د غوریا خېلو څخه دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

«حسن»

- ایوب خېل
- شابو خېل
- ساک خېل (۱)
- تور خېل

ملهی

- اباخېل
- غازي خېل
- متي زي

مندو

- سلیمان خېل
- عیازي
- مندوزي

د «کوکو» بن مومند نه

- رحمدزي
- اکازي
- حیدرزي
- بابک زي

موسیٰ بن مومند نه

- حیدرزي
- عیسیٰ زي
- علي زي
- بایزي
- خوږیزي
- عثمان زي

مهیار

- دولت زی
- دوړ
- بنوزي
- یوسف

(۱) په ځینو تاریخونو کې دا اخېل ښودل شوي هم دي.

نوټ: خو عام روایات وائي چي د مسي زي نه بایزی، خوږیزي، حلیم زي، ترکزی، اتمان زي او دمیزي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«کوکوبن مومند»

احمدزي بن کوکونه

موسیٰ‌خېل — ذکریاخېل — کوزي — سنجر

د اکازي بن کوکونه

قاسم — اوریاخېل

د حیدرزي بن کوکونه

دولت‌زي — یحیٰی زي — نورزي — بختیار

بابکزي بن کوکونه

کوهتی‌زي — بازیدخېل — استرا

د موسیٰ زي بن مومند بن دولت یار بن غوري نه

حیدرزي — عیسیٰ‌زي — علی‌زي — بایزي — خویزی — عثمان زي

الف: د حیدرزی نه: تاجوزي، عمرزي، بائي زي، حاجی‌خېل دي.

ب: د عیسی زي بن موسیٰ نه: حلیم زي او ترک زي دي چې د حلیم نه گند او کمالی دی (عام روایات دي چې حلیم نه بورشا او همزادی).

او د ترک زي نه: برهان خېل، عیسیٰ‌خېل، شاه منصورخېل او مورچه خېل دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اود علي زي بن موسیٰ نه؛ اسمعیل زي او ننتازي دي.

اود بایزي بن موسیٰ زي نه؛ بابا او عثمان دي.

د بابا نه؛ موسیٰ خېل، باره خېل، میروخېل دي، چې په سه پایئ م یادېږي او مامازي او نظرخېل یې هم ورونه دي، چې مامازي د بابا او نظرخېل په عثمان او مخصوص په اتمورتړلي دي.

دعثمان بن بایزی بن موسیٰ زي بن مومند نه؛

١: کریم ٢: اتمور

دکریم نه؛ عیسیٰ خېل، خوګاخېل، ادوخېل او میتاخېل دي.

اود اتمورنه؛

١: ابرخېل ٢: خوازه خېل

دابرخېل نه: بنادي، مرادي، شلول، بنکر، تترو اتم کلی، او نظرخېل م په دوی ترل شوی دي.

دخوازه خېل نه؛ کُدا، دوړ، میرزا، یعقوب، اکراوجمال دي.

دکُدانه؛ ازاد، ولیداد، میاخان او علیخان دي.

دخویزي بن موسی نه؛ اتمان زي، اکارزي، حبیب زي، دویزي دي.

دعثمان زي بن موسیٰ زي نه؛ سدوزی، ابوزي، کوردین او بهدین دي.

نوټ: د پاس مومند معروف زي په اوس زمانه کښې داسې دي. دغه پاس زي شته دی، چې دا دوه بایزی او خویزی په برمومند

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا نور ځلورزي په کوز مومند یا دیږي .

د داؤدزي مومند د وروردولت یاردزوی نه :

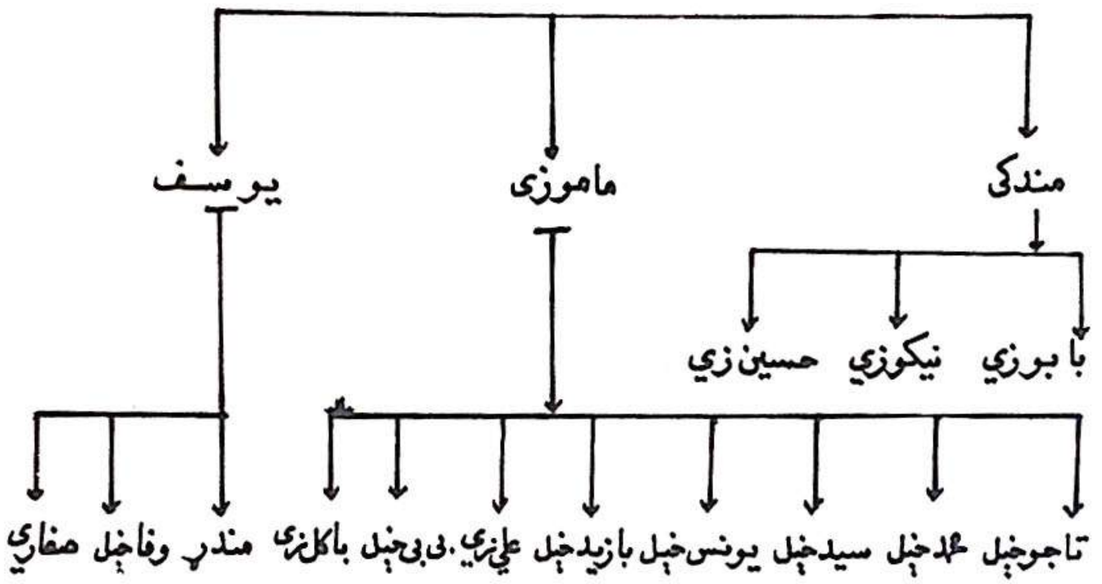

د خلیل بن غوري نه

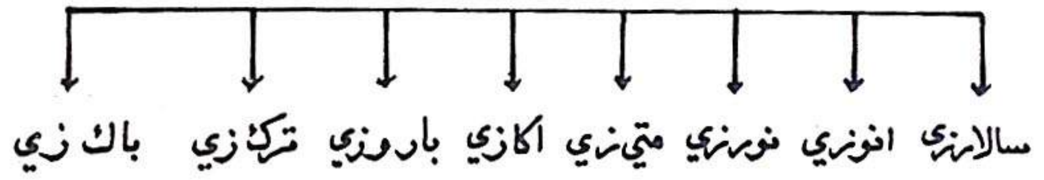

څوکني بن غوري نه

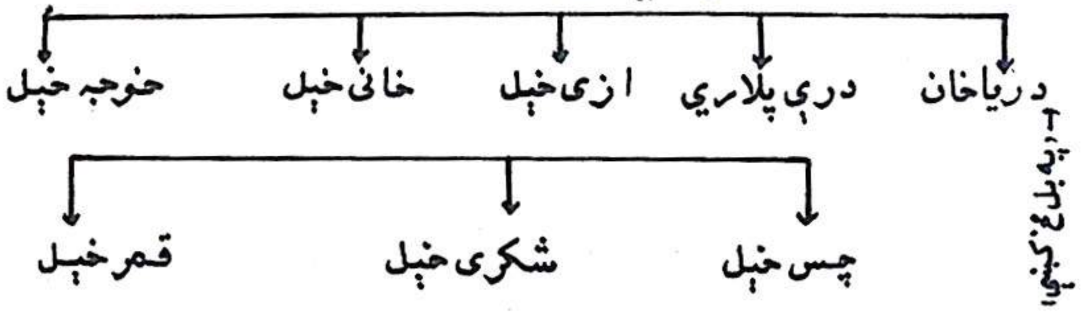

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ریاخان بن څوکني بن غوري نه

- نصرخېل
- برهم خېل
- ترجي خېل
- تونني زي

د خاني خېل بن څوکني نه

- مموت خېل
  - کودړخېل
  - مبارک خېل
  - سلطان خېل
  - مدي خېل
- بلاجوخېل
  - مصطفی خېل
  - تورخېل
  - جمال خېل
  - شېرخان خېل

خواجه خېل بن څوکني نه:

- درى خېل
  - شویبي خېل
  - حکیم خېل
  - ولي خېل
  - فتح خېل
- موزرخېل
  - ګل شېرخېل
  - جلال خېل
  - سنګرخېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبني قبائل؛

خمند بن خرشبون بن سړبن بن عبدالرشید نه:
خوښکی او محمدزي یا مامن زي دی،

خود خمند نه دا خېلونه دي؛

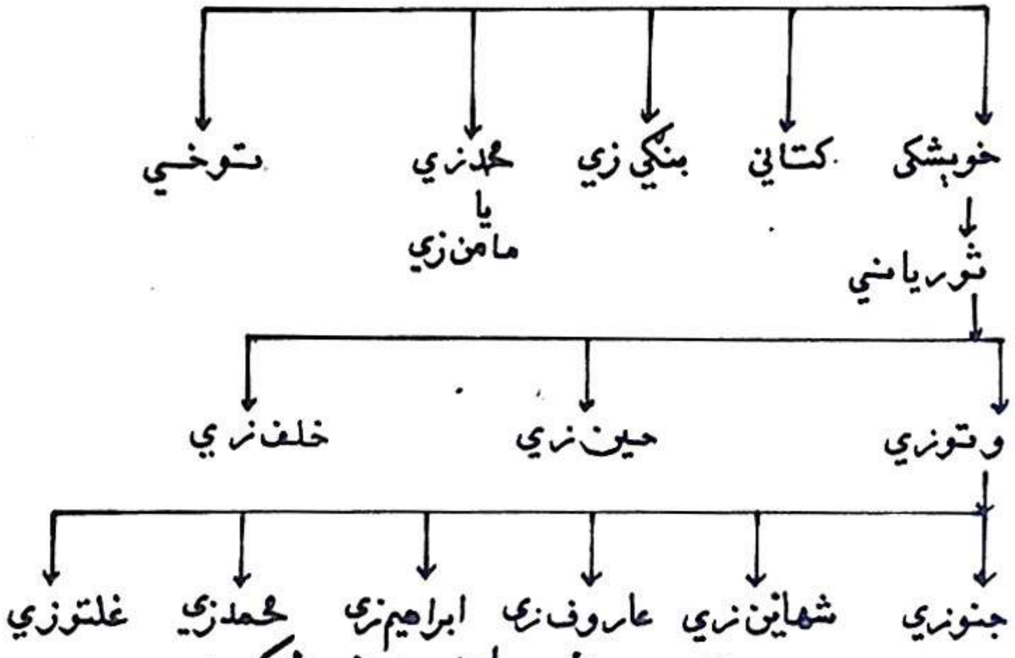

دحین زی بن ثوریانی بن خوښکی نه

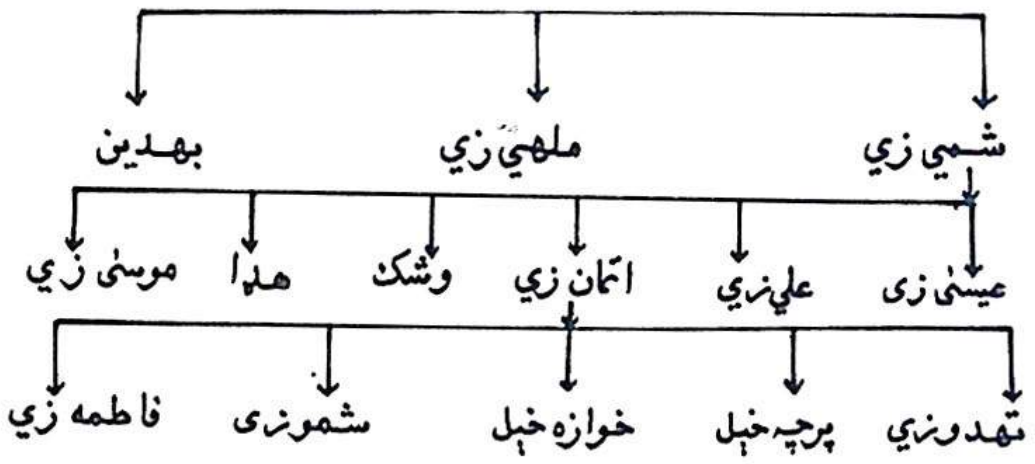

Kitaboona.BlogSpot.Com

او د شموزي نه عیسیٰ زي، علي زي، اتمان، وشک، هدا او موسیٰ زي. (دا د خورشید جهان لیکنه ده).

د کتای بن حُمند نه

- عزیزی
- بتیک زي
- عمرزي
- غیبي زي

د عزیزی نه زبرزي دي او د زبرزي نه کزلاني د کزلاني نه مچوزي

د مچوزي نه سلمان دي، د سلمان نه اسمعیل او نورالدین دي.

د عمرزي بن کتای بن حُمند نه: ۱. ملازی ۲. علا زي.

عمرزی

- ملازی
- علازي

او د غیبي زي بن کتای نه؛

- موسیٰ زی
- خدر
- سیپسل

او د محمدزی یا مامن زي بن حُمند نه؛

- الیاس زي
- بارک زي
- متوزي
- عمرزی
- افغان زي
- تیني
- رحیم
- مشرپاو

خو خورشید جهان په ۱۱۹ پانه کښې وتمان زي پسې تورم زي هم لیکي.

او د توخي بن حُمند نه؛

- بتني زي
- میي زي
- چاچوزی
- جمل زي
- منصور زي

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

کسی بن خرشبون بن سړبن نه؛

«کسی»[۱]

الوزی، زمریانی، محمدزی، موسیغ، سیرون، کټران، کومیار، شینواری

(۱) شیخ ملي خېل (۲) خوګا خېل (۳) میرداد خېل (۴) سنګرخېل (۵) سرکی خېل (۶) سلیمان خېل (۷) خضرخېل.

خورد تاریخ خان جهاني مخزن افغاني په ۸۰۲ پاڼه کښې لیکي چې:

د شینواري زامن (۱) عثمان (۲) سلیمان دی. د عثمان نه بارك او هدیا دي د بارك نه عبدالله او بدلال دي. د عبدالله نه (۱) حاجی (۲) بوسعید (۳) منديزي (۴) کوبی زي (۵) یحیٰی زي (۶) الوزي دي. د حاجي نه (۱) عبدالرحیم خېل (۲) شبلی دی چې د عبدالرحیم نه سنګوخېل، عدل خېل او علي شېرخېل دي او د منديزي نه همزه خېل، حسن خېل او الیاس خېل (بر شینواری) دي.

---

(۱) خوسرالف پخپل کتاب پټهان په ۳۵ پاڼه کښې لیکي چې د کسی زامن: (۱) کټران (۲) شینواري (۳) کاسی دی، چې اولاده یې دکویټې شاوخوا استوګن دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خرشبون بن سړبن د دړې واړه زامنو کند ، ځمند او کسي شجرې وليکلې شوې ، لکه په شجروکښې چې يې ياد شوي دي د کند د وه زامن وو، شيخا يا شيخي ياخيشي خېل يا خبني او بل زوی يې غوري يا شيخ ابراهيم وُچې اولاده يې په غوريا خېل باندې يادېږي.

د پټې خزانې په قول چې شرخبون دخپل پلار سړبن او تره بيټ نيکه په زوند او اجازه د هغوی نه راغلې ؤ او دارغستان په علاقه کښې د غنډان او سورغره په شا وخوا کښې اوړولې وو. او دا هغه ځمکه ده چې په غورېمرغې يادېږي.

اخون درويزه ليکلي دي چې کله د قندهار ځمکې د هغه ځای د پښتنو په منځ کښې وېش شوې ، نو د ترينو ځمکه د خرشبون د اولادې کند او ځمند يعنې د خابنې خېلو او غوريا خېلو په منځ کښې ورسېدله او دا دواړه ورونه يې يو له بله سره بېل کړل ، څه موده پس د خابنې خېلو او ترينو په منځ کښې په ويالـه بدرنګي او مرګ ژوبله وشوه او خابنې خېل کډې کولو ته مجبور شو او راغله د خپلو ورونو غوريا خېلو سره يې واړول او هغوی ور ته يو څه ځمکه ورکړه ، خو يو څه موده پس بارا نونه زور شو او غوريا خېل په خپله ور شو کښې تنګ شول او خابنې خېلو نه يې خپله ځمکه بېرته وغوښتله ، خابنې خېلو په دغه ځمکه ټينګار وکړو ، په منځ کښې جنګ جګړه وشوه او خابنې خېل بيا کډې کولو ته مجبور شول

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د کابل په لور وکوچېدل ، په دغه وخت کښې د کوملي له خوا- اتمان خېل هم راکوچېدلي وو او د خابښي خېلو سره يوځاى شول او د هغې ورځې نه خابښي خېلو او اتمان خېلو پره جنبه سره - يوه جوړه شوه.⁽¹⁾ څه موده پس مامن زي چې د څمند يوه څانګه ده د خېلو وړونو نه مرور شو، هغوى هم راغلل او د خابښي خېلو سره يوځاى او ملګري شو- او د اخلک نور هم- زورور شول او د کابل په ور شوکانو د ېره او ښه اسوده شول او مال اولاد يې هم ښه ډېر شو او په دې ټولو کښې د يوسف او مندړ مال اولاد ډېر شو او د دوى قوت څرګند شو، په دغه وخت کښې د تيمور په کورنۍ کښې ميرزا ابوسعيد- حکمران ؤ ، هغه د خپل پلوه د کابل په علاقه کښې خپل زوى الغ بېګ حکمران کړى ؤ، الغ بېګ ميرزا په اول کښې د دې خلکو سره ښه سلوک کولو او دى خلکو يې هم مرسته کوله . ميرزا الغ بېګ په کال ۱۴٦٩ کښې د کابل حکمران شوى ؤ او په ۱۵۰۱ع کښې مړ دى. ميرزا چې وروسته قوى نشو، نو د غوېښتنو د ومره قوت او زور يې نشو زغملى. په دغه خلکو يې د اطاعت

---

(۱) خابښي خېل د سړبن اولاده ده او وتمان خېل کرلاني دي ، خو په دوله ټپله کښې سره يو شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

د پاره زور راوړو په نتیجه کښې د میرزا البنکر ته دغه خلکو ماته ورکړه او خاښي خېل بریالي شول.

د پښتنو دا بدبختي ده چې خوا نه لاملګړې ده چې پخپل منځ کښې سره په لږه خبره وران شي او د تمام د تباهۍ سبب شي، همدغسې خاښي خېل او ګګیاڼي قبیلې په منځ کښې په یوه بخه باندې بده او جنګ جګړې پېښې شوې. میرزا الغ بېګ[1] هم دې اوړ ته لمن ووهله او نوړلا هم پسې د بر کړه او د خاښي خېلو سره یې هم دوستي جوړه کړه. او څه موده پس د خاښي خېلو ټولو مشرانو ته یې بلنه ورکړه او مېلمانه یې کړه.

د خاښي خېلو ټول مشران چې (۹۰۰) تنه کېده بې وسلې دغه مېلمستیا ته ورغلل، یوازې دَ یوه تن محمود د محمد چغرزي د زوی سره یوه چاړه پټه په بلړه وه.

د ګګیاڼو یو مشر چې چښکا نومېده میرزا ته لمسه وکړه چې د ومره پښتانه مشران بیا تاله په لاس نه راځي، هلا تېز د دوی کار خلاص کړه. میرزا هم ور ته زړه بنه کړ او دا ټول مشران یې د جرګې په ځای کښې راګیر او قید کړل. محمود په دغه حال

(۱): میرزا الغ بېګ د بابر تره په کابل کښې په ۱۴۶۹ ء کښې حکمران شو او په ۱۵۰۲ ء کښې مړ دی او ور وسته د مرګ یې بابر کابل په ۱۵۱۰ ء کې ونیولی دی (زسیال)

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې هم خپلو مشرانو ته وویل چې له ما سره یوه چاره شته دی او په دې بهانه د میرزا الغ بېګ کار خلاص کړم، خو هغوی د دې کار نه منع کړو. په دغه وخت کښې ملک سلیمان د ملک احمد تره میرزا ته دوه سوالونه وکړل، یو دا چې موږ وژنې نور موږه واړه زامن او زنانه پرېږده چې چرته چې هلته لاړه شي او دوی مه قیده وه او بل زما دا وراره ملک احمد مه وژنه او دی پرېږده چې لاړ شي او خپلې کډې خوندي کړي.

میرزا د ملک سلیمان دا دواړه سوالونه ومنل او نور دوی ټول یې مړه کړل او د کابل قطب طرف په سیاه سنګ کښې یې ښخ کړل چې دغه مقبره د شهیدانو په مقبره شهرت لري او ویل شي چې دا پېښه به ممکن ۹۰-۱۴۸۰ع کلونو ترمنځه شوې وي. د دې خونړې واقعې نه څه وخت پس د خښي خپلو قبیلې د ملک احمد په مشرۍ کښې د کابل نه مخ په ننګرهار را وکوچېدلې، ترکاڼي په لغمان کښې پاتې شو او یوسفزي او مامنزي راغلل په ننګرهار کښې مېشته شول. څه موده پس د یوسفزو او مامنزو په څه خبره سره ښنته وشوه او مامنزي یې مات کړه او ډېر تاواني شو، بیا یې ترمنځه روغه جوړه وشوه او یوسفزو ننګرهار مامنزو ته پرېښوده او دوی ترې ښکته پېښور ته راغلل.

په دې وخت کښې میرزا الغ بېګ خپل ملګري ګګیاڼي هم د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل نه وتلو ته مجبور کړل او هغوی هم ننګرهار ته راغلل او د پردو د مرستې نتیجه یې ولیدله .

ویلی شي چې په دغه وخت کښې په پېښور ، باجوړ او نورو شاوخوا ځمکو دله زاك (چې د کرلانو یوه څانګه ده) پراته وو ، (خوځینې مورخین وایي چې د نورو پښتنو قبایلو هم د ډېر خلك د - پېښور شاوخوا ځمکو ته راغلي وو) .

یوسفزي د خیبر په لاره پېښور ته راغلل او د دله زاکو سره یې د سپېره سنګ په مقام جرګه وکړله او د استوګنې د پاره یې ترې څه ځمکه وغوښتله ، دله زاکو د « دواوې » ځمکه ورته ورکړه ، چې ښه ودانه علاقه وه . ملك احمد شکریه ترې وکړه ، خو ورته یې وویل چې زموږ نور عزیزان هم راپسې را روان دي ، دا ځمکه به موږ ته بس نشي . دله زاکو ورته وویل چې اشنغر چې هغه وخت د سوات د سلطان رعیت وو او تاجك پرې پراته وو او د شاوخوا نورې ځمکې لکه دانشکول او د امبار کنځي آن د باجوړه پورې تاسې نیولی شئ . او یوسفزي او مندړ راغله په دواوه پرېوتل ، خو ورپسې نور قام یې هم راغی ، د چلر سګ په نمرخاته د مردان علاقې ته هم پسې ور وغځېدل ، اشنغر یې هم ونیوه او ځینې خلك یې تر باجوړه پورې ور غلل او د لاشوړې په دره یې قبضه وکړه او آن د پنجکوړې تر سینده

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورغلل. په دغه وخت کښې د تیمور د کورنۍ زوال راغلی ؤ، او د پښتنو د ترینو د کورنۍ اقتدار وو، د دې د اقتدار له کبله غوریاخېل هم مهاجرت ته مجبور شول او بنګښ ته راوکوچېدل او مخ په قطب په خاښي خېلو پسې را وخوځېدل.

لکه څرنګه چې لیکلی شوي چې په ننګرهار کښې ګګیاڼي او مهمنزي او په لغمان ترکاڼي پراته وو، غوریاخېل هم ننګرهار ته راغلل او له دغه قبایلو سره یې ماتې ګوډې پېښې شوې. د غوریاخېلو په راتللو ګګیاڼي او ترکاڼي د ځان د پاره د بلې علاقې په لټه کښې شو.

ترکاڼي د ډېرې مودې نه د باجوړ په طمعه وو، نو باجوړ ته یې یوه ډله سهي ولېږل.[1] ګګیاڼي هم چې خبر شول، دد وی په سیالۍ کښې خپل سړي د وی هم باجوړ ته ولېږل، خو د ترکاڼو نه یې ماته وخوړه او بېرته په ستنه راغلل. د ګګیاڼو طمع چې د باجوړ نه لنډه شوه نو د مومند و په صلاح یې خپل مشران او سپین ږیري یوسفزو ته په ننواتې ولېږل او د ملک احمد نه یې د استوګنې د پاره ځمکه وغوښتله، ملک

---

(۱) ترکاڼي د (۱۵۱۹ع) پورې چې باجوړ بابر مغلي نیولو باجوړ ته نه وو راغلي او دا هم یقیني ده چې په (۱۵۰۸ع) کښې ترکاڼي په لغمان کښې وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد یو پوه او مدبر سړی ؤ، نو د دله زاکو د طاقت په مقابل کښې یې دا غوښتل چې د خانې خپلو ترمنځه یو کلک اتحاد او یووالی جوړ کړي، نو هغه د خپلو مشرانو په صلاح د ګیګیانو نتواتې ومنله او هغوی ته یې د دواوې ځمکه دا ستوګنې د پاره ورکړه او مهمنزو سره یې د اشنغر وعده وکړه.

ګیګیانو ته چې دا ستوګنې د پاره «دواوه» په لاس ورغله نو هغوی دغې علاقې ته ورغلل او هلته آباد شول.

لکه چې مخکښې لیکلي شوي دي چې یوسفزو د د هقانانو یا د یګانانو، نه اشنغر نیولی ؤ، نو د هقانان د دره مورې پلار د خپل مشر میرهنده په مشرۍ سوات ته لاړل او د تاهنی خواوشا یې واړول. سواتیانو د یوسفزو د مخکښې راتلو د مخنیوي د پاره د ملکنډ درۀ هم ونیوله او د شاه کوټ په درۀ یې هم قبضه کړې وه. او د یوسفزو د مخکښې تګ د لارې یې نیولې وې. د وعدې سره سم یوسفزو د هشتنغر علاقه مهمنزو ته ورکړه او مهمنزي په هشتنغر آباد شول او ګیګیانې په دواوه میشته شول، نو د دله زاکو سره یې بد سلوک ورا-واخیستلو، چې په دې خبره ملک احمد هم خفه شو ګیګیانو او دله زاکو پرله پسې کشمکش په نتیجه کښې جګړې جوړې شوې او د ګل بېلي په مقام چې د داؤدزو په علاقه یو کلی

Kitabooria.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی ، دله زاکو کیگیانو ته ماتې ورکړه ، ملك احمد په دې ماتې بیا د خپل اولس اوقام او قبیلې اتحاد ته چمتو شو او د دلزاکو سره یې د یو فیصله کن جنګ پریکړه وکړه ، ځکه چې د دله زاکو نه یوسفزی په تنګ شوي وو ، نو ملك احمد ټول یوسفزی مندړ ، کیگیانی ، مهمندی ، وتمانخېل اوګدانه سره یوکړل او یو لوی لښکر یې جوړ کړ . دله زاك هم خبر شول او د جنګ تیاری یې وکړه ، او جنګ جوړ شو . د خاني خېلو او دله زاکو دا جنګ دکاتلنګ او شهباز ګړهی ترمنځه وشو او نو ورور جنګ دګدر په خوړ وشو او اتمانخېلو پکښې ډېرې مېړانه وښودله او د دې وجه یو ډول دخرمنې ډالونه وو چې د هغې ترشا به تیر انداز راروان ؤ . دله زاك دلنګرکوټ له خوا جنګ ته راووتل . اخون درویزه وایي چې د ټولونه لوی د علي اسمعیل زوی چې شیرین نوم یې ؤ د خوړ نه راووتل او د زنګي دله زاك زوی یې وواژه او لاس په لاس جنګ ونښتلو ، خو د دله زاکو پښه ونښویده او په تېښته شو . د یوسفزو لښکر ورپسې ؤ او د سویل په لوری یې د دله زاکو لار بنده کړی وه ، نو دله زاك دلنډی سیند په سویل خپلو عزیزانو ته لاړ نه شول او په اباسین پورې وتل :

د دې جنګ صحیح تاریخ خو معلوم نه دی ، خو قیاس دا مې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي چې په ۱۵۱۹ع نه پس او د ۱۵۲۵ع نه مخکښې څه وخت به شوي وي .

لکه مخکښې چې ويلي شوي دي سواتيانو د يوسفزو د حملې له وېرې د سوات په لوړ تللي ټوټې درې ، لکه : موره دره ، مالکنډ ، شاکوټ او چرات او نور نيولي وې ، په دې وخت کښې په سوات باندې سلطان ويس حکمران ؤ (دا معلومه نه ده چې دا د کومې کورنۍ او څوک دی ؟) دغه سلطان د يوسفزو د غلبې نه د ساتنې په غرض د ملک احمد سره خپلوي کړې وه او د هغه خورې واده کړې وه . د سلطان ويس صدرمقام مينګوره وه ، څه موده پس چې د ملک احمد خور مړه شوه او د سلطان ويس سره بيا د يوسفزو نه وېره پيدا شوه او د هغې لوی عامل دا ؤ چې يوسفزو په دله زاکو هم بری موندلی وه او د دغه جنجال نه خلاص وو او د سوات د نيولو په تکل کښې وو ، سواتيانو خپل د برزور په موره دره اچولی ؤ او څه لښکر د سلطان ويس په ماتحتی کښې په مالکنډ دره ؤ خو غافل ؤ ځکه چې د جنګ ټول زور په موره دره ؤ ، يوسفزو چل وکړو خپل لښکريې شپه په شپه مالکنډ ته ورسولو او د هغه ځای سواتي لښکريې مات کړو او مالکنډ يې ونيوه ، ميرهنده هم د مورې نه د سوات تاڼې ته ورغی چې د سلطان ويس

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمک وکړي او د یوسفزي لښکر تم کړي، خو وار تېر ؤ. یوسفزو سوات قبضه کړ او ورو-ورو یې ټول سوات آن د پوړنړ او چکیسره او کانړا او غوربند هم ونیول او د تالاش علاقه یې هم قبضه کړه او د کاټکلي په مقام یې د باجوړ لښکر هم مات کړ، دا رنګ برنګ علاقه یې ان تر ناوګه ونیوله، نو د ملک احمد په مشوره او صلاح «شیخ ملي» چې د مندړو په اولس کښې د پیرک په ذیله کښې یو هوښیار سړی ؤ او د ملک احمد په هره بنه بده کښې مشاور او ملګری ؤ د نیولې شوو علاقو د وېش بند وبست پیل کړ.

دا علاقه د دواوې او هشتنغر نه نیولې د لنډي سیند په قطب د اباسین ترغاړې پورې د سیمې سوات، بنېرا و -باجوړ په څه برخه او دیرا و نورځایونه کېدی شي داوېش د ډېر تدبرا و فکر، غور او محنت کار ؤ او دا یو داسې چاکولی شو، چې هغه د فکر او تدبر خاوند، په قبایلي مزاج واقف او د دغه ارنې ځمکې د جغرافیه نه بنه خبروي او «شیخ ملي» د دې لوی کار د کولو قابلیت لرلو.

د شیخ ملي د دې وېش څه پوره تاریخ خو معلوم نه دی، خو قیاس دا کېدی شي چې دا به د ملک احمد په ژوند د کال (۱۵۳۰ع) شاوخوا شوی وي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کار په داسې قابلیت او هوښیارتیا شوی دی چې سړی ورته اوس هم تعجب کوي. مثلاً چې چېرته د یو د وو قبیلو جګړه پېرې کېدونکې وه او احتمال ؤ د هغو په منځ کښې پرته ځمکه یې کومې ستانداریې کو رلنه ته د څېړې یا « سپړه » په نامه ورکړې چې اینده د دوی پرې پیښنه نه شي.

د دې وېش په اثر د واوه د ګیګیانو، هشتنغر د مهمنزو او ارنګ برنګ د وتمانخېلو ورسېدلو او د سوات او سمې په منځ کښې قطب ته یوه توته ځمکه نوره هم وتمانخېلو ته ورکړې شوه او ګدا نه ته د قطب په لور غریزه علاقه ورکړې شوه او د سوات زرخېزه ځمکه او سمه یوسفزو او مندړو ته ورکړې شوه.

د شیخ ملي او ملك احمد قبرونه په سوات کښې دي لکه د ملك احمد قبر په الله ډنډ کښې او ویلی شي چې د شیخ ملي قبر په غوربند کښې دی.

(د خوما د نوي کلي د روشن خان چې د تاریخ یومینه وړې هم دی او پخپله مؤرخ هم، اورېدلي چې د شیخ ملي قبر په سوات کښې دی او ماته معلوم دی.)

دا د واړه اشخاص د مندړو د قبیلې نه وو. ، څو په دې وېش کښې بیاځه بدلون راغلی چې د سوات پنځکوړې-

(c) ketabton.com: The Digital Library

بونېر ټوله غریزه علاقه د یوسفزو او مندړ ټول سمې ته راغلي دي، دا خبره د خان کجو د قبر نه هم معلومېږي. دا قبر د صوابۍ د مانېرۍ په منځ د بدرۍ نالي په غاړه د کجو غونډۍ ته مخامخ پروت دی، هغه مال د مندړ و علاقه وړانه او د سوات د یوسفزو علاقه بنه ودانه وه، خو نن د مندړ و علاقه د نهرونو له برکته ډېره ودانه شوې ده ر د یوسفزو په علاقه کښې په سمه او سوات، دیرا ودوړ ځایونو کښې شېږ لوېې نوابۍ هم وې، چې د پاکستان د جوړ بدو سره ختمې شوې،. د ملک احمد قبیله ځکښې م د داشکول او امبار د نیولو په تکل کښې وه د باجوړ د دله زاکو مشر هلته ملک هیبو ؤ او بنه د اقتدار خاوند ؤ، یوسفزي یې هلته نه پرېښودل، نو یوسفزي مجبوره شول او د خلیلو نه چې د غوریا خېلو یوه څانګه وه، د مرستې غوښتنه وکړه. خلیل په د غو ورځو کښې د خپلو ورونو عزیزانو سره په جنګ جګړو اخته وو، خلیل د یوسفزو سره راپاڅېدل او بلې خوا نه ملک هیبو خپل قوت او قدرت ډېر غا وره ؤ او خپله خبره ټینګ ولاړ ؤ او یوسفزي یې باجوړ ته نه پرېښودل. په دې وخت کښې مومند چې د غوریا خېلو یوه مهمه څانګه وه او ترکاڼي چې د خاښي خېلو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذیله وه ، د ملك هیبو او یوسفزو د جوړې د پاره د-
جرګې په ډول باجوړ ته ورغلل، خو دا مرکې بریالۍ نه شوې
او روغه ونشوه او ملك هیبو د یوسفزو سره جګړې ته
تیار شوا وجګړه ونښته، مومند او ترکاڼي هم بې طرفه -
پاتې نشول او د یوسفزو په مرسته ورېدل. په جنګ کښې
د یو ترکاڼي برهان دلاسه هیبو ملك ووژلی شو او د ملك
هیبو زغرې یو مندړ میرجمال نومې وړوړه او په ښېر دره
کښې د هغه سره تردېرې مودې وه.

یوسفزي په دې جنګ کښې بریالي مشول او دله زاکو
پاتې وکړه او خلیلو او یوسفزو باجوړ قبضه کړو، څه
موده پس د خلیلو او یوسفزو په منځ کښې هم جګړې پیښې
شوې او خلیل په دغه جګړه کښې بریالي مشول ا و یوسفزي
مات شول او د ملك احمد نه یې مرسته وغوښتله ، -
ملك احمد یخپلو عزیزا نو خفه شوا و مرستې ته یې ملا
وتړله او د طاقت د استعمال سره یې د سیاست نه هم کار
واخیست ا و ملك میرجمال یې د ملك هیبو کورنۍ ته په ننواتې
ور ولیږه ، هغوی د میرجمال ننواتې ومنله او د یوسفزو
مرستې ته هم ورېدل ، یوخو میرجمال او د هیبو کورنۍ
سره یو شوه او لښکریې باجوړ ته را ټول کړا و د بلې خوا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملك احمد هم د پنځه یالي او دانشکول په لاره تر ناوکي را ورسېد او د خلیلو او یوسفزو جګړه جوړه شوه او خلیل مات شول او ښخې او واړه زاړه یې د ملك احمد د لښکر په لاس ورغلل. ملك احمد او میرجال جګړه وکړله او په سوله یې د خلیلو بندیان، په دې شرط چې د وی به باجوړ د رې ته ور پرېږدي، پرېښود ل. د باجوړ دا جنګ د راورټي د وینا مطابق به د ۱۵۱۷ع په خواوشا کې شوی وي. په باجوړ کښې د غوریاخېلو دا جنګ د پېښور په وادۍ او خواوشا علاقو د قبائیلو د مهاجرت اغاز و (۱).

د غوریاخېلو د پاره چې د باجوړ څخه بنده شوه، نو دوی هم د خانبي خېلو په پله روان شول او د خیبر په لاره پېښور ته راغلل. دا علاقه لا تر دغه وخته پورې د خیبرنه تر خیرآباد پورې د دله زاکو په ولقه کښې وه. خلیلو او مومندو هم د دله زاکو نه دا ستوګنې د پاره څه ځمکه وغوښتله، خو

(۱) مومند چې د غوریاخېلو یوه مهمه څانګه ده د بابر مغل بادشاه چې په کال ۹۱۳ هـ کښې د غلجیو پښتنو دا رام کولو د پاره هغه خواتللې ؤ د مومندو یاد هم کوي. په دغه وخت کښې مومندو مقر خواوشا او د غزني په نانی او سرده کښې آباد وو، د بابر د وینانه د مومندو د مهاجرت تصدیق کېږي چې د نهم هجري قرن په آغاز کښې شوېدی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دله زاکوچې څه بنیګړه د یوسفزو سره کړې وه او نتیجه یې بدې لېدلې وه ، هغه لا ورته یاده وه ، نو د وی ته یې انکار وکړ. نو خلیلو ، مومندو د میرزا کامران نه چې د بابر زوی ؤ او په کابل حکمران ؤ ، د کومک او مرستې غوښتنه وکړه ، میرزا - کامران د خپل ورور همایون نه ، چې د بابر بل زوی ؤ ، او د هغه په ځای باد شاه ؤ ، د حملو د وېرې نه د یوې قبیلې - احسان منده کول د ځان د پاره ګټه ګڼله ، نو د هغوی کومک او مرسته یې وکړه او خلیل مومند د دله زاکو په مقابل کښې - بریالي شول.

نو دلته داویلی شواو یقین کیږي چې پېښورته د خلیلو مومندو ورتګ چې د میرزا کامران په وخت کښې شوي دی ، نو دا به د ۱۵۳۰ع او ۱۵۴۵ع په منځ میانه زمانه کښې شوې وي.

خلیل د خیبر په خوله کښې پرې وتل او د دوی مشران به د ارباب په نوم یادېدل او د اپریدو سره یې هم ښه تعلق ؤ نو مُغلو ، سیکانو او انګرېزانو به د اپریدیو سره جرګې مرکې هم د دوی پواسطه کولې او د وی د اپریدو په خوی بوې - ښه بلد وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخاښي خېلو او غوريا خېلو

تعلقات

دپېښور په ودانه علاقه مومند پرېوتل او دا زرخېزه علاقه يې په لاس کښې شوه او ورسره دګندا او مېچنې لارې هم راغلې او د وچې لارې او سيند محصول به يې اخېستلو، نو خليل مومند په لږ څه وخت کښې ښه شتمن شول، نو د دولت او طاقت په زور يې د دواوې او هشتنغر د نيولو هوس هم ورسره پيدا شو او د يوسفزو په علاقه به هم کله ناکله بلوسېدل.

په دې وخت کښې د يوسفزو او منډړو مشر ملک خان کجوو، هغه په سمه سينه د دې حالاتو څارنه کوله او جنګ جګړه يې په دې نه خوښوله چې د هغه دا ګومان و چې د هشتنغر مهمندزي به د ده ملګرتيا و نه کړي، نو يوه مناسبه موقع يې کتله.

په دې کښې د ګيګيانو يو محترم د روند ملک د څه کار د پاره پېښور ته روان و او د خليلو د يو کلي په جومات کښې د ننماځه د ادا کولو د پاره هلته تم شو، نو د خليلو ځوانانو د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمانځه په وخت دغه ملك ووژل او په دې خبره خانبي خېلو ته ښه موقع په لاس ورغله او د خانبي خېلو د قولو تيرونه. يې يون وروړ لښکر تيار کړو، په دې لښکر کښې يوسفزي، مندړ، ګيګياڼي، مهمنزي او وتمانخېل او ترکاڼي هم شامل وو. خان کجو په غوریاخېلو د حملې په نيت وړ، وان شو، غوریا خېل هم جنګ ته ولاړ وو. د دوی جنګ د لنډي سيند ديو سويلي خاښ (شاه عالم) په غاړه جوړ شوا و دا جنګ د شيخ تنتپور په نوم مشهور دی.

شيخ تنتپور په دواوه کښې د يوکلي نوم دی. ويلي شي- چې د دې جنګ په نتيجه کښې غوریاخېل و وهلي شول.

راورټي يو انګريز مؤرخ دا جنګ د ۱۵۵۰ ع کال په شا- وخوا کښې وايي، او افضل خان ختک دا قولې قيصې کډې وډې او بې ترتيبه او بې تاريخه ليکلي دي. او د خرشبون او شرخبون د اولادې په مځ کښې د ژبې، لباس او تمدن فرق مؤرخين شکيان کړي دي چې دا څنګه د يو بابا اولاد دی؟ خير په هرحال روايات همدغسې راغلي دي، چې شرخبون يا شرف الدين او خرشبون يا خيرالدين ورونه او د سړبن- بن قيس عبدالرشيد زامن دي، او د شرخبون يا شرف الدين په اولاده کښې ترين او ابداليان مُهمې څانګې دي او شيراني

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بړیڅ او میانه او ږمرهم پکښې راځي او د خرشبون یا خیرالدین په اولاده. کښې خابنی خېل او غوریاخېل او ناوخېل مهمې څانګې او نور راځي او دا دګند اولاده ده او د ځمند اولاده لکه خوېشکی، مهمنزي او ګیګیاني دي او ترکاني هم دګند د اولادې د څانګې نه دي.

د پټې خزانې د روایاتو مطابق د خرشبون یا خیرالدین بن سړبن د ژوند زمانه ۳۰۵ ه نه تر ۴۱۱ ه پورې ده. نو د بل ورور د ژوند زمانه هم د دې کلونو شاوخوا تاکل کېږي که څه هم دا خبره پوره معلومه نه ده.

د خرشبون د وفات پر وخت (۴۱۱ ه) کښې په غزنې باندې د آل ناصر حکمراني وه. د البیروني وینا خو دا ده چې د دغو تاریخونو نه مخکښې هم پښتانه په پېښور پراته وو. او د تاریخ فرشتې په قول چې پښتانه د دوېمې[۲] هجري صدۍ په اوایلو کښې لا پېښور ته راغلي وو. دا یواځې دله زاك نه وو، نور پښتانه به هم وو.[۱]

د بابر او پښتنو رابطه د ۱۵۰۴ع کال نه راښتې ده او میرزا الغ بېګ[۲] د ۱۴۶۹ع نه ۱۵۰۲ع کال پورې د کابل او غزني حکمران وُ، نو د میرزا الغ بېګ د لاسه به (۹۰۰) نهه سوه خابني خېل ممکن په

---

(۱) پښتانه د تاریخ په رڼا کښې ۱۳۰۹ مخ کښې د اتفصیل وګورئ.

(۲) میرزا الغ بېګ د بابر تره وُ. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸۲-۸۰ ۱۴ع کښې قتل شوی وي او د ملک احمد په مشره کښې د خاښي قبائیلو مهاجرت پېښور ته به د ۱۴۸۲ع کال نه وروسته شوی وي د دغه وخت او د بابر د دې علاقو د نیولو په مینځ کښې به شل دوه ویشت کاله وخت تیر وُ. لکه څنګه چې د یوسفزو، مهمنزو، ګیګیانو، بنګښو او اپریدو، وزیرو، بنوڅو او نورو کرلانړ خپلو خپلو علاقو یادکړي دي او دا سې معلومیږي چې دا پښتانه د بابر نه مخکښې راغلي دي، او په د غو علاقو باندې مېشته وو، څکه چې کله باجوړ ته بابر راغی او د ملک شاه منصور، د ملک سلیمان د زوی لور "بی بی مبارکه" یې په نکاح کړه، نو دا واقعه په کال ۱۵۱۱ع- کښې شوې ده او دا خلک د بابر نه مخکښې د غو خپلو، خپلو علاقو ته راغلي وو. په هرحال پوره تاریخ یې معلوم نه دی، نو اټکل- دغه پاس شوی دی او موږ هم دغو روایاتو ته اهمیت ور کوو.

اوس راځو د خاښي خېلو یاد ته، د خاښي خېلو نه مطلب یوسفزي، منډړ، ترکاني، ګیګیاني، مهمنزي او نور دي، خو مهمه قبیله پکښې یوسفزي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسفزی

دا قبیله په خپل منځ کښې په دوو برخو وېشلې شوې ده چې ـ یوه د یوسف او بله د مندړ ده .

اخوند درویزه لیکلي چې د دوی مشرینکه مندو ؤ او د هغه دوه زامن وو ، د یوه نوم یوسف ؤ چې اولاده یې یوسفزي یادیږي او د بل نوم عمر ؤ ، د عمر زوی مندړ ؤ ، چې اولاده یې په مندړ یادیږي .

ویلی شي چې د یوسف پنځه زامن وو ، چې په عیسی ، موسی مالی ، اکو او اوریا نومونو مشهور ؤ ، د عیسی (۱۱) زامن وو ، خو د مغلو د لښکر سره په یوه جنګ کښې پخپله عیسی او (۹) زامن یې ووژل شوا و صرف دوه زامن یې حسن او یعقوب پاتې شول ، د حسن اولاده په حسن زي او د یعقوب اولاده په ـ یعقوب زي یادیږي او یو بل دریم زوی پس مرګي شوی ؤ چې اکا یې نوم ؤ او اولاده یې په اکازي یادیږي.

دغه دریواړه کورنۍ د کوه سیاه نه واخله تر ما بن غرونو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې علاقه کښې آباد دي. حسن زي او اکازي داباسيند په مشرقي غاړه او مداخېل په مغربي غاړه آباد دي او د يوسف د دوه زامنو موسئ او مالي اولاده د بُنير په علاقه پرته ده، د بُنير په قطب د سوات غرونه دي، قبلې ته يې سمې راڼي زي، نمرخاته ته يې آباسيند او سويل ته يې د چملې علاقه وه، د بُنير نه چارچاپېره غرونه دي او په دې کښې ايلم او دوه سرې او چت غرونه دي چې د سمندر نه لس زره او سل فټه او چتوالی لري د دې غرونو په منځ کښې ځای په ځای کښې دي، چې خلک ـ پکښې کروندې کوي.

د بُونير آب هوا ښه ده او په غرونو کښې يې واورې کيږي د يوسفزو خلک په بونير کښې داډول آباد دي : په نمرخاته يې چعرزی، قطب ته يې گدای زی، قبلې ته يې سالار زي سويل ته يې نور زي - په منځ کښې يې عايشه زي او دولت زي پراته دي.

د بونير په پاچا نومي کلي کښې د پير بابا مشهور ولی الله ـ مزار دی. د پير بابا نوم سيد علي ترمذي دی او د وی اصلاً د ترمذ نه د بابر د کورنۍ سره راغلي وو، او سيدان دي او پلار يې بيا څه وخت چې همايون، شېرشاه سوري د هند نه وشړلو، د ده پلار بېرته د افغانستان قندوز ته لاړ او پير بابا بونير ته

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغی اوهم دلته وفات او ښخ شو.

د یوسف یوزوی اوریا ؤ، چې په بادي مشهورؤ اخون ـ درویزه ویلي چې دی خپلې مورته سپکی سپوری ویلې وې، نوځکه ورته ازار وکړو، اولاده یې ډېره نشوه، څو لږ وډېرچې دي هغه د چغرزو سره اوسیږي او په هغوکښې دي. او د یوسف دبل ځلورم زوی اکو اولاده په کوز او برسوات، دیراو پنجکوړه استوګن دي. د اکوزو ده څانګې دي، یوه یې خواجه زي او بله یې رانیزي دي. د سمې رانیزي د نیولې علاقې نه د مالکنډ تر غرونو پراته دي او بر رانیزي د مالکنډه پورته پراته دي، دخواجه زو څینې څانګې په برسوات کښې استوګن دي. د دې ښاخ یوه ـ څانګه ملي زي په دیرکښې اوسیږي.

سوات یو ښکلی ځای ؤ، خود یوسفزیو دکورنیو جنګونو له کبله لکه خوشحال خان چې وایې یو وران رباط ترې جوړشوی ؤ، خو میاګل سوات عبدالودود صاحب چې د شلمې صدۍ په ـ اوایلوکښې دلته حکمران شو، هغه سوات بیا ښه ودان کړو.

د میاګل صاحب دکورنۍ حال داسې دی چې وایې: په برسوات شامیزي قبیله کښې عبدالواحد نومې سړی اوسیده چې په قام ساپی قندهاری د مومند و د علاقې سره کمرنه راغلي وو. دده کره غالباً په ۱۷۸۴ع کښې یو هلک پیدا شو، چې نوم یې عبدالغفور

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېښودی شو. دغه هلك يو نامتو شخصيت، عابد، زاهد جوړ شو او د سوات په باباجي مشهور شو، څوك وړته د سوات اخون صاحب او څوك وړته د سېدو غوث هم وايي. سوات صاحب ابتدايي تعليم د خپل پلار سره کړی ؤ او د نوړې لوړې زده کړې د پاره د مردان علاقې ته ورغی او څه موده يې په ګجرو ګړهٔ کښې د عالمانو سره تېره کړه او علم دين يې حاصل کړو، بيا څوکنو ته ورغی او هلته يې د ديني پوهې زده کړه وکړه، بيا د روحاني تعليم او فيض د پاره د شيخ رحمکار کاکا صاحب په زيارت کښې يې چله وکړه او وروسته د پېښور د حضرت جي بابا په خدمت کښې حاضر شو او د هغه نه يې فيض حاصل کړو، د هغې نه وروسته د صوابۍ تور ډېرې ته ورغی د مولانا محمد شعيب صاحبؒ نه يې لاس نيوی وکړو او بيا څلوېښت کاله پس خپل کلي سوات ته راغی او په سيپل بانډې نومي کلي سوات کښې ډېره شواو بيا يې د نيکي خېلو په قام کښې واده هم وکړو او وروسته بيا په مستقل ډول په سېدو کښې استوګن شو.

اخون صاحب د خپلې زمانې يو پرهېزګار، متقي او ستر مجاهد شخص ؤ او د سيکانو سره يې غزاګانې کړې دي او د سيد احمد شهيد بريلوي او د سيد اسمٰعيل شهيد ټينګ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری ؤ او بیا یې د پیرنګیانو د زورکیر حکومت هم ډېره سخته دښمني وکړه او ډېرې غزاګانې ورسره کړې دي، او هغه یو روحاني پیراو بزرګ ؤ نو ډېر ماذونان او مریدان یې لکه، لوی مجاهد ملا نجم الدین اخونزاده د هډې صاحب، د - مومندو دلښکرمشر، او ملا پیوند صاحب سید، دوزیرستان سترمجاهد او ملا همزالله صاحب سید، د تګاو ملا صاحب، دغزني ملا مشك عالم صاحب، دموسیئي اخونزاده صاحب او نورستر شخصیتونه د سوات صاحب مریدان، اخلاصمندان او ماذونان وو.

سوات صاحب به غالباً په ۱۸۷۷ع کال کښې وفات شوی وي د هغه د وفات نه پس سیدعبدالجبارشاه د ستهٔ[''] د سوات - حکمران شو، خو وروسته د سوات صاحب نمسي شیرخان او میاګل عبدالودود په اتفاق شول او عبدالجبارشاه یې په مقابل کښې ماتې وخوړه او میاګل عبدالودود په کبل کښې په ۱۹۱۷ع کال کښې د سوات بادشاه انتخاب شو، انګریزي حکومت میاګل صاحب په ۱۹۲۶ءکښې د سوات والي ومنلو.

میاګل عبدالودود صاحب یوغیرمعمولي سړی نه ؤ بلکه - منظم شخص ؤ او د مملکت د ادارې قابلیت یې لرلو.

آخر په ۱۹۴۹ع کال کښې یې د سوات د حکمرانۍ اختیارات

'' ستانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل زوی شهزاده عبدالحق جهانزیب ته پخپله رضا وسپارلو او صفه هم ښه لایق، قابل او تعلیم یافته شخص ؤ، ده په سیدو شریف کښې یو ډګری کالج په نوم جوړه کړی دی او په سوات کښې یې ابتدائی تعلیم وړیا رایج کړو. وروسته د پاکستان د جوړېدو نه څه موده پس چې ریاستونه له منځه لاړل، د سوات دیر ریاستونه هم د صدر محمد ایوب خان په وخت کښې لرې کړی شول او دغه علاقې په سرحدي صوبه کښې شاملې کړې شوې او اوس د سوات شهزاده جهانزیب ته اعزازی د میجر جنرال خطاب ورکړی شوی دی. او په سوات کښې اوسیږي.

دیر:

لکه چې ویل شوی دی دیر کښې یوسفزی قبیلې د اکوزو خانکې د خواجه زي ملیزي اوسیږي.

د دیر علاقه اکثره غریزه ده، په نمرخاته کښې یې د سوات ریاست، قطب په نمرخاته کښې یې ګلګت او کشمیر واقع دی روغ په قطب یې چترال او قطب قبلې ته یې د افغانستان برید لګېدلی دی، او د قبلې پلو یې باجوړ او سویل ته یې مالکنډ دی.

رقبه یې ویلې شي چې درې زره (۳۰۰۰) مربع میله ده، د دې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علاقې مشهور سیند پنجکوړه دی، چې په پښتوانې تاریخ کښې د ګوړې شهرت لري.

د دې علاقې اولس به غالباً لږ و ډېر د شپږ(۶) او (۷) لکو تنو په منځ کښې وي. دا منطقه د خپل طبیعي محل و قوع په لحاظ د ډېر سیاسي اهمیت حامله ده. د دې ریاست د حکمران ټبر بانی ملاالیاس صاحب نومی سړی ؤ چې د خپل زهد او تقوی په وجه داخون بابا په نامه مشهور ؤ او په ملیزو کښې د - پاینده خېلو په ذیله کښې ؤ، دهٔ په لسمه هجري صدۍ کښې خپله ګدۍ نشیني په حکومت بدله کړه او په دیر کښې یې دیو ریاستي حکومت بُنیاد کېښود، او غلام خان(۱) د دیر خان شو. د هغه نه پس اقتدار قاسم خان ته ورسید، (خوګېرو لیکلي چې د غلام خان نه پس غزن خان حکمران ؤ) دا سړی د خپل وخت ډېر مقتدر حکمران

(۱): خوګېرو د خپل کتاب پټهان په ۵۲۶ مخ کښې د الفسټن په قول وايي چې لومړی حکمران د دیر اسمٰعیل خان ؤ چې د خوشحال خان خټک معاصر ؤ، او له هغه سره یې ملاقات هم شوی ؤ. او بل وايي چې د غلام خان نه پس غزن خان حکمران ؤ، خو د جندول خان اثاب الدین خان وېلي چې الیاس بابا د ابراهیم بابا او هغه د ابا محمد او هغه د پاینده بابا خوی وو او د الیاس بابا نه سهیل ضفرخان او غلام خان وو چې د دیر حکرانه کورنۍ د ضفرخان اولاده ده، د محمد شریف خان نه پس اورنګزېب خان او وروسته شاه جهان خان نواب شو، او د هغه نه پس خسرو نواب شوو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

This page was missing from Original Book, We were unable to find a copy of the book.
Pardon.
Team: Kitaboona

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهور ؤ د دیر نواب شو.

انګریزي حکومت هند، ده ته هم په ۱۹۰۸ع کال کښې دنوابی خطاب ورکړواو په ۱۹۱۸ع کښې انګریزي حکومت د ده وظیفه سالانه پنځوس زره روپۍ کړه او د دیر نواب شوا و دا خطاب د دوی په کورنۍ کښې مورثي ومنلی شواو د ده زوی شاه جهان خان یې ولیعهد ومنلو.

بادشاه خان نواب په ۱۹۲۵ع کښې وفات شواو په ځای یې شاه جهان نواب شو، خو د نوابۍ په معامله ورسره خپل ورور عالم زیب خان مخالفت پیل کړو. د عالم زیب خان مرسته به دباجوړ بنار خان مرحوم محمد جانخان او د سوات والي میاګل صاحب کولو. دا مخالفت ورو- ورو ډېرشوا و جنګ تر ې جوړ شو، او عالم زیب خان ماتې وخوړه او د باجوړ د شموزو علاقې ته لاړلو، آخر انګرېزانو مداخله وکړه او د دوی په مینځ کښې یې فیصله داسې وکړه چې عالم زیب خان ته یې پنځه سوه روپیه (غالباً چې پنځه سوه وي) د میاشتې وظیفه مقرره کړه او د ریاست دیر د حدودو نه یې بهر کړو او د مردان په علاقه کښې به اوسېدلو.(۱)

نواب شاه جهان دیو مخصوص مذاق او طبیعت خاوند ؤ او په

---

(۱) خو ماته شهاب الدین د جندول خان ویلي چې دا پنځه زره نه بلکې پنځه سوه روپۍ وې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې شلمه صدۍ کښې د ریاست د خلکو په ژوند کښې هیڅ ډول بدلون نه تیار نه ؤ. هلته د منظم تعلیم هیڅ انتظام نه ؤ.

د پاکستان حکومت د چلې پالیسۍ په اساس دی په اکتوبر ۱۹۶۱ ع کښې د ریاست نه لرې کړو او لاهور ته ولیږلی شو او په ځای یې ولیعهد خان خسرو نواب مقرر کړی شو.(۱)

اوس د دیر ریاست په سرحدي صوبه کښې ګډ کړی شوی دی او پولیټیکل ادارې کوي.

د یوسفزو بله مهمه قبیله منډړ ده.

«منډړ»

د منډړو قبیله د مردان په علاقه ان د چملې پورې پرته ده او د چملې نمرخاته اباسیند، قبلې ته یې یوسفزي قطب ته یې بونیر او په سویل مهابڼ دی.

دا علاقه یوه دره ده، میداني علاقه یې لږه ده او ځمکه یې هوا واره نه ده غریزه ده. دا علاقه وروسته د سوات سره

---

(۱) د نواب شاه جهان سره یې د هغه زوی شهاب الدین خان د جندول خان هم د جندول نه لاهور ته فرار کړو، نواب صاحب شپږ د برش (۳۶) کاله نواب ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وتړلی شوه . د امبیلې مشهور جنګ په ۱۸۶۳ع کښې په دې علاقه کښې شوی دی او دا علاقه د مندړ قبیلې مرکز دی . د چملې نه سویل ته د صوابی علاقه ده او په دغه ټوله علاقه د مندړ قبیله پرته ده .

د مندړو څانګې

د مندړ درې زامن وو ، چې منور ، خضر او رځړ بزموونه یې وو .

د منوړ هم دوه زامن وو ، (۱) عثمان (۲) اتمان ؤ . د عثمان هم دوه زامن وو ، (۱) کمال (۲) امان ؤ . د کمال اولاد ته کمال زي ویلی شي او پښپلو کښې هم په دوو څانګو وېش دي ، چې یوه څانګه یې مشران زي او بله کشران زي بلل کیږي . (د طوروخانان په مشران زو کښې دي .) او د د هوتي مردان خانان په کشران زو کښې دي .) په کشران زي کښې اکوزي هو ګړ دي چې د عنایت خان د د ربېمې بنځې اولاده ده او په معیارو کښې استوګن دي . د وتمان اولاد هم دوه بناخه ده . یوه یې اکازي ، کنازي او علي زي دی ، دوی ته وتمان نامه هم ویلی شي او دا خلک د اباسیند په غاړه د مهابڼ په سویل پراته دي ، توپی ، مینی ، کوټه ، مرغز د دوی په علاقه کښې مشهور کلي دي . او په دویم بناخ کښې یې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سدو اولاده ده چې دوی دوتمان نه په قبله پراته دي او د دوی د ذېلي ښاخونه په دې ډول دي:

اول بـ اباخېل: په کونډه، زیده، هنداوشامنصورکښې.

دویم ـ عمرخېل: په کالا، دره، صوابۍ، مانیري کښې او میراحمد خېل په پنجتار، ډاګۍ، توتائي، باچا او بام خېل کښې استوګن دي.

«رځړ»

رځړ: داشپه په پښتونخاکو وېش ده: ماني زي، ملك زي اکوزي، خضرزي او محمودزي.

ماني زي: په ډاګۍ، ترلاندۍ، ترکۍ، پرمولي او دینا کښې.

ملکزي: په یارحسین، شېردره او یعقوبي کښې استوګن

اکوزي: په دوبیانو، سړه چینه او اسمعیلا کښې.

خضرزي: په شیوه، کالوخان او شېره غوینډ کښې او محمودزي یا مامون زي په نوي کلی، شیخ جانا، سوتیا او نارنجي کښې پراته دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«ترکاڼي»

اخون درويزه ليکي چې د شيخا ياخاڼي د وه بنځې وې يوه يې «مرجانه» او بله «بسو» نوميدله. د مرجانې زامن يوسف او مندړ وو او د بسو زوی ترکاڼي دي چې اوس په باجوړ او نوړ وخائيو نوکښې پراته دي او په لويه کښې (۱) ماموند، (۲) سالارزي دي. خو حيني ليکي چې سالارزي د ماموند زوی دی او نور د برزي او خپلونه دي چې هکښې يې يادونه شوې ده:

«باجوړ»

د باجوړ علاقه په اندازاً څه پنځه ويشت (۲۵) ميله اوږده او شل (۲۰) ميله پلنه وي. د دې علاقې قطب ته د پنجکوړې سيند دی، قبلې ته يې دکونړ علاقه افغانستان دی او نمرخاته ته يې اتمانخېل دي، او جنوب ته يې د مومندو علاقه ده. د باجوړ علاقه په پنځو برخو وېشلې شوې ده:

(۱) چارمنګ (۲) بابوقره (۳) سورکمر (۴) رود (۵) د ماموند علاقه ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جندول د پنجکوړې د سیند او باجوړ ترمنځه پروت دی ،
دا دره تقریباً اته (۸) میله اوږده او څلور میله پلنه ده .
د جندول د پر نامتو حکران خان عمراخان د امان خان زوی
د فیض طلب خان نمسی و . د پلار د مرګ نه پس د عمراخان
او د ورور شیرعالم خان ترمنځه په اقتدار ورانی راغی او جګړې
ونښتې او عمراخان کامیاب شو(۱) ، او تر ۱۸۸۲ع پورې یې د جندول
او خوا وشا علاقې ونیولې او په ۱۸۸۰ع کښې یې د دیر نواب محمد
شریف خان ته ماتې ورکړه اخر انګریزان د شریف خان سره و
دریدل او په ۱۸۹۵ع کښې عمراخان مات شو او کابل افغانستان ته
وتښتېد او هلته د امیر عبدالرحمان خان سره دېره شو او هم هلته
مړ شو . او په هم دغه کال د ۱۸۹۵ع کښې د مالکنډ ایجنسي هم
انګریزانو جوړه کړه او د هند د مرکزي حکومت ماتحت وه ، خو په
۱۹۰۱ع کښې چې څه وخت سرحدي صوبه جوړه شوه ، نو دا ایجنسي
په هغې صوبې وتړلې شوه او اوس د پاکستان د جوړېدو نه پس
هم د سرحدي صوبې سره ده .

---

(۱) د جندول خانان په مست خېلو مشهور دی ، یوه د فیض طلب خان کورنۍ ده چې
عمراخان هم له دې کورنۍ څخه و ، او بله غفار خېل دی ، چې د شاهي خانان وو .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«کیکیاڼي»

داقبیله د خپلې مور په نامه مشهوره ده. روایات داسې دي
چې د شیخا د مرجانۍ ښځې نه د وه زامن وو چې یوې « مند»
چې اولاده یې یوسفزي او مندړ دي او د بل زوی نامه یې-
«مکۍ» ؤ او د ده یوه لور وه چې په زیرکۍ نومې سړي واده
وه، اولاده یې په کیکیاڼی مشهوره ده.
کیکیاڼي د پېښور په ضلع د واره کښې استوګن دي.

«غوریاخیل»

د روایاتوله مخې د کُند د ویم زوی غوري یا ابراهیم ؤ،
چې اولاده یې په غوریاخیل یادیږي.
د غوري زامن: دولت یار، خلیل، زېراني، ملاګوري دي
ملاګوري، متبنی، دی.
د دولت یار دوه زامن وو، (۱) مهمند یا مومند (۲) داؤدزی.
د مومند یا مهمند هغه اولادې ته چې په سمه یعنې پېښور کښې
پراته دي، هغوی ته کوز مومند وایي. او هغه چې په غزنه علاقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

استوګن دي هغه په برمومند یا دیرېږي او دا دواړه یوشئ دي خو پردي حکومت پرې راغلی او سیاسي پوليٍ او بندېزونه جوړ شوي دي ، نو دا دوه ورونه هم سره بېل شوي او د وروره عزیزولۍ هغه پخوانی نزدیکت نه دی پاتې شوی ·

برمومند د کابل او کونړ سیند په د واړو غاړو د ننګرهار په علاقه ، کامه ، ګوشته ، خوېزو ، چکنور ، لالپوره ، خاص کونړ ، منګوال ، او په نورو ځایونو او په غره کښې د مېچنې نه نیولی د کوهتي تارابو پورې او په سارهٔ د ناوګه نه نیولی تر لالپورې پراته دي چې مشهور ځایونه یې ګنداو ، پنډ یالۍ ، دانشکول ، وتمانزي ، دوېزی ، مېتي کوهي خانزادګان ، بېدمنۍ ، شبتا ، طورخواه ، سپینکی تنګی ، د خوېزو علاقه ، ګونګ ، سم غابنی ، وچه جورګاټ ، ورسک ، خامبېک ګور ، ګدای تنګی ، خنا ورچینه ، مزرینه ، اتا جوړ ، احدکور ونه بخشی کور ، جمعه خېل او قوطی دي · د کرټۍ او خاپښې مشهور غابني هم د مومندو په علاقه کښې دي ، او ایله زې غرېږي مشهور غر دی · د مومندو د علاقې نه غرونه تاؤ دي او ځینې درې هم پکښې شته او څه وښې ځمکه هم لري اکثره خلک للمي کرونده کوي او د کروندې څه ځمکې لري چې د دوی ګذاره پرې کیږي او اکثره ځوانان یې په مزدورۍ پسې د باندې ملکونو ته ځي ، غریزه علاقه یې پخه ده ، واورې هم پرې کیږي ، خومیدانی علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې کرمه ده.

داؤدزي:

داؤدزونه په قطب مهمنزي پراته دي او قبله په سویل ترې خلیل دي. دوی د خلیلونه په شماره کښې ډېر دي د دوی د مهاجرت وخت سم نه دی معلوم، خو ممکن دی چې د مومندو سره راغلي وي، دوی د پېښور په قطبي پلو د کابل سیند د بناخونو په منځ کښې پراته دي او ښه ورداته ځمکه یې په برخه شوې ده.

خلیل:

د خلیلو اوسنۍ علاقه به لږ و ډېر شل میله اوږده او لس میله پلنه وي.

د خلیلو ملکانو ته ارباب ویلې شي، تهکال، سپینه وړه لنډیکه د دوی مشهور کلي دي.

د دوی ځمکې به مخکښې د باړی نه او به کېدلې، خو اوس د ورسک بند نه نهرونه راوتلي او راغلي دي او د دوی ځمکې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنې ودانې شوې دي.

څوکني:

د اخون درویزه په قول څوکني د خپلو ورونو نه مرور-شوي وو. او تللي د سپین غره په لمنوکښې یې استوګنه اختیار کړې وه.

د څوکنو په نمرخاته اپریدي، په سویل یې ورکزي او قبله په سویل یې (طوري)، دي او قطب ته یې سپین غر دی. دا خلک د خرمنې په دره او کرمان پراته دي، ښه کلک، جنګیالي او کارکوونکي خلک دي، ښځې هم تول کارکوي، د باندې تګ را تګ یې لږ دی. علاقه یې یخه ده نو اکثر جامې یې د ورېښو، شړۍ نه وي.

د دوی ښه اتفاق او سُنې مذهب دي. د څوکنو یو کلي په-پېښور کښې هم شته دی چې د میاعمر صاحب (رح) د زیارت له کبله ډېر مشهور دی.

زیراني:

د زیرانو ځېنې تپې د تاجکو سره ګډې وډې په ننګرهار کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوسیږي او د جلال آباد نه په شمال قبله یې غټ کلی شته دی.

او نوره لکه پهاړخیل، دولت خیل، احمدخیل او تارخیل د برو مومندو سره کوړ کلی کوي.[1]

---

[1] خو دا ماته نه دی معلوم چې چېرته اوسیږي. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځمند اولاده

دخرشبون یا خیرالدین د یو زوی (کند، د اولادې حال خو څه ناڅ ولیکلی شو، اوس د هغه د بل زوی (ځمند د اولادې څه مختصر احوال لیکلی کیږي.

ویلی شي چې د ځمند څلور څانګې دي: (۱) خویشکي (۲) کستاني (۳) مهمنزي (۴) تونخي دي. ویل کیږي چې مهمنزي د پخوانه د خاښي خېلو په ډله کښې ور ګډ شوي دي.

د پېښور په استوګنو پښتنو کښې د ځمند په اولاده کښې مهمنزي مهمه قبیله ده، او ور سره بله قبیله د خویشکو ده. ویلی شي چې د اخلک هم پخوا د ارغستان د علاقې سره لګېدلې د پشین په ځمکه اوسېدل، خو لکه نورځنې پښتنانه قبایل چې د ترینو د بد ګذرانې نه تنګ او هجرت ته مجبور شول، دغسې دوی هم د ترینو نه تنګ او راپاڅېدل، ځنې خویشکي ملتان ته لاړل او ځنې غزني او کابل ته راغلل او څه خلک یې د غور بند په دره کښې آباد شول.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخوږشکو قبیلې د بابر سره تعلق ؤ، د مغلی باد شاه بابر په هند باندې د حملې په وخت د هغه په لښکر کښې ډېر پښتانه وو، چې ډېره برخه پکښې د خوږشکو وه. خوږشکي د خپل یو سردار سلیم خان په مشرۍ د بابر په مرسته د ابراهیم لودي سره په پاني پت کښې جنګېدلي دي، او بابر او د هغه زوی همایون په خوږشکو ته په ډېره سترګه کتل. د خوږشکو د قبیلې څه خلک چې د بابر سره هند ته تللي وو، هغه خلک اوس په افغان قصوریه مشهور دي، او د ستلج سیند په دواړو غاړو اوسېږي.

دخوږشکوځنې ټپې لکه: بټک زي، حُسین زي، شهاین زي مسلمان او کزلاني د قصور نه په قبله پراته دي. او دوی ته به پښوا د برکلي او سید ونکي ویل کېده او ځنې ټپې لکه: عزیز زي جنوزي، ابراهیم زي او نور چې د قصور نه په شمرخا ته دي، هغوی ته به یې د لرکلي او سید ونکي ویل. څه موده پس دا خلک په خپل منځ کښې سره ونښتل او ځنې ټپې تري لاړې، په خواجه او ټانده او هیروال آبادې شوې. دا خلک اوس هم په افغان قصوریه مشهور دي، که څه هم دوی نه په پښتو پوهېږي او نه یې لباس د پښتنو په شان دی خو خوږشکي او پښتانه دي.

دخوږشکو ځینې خلک په پښین او قندهار کښې هم شته دی او یوه ټپه یې په غوربند او څه خلک یې د نوبنار په تحصیل د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی ننګرهار په قطب د لنډي سیند په غاړه په خوږشکي نومې - کلي کښې استوګن دي.

د پښتنو مشهور صوفي شاعر «ارزاني» د بایزید روښان انصاري همعصر ؤ او روښاني پیر ؤ ارزاني د خوږشکو په قبیله د - عزیزي په زیله کښې ؤ.

د خرشبون د بل زوی «کسي» حال داسې دی.

کسي

ویلې شي چې د کاسیانو یولس تپې وې چې مخکښې یادې شوې دي او شینواري هم پکښې داخلي دي. لکه د پټې خزانې په قول ویلې شي چې د خرشبون نوره اولاده لکه کند او جمند چې د غوري مرغې نه کډې کولو ته مجبور شو او د غزني او کابل په لور را وکوچېدل او بیا بنکته پېښور ته پسې راغلل، نو د دوی د بلې څانګې ورونه کاسیان بیرته د سلیمان غره ته ور غلل او هم هلته مېشته شول، خو یوې قبیلې شینواري د خانبې خېلو سره کډه را وکړه او د خیبر نه په قطب پلو غرونو یې واړول او هلته مېشته شول. د دوی علاقه د کابل سیند بنې لور ته د - پېښور او جلال آباد په منځ کښې پرته ده. قبلې ته یې خوګیاڼي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جنوب يې سپين غر، په شمال يې د مومندو علاقه او په نمرخاته يې خيبر او ملاګوري دي. د شينوارو څه خلک د د شيخ بابا په دره علي تنګار او خاګه کښې د برو مومندو سره، او څه خلک يې د کوټ په شيګل دره، او د کوز کنړ د بوډيالي په «کنړ» نوي کلي کښې استوګن دي.

د شينوارو مشهور تجارتي ځاى لنډي کوتل لوارګي دى، څه خلک يې کواټ او کشمير کښې هم شته.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویمه طبقه

«غورغشتي قبائل»

داقبائل د خپل نیکه غورغشت چې د قیس عبدالرشید دویم زوی دی، په نامه غورغشتي یادیږي.

ویلې شي چې غورغشت د ۳۸۸ ه کلونو خواو شاوخوا ژوندی ؤ. د غورغشت درې زامن وو (۱) دامنی (۲) بابی او (۳) مندو په دوی کښې د دامني اولاده مهمه کڼلی شي د دامني په اولاد کښې مهمه قبیله د کاکړو ده چې وروسته به یې ذکر او یاد راشي.

بابی: د دې قبیلې خلک په قلات کښې آباد دي او ځنې د کویټې خواو شا هم مېشته دي. د جوناګړ نوابان د دې قبیلې نه وو او په دوی مربوط دي.

مندو: د مندو اولاده په مندوخېل مشهوره ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«دغورغشت نسب نامه»

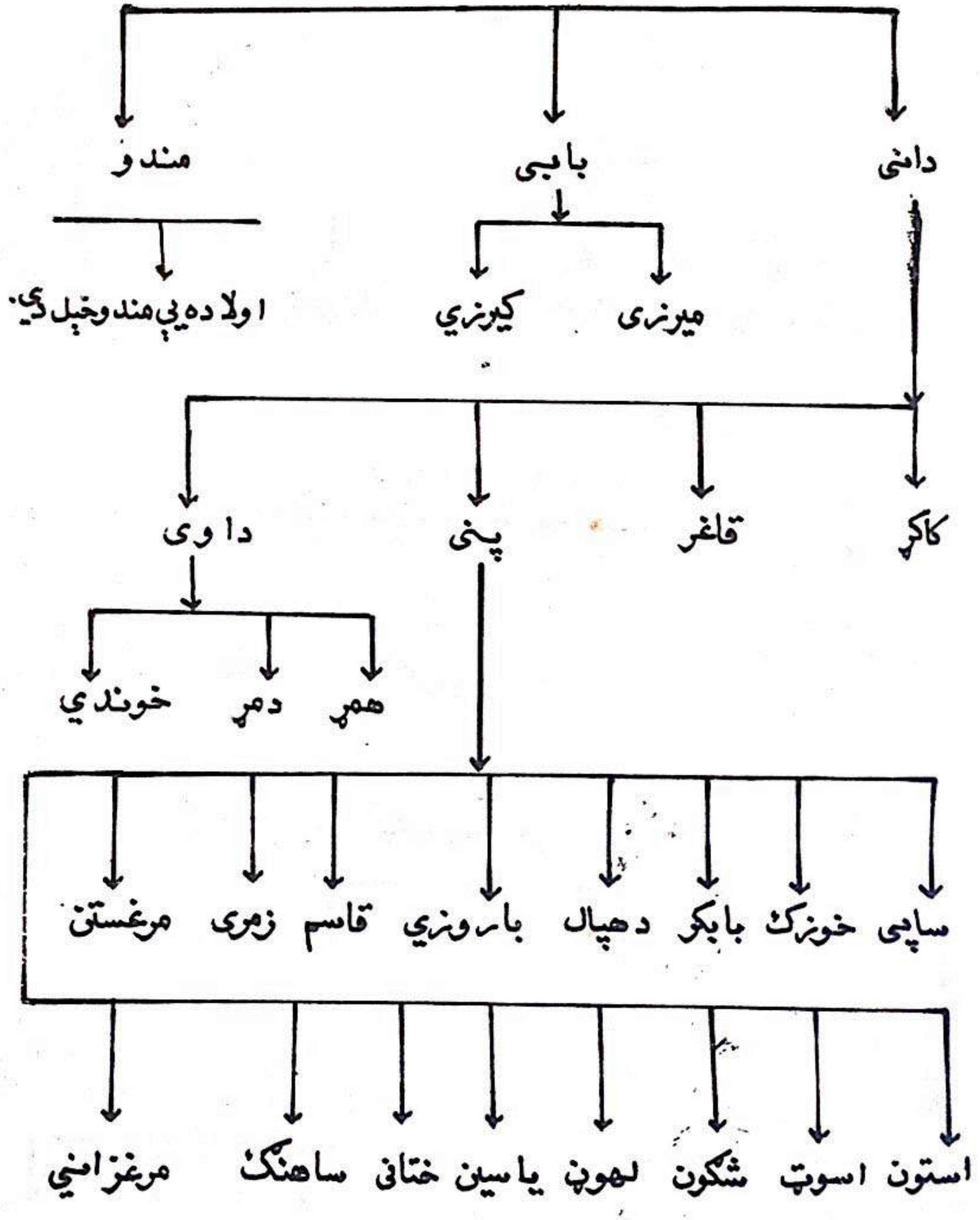

(پاتې په بل مخ کې وګورئ)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

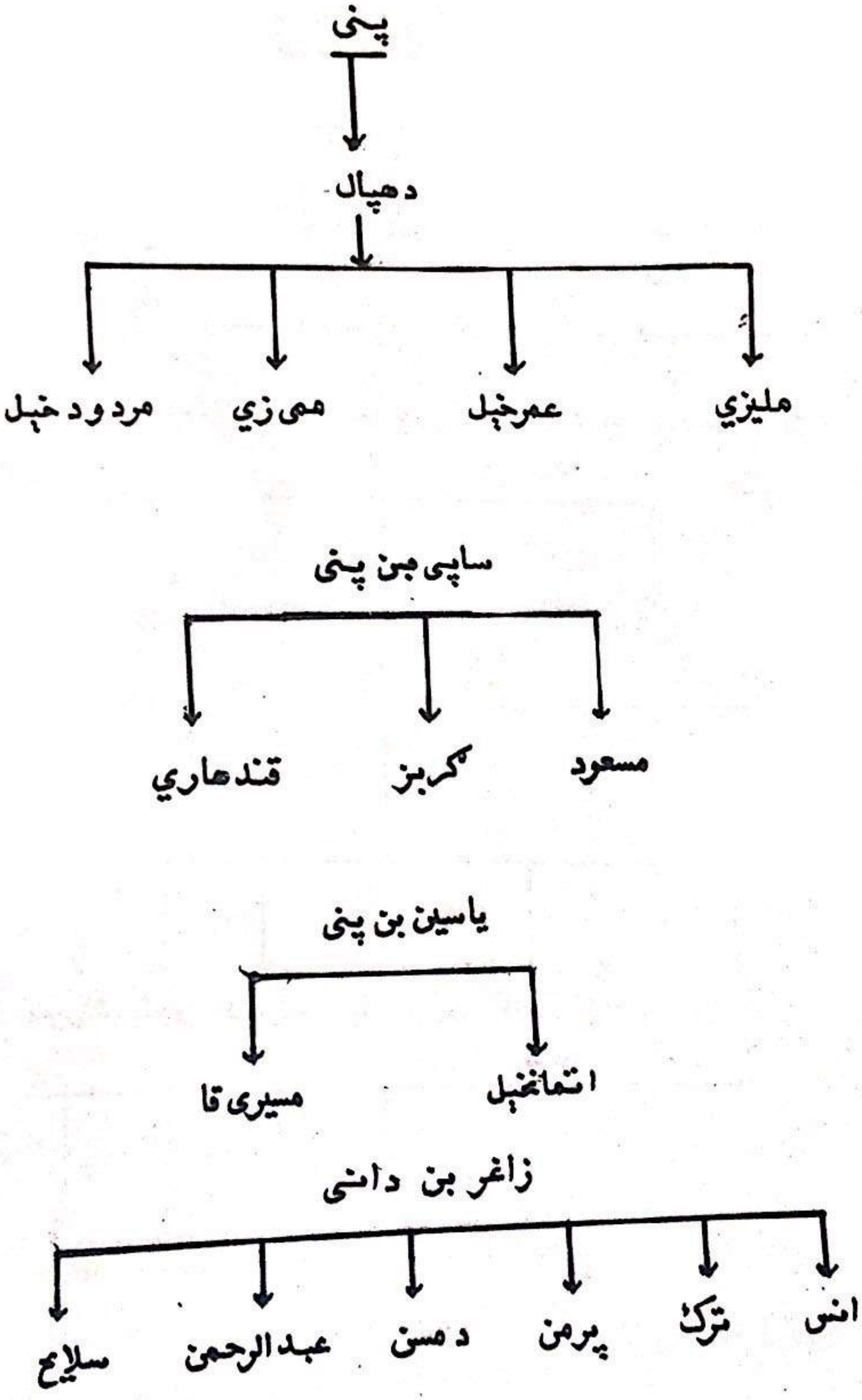

(راتي په بل ځاي کې وګوری)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاکړ

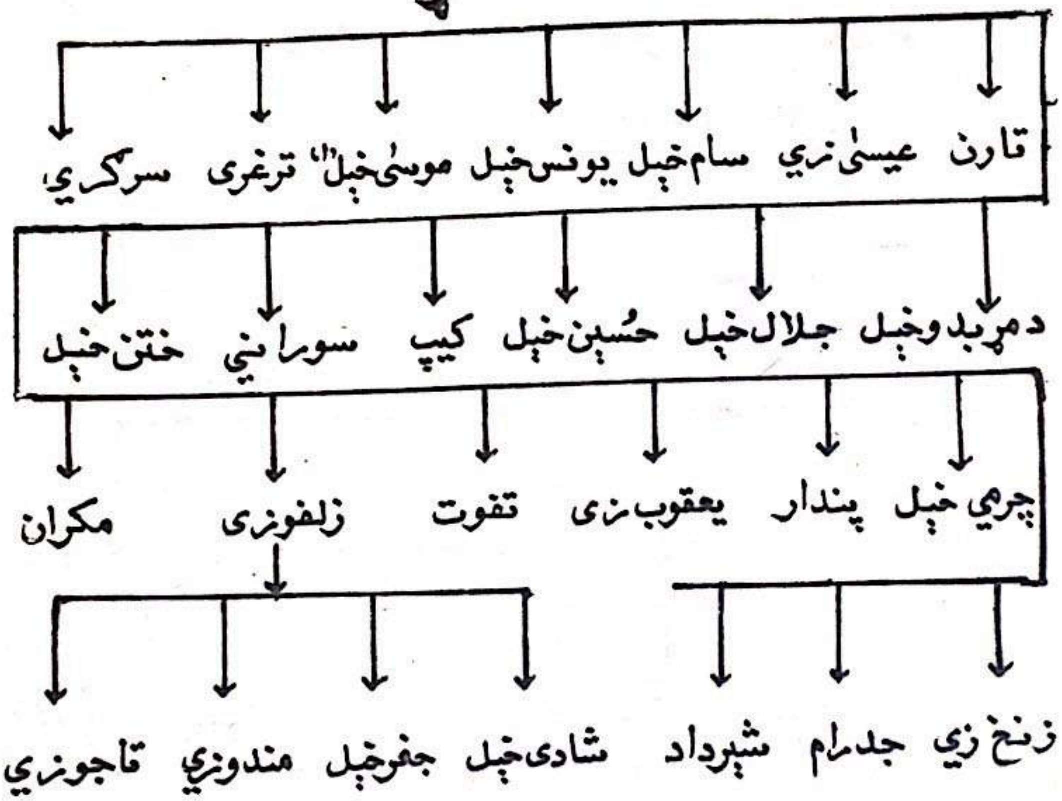

(۱) موسیٰ خېل په غزني کښې له اندړ وسره پراته دي.

نوټ: فرملي او سبري هم د کاکړ زامن دي. (وګوره تذکرهٔ روښان خان ۱۵۳ مخ) تایمني د دکن حیدر آباد حکمرانه کورنۍ هم کاکړ دي (مخ ۲۰۴ خورشید جهان) او بهمني دوتاني دي (تذکرهٔ روښان خان).

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د حسین بن جدرام بن کاکړ بن داني بن غور غښت نه :

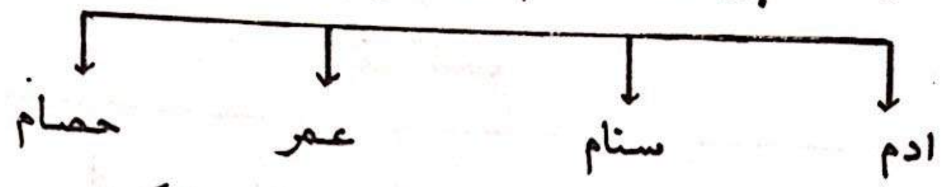

او د بابکر د حسین د وړور بن جدرام بن کاکړ نه :

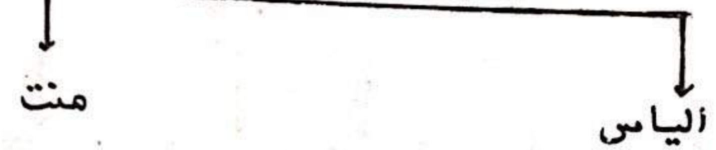

او د یعقوب بن کاکړ نه :

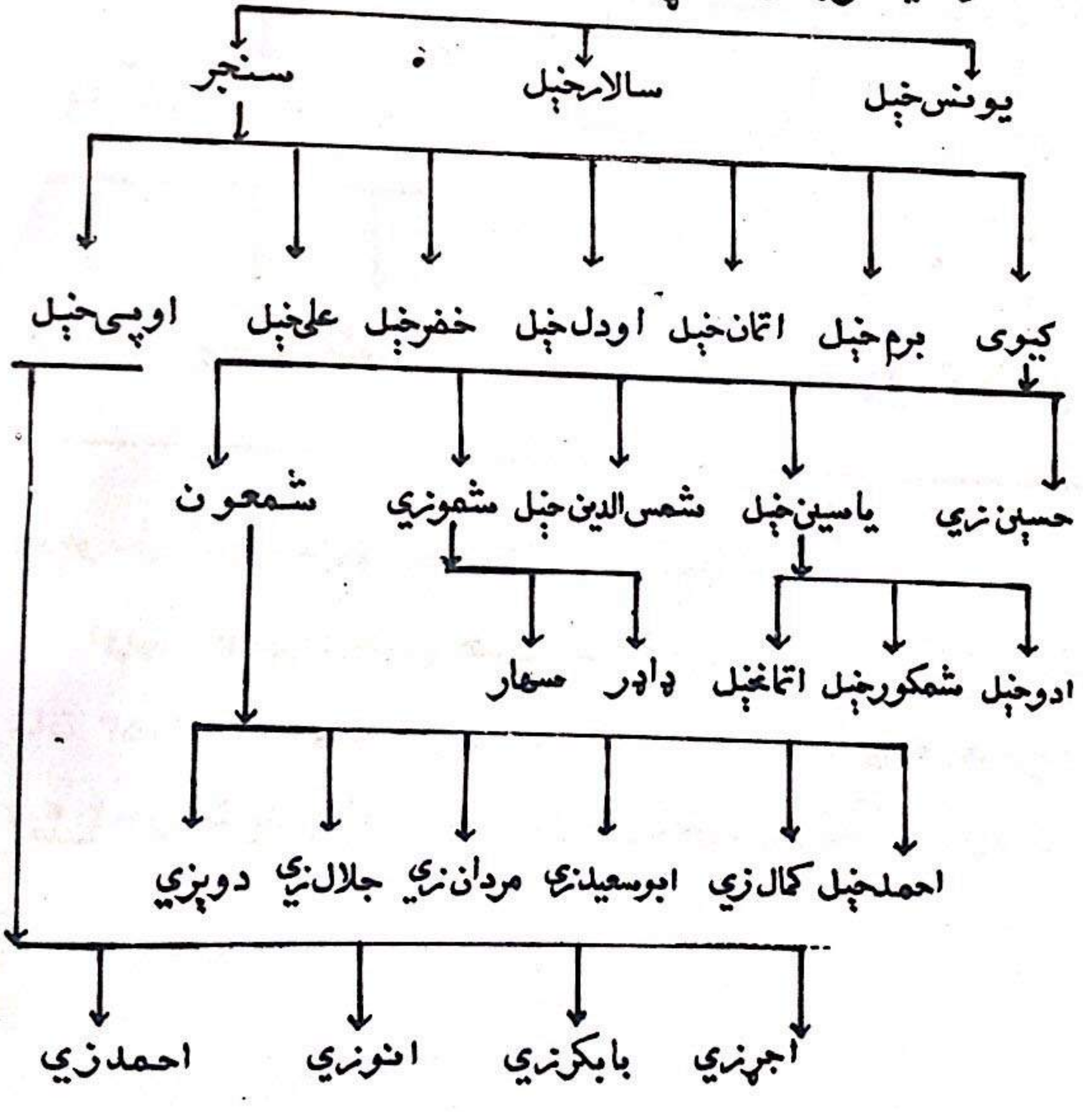

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علی خېل بن سنجر نه:

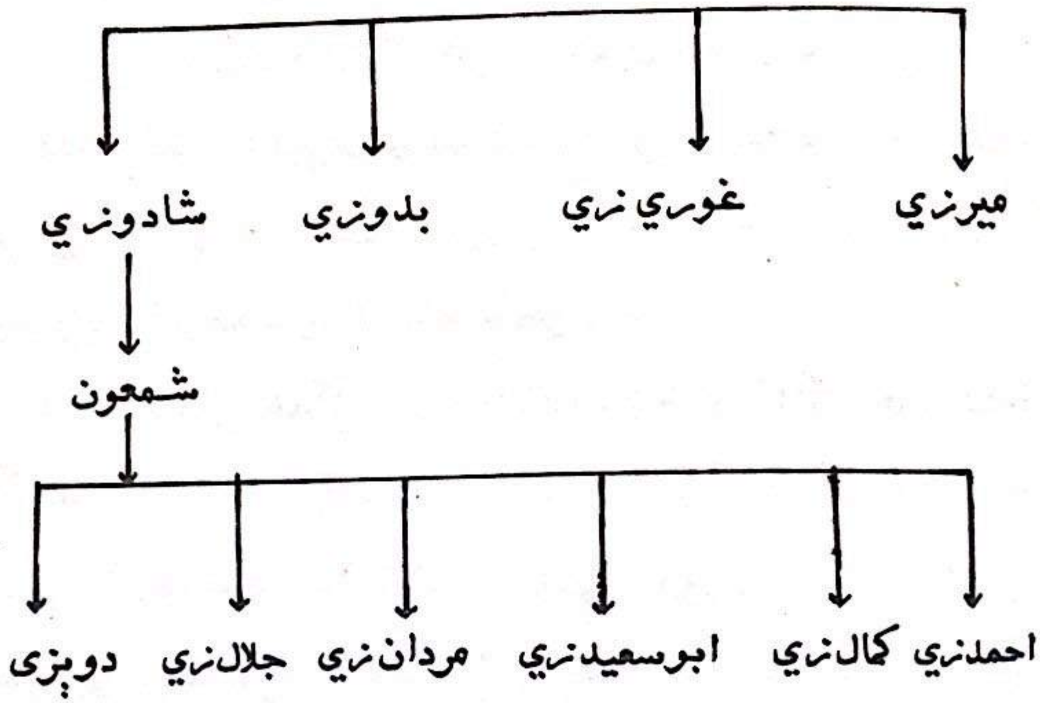

او د بابي بن غورغشت نه:

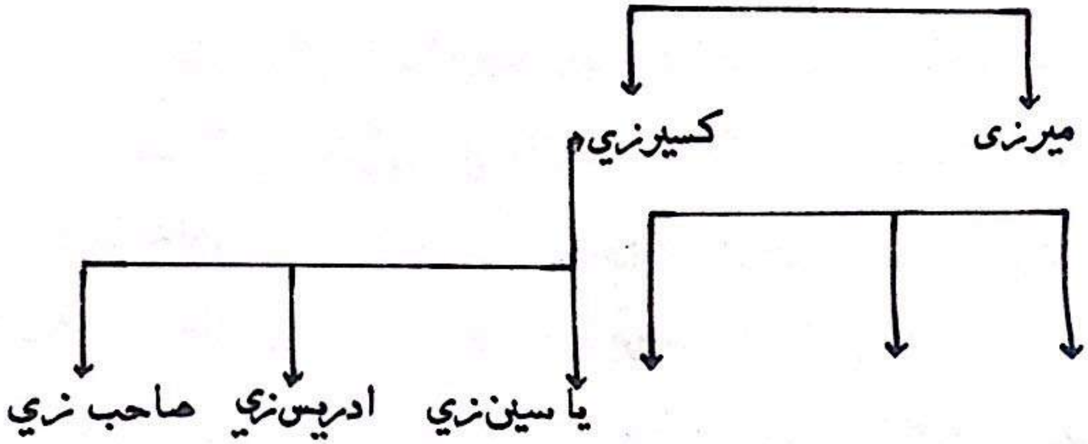

لکه چې ویلی شوي دي د غورغشت په اولاده کښې د داني په اولاد کښې کاکړ مهمه قبیله ده ویلی شي چې د دې قبیلې مورث اعلیٰ کاک نیکه و، چې ډېر ښه سړی و، او د غیاث الدین غوري په زمانه کښې وفات

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شویدی او قبرېي د هرات د جامع جومات په دروازه کښې دی او اوس هم شته دی، لوړ د پر خلک یې زیارت کوي.

داسې گومان کیږي چې دا قبیله ډېره لویه ده نو دا به - پخوانی وي او کاك نیکه به وروسته کوم بنه سرې پکښې پیدا شوی وي. خو په هرحال دغه مشهوره ده.

د کاکړو دوه څانگې دي: داږد سړ زخېلو څانگه (۲) سنتیا څانگه ده او د دې دواړو څانگو نه ډېرې څانگې او ذېلې هم جوړې شوې دي. دا خلک د کویټې د وېژن په ځلوړواړو ضلعوکښې پراته دي، څه د هزارې په ضلعه او څه په قندهار او هرات کښې هم شته دی.

د مشرقي پنجاب د کوهانه او خورجه په قصبوکښې او څه په - بلند شهر هو کاکړ استوګن دي، او څه په دکن کښې هم شته دی.

هیبت خان کاکړ چې د خان جهان لودي له پلوه د سمانا حاکم ؤ، او د مخزن افغاني په تاریخ کښې ډېره برخه لري د کاکړو د سنتیا - څانگې سره تعلق لري، او موسیٰ خېل د غزني په ولایت کښې داندړ سره چې او سیږي. او لوی مجاهد نجم الدّین اخونزاده صاحب د هډې هم موسیٰ خېل ؤ.

ناغر:

ناغروړه قبیله ده او اوس د کسي په تېر کهترا نو کښې ورکه ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتنو د يو مؤرخ د «صولت افغاني» مؤلف زردا د خان - هم د دې قبيلې غړی دی.

پنړي :

پنړي هم د کاکړو په شان يوه پښتانه قبيله ده، خوړه قبيله ده.

د پنړو ځنې خلک په افغانستان او څه د څوکنو سره نژدې او څه په دکن کښې استوګن دي. په دې قبيله کښې د خاندکوړ د بارو زو په شانکه کښې دی.

نوټ: لکه څنګه چې د خابني خېلو ټپې مشهورې دي، د غسې د کاکړو ناړې په پښتو موسيقي کښې ډېر شهرت لري، او مرحوم محمد ګل نوري دا ناړې د يو کتاب په شکل راټولې کړي دي، او په کابل کښې چاپ شوی. ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ (سيال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د
«ګدون»
نسب نامه

د شجرونه ګدون هم د غورغشتویوه څانګه ده او په ورو رګه کښې ګدون، موسیٰ خېل او ساپي سره نژدې دي او نور ورونه يې هم شته دي، خو ګدون د مخکښې نه د خا بنې خېلو په ګند کښې شامل شوي او د مهاجرت په وخت کښې هم د هغو سره ملګري وو او د شېخ ملي په وېش کښې دغه برخه ځمکه رسېدلې چې او س پرې پراته دي.

ګدون يا جدون

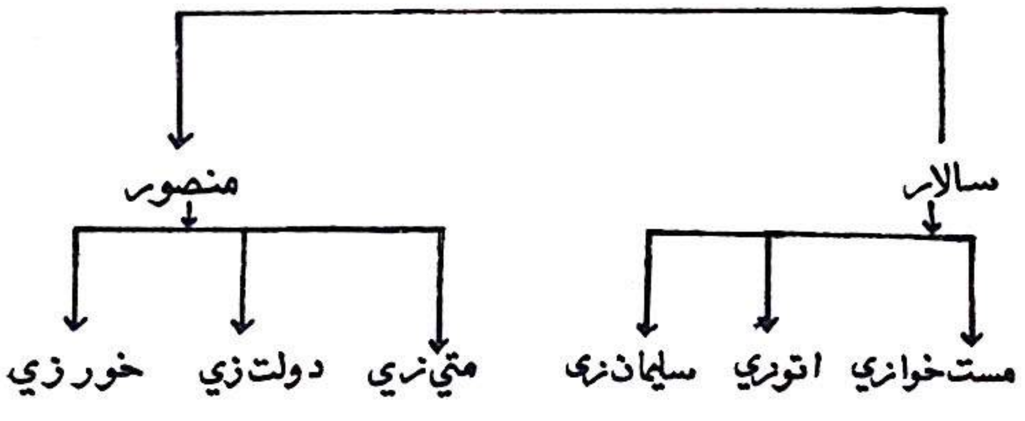

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوږ زي بن منصور

- شايب زي
- ماما زي
- خليل زي
- امراز زي

دولت زي بن منصور

- يعقوب زي
- شان زي
- حسن زي
- بهلول زي

متی زي بن منصور

- الدر زي
  - ولي خېل
  - قاسم خېل
  - شاهي خېل
  - الله داد خېل
  - خواجه رستم کور
  - ادين زي
- عمر زي
  - ګوار زي
  - يعقوب خېل
  - عيسی خېل

اتوزي بن سالار

- عيسی خېل
- عبدالرحيم زي
- محمد خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

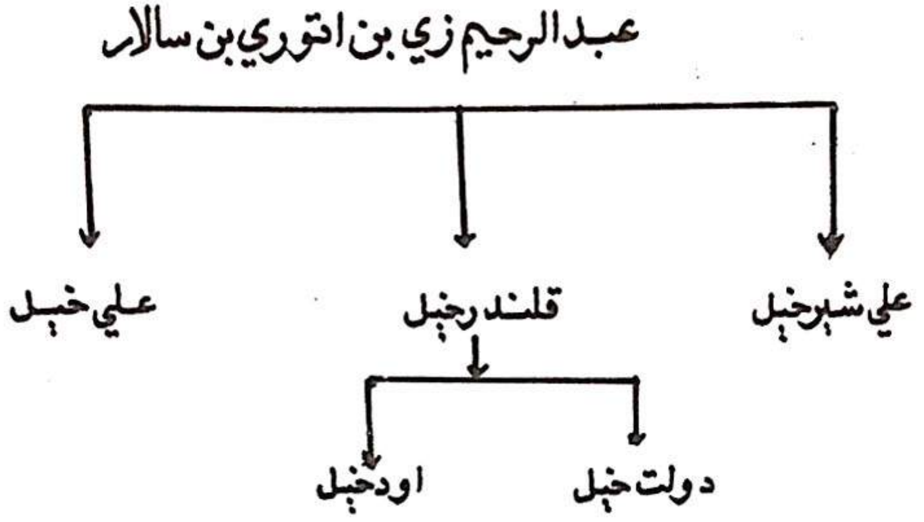

شجره موسی خېل د کاکړ زوی

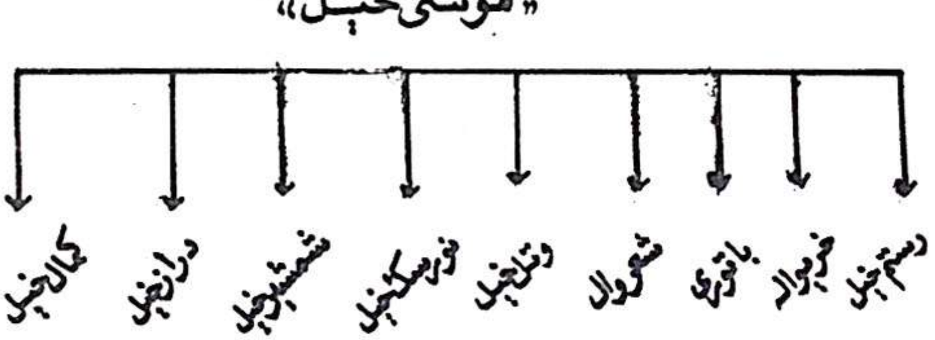

نوټ: دا خلک د غزني په ولایت کښې د اندړو سره اوسیږي، لوی مجاهد نجم‌الدین اخونزاده صاحب هم د دې ټبې نه و. (شیال)

د شجرونه چې معلومیږي نو کدون قبایل په دوو څانګو، سالار او منصور باندې وېش دي. د سالار د څانګې خلک اکثرد هزارې په غرونو کښې اوسېږي، چې پوري پراته دي. د د وی علاقه۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پره نرخېزه او ودانه علاقه ده او د دې دوار وڅانګو په منځ کښې اکثر بدۍ هم وي .

ويلی شي چې د ګدون د مورث اعلی نوم اشرف ؤ، وروسته په ګدانه مشهور شو. داخلک د ګدون يا جدون په مهابن - غرونو پراته دي او څه د مردان په علاقه د باينې په کلي کښې هم استوګن دي ، لږ څه په کشميرا و کيمبل پور په علاقه - کښې اوسيږي .

په چهچه کښې د غورغشتو کلی د اشرف ګدون آباد کړی ګڼلی شي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

دریمه طبقه:

«بیټني قبائل»

بیټن یا بیټ بن قیس عبدالرشید

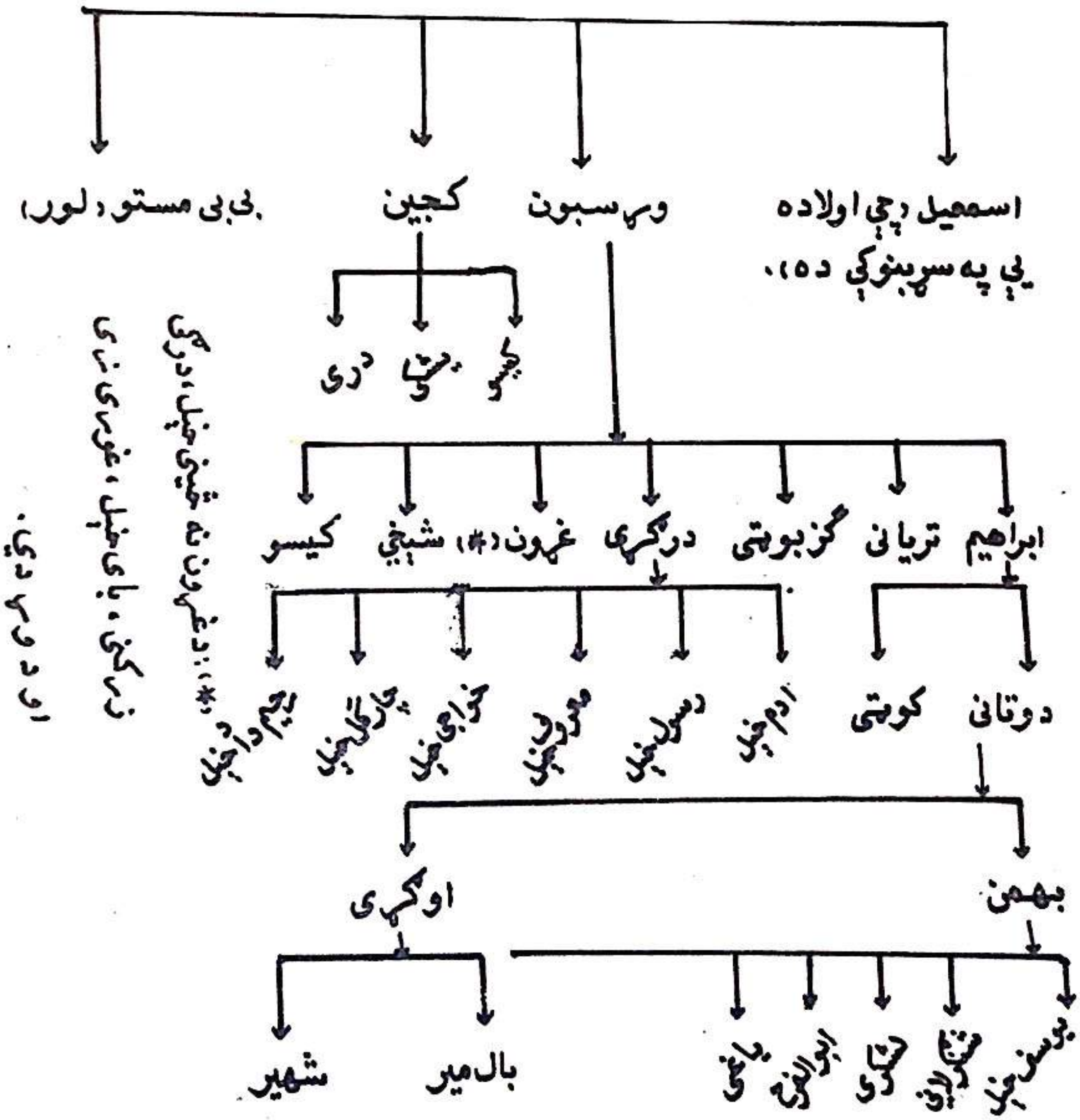

(*): د غړون نه څیني خیل، دري ګړي
زرګني، بای خیل، غوري خیل
او دره دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اود شېخي نه: مېرباز، اسمعيل صاحب خېل، غرتون، چلاک خېل، فتح خېل، درې پلارې.

د ترياني بن ورسبون نه: دمړ او چاکي دي.

دمړ

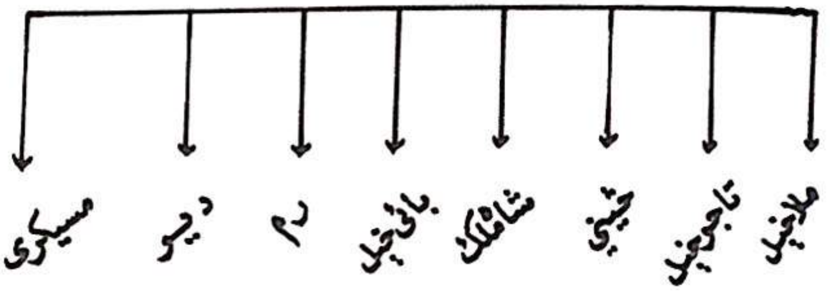

د چاکي نه

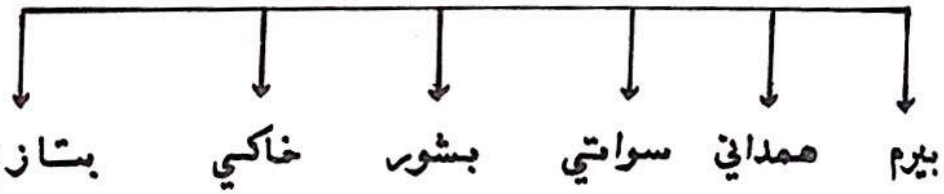

ويلې شي چې ببړن د قيس عبدالرشيد زوی د ی نوموړی د ببړ نيکه په نامه يادېږي، د تولد او وفات نېټه يې سنه نه ده معلومه خو د «پټه خزانې» په قول چې ببړ نيکه د خرشبون د ژوند په زمانه کښې هم ژوندی ؤ، او خرشبون په ۴۱۱ھ کښې وفات شوی دی، نو بنا په دې شهادت موږ د ببړ نيکه د مړينې نېټه د څلورمې هجري صدۍ اخري کلونه گڼلی شو.

ببړ نيکه يو خدای دوست او متقي سړی ؤ او په خپل ژوند کښې يې د عراق او عربستان سفر هم کړی دی، او د هغه ځای

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بنوخلکو د فیض نه یې برخه اخیستې ده او په پښتنو کښې د ولي الله په نامه شهرت لري.

دا مناجات ببېټ نیکه ته منسوب دی:

لویه خدایه، لویه خدایه ستا په مینه په هرځایه
غرونه دې درناوی کښې تولهٔ شروی په زاری کښې
دلته دې د غرو لمنې زمونږ کېږدی دې پکښې پلنې
داوکړې د پر کرې خدایه
لویه خدایه، لویه خدایه
دلته زمونږ او ربل دی وړوکوټکی دی وړ بوجل ګي
مینه ستا کښې مونږ مېشته یو د بل چا په ملا تلهٔ نه یو
هسک او ځکه نغښته ستا ده د مرو وده هو لتا ده
دا پالنه ستا ده خدایه
لویه خدایه، لویه خدایه

د ببېټ نیکه په اولاده کښې د ور سبون او کجین اولاده ګڼلی شي، او اسمعیل په شروند کښې ببېټ نیکه خپل فتره سربن ته ورکړی ؤ. د اسمعیل اولاده په سربنو کښې ګډه وده شوې ده.

د ببېټ نیکه اولاده لومړی د کوه سلیمان په لړه کښې آباده وه خو څه موده پس د غلجو د لاسه د خپلې سیمې نه بېځایه شول او د کوه سلیمان په نمرخاته خوا د کومل رود په غاړه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا نک په حکومېشته شول، او په هندکښې د پښتنو د سلطنت په وخت کښې داخلک د ډېر اقتدار خاوندان وو، او د پښتني سلطنت په فوځونو کښې په ډېر شمېر شامل شوي وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورمه طبقه:

متوزي قبائل

د روایاتو مطابق بی بی متو د بیټ نیکه لور وه او په - شاه حسین غوري واده وه، اولاده یې په متوزي مشهوره ده او مراد تري غلجي او لودي قبائل دي او شجرې یې په لاندې ډول لیکلې شوې راغلې دي.

متوزي قبائل په دوو څانګو ویشلې شوي دي (۱) غلجي (۲) لودي.

څلورمه طبقه متوزي قبائل: لومړۍ څانګه غلجي:

«شاه حسین»

(۱) ښځه (بی بی متو) چې د بیټ نیکه لور وه.

(۲) ښځه (مهی) د کاغ دوړ لور وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

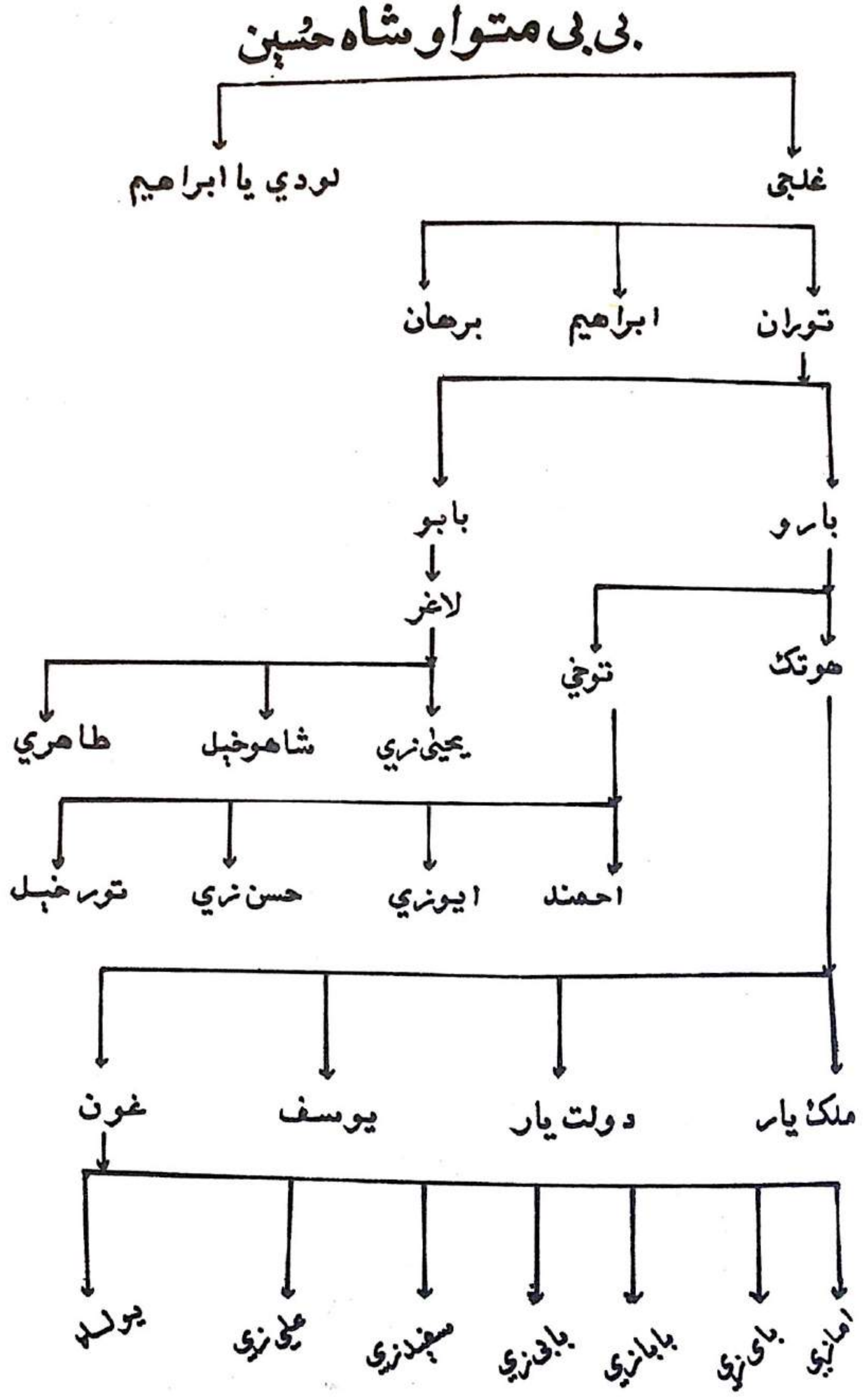

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

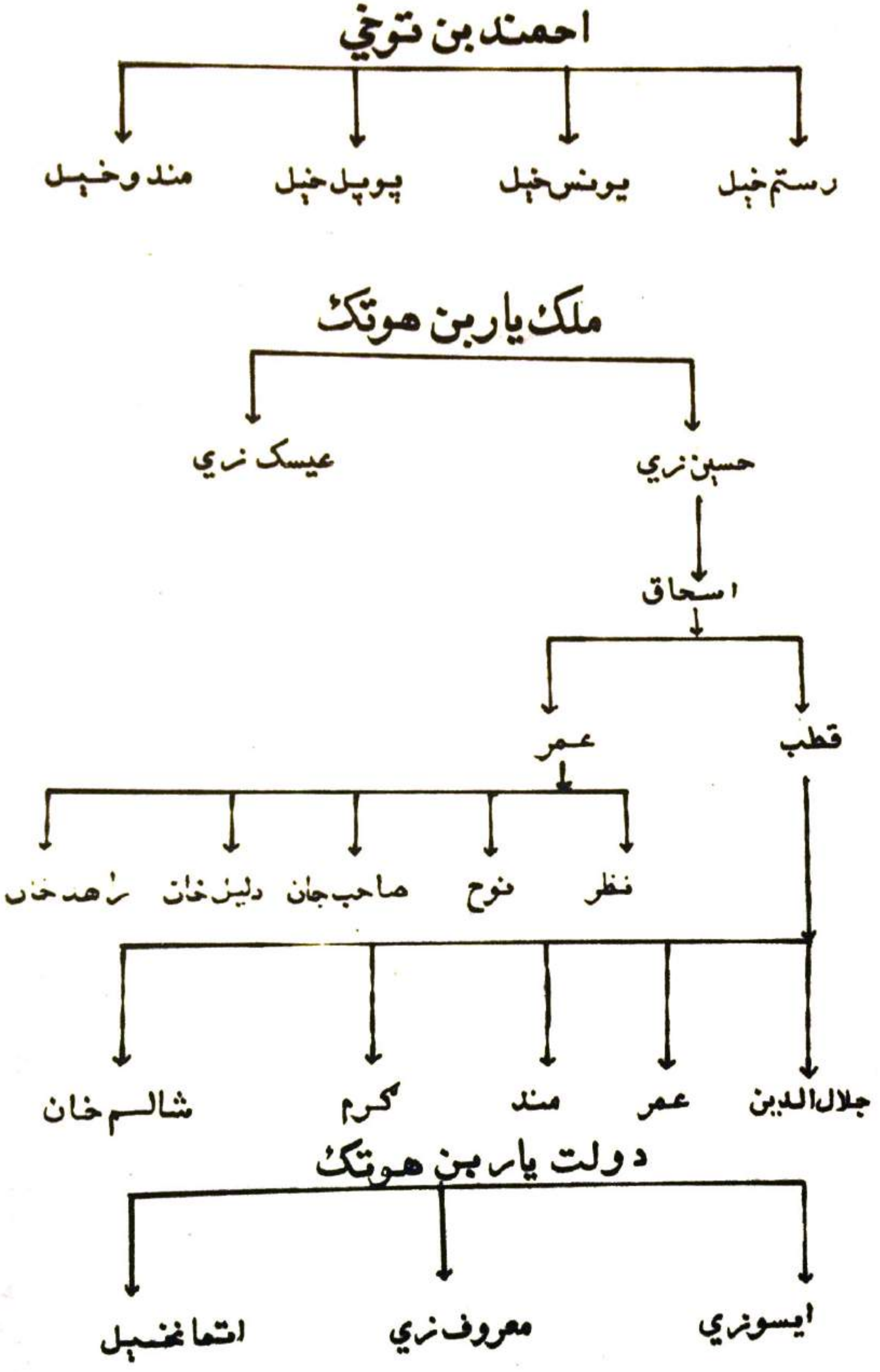

Kitaboona.BlogSpot.Com

یوسف بن هوتک

کتي زي ، ګدین زي ، کندل زي ، خادي زي ، صدیق زي ، عمر زي

نوټ: "هغه غلجي چې د محمد غوري سره هند ته تللي وو په ۱۲۰۶ ء نه تر ۱۲۹۰ ء پورې په هند کښې (۸۴) کاله حکمراني کړې ده، لومړنی مؤسس یې جلال الدین فیروز غلجي وُ چې په ۱۲۰۶ ع کښې یې د کیکاووس د التمش د زوی غلامانو نه حکومت ونیوه او وروستني سړی او بادشاه یې مبارک خان وُ چې بادشاهي ترې ناصرالدین تغلق ونیوله.

د غو غلجو دوره (۸۴) کاله وه، او د میرویس خان هوتک نه چې په ۱۷۰۹ ع کښې یې حکومت نیولی وُ، او تر ۱۷۳۷ پورې یې حکومت وُ، څه د دغه غلجو دوره (۲۸) کاله وه. دا پینځه سوه کاله مخکښې خبره وه.

د شالم خان بن قطب بن اسحاق بن حسین زي بن ملک یار بن بارو، بن توران، بن غلجي بن متو او شاه حسین نه

"شالم خان"

حاجي میرخان (میرویس) ، عبدالعزیز ، عبدالقادر ، یحیٰ خان

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي میرخان یا (میرویس خان)

بن شالم خان

نه

میرخان (میرویس خان) نه

شاه محمود — شاه حسین

عبدالعزیز بن شالم خان نه

شاه اشرف

یحیٰی خان بن شالم خان نه

محمد خان

نورالله — حاجي عبدالرحمن — حاجي زمکه

حاجي عبدالرحمن:

شیرخان — عبدالرحیم

نوټ: د میرویس خان شجره: میرویس خان بن شالم خان بن قطب بن اسحاق بن حسین بن ملک یار بن هوتک بن بار و بن توران بن غلجي بن بی بی متو او شاه حسین.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي میرویس خان:

میرویس نیکه د پښتنو په تاریخ کښې لوی شخصیت دی او ډېر قدر لري. دی هغه څوک دی چې پښتانه یې سره راغونډ کړل او د قندهار ایراني حاکم گرگین گرجي یې و واژه او پښتانه یې آزاد او خپلواک کړل، دی څلور کاله ژوندی ؤ او بیا مړ شو، پس له مرگه یې ورور عبدالعزیز باد شاه شو، خو د پښتنو په طبعه برابر نه ؤ نو وو ژل شو او یا په خپل مرگ مړ شو او په ځای یې د میرویس خان زوی شاه محمود د پښتنو باد شاه شو، چې د افغانستان نه ور تېر، د ایران نه یې اصفهان هم ونیو او د پښتنو باد شاهي یې تر ترکیې پورې خوره کړه، څه موده پس هغه مړ شو او په ځای یې د تره عبدالعزیز زوی اشرف د شاه اشرف په نوم د افغانستان او ایران باد شاه شو، خو څه موده پس شاه اشرف ته ایراني لښکر ماتې ورکړه او خپل وطن ته په راتلو مجبور شو، په لاره کښې عبدالله خان بلوڅ وواژه او ایراني لښکرې د نادر افشار په مشرۍ قندهار ته راورسېدلې او شاه حسین چې په قندهار کښې باد شاه ؤ او د میرویس خان کشر زوی ؤ، ماتې وخوړه، ایرانیانو دی ونیو او په مازندران کښې یې مړ کړو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې کورنۍ په افغانستان او ایران کښې د ۱۷۰۹ ع تر ۱۷۳۷ ع پورې (۲۸) کاله حکومت کړی او حکمرانه وه او د پښتنو برم یې دنیا ته ښودلی دی.

د دغه حکومت مؤسس مرحوم میرویس خان د شالم خان زوی ؤ، چې شجره یې دا ډول ده:

میرویس خان د شالم خان زوی او هغه د قطب، هغه د حسین هغه د ملک یار، هغه د هوتک، هغه د بارو، هغه د توران، او هغه د غلجي بن بي بي متو او شاه حسین زوی ؤ چې شجره یې په اووم (۷) پلار غلجي ته رسیږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلجي قبايل

(۲) څانګه

"متوزی" اوله څانګه

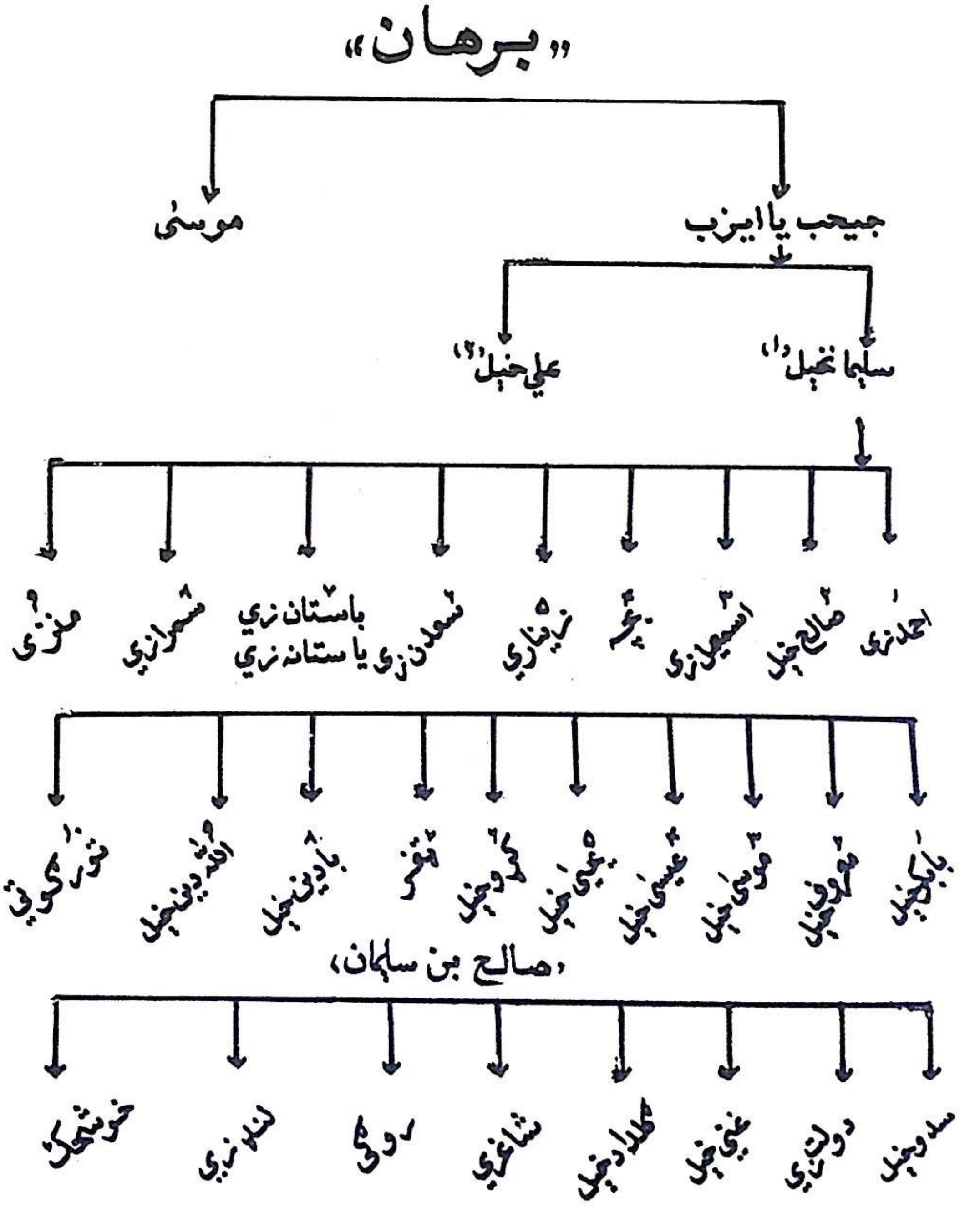

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعیل زي بن سلیمان

- عبدالرحیم خېل
- سلطان خېل
- ډاسو

«بچه بن سلیمان»

قیصر

- شورزي یا متوړی
- نسوخېل
- خواجخېل
- ګل خېل
- مشه خېل
- سرخان خېل
- ببري
- ماموزي

ستانه زي یا باستان زي بن سلیمان

- الوزي
- چران زي
- اتوخېل
- چرتي زي
- مغل خېل
- بابکرخېل
- جبارخېل
- قطب خېل
- پیارېوخېل
- اتمان خېل
- شیرپای
- جابرخېل
- امیرخېل

«سمرازي بن سلیمان»

- پاینده خېل
- جلال زي
- شاتوري
- دینارخېل
- سلطان خېل
- نیزب خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

سلطان خېل بن ... مرازي بن سلیمان

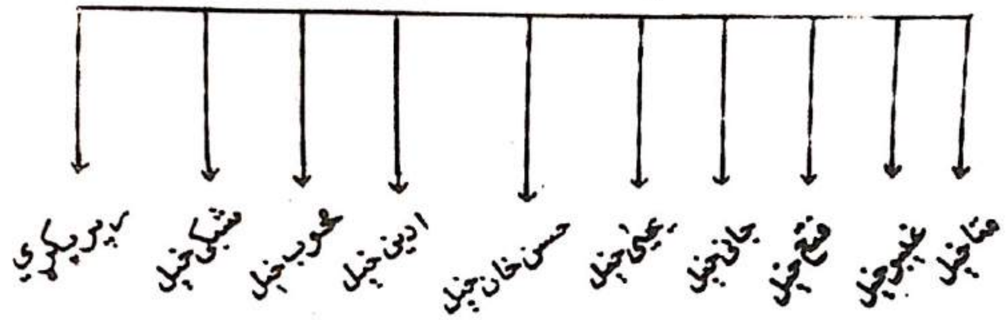

غلجي قبائل:

«متوزی» - اوله څانګه

«علي خېل» (ب)

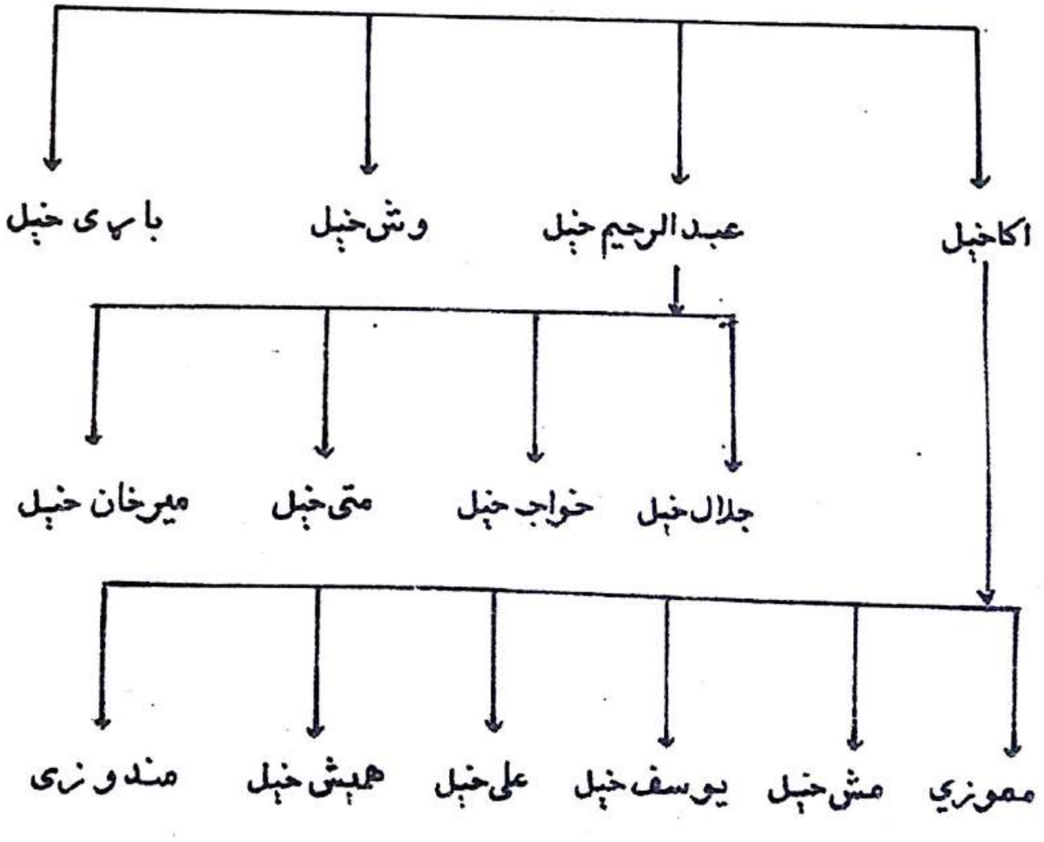

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

«مموزی بن اکاخیل»

- مسرعست خیل
- آزاد خیل
- بنج خیل
- قرا خیل
- دریا خیل
- بنگ نام خیل
- مرزا خیل
- محمدزائی

«مش خیل بن اکاخیل»

- خدی خیل
- جباری خیل
- آدم خیل
- جانو خیل
- احوید خیل

«یوسف خیل بن اکاخیل»

- کریم خیل
- مشی خیل
- نوروز خیل
- آزاد خیل
- کرو خیل

«علی خان خیل بن اکاخیل»

- مرجان خیل
- آزاد خیل
- دور خیل
- کمال خیل
- اعظم خیل

«همیش خیل بن اکا خیل»

- محمدزي
- مقام خیل
- پیر خیل
- خوردي خیل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«مندوزی بن اکاخیل»

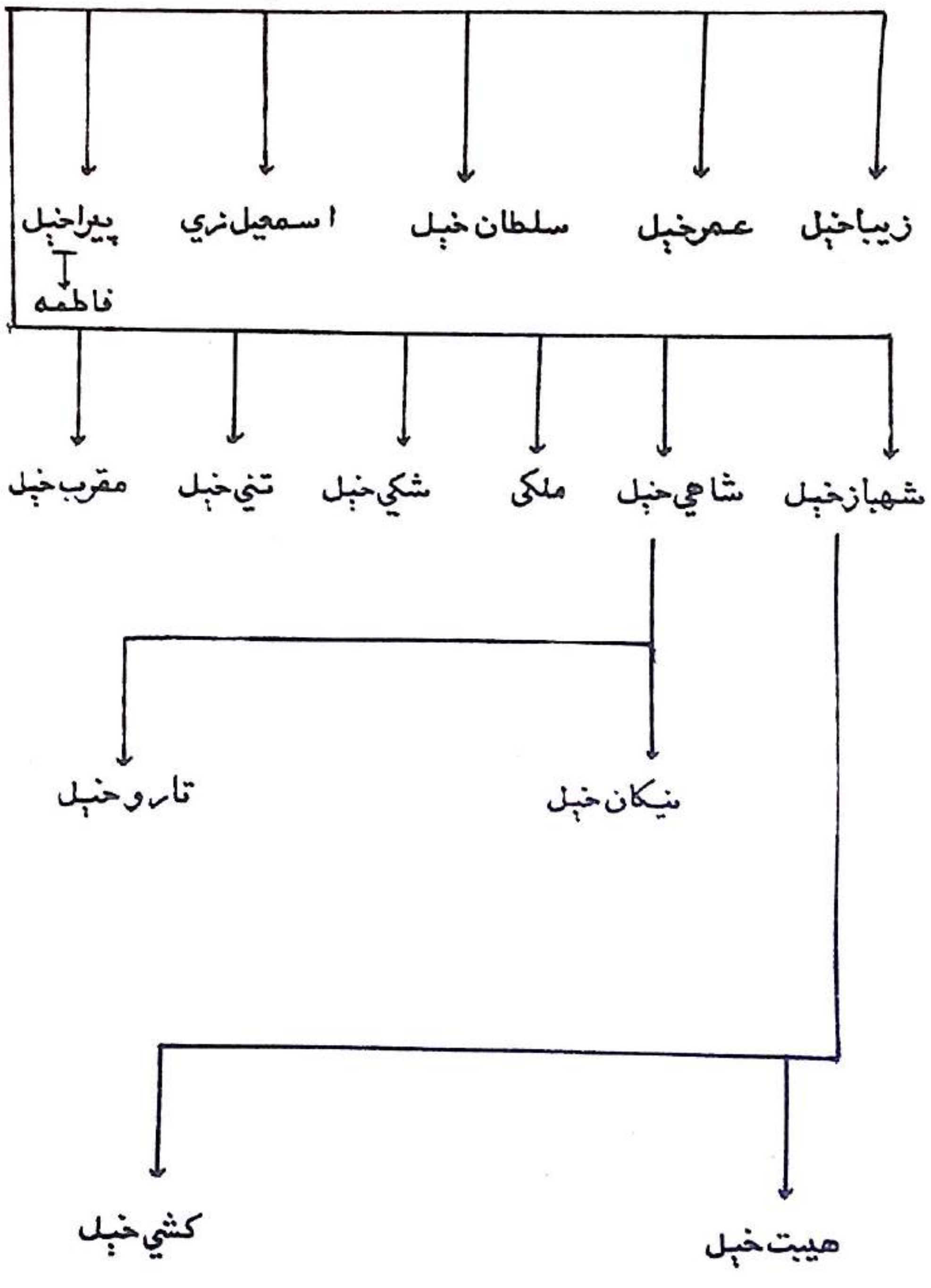

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلځي قبايل:

متوزی - اوله څانګه

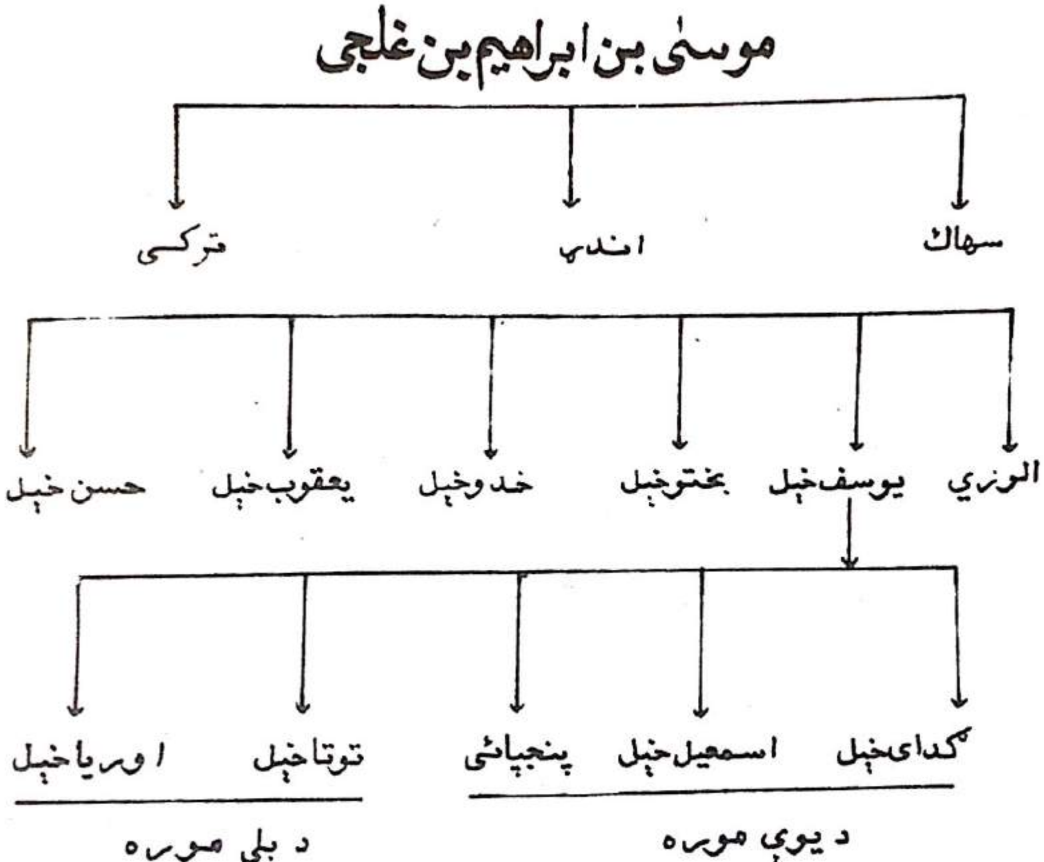

«انډړ»

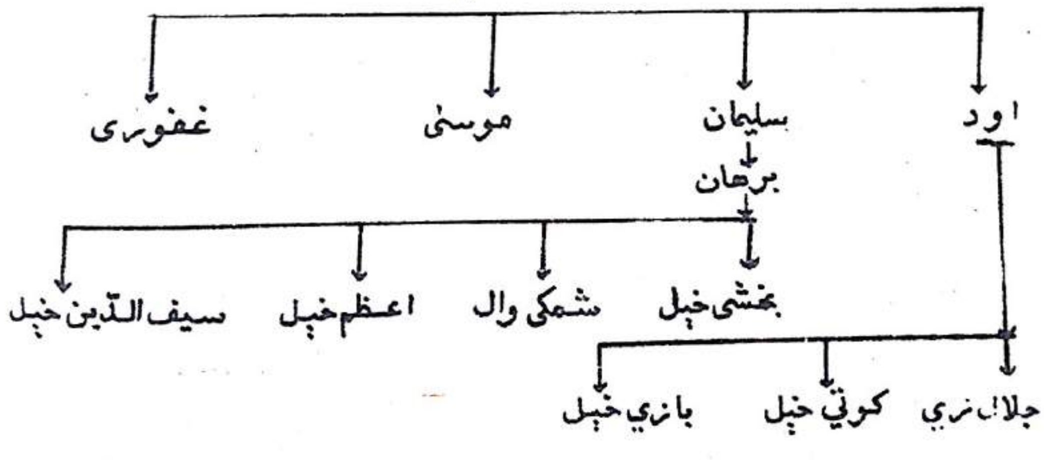

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«موسیٰ بن اندړ»

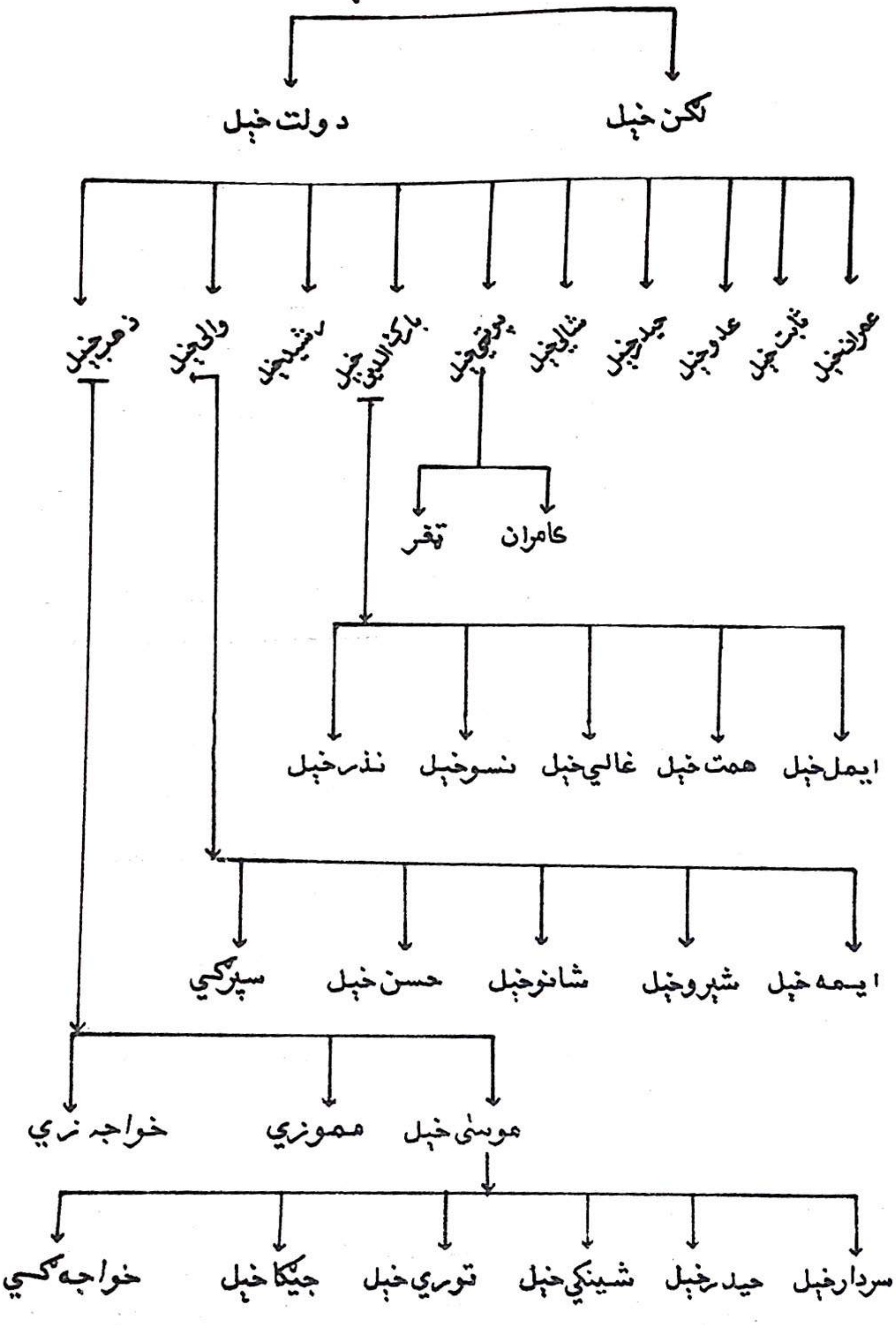

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«د ولت خیل بن موسٰی بن اندړ»

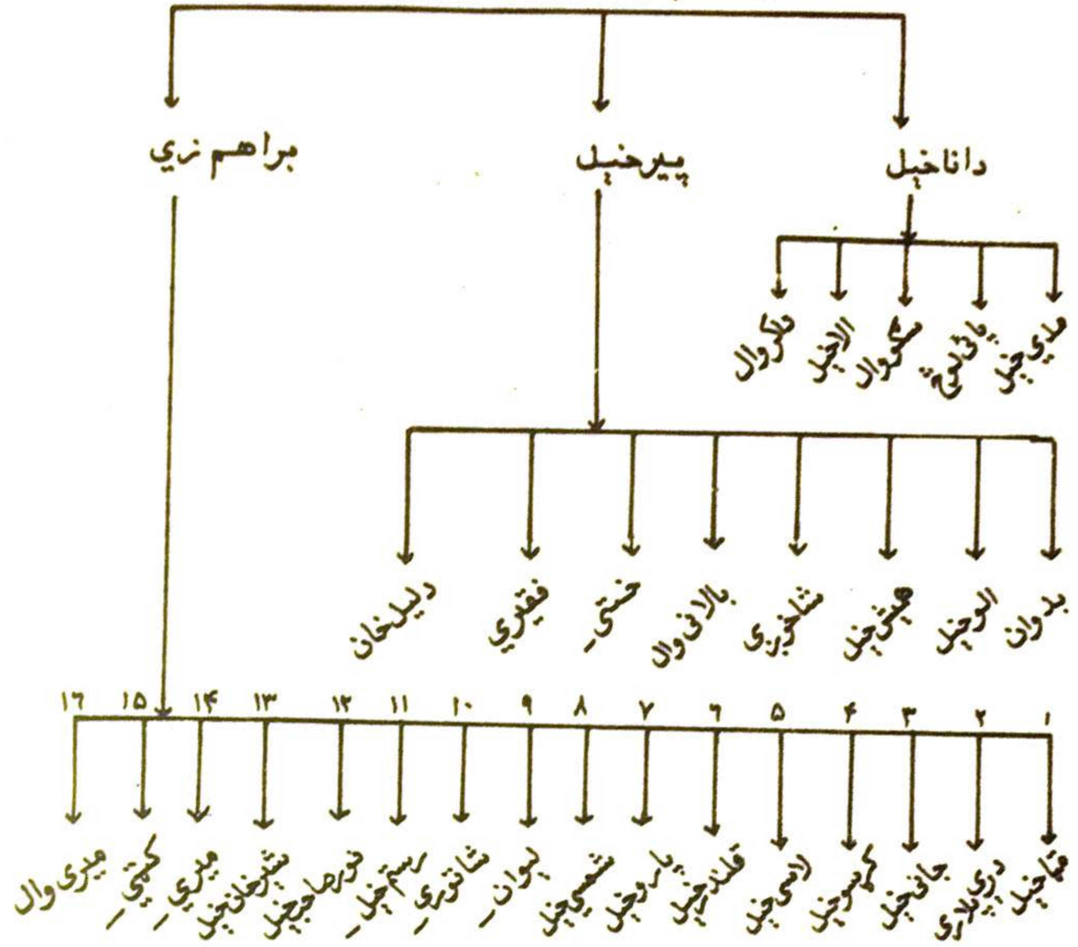

«جلال زی بن اود بن اندړ»

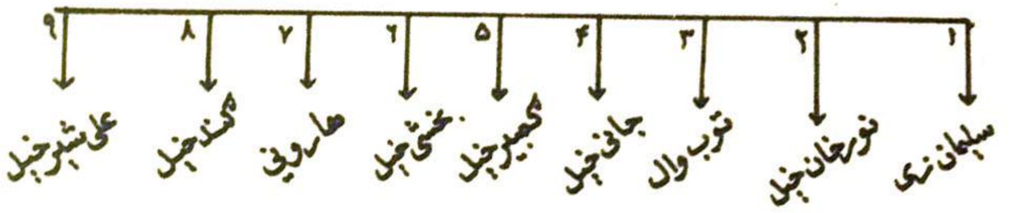

کوتي خیل بن اود بن اندړ

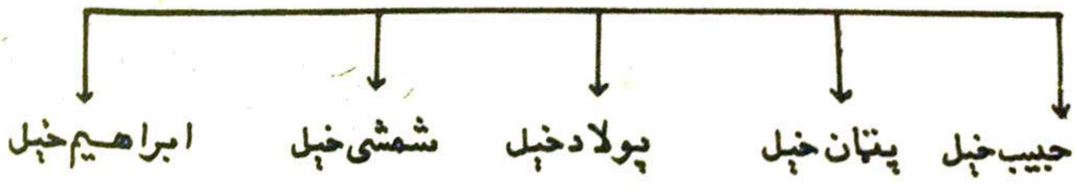

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلجي قبائل

«متوزي» اوله څانګه

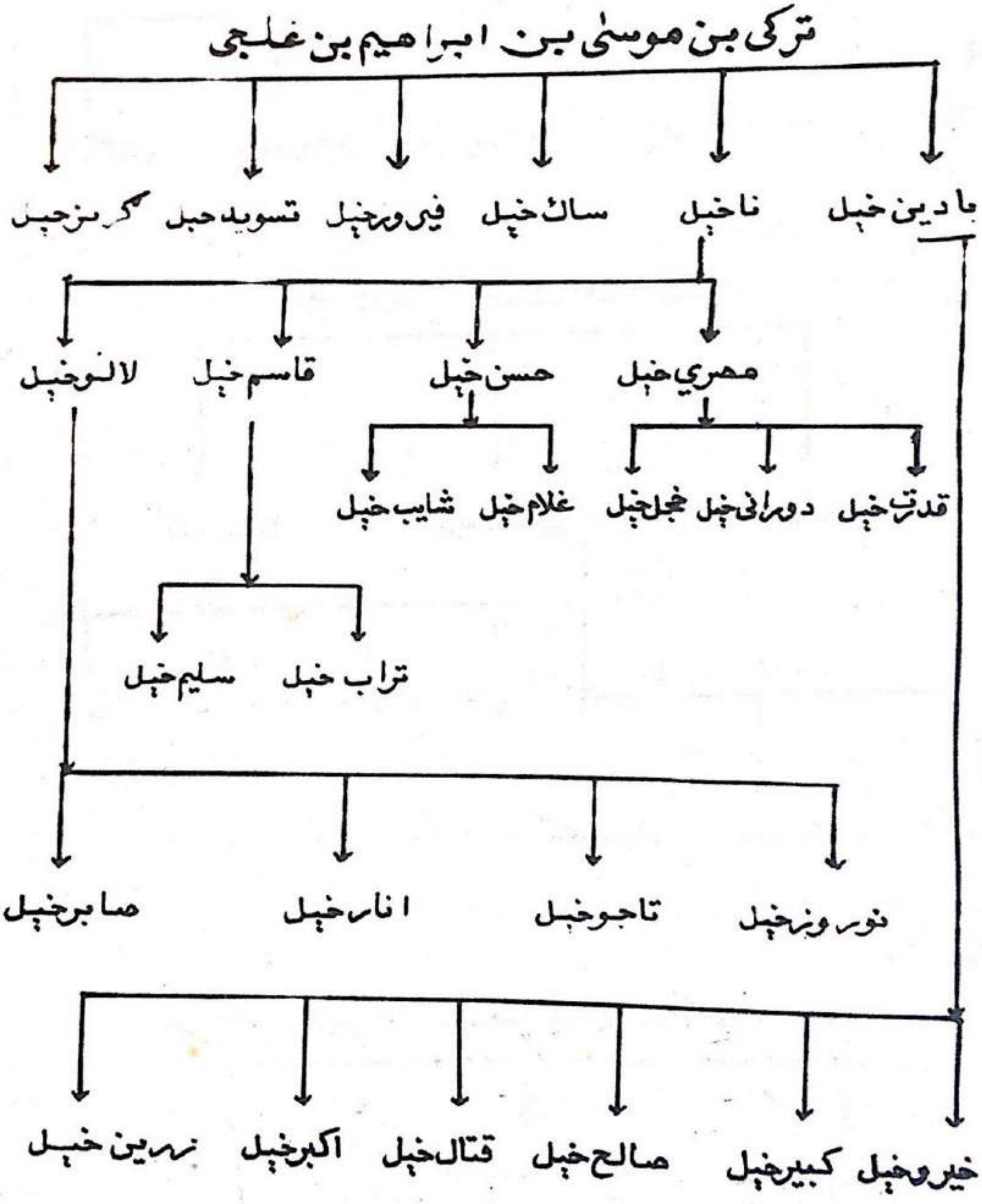

Kitaboona.BlogSpot.Com

فیروز خیل بن ترکي بن موسیٰ...

- جمال خیل
- ګوړ خیل

- شاګل خیل
- شیخ نور خیل
- شیرین خیل
- نور خان خیل
- سدو خیل

کرمز بن ترکی بن موسی بن...

- ګلان خیل
  - تارک خیل
  - دلدا خیل
  - شبکی خیل
  - المري
- حریف خیل
  - کنجو خیل
  - میوی خیل
  - ګلا خیل
- بارک خیل

مرو خیل بن بادین بن ترکی...

- قباد خیل
- سنتي زي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهباز خیل بن خیر و خیل

- نوړزي
- ملک دین خیل
- بوسی خیل
- کران خیل
- براهم زي

سنتي زي بن خیر و خیل

- پیکو خیل
- شاه عبدالخیل
- زلو خیل
- خان خیل
- صاحب داد خیل
- فرات خیل

نوټ : غلجي د پښتنو نه ډېره د اهمیت وړ قبیله وه او اولنی سړی بختیار غلجي یکښې په ۱۲۰۲ ع کال په بنګال کښې حکومت تشکیل کړو. دی د قطب الدین ایبک معاصر ؤ، خو په ۱۲۰۵ ع کښې علي مردان غلجي مړ کړو او اقتدار یې تري ونیو.

د غلجو ښه هم سوچه پښتو ده، او بیا جلال الدین غلجي په ۱۲۹۰ ء کښې د کیقباد نه پادشاهي ونیوله. د غلجو حکومت تر ۱۳۲۰ ع پورې ؤ او بیا تغلقان(۱) راغله.

---

(۱):

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"لودی قبایل"

"متوزي"- دویمه څانګه

ابراهیم "لودی" بن متو او شاحسین غوري

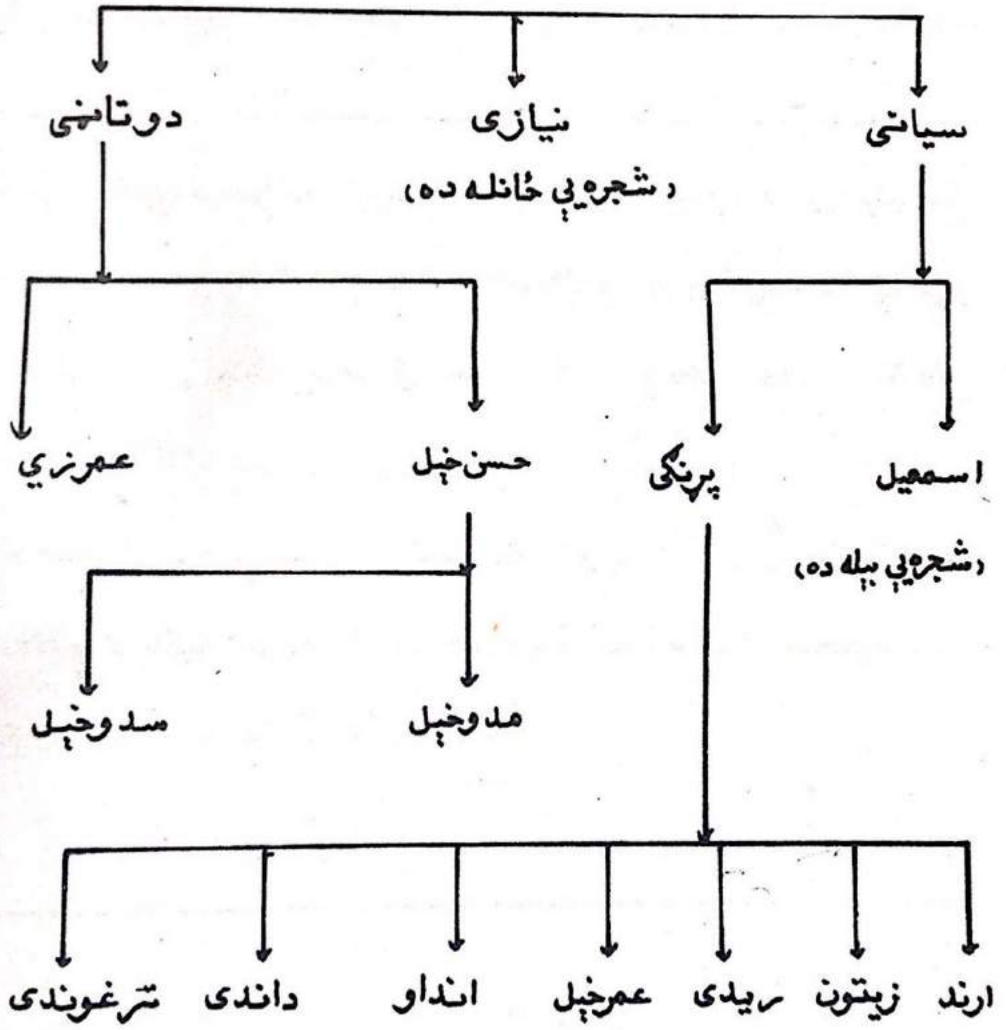

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمرزي بن د وتاڼي بن ابراهیم لودی

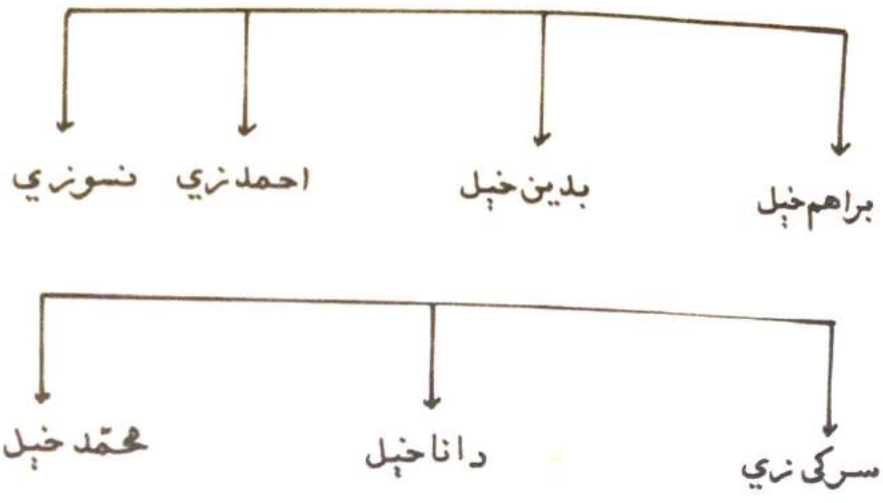

عمرخیل بن پرنګی بن سیانی بن ...

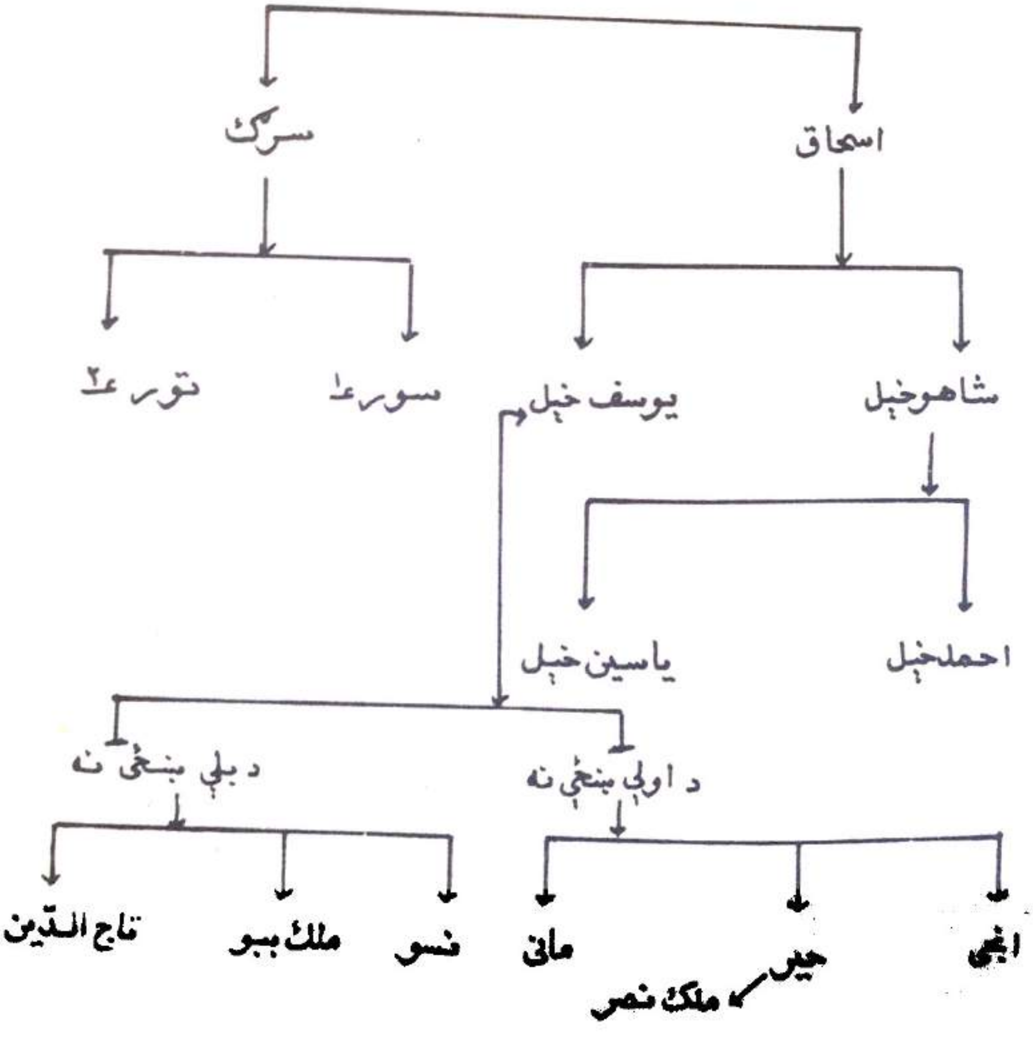

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

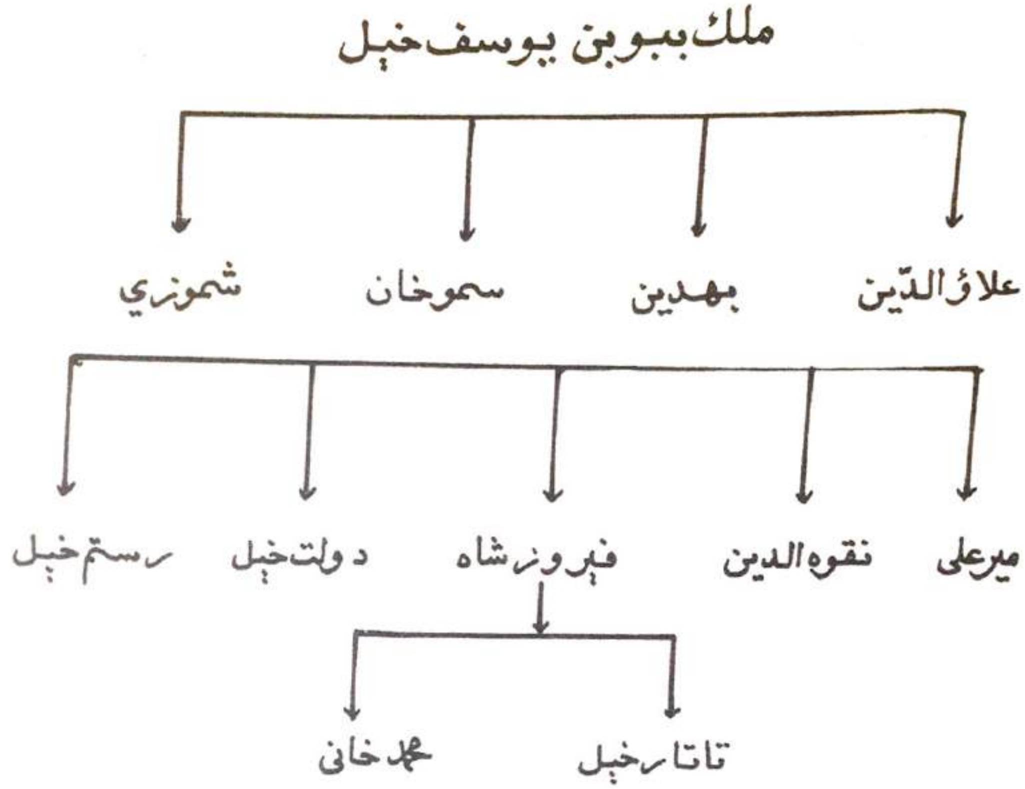

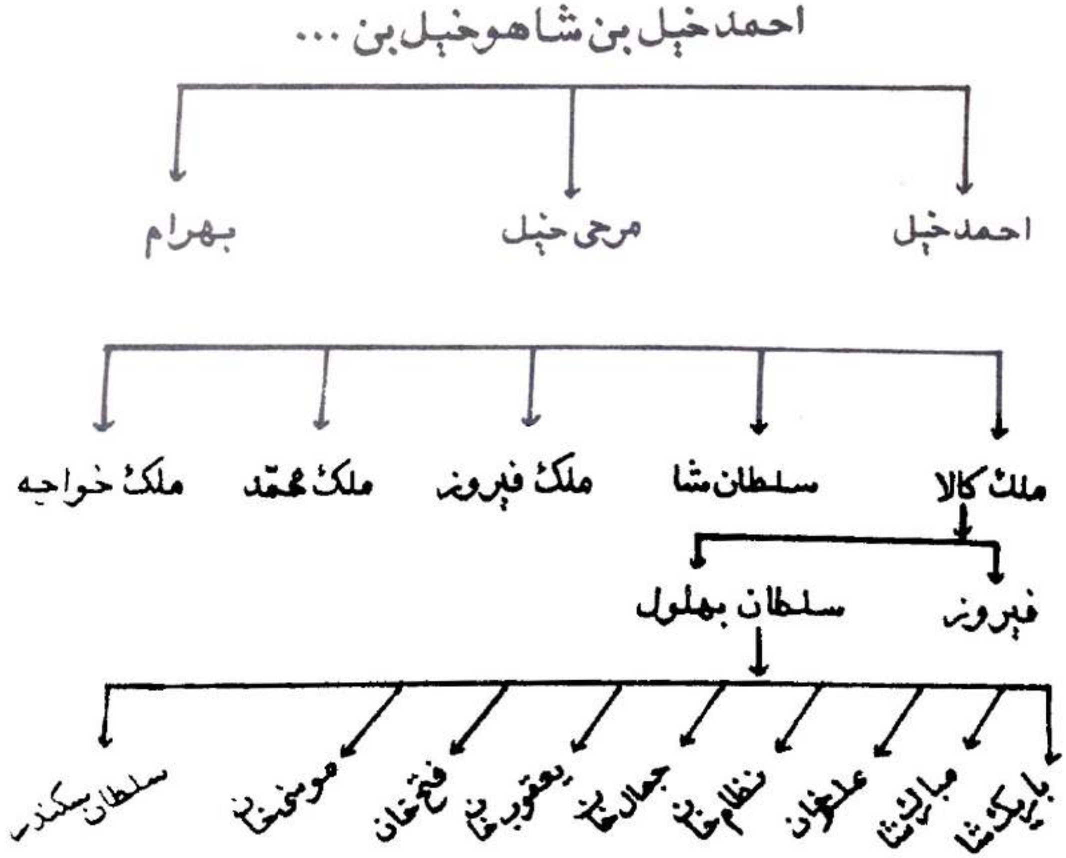

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«سلطان سکندر بن سلطان بهلول»

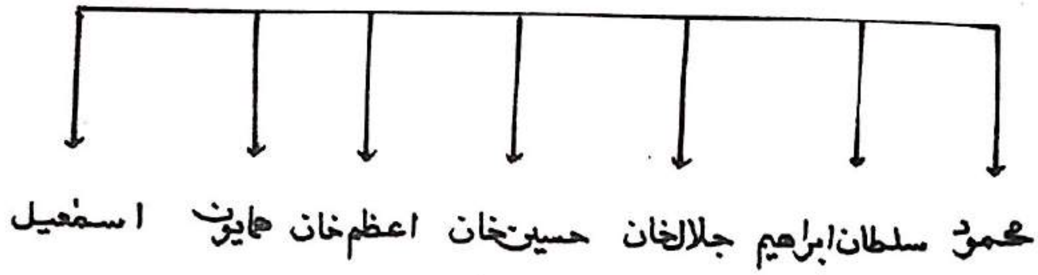

د «سور ع۱ بن سرک» نه

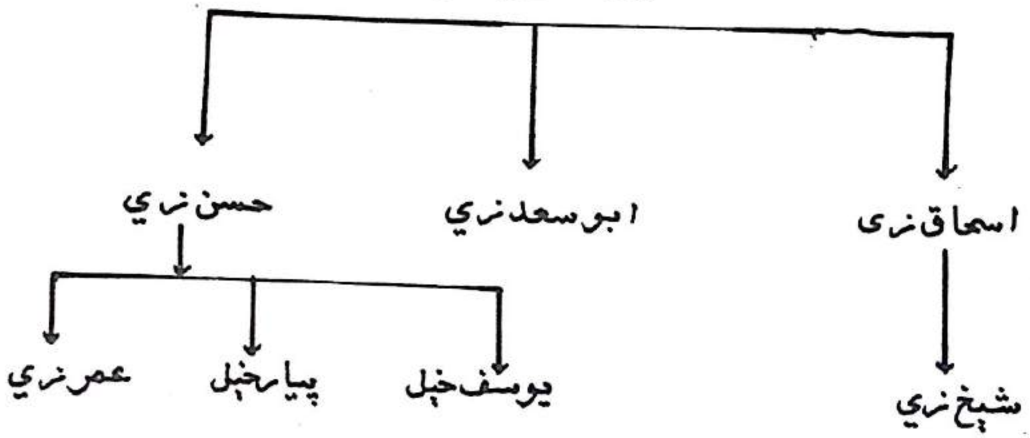

د «تور ع۲ بن سرک» نه

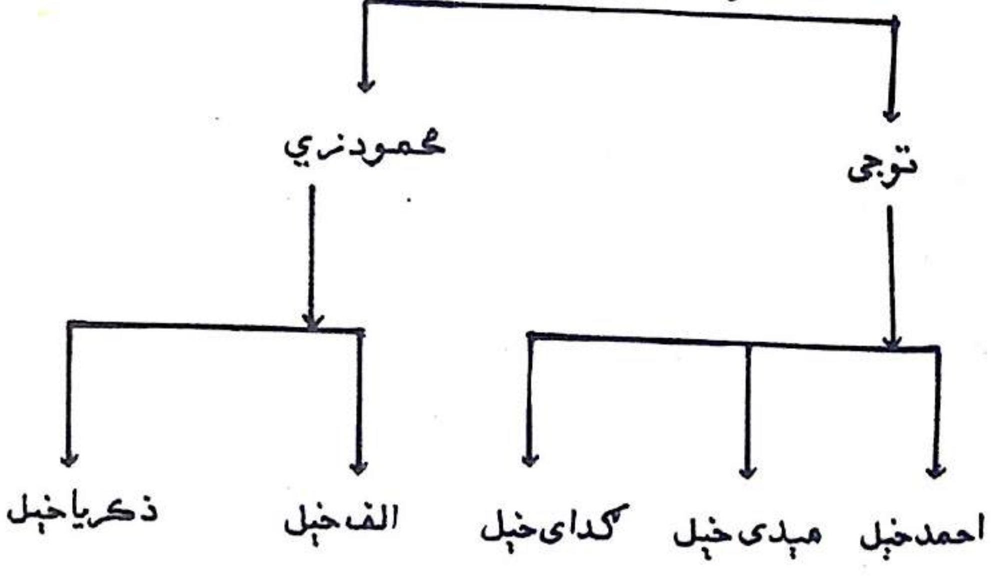

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوټ:

دلودیانو په ټپه د پرنګي په ټبر په شاهوخېلو کښې د ملک کالا په په کورنۍ کښې سلطان بهلول لودی په ۱۳۹۱ع شاوخوا پیدا شوې په هند کښې د لودي سلطنت باني دی. دی په ۱۴۵۱ع کښې پادشاه شو او (۳۸)، کاله بادشاه و، د (۸۰)، کالو په عمر په ۱۴۸۹ع کال مړ شو او زوی یې سلطان سکندر په ۱۴۸۹ع کښې پادشاه شویچې تر ۱۵۱۷ع پورې و او په دغه کال وفات شو او زوی یې ابراهیم بادشاه شویچې په ۱۵۲۶ع کښې تري ډیلي بابر ونیوه او ابراهیم یې په «پاني پت» کښې وواژه.

دلودیانو دا دوره د ۱۴۵۱ع نه تر ۱۵۲۶ع پورې (۷۵)، کاله ده. بیا د پښتنو د بلې کورنۍ مؤسس شېرشاه سوری دی، چې په هند کښې د سوریانو د سلطنت دوره د ۱۵۳۹ع نه تر ۱۵۵۷ع پورې وه چې لومړي بادشاه یې شېرشاه او وروستنی یې عادل شاه و، دا دوره (۱۸)، کاله وه. خو شېرشاه ډېر مدبر او په کار اګاه سړی و، چې ټول مؤرخین ورته په درنه سترګه ګوري.

شېرشاه د حسن خان زوی، دابراهیم منسي دی په ۱۴۷۹ع کښې په حصار فېروزه کښې پیدا شوی او مؤرخین ورته ډېر په درنه سترګه ګوري او دده کارونه خلک ډ ستائي. وروسته دکرلانو قبیلې تاج کراني چې د شېرشاه امیر او داسلام شاه هم امیر وو، هغه په مشرقي هند کښې بهار او لړیسر په او بنګال کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۱۵۶۴ ع کښې د یو سلطنت تاداؤ کېښود، خو یو څو میاشتې پس هغه مړ شو او ورور یې سلیمان کرلاڼی پادشاه شو. خو هغه هم په ۱۵۷۲ ع کښې وفات شو او ځوی یې بایزید بادشاه شو. خو په ۱۸ مه، اتلسمه ورځ ووژلی شو. او بیا د هغه بل ځوی داؤد بادشاه شو چې په ۱۵۷۶ ع کښې د اکبر مغلی فوځ هغه ونیوا او مړ یې کړو.

د بهلول لودی شجره داسې ده:

بهلول د ملک کالا او هغه د بهرام، هغه د رحمد، هغه د شاهو هغه د اسحاق، هغه د پرنګي، هغه د سیانی، هغه د ابراهیم لودي بن شاه حُسین او بی بی متو ځوی ؤ.

ملک بهلول لودي یتیم پاتې شوی ؤ او په وړوکوالي کښې په بلو مشهور ؤ، خود هغه تره اسلام خان د سید خضرخان له خوا په سرهند حاکم ؤ او هغه خپله لور ورته ورکړه او پس د اسلام خان له مړګه د هغه اقتدار بهلول لودي ونیوا او اخر بهلول د علاؤالدین سید نه چې د محمد شاه ځوی ؤ ډیلی ونیوا او په ۸۵۵ هجری ۱۴۵۱ ع کښې بهلول د ډیلي بادشاه شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"متوزی" دویمه څانګه

لودی قبائل:

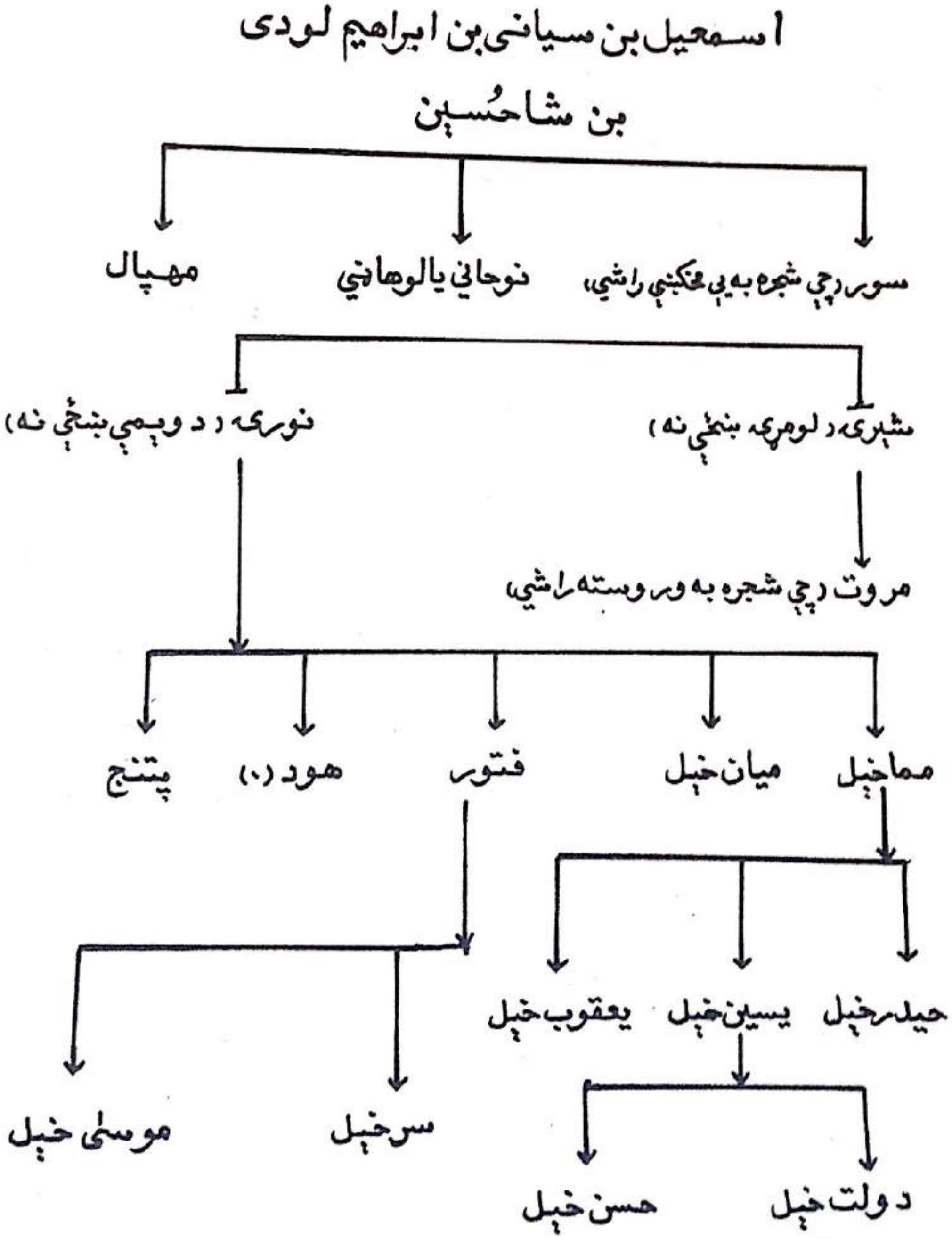

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میان خیل بن نوحانی یا لوهانی

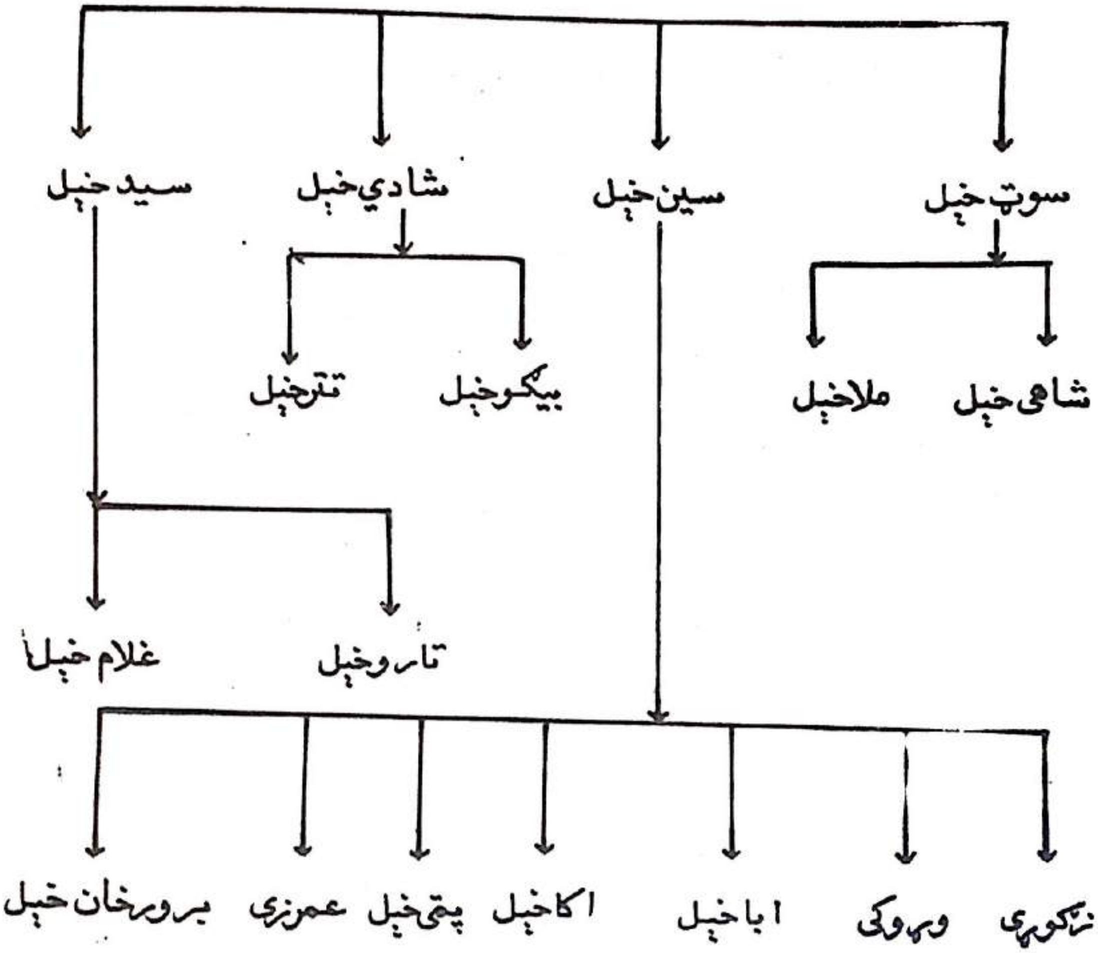

د ولت خیل بن یسین خیل بن مماخیل

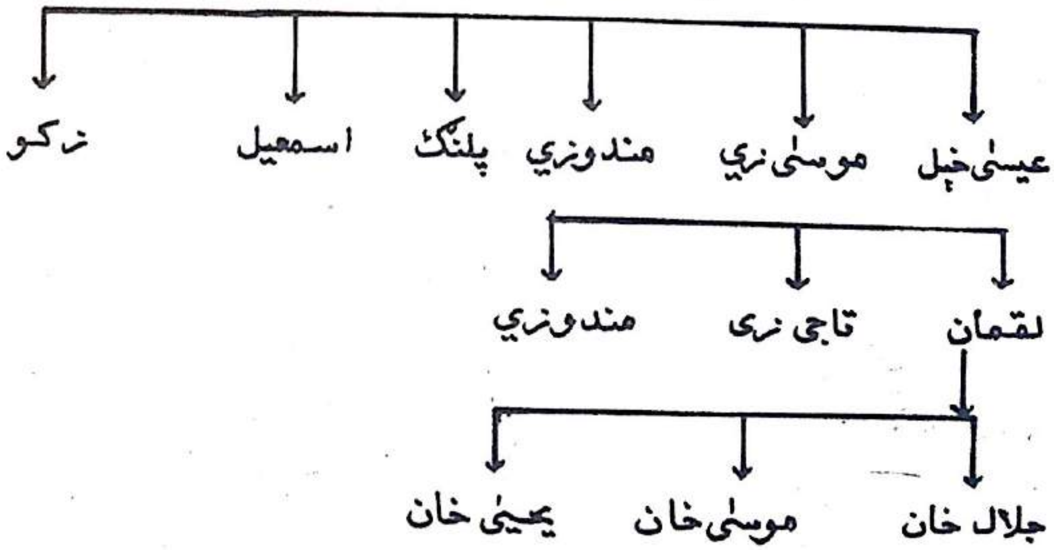

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

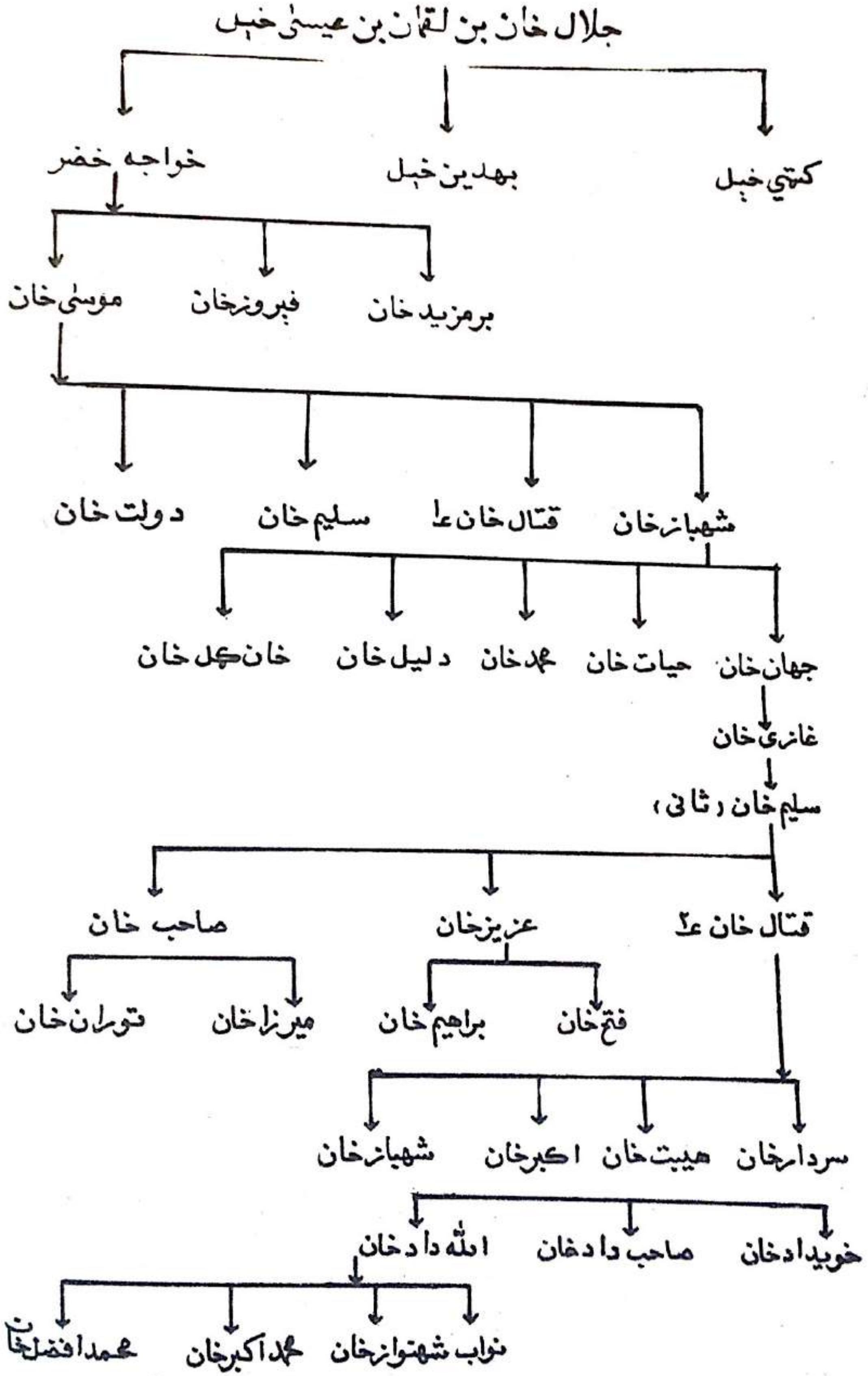

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی - دویمه څانګه

لودی قبائل :

«مروت»

مروت بن لوانی بن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی
بن متوا و شاه حسین غوري

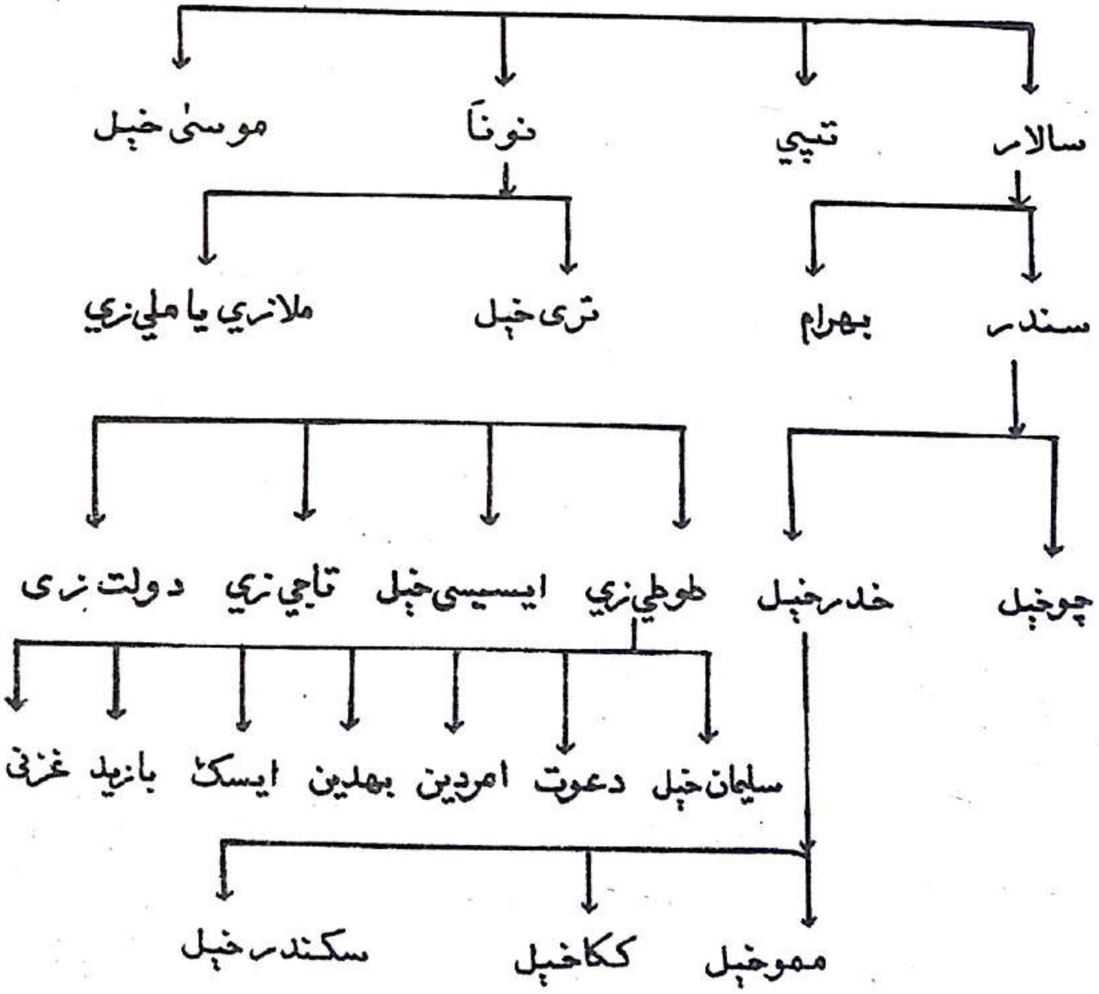

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

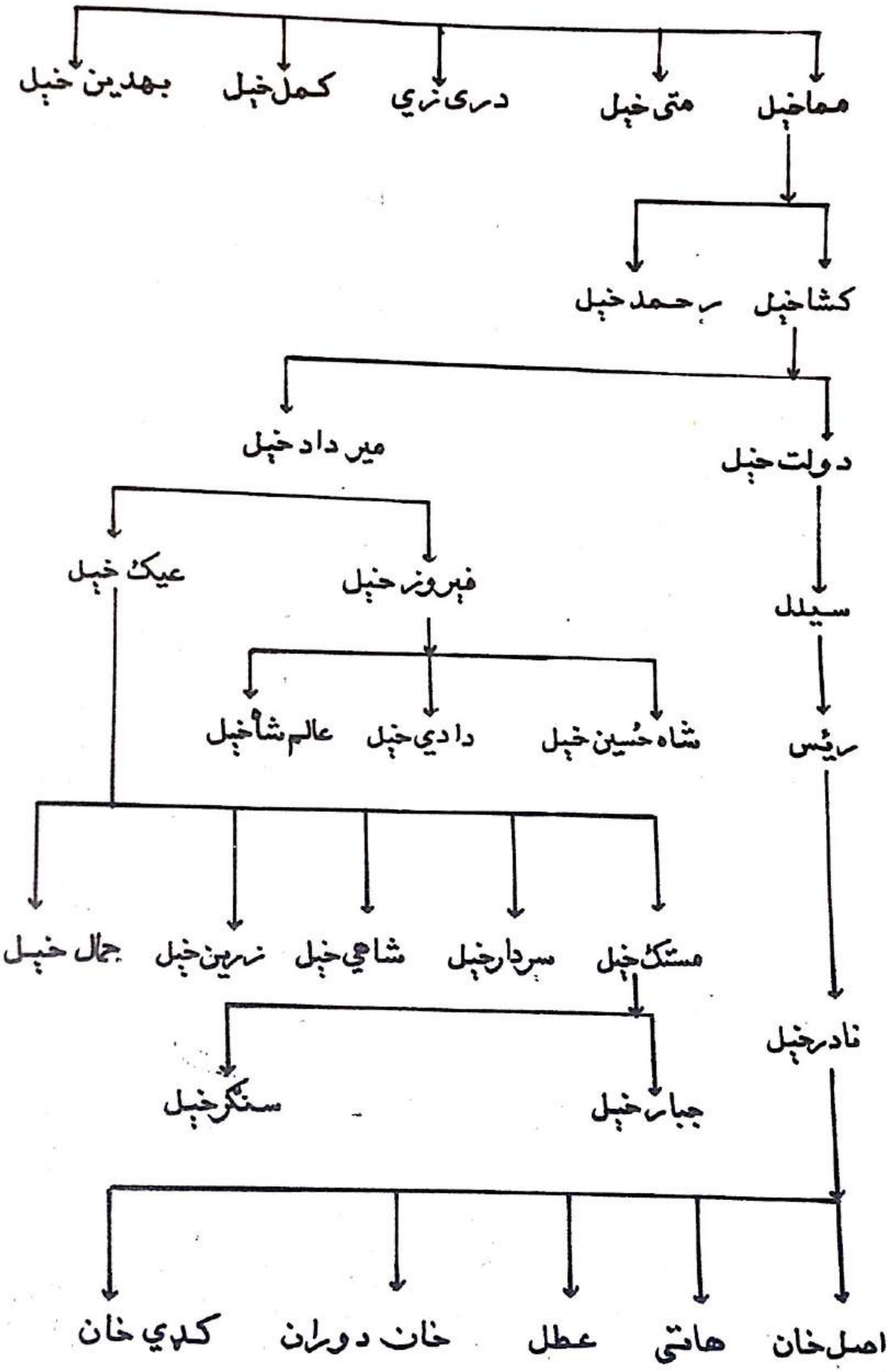

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلیمان خېل بن طوطی زی بن بهرام بن سالار بن مروت

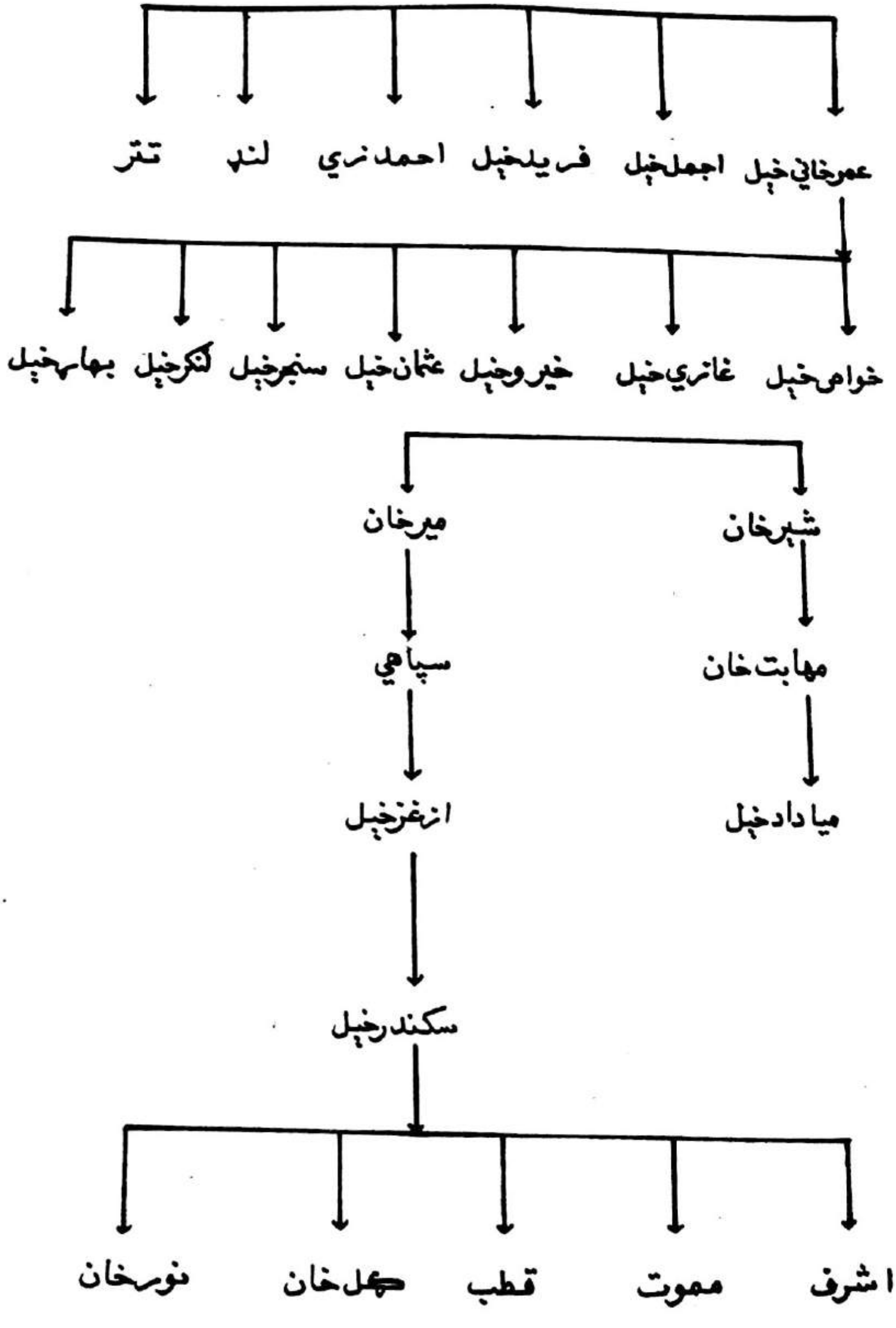

Kitaboona.BlogSpot.Com

«موسیٰ خیل» بن مروت

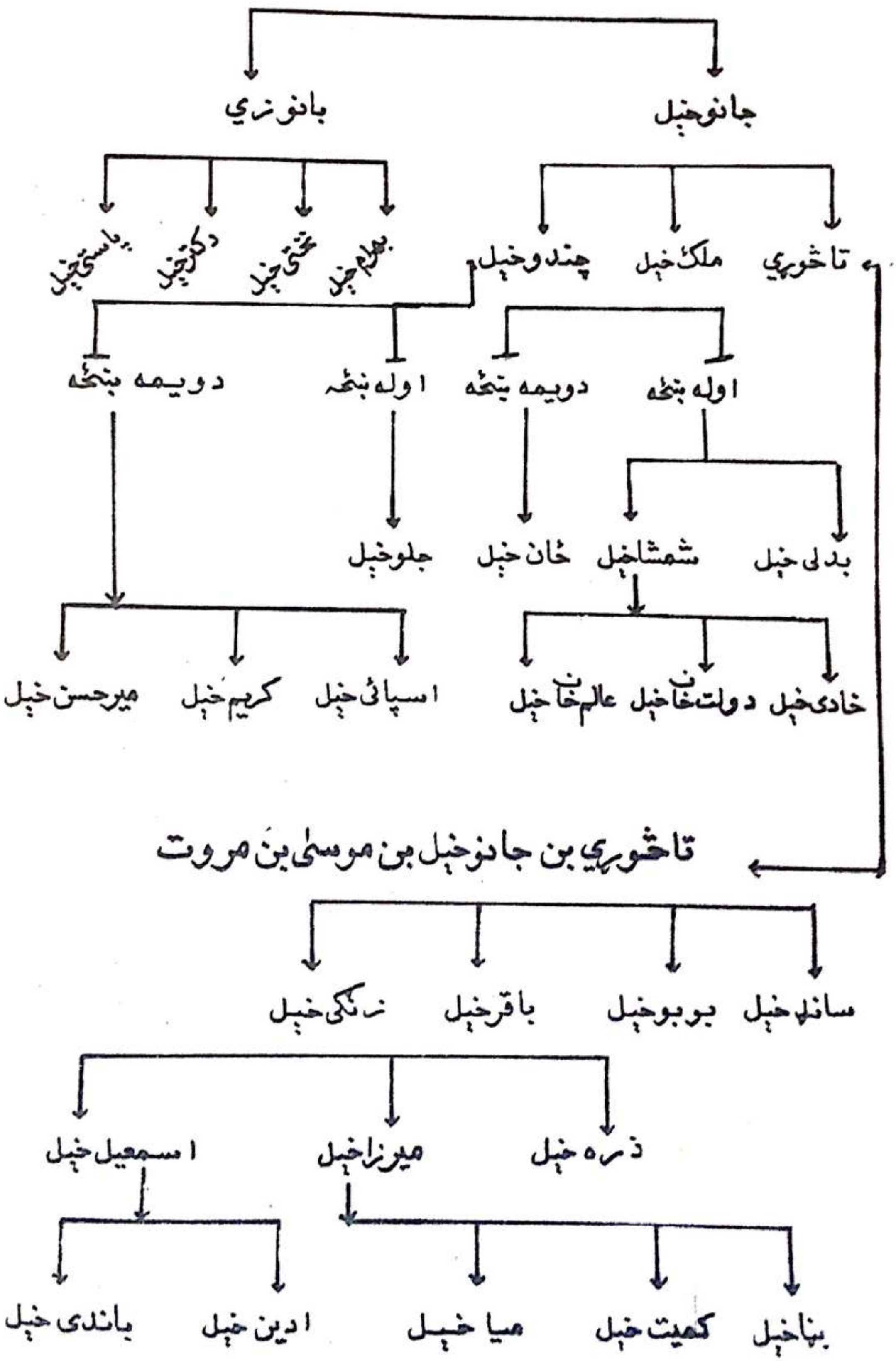

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لودي قبایل:

متوزی- دويمه څانګه

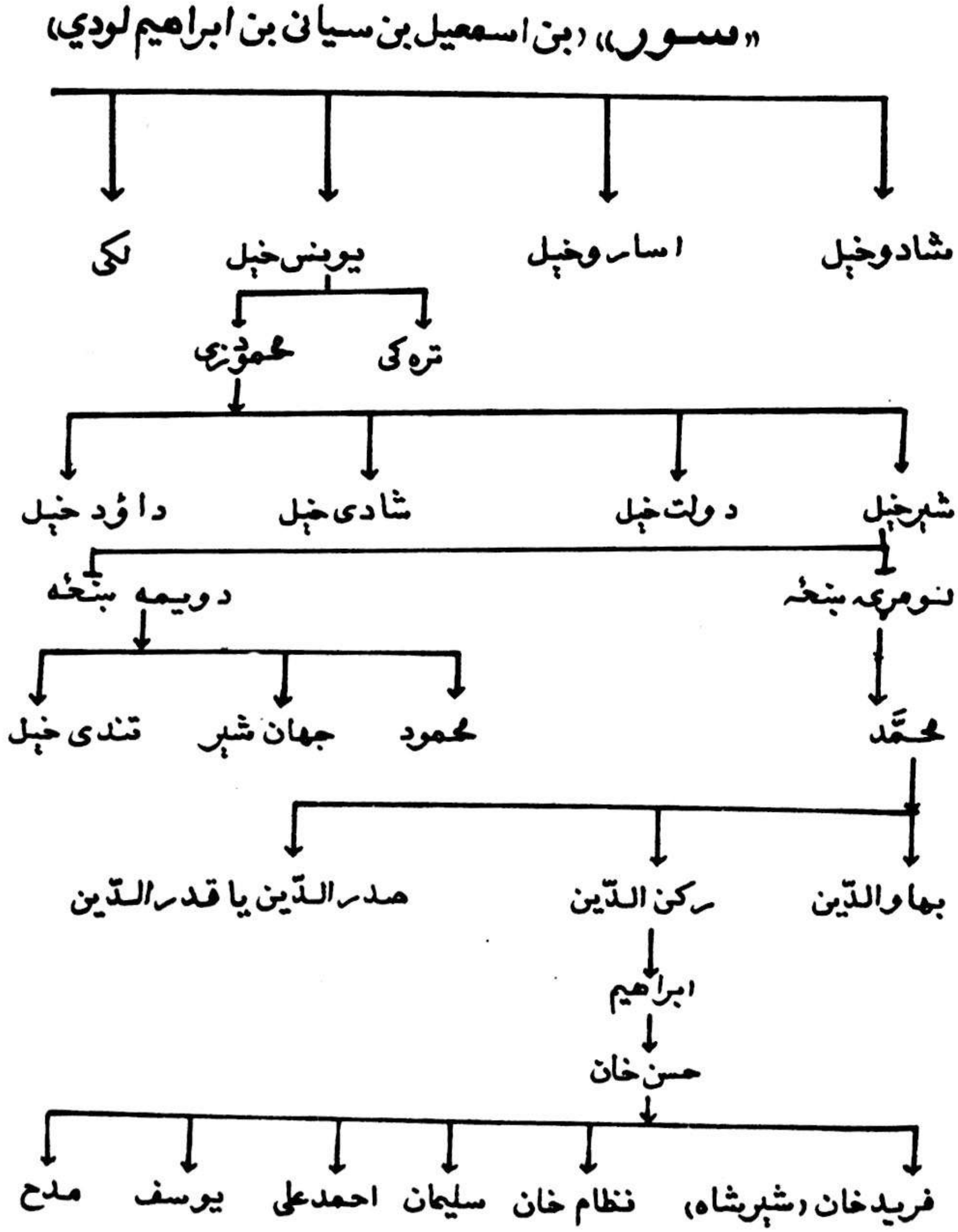

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرید خان (شېرشاه) بن حسن خان

جلال خان — عادل خان

او د "نظام بن حسن خان" نه : مبارزخان یا عدیزخان (عادل شاه) یا عدلي دی.

نوټ :

د سور په کورنۍ کښې فرید خان (شېرشاه) په هندکښې په حصار فیروزه کښې په ۱۴۷۹ع زېږېدلی ؤ. دی د حسن خان زوی او - هغه د ابراهیم زوی، هغه د رکن الدین زوی هغه د محمد زوی هغه د شېرخېل، هغه د محمود زي، هغه د یونس هغه د سوربن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی زوی ؤ او هغه د بی بی متو او شاه حُسین غوري زوی ؤ او بی بی متو د ببټ نیکه لور وه او ببټ نیکه د - قیس عبدالرشید زوی ؤ.

شېرشاه په اول کښې د خپل پلار حسن خان د جاګیر د سمبالولو کارکولو، بیا د پلار نه خفه شو او د یو بل پښتون جاګیردار جلال خان سره په جون پور کښې نوکر شو او اخر یې ډېر اقتدار پیدا کړ او د بنګال او بهار په علاقه حاکم شو، لښکرې جوړې کړې د بابر له زوی مُغلی باد شاه همایون نه یې په ۱۵۳۹ع کښې د ډیلي تخت ونیو او په هند کښې باد شاه شو. همایون ترماتې وروسته ایران ته وتښتېدلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شېرشاه د بادشاهۍ په شپږم کال په ۱۵۴۵ع کښې څه وخت چې یې د کالنجر قلا محاصره کړې وه د بارودو په اور د خپل پیر شیخ خلیل ملا نظام او دریا خان شېرانی سره په اور وسوزېد او د (۵۹)- کالو په عمر وفات شو. او زوی یې جلال خان د هغه پرځای په- ۱۵۴۵ع کښې بادشاه شو. اسلام شاه (جلال خان) اته (۸) کاله بادشاه ؤ، په ۱۵۵۴ع کښې ناروغه او بیا مړ شو او په دغه کال یې زوی فیروزخان چې ورکوټی هلک ؤ، امیرانو بادشاه کړو، خو درې (۳) میاشتې پس یې ماما عزیزخان راغی او خپل خوریې یې مړکړو او دی د عدلی یا عدل شاه په نوم بادشاه شو. او په ۱۵۵۷ع کال باز بادریا بهادرخان یوپښتون عدلي په جنګ کښې وښیو او مړیې کړ او دی سره د سوریانو د اتلس (۱۸) کالو بادشاهۍ- دوره هم ختمه شوه.

په سوریانو کښې فرید خان (شېرشاه) ډېر مدبرا و په کاراګاه- بادشاه ؤ او د پښتنو د یرلوی سلطنت بنیادې کېښود او د ۵۹ کالو په عمر مړ شو.

ټول مؤرخین د شېرشاه د کارنامو ستاینه کوي. شېرشاه په هند کښې په سسرام د بهار کښې ښخ دی.(۱)

---

(۱): شېرشاه د کالنجر د قلعه د محاصرې په وخت ۱۵۴۵ع کښې یوه ګولۍ د قلعه نه بېرته راغله او په مېخزین ولګېده او اور یې واخیست او شېرشاه پکښې وسوزېد او مړ شو.
(سیال)

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی ـ دریمه څانګه

لودی قبایل:

نیازی بن ابراهیم لودی بن شاه حسین
او بی بی متو

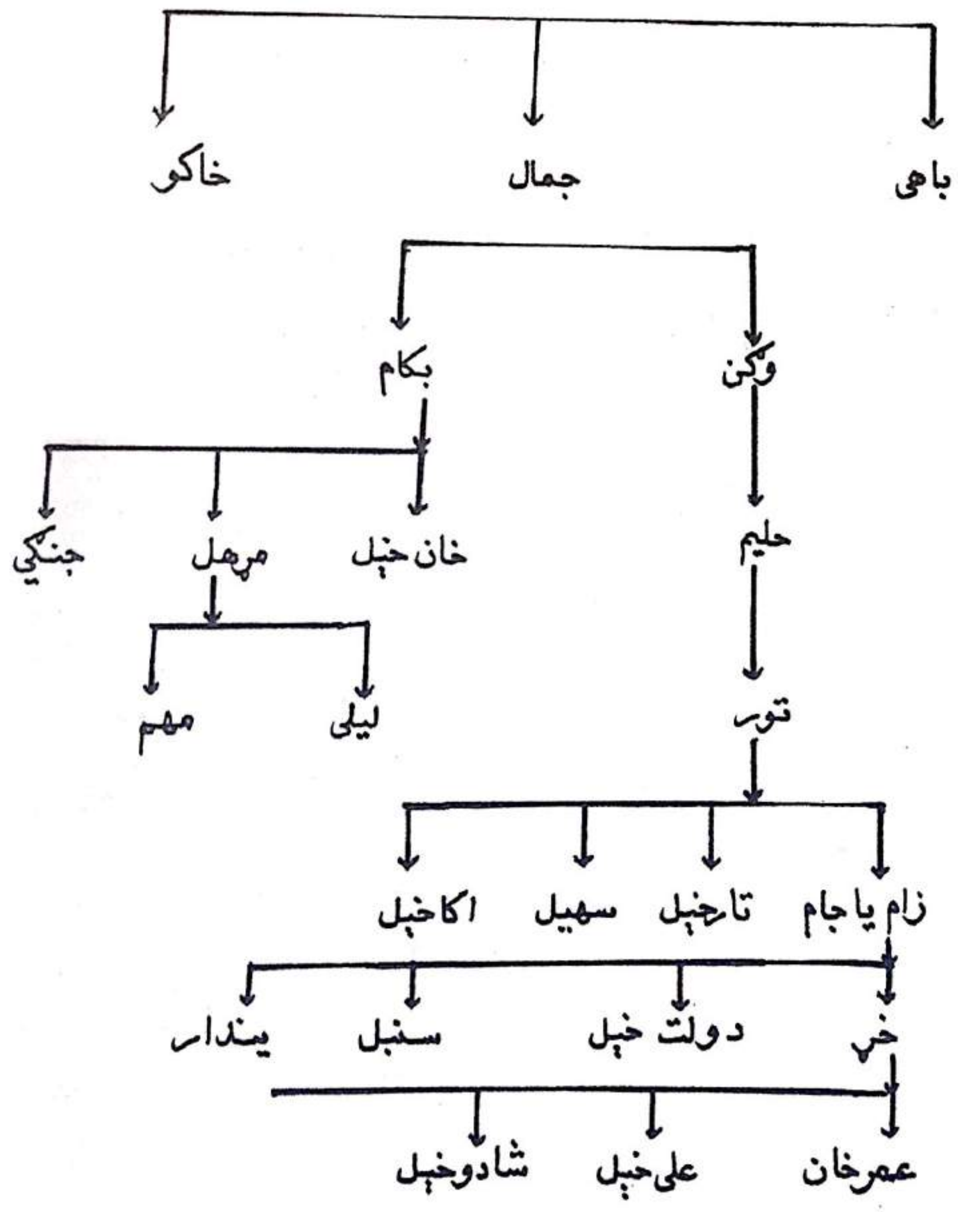

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاکوبن نیازی بن ابراهیم لودی

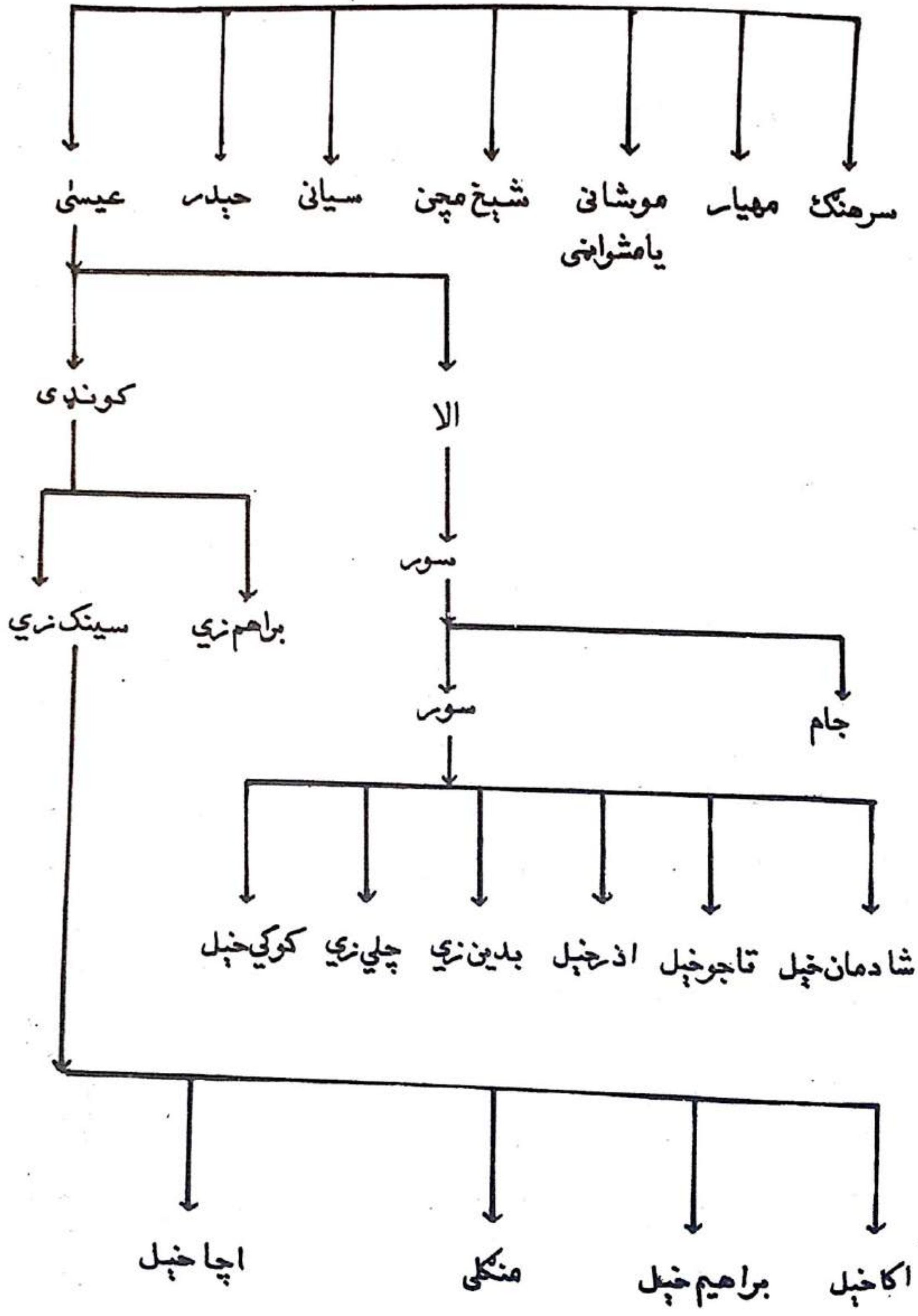

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزي - دریمه څانګه

لودي قبایل:

«سروانی»

د سروانی د (مهي زوی) بن شاه حُسین (د غلجي او لودي ناسکه ورور)

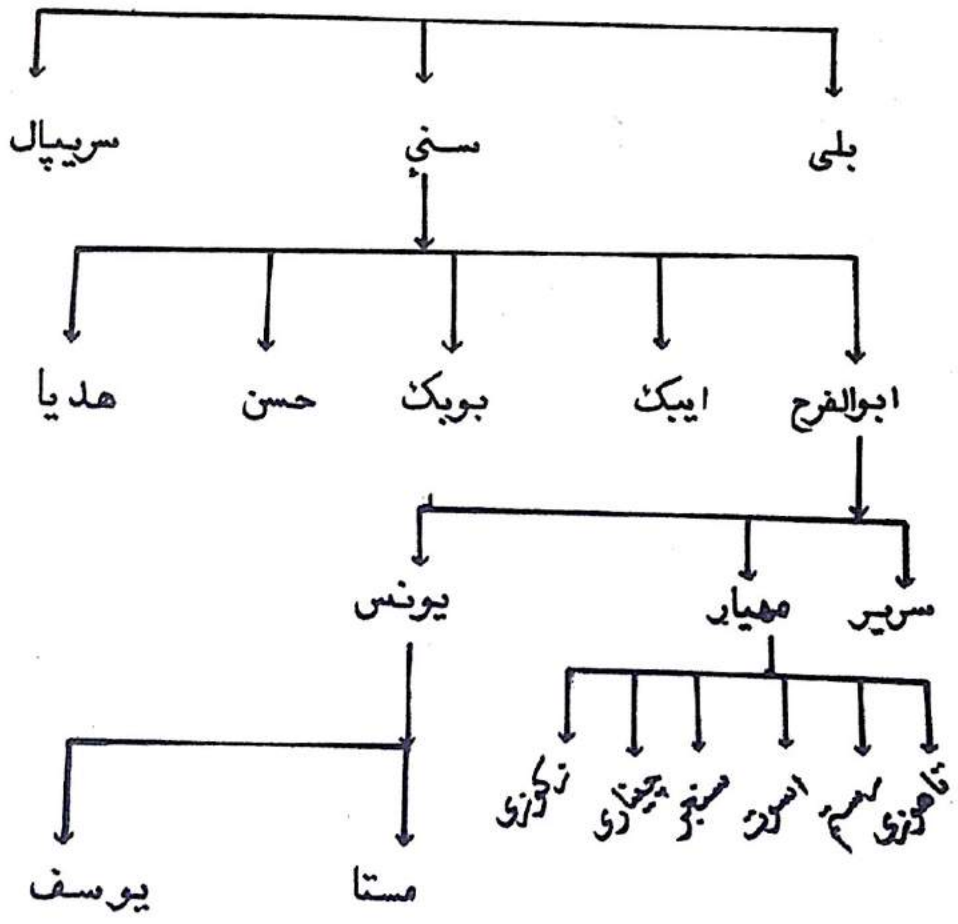

(د بلخ کښنې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسف بن یونس بن الفرج بن سنی بن سروامنی

«یوسف»

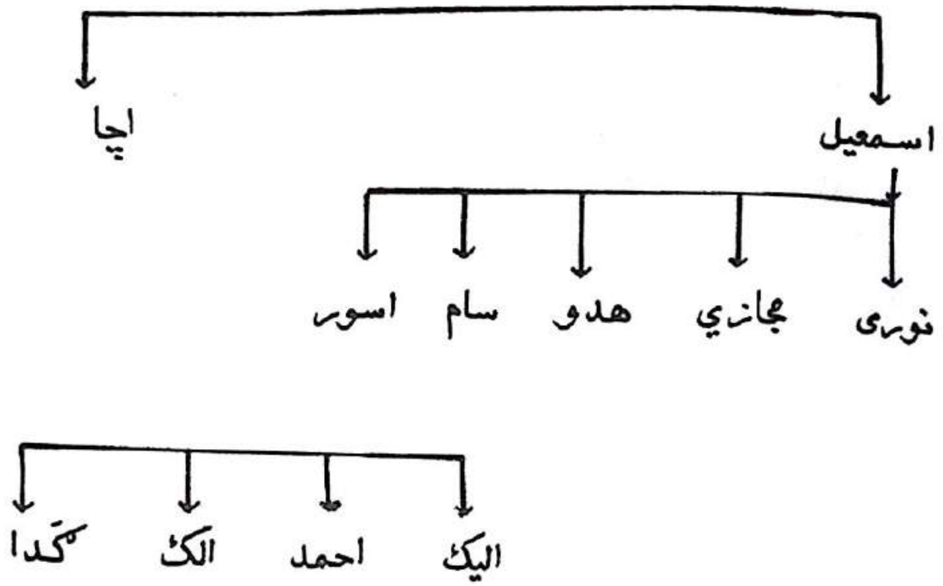

«سرپیال» بن سـروانی

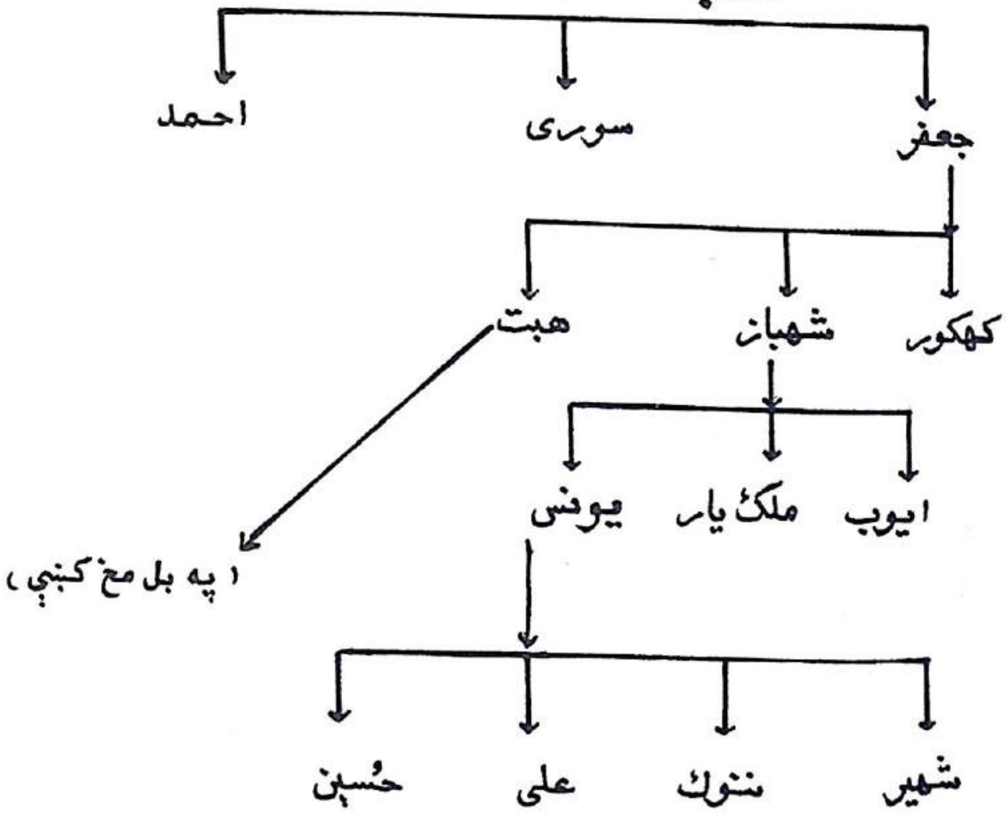

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هبت بن جعفر بن سریپال بن سروانی

«هبت»

- تلخانی
- دودو
- ملانار
- بندار
- حسن
- شیخ سعید

کهکور بن جعفر بن سریپال بن سروانی

«کهکور»

- الوت
- سکنوت
- ملانا
- رشید
- ابراهیم
  - کنولی
  - هارون
  - محمود
    - اچوک
    - انوک
    - موسیٰ
      - هدو
      - ممو
      - احمد (جوانمرد)
        - شیخ سلیمان (دانا)
        - سدو
        - ممو
        - شیخ ملیح قتال ← [illegible]

Kitaboona.BlogSpot.Com

شیخ ملیح بن احمد بن موسیٰ بن ... بن سروانی

"شیخ ملیح"

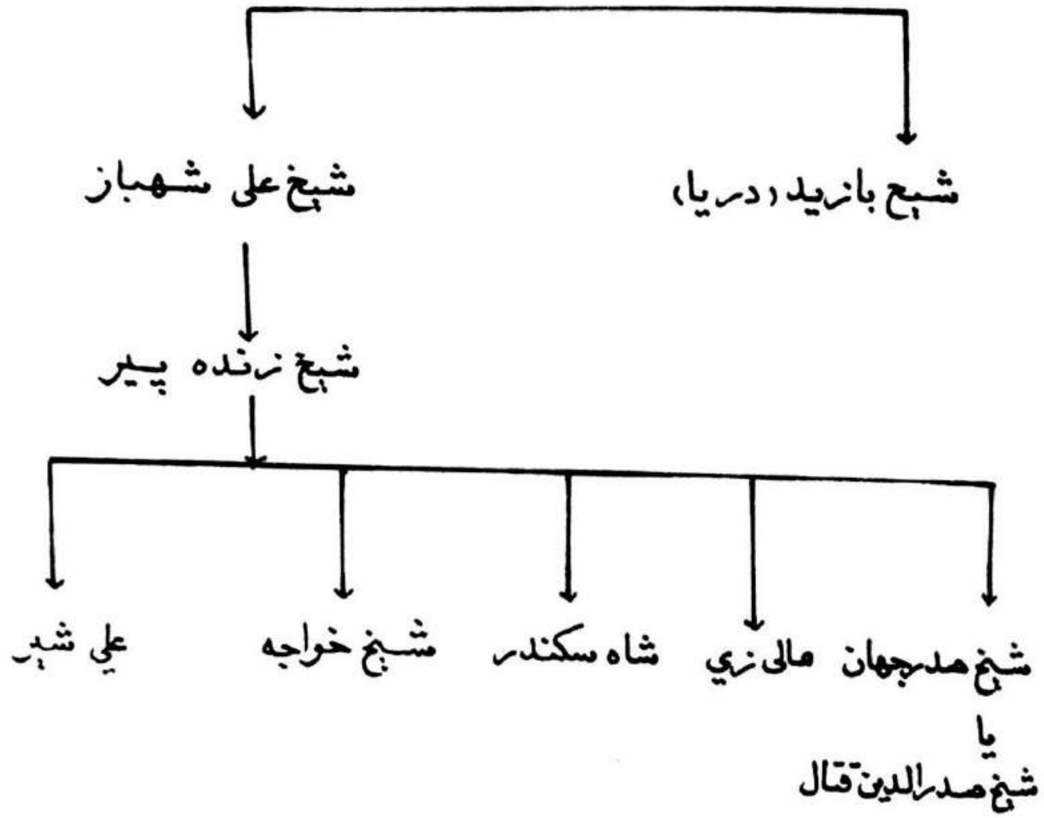

نوټ:

شیخ صدرالدین د بهلول لودي معاصر ؤ او هغه ورته خپله لور په نکاح ورکړې وه او همدا په هندکښې په کوټلې مالیر کښې د یو ریاست بنیاد کېښود او دا د سروانیو ریاست ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزي (غلجي او لودي پښتانه قبائيل)

روايات داسې دي چې شاه حسين د غور د شاهي کورنۍ يو زلمی ؤ او له خپلې کورنۍ نه په خفه شو د کورنه ووت او راغی د - بېټ نيکه (د قيس عبدالرشيد د دريم زوی) سره ديره شو. شاه حسين يو اصيل زاده زلمی او د ښو اخلاقو خاوند زلمی ؤ. د شيخ بېټ نيکه د هغه ښه اخلاق خوښ شول او خپله لور «متو» يې په نکاح ورکړه. د بي بي متو نه د شاه حسين د وه زامن وشوچې د يو نوم غلجي او د بل ابراهيم يا لودي کېښودی شو او د بلې منځنۍ مېرمنې (د کاغ د وړه لور) نه يې يو زوی وشوچې نوم يې سرواڼی کېښود شو. غلجي لودي او سرواڼي پسې ډېرا و خواره شول.

غلجي قبائيل د کابل سيند په کڼې کښې د ننګرهاره پورې او د هندوکش غره په لړکښې سويل ته او د سپين غره په زنځيري کښې قطب ته هغه ټولې وړې وړې کڅۍ يا درې د کابل سيند سره يو ځای شوي دی، په دغه ټولو کښې د غلجيو قبيلې ځای په ځای پرتې دي د دې علاقه به د قطب نه د سويل په لور اندازاً (۱۸۰) ميله وي او د قبلې نه د لمرخاته په لوري به (۸۰) ميله پلنه وي او زوري (نشيب)-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبله په سویل دی . دا علاقه اکثره غریزه ده او واوره پرې کیږي د دوی پوله قبلې ته د مشرقي ابدالیانو سره لګېدلې ده . قطب ته یې هزاره قبائل دي ، په نمرخاته یې غوریا خېل دي او په سویل یې دکسي غر دی .

غلجي د هوتکو او توخو په دوو غټو څانګو کښې وېش دی او د دې دواړو څانګو په منځ کښې ډېر وخت بدی او دښمني وه ، او ویلی شي چې نادر افشار هغه وخت چې قندهار ونیولو نو هغه وخت هغه د هوتکو یو نیم زر کهول د قندهار نه فرار کړي او ایران او روسي ترکستان ته یې ولېږلې او د هوتکو زوړ یې لږ کړو ، نو اکثره هوتک په مرغه او بادین او سور غره په دواړه پلو کښې پاتې شو . د هوتکو علاقه د قندهار نه په قطب نمرخاته خلور پړاوه لرې او د قلات غلزي نه په سویل نمرخاته یو پړاو لرې پرته ده ، او توخي د ترنک رود په کښته کښې د پل سنګي نه تر شیباره پورې پراته دي . د غلجیانو په ټولو ټپو کښې د سلیمان خېلو څانګه په شمار کښې ډېره ده . د سلیمان خېلو څلور مشاخونه یعنې فقیر خېل ، اسمعیل زي ، احمدزي او سلطان زي یا رستانزي ډېر مشهور دي .

د دوی علاقه په دوو برخو وېش ده ، په سویلي برخه کښې ادین خېل ، نسر خېل ، قلندر خېل ، شنکي خېل ، شاتوري ، جلال خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممش خېل ، ممرت خېل او سیږي ، او په قطبي برخه کښې سلطان زي
رستانه زي ، او احمد زي استوګن دي . د ستانیزي ځنې ټبې خلک
لکه جبارخېل ، بابکرخېل ، په جګدلي او سره رود ، ګندمک او حصارک
پراته دي ، او څه جبارخېل د لغمان په کځونو یعنې : عزیزخان کڅ ،-
کالخ . چهار باغ او علی‌شنګ کښې هم او سیږي .

احمد زي په مشرقي لوګر ، پېکی او سرخ آب کښی هم آباد دي .
خوخېل مالومه د څروږي د پاره آن تر جلال‌آباد او ننګرهار ته ځي او ورته
هم بیاییږي ، او د ککوکوړنې سروړ خان او ننګرهار په مارکو کښې او د
تیراونو کډې په رحمتي د مومندو په علاقه کښې هم او سیږي .

علی‌خېل : څه په زرمت او څه په مقرپراته دي ، او اکثره
مالدار دي او د لمڅو او غوندو جوړولو کار هم کوي .

داندړ و تپه : په شېلګر د غزني پرته ده او څه برخه یې په
جان مراد کښې هم او سیږي . د دوی ښاخ جلال زي په زرمت کښې
او یوکلي یې په شیبارکښې هم شته او د کاکړو یوه تپه موسی-
خېل کاکړ په اندړو کښې هم ګډه شوې ده او د شلګرنه په قبله
د هزاره جات د غرونو سره لګېدلې پرته ده . او ملا نجم‌الدین -
اخوندزاده (هډې صاحب) نامتوجاهد هم له دې قبیلې نه و .

ترکی : ترکی په شمارکښې د اندړو نه ډېر دی او یو څه
ځمکه د پښین پراته دي او کوچیان هم پکښې لږ دي ، د دوی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علاوه د مغرخواړ شاده، اسحاق زي چې په سهاك مشهور دي، څنې په زرمت . څنې په لغمان او څنې د کابل په یک توت ، تګاواو سرو بې کښې استوګن دي .

خدرزی: خدرزي په مقرکښې د علي خېلو سره آباد دي، دوی اکثره د کروندې کارکوي په غلجیو کښې څنې داسې قبیلې شته، لکه ناصرا وخروټي ، خدرزي او زمرياڼي چې ځانونه غلجي ګڼي ، خو غلجي دوی په غلجیو کښې نه ګڼي ، ناصرخان په هوتکو ګډ وي ،- خو په هوتکو کښې داسې کوم څه نه ده معلومه چې دوی پرې ور ګډېږي .

د ناصر مشهورې قبیلې دا دي :

١- داؤد خېل . ٢- اتمان خېل . ٣- ملي زي .

د دوی ګراف په دې ډول دی :

(په بله صفحه کښې یې وګورئ)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

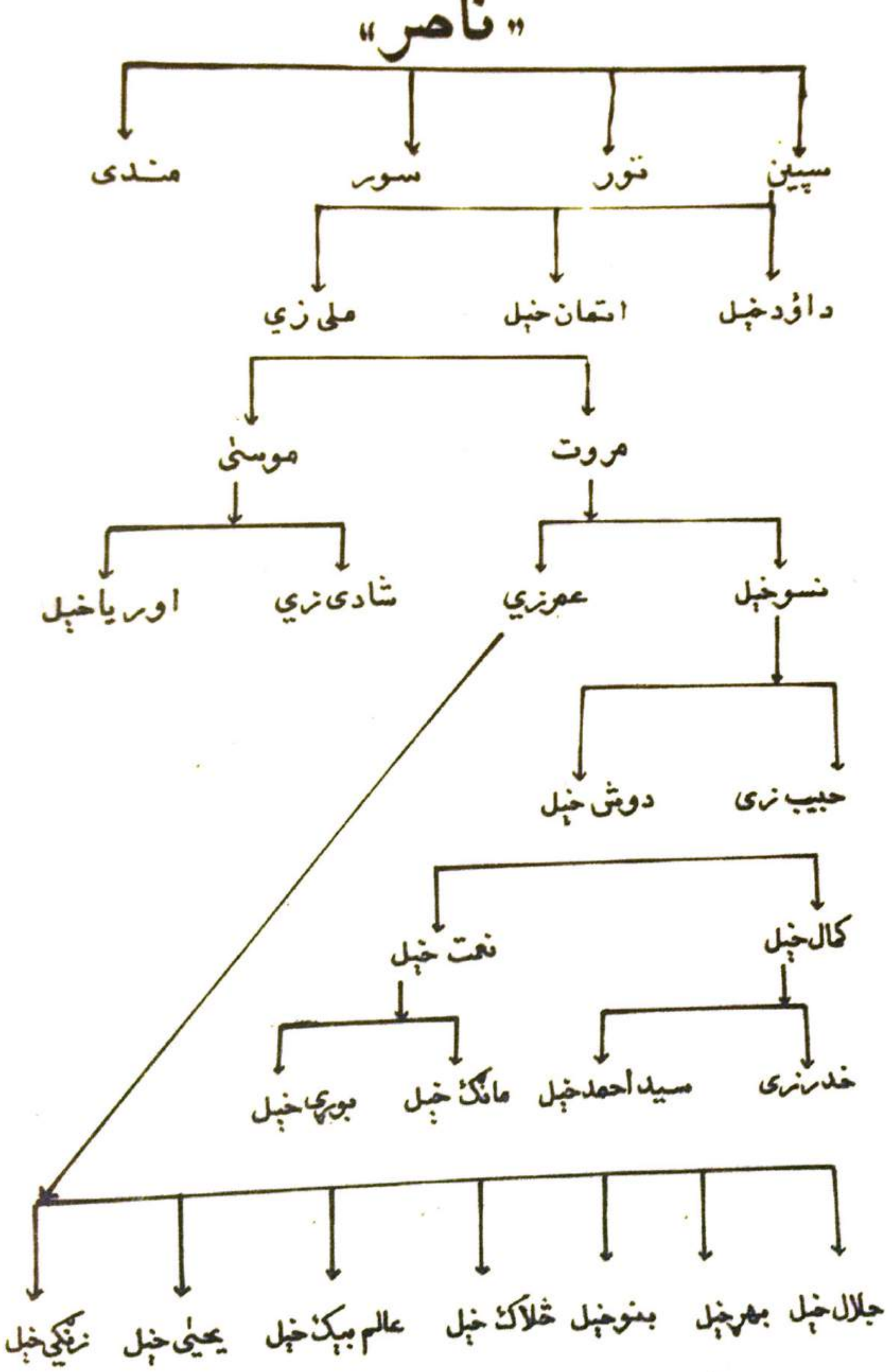

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وی د ناصر، خان غلجي بولي خو په غلجوکښې لکه پاس چې ویل شوي چې د وی پرې ورکه شي په غلجوکښې دا سې کورنۍ نشته. خو دا خبره منلې ده چې د وی سره سوچه پښتانه دی، د هر «خېل» او «زی» چې دي پښتانه دی، په د وی کښې سره شخصیتونه او پوره جنرالان تېر شوي.(۱)

ناصر د غلجو سره څه په کابل شکردره او خینې په پغمان او نورو ځایوکښې او سیږي.

---

(۱) لکه جرنیل غلام نبي خان او د هغه زامن، جرنیل اسحق خان، جرنیل مراد علي خان، سور جرنیل محمد عمرخان او رئیس فیض محمد خان دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخروټو ګراف :

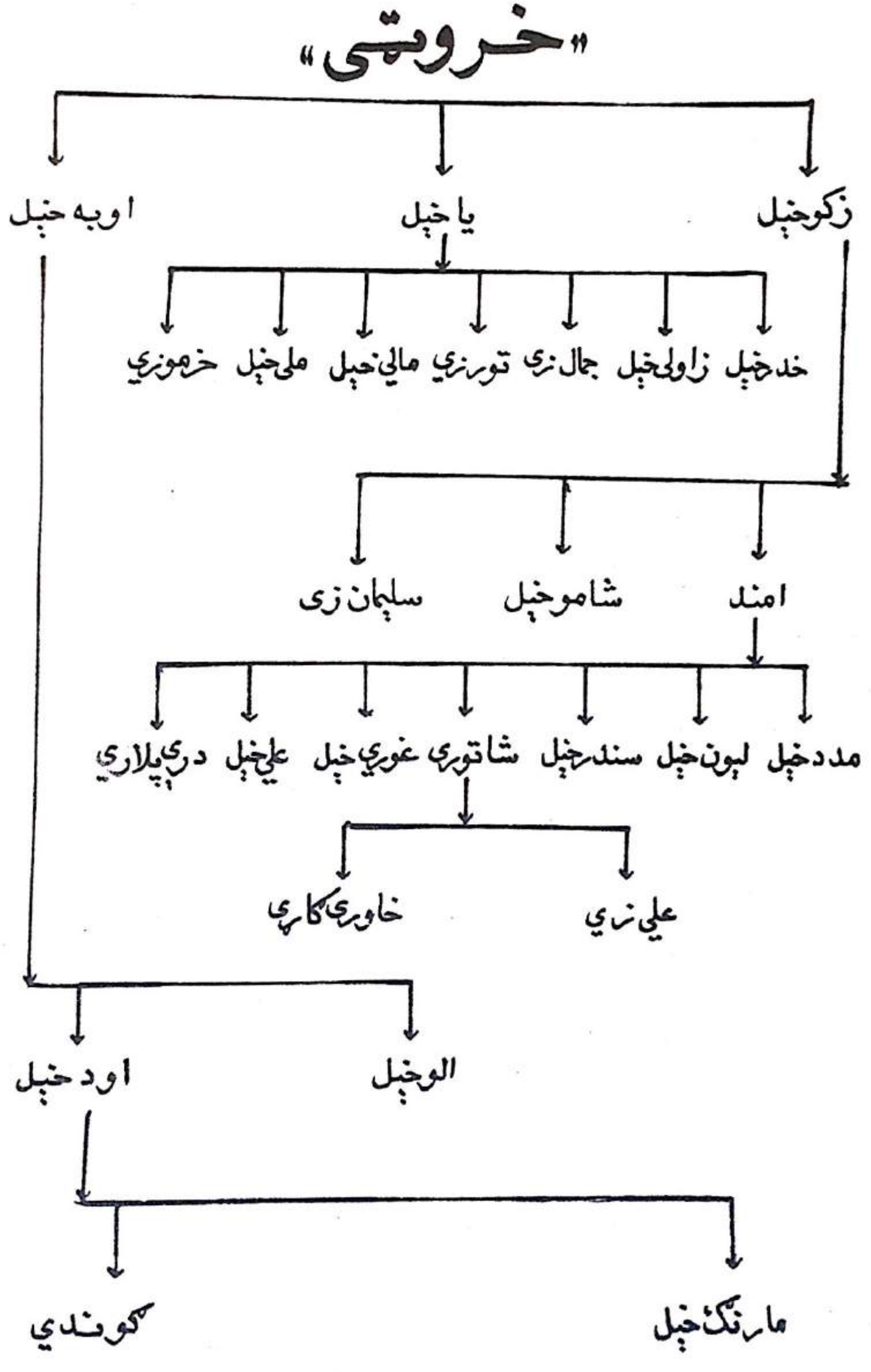

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوندی بن اودخېل بن اوبه خېل بن خروټی

«ګوندی»

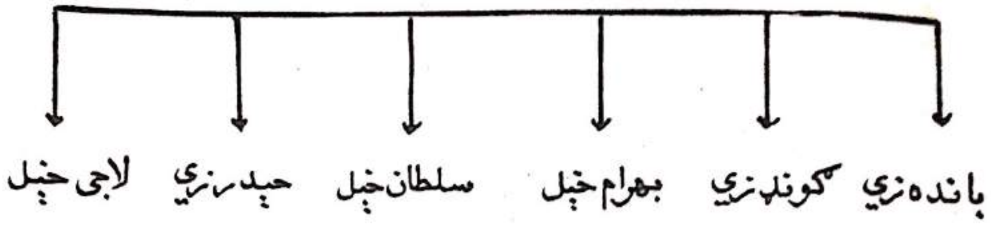

مارنګ خېل بن اودخېل بن اوبه خېل بن خروټی

«مارنګ»

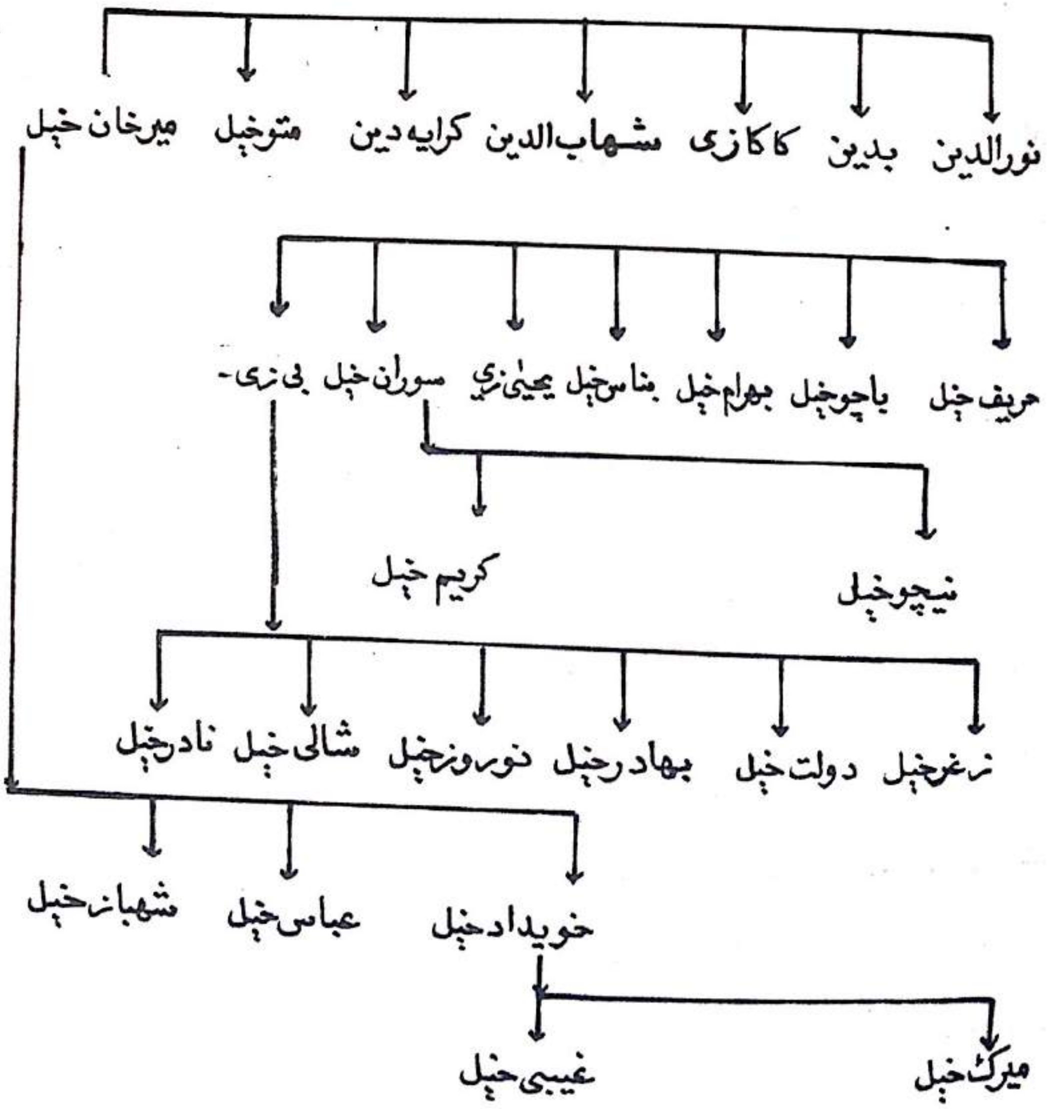

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان خیل بن مارنګ بن اود خیل بن اوبه خیل بن خروټی

«میرخان خیل»

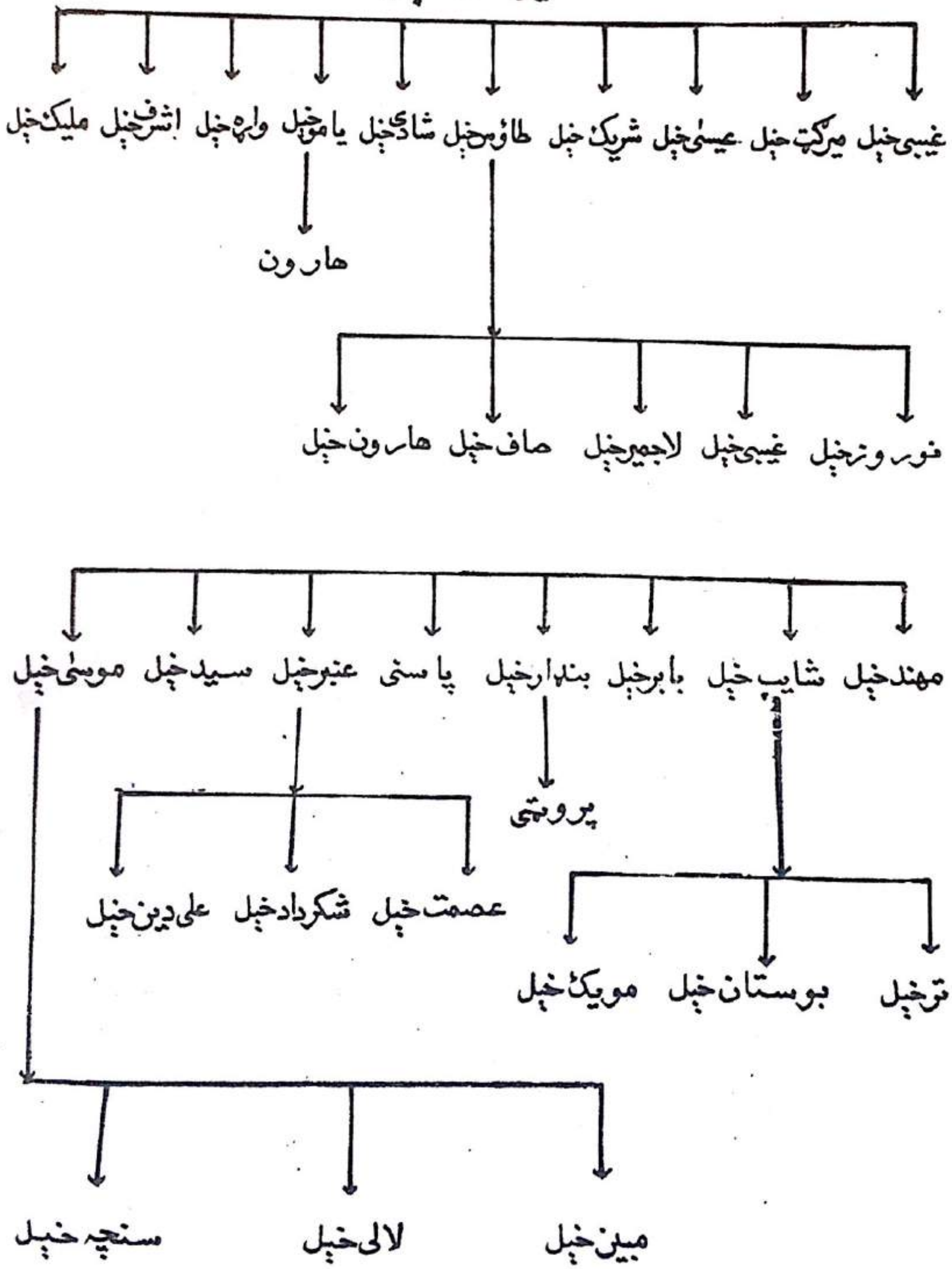

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځينې وايي چې: سهاک او جيجب د واړه چېرته تللي ؤ يو ځري په لاره کښې له باره سره ومونډ. جيجب ويل ځرزما سهاک ويل بار يې زما. بار چې يې ولټاوه يو پلو ورکوټي هلک پکښې ؤ او بل پلو د روپو اوبه وو، يعنې داوربشو اوبه وو، او بيا د سهاک په کورنۍ کښې ورته يوه بنځه ورکړې شوه او درې زامن يې وشول: زکو، ياخېل، اوبه خېل دی او د هغې نه خروټي ډېر شول، خو دا يوه جوړه شوې افسانه ده، والله علم، خوخروټي سوچه پښتانه دي او په غلجو ورګډېږي، دالبن ودېرشيېن- زره کوره کيږي او اوس به لا ډېر شوي هم وي. دوی د کټواز په مشرق او د سليمان غره په لړه کښې او څه په ارګون او سر روضه کښې او څه د پرمل په علاقه کښې استوګن دي او څه د کابل په پغمان کښې څه د ننګرهار په کامه او د کونړ کنړ په اولسوالۍ کښې او ډېر وخاييونوکښې هم استوګن دي. دوی زميندارې کوي او مالدار هم دي. له وزيرو سره به يې جګړې رېړې کېدلې، خو د وزيرو مشر قنبرنوی او د خروټو مشر شمس الدين دالانجي غوڅې کړې او څه روغه جوړه يې ترمنځ وشوه.

زيرماني: له قندهاره تر کابله خواره واره پراته دي او ډېر لږ دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدوزي: داخلك اکثره په مقر کښې له علي خېلو سره اوسیږي او څه په « ده خوجه » د قندهار ښار سره نژدې اوسیږي، داخلک څوك پرپلزي او څوك يې غلجي گڼي، خو تېيې نه ده معلومه - خو دا منلې خبره ده چې ښه اصل پښتانه دي او د تجارت کارکوي.

دانه ده معلومه چې د میرویس خان نه مخکښې د غلجو مشرڅوك ؤ، خو روايات داسې دي چې سلطان ملخی چې د میرویس نیکه د موره « نانړ » انا پلار ؤ، د شاه جهان او بیا د اورنګ زیب له پلوه د قلات او قرنتو دلار د حفاظت په کار مامور ؤ او د توخو د قبیلې نه ؤ، د خداد سلطان د سد و زو د مشر همعمر ؤ او دې د واړو مشرانو په جرگه، صلاح، رضا د غلجیو او ابدالیانو په منځ کښې د گرم آب دره د جلدك په خوا کښې د غلجیو او ابدالیو پوله او برید ټاکلې دی

سلطان ملخی د اغزکي او سرخ رود ترمنځه په جنګ در وازه کښې ووژل شو او له هغه نه پس يې زوی حاجي عادل خان د قام مشرشو، د هغه نه پس د هغه زوی ر بائي خان، د قام مشرشو. دی هم په یوجنګ کښې ووژل شو، ده پسې شاه عالم خان د علي خان زوی د غلجو مشرشو. دی د بائي خان وراره ؤ، بیا د هغه زوی خوشحال خان د قام مشرشو، د هغه نه پس د هغه زوی اشرف خان د احمد شاه ابدالي له خوا د قلات نه ترغزني پورې علاقې حاکم ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي اشرف خان له احمدشاه سره په هند باندې په لومړۍ حمله کښې هم ګډون کړی ؤ، او د احمدشاه د زوی تیمورشاه په وخت کښې د اشرف خان زوی اموخان د تمام مشرؤ، د شاه زمان او- شاه محمود د تیمورشاه زامنو، د سدوزو بادشاهانو د جګړو په وخت کښې د غلجو بادشاهۍ ته بیا زړه وشو او د سدوزو سره یې جنګونه پیل کړل، خو ماتې یې وخوړه او غلجیان ډېر تاوانې شول او د سرسړي پکښې پاتې نه شو، او له سدوزو نه چې څه وخت حکومت بارکزو ته منتقل شو، نو غلجو بیا سر را پورته کړو او د امیر دوست محمد خان سره یې څو واري ماتې کوونکې جنګ جګړې پېښې شوې.

سره د دې ټولو ناتارونو د امیر عبدالرحمان خان تر زمانې د توخي په څانګه کښې د سلطان ملخي کورنۍ د مشرۍ کورؤ او با اقتداره وو.

د محمد ظاهر شاه د پادشاهۍ په وخت کښې هم یوتن د عبدالرحمان په نوم یو توخي مشر بغاوت وکړو، خو اخر حکومت ته تسلیم شو او بیا په کابل کښې نظربند ؤ، داؤ، د غلجو لنډ تاریخ او- شجرې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : «لودي قبائل»

د روایاتو مطابق د لودیانو مشرنیکه ابراهیم دی چې وروسته لودي مشهور شوی دی . د بي بي متو او شاه حسین زوی ، د غلجي ورور او د بېټنیکه دلوره پلوه نمسی ؤ.

څکښې د لودیانو د مهمو څانګو لکه : اسمعیل خېل ، پرنګي ، لوهاني یا لواني ، دوتاني ، نیازي ، سوري ، مروت او نورو شجرې لیکلې شوي دي ، دلته د هغوی څه لنډ تاریخ لیکل کیږي .

په اوسني افغانستان کښې دلودیانو د نورو قبیلونه د لواني قبیله ډېره ده ، د دې طایفې خلک په اندړ ، قره باغ ، شیلګر ، قلات او قندهار کښې په اوږه د همسایه ، ډېرول په غلجو کښې پراته دي ، او ځینې خلک یې په قطغن او بدخشان ته هم تللي دي دا خلک اکثره د ځمکو څښتنان دي ، خود کرکیلې په کار کښې میړني نه دي ، او اکثره د تجارت کار وبار کوي . د دوی پنځه سوه کوره په شلګر او درې سوه کوره په قره باغ کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم پراته دي.

د لوانو نه پس په افغانستان کښې د نیازیو شماره ډېره ده او داخلک مالداره او پیوونده دي، په ژمي قندهار ته او په اوړي د کوه بابا لمنو د هزاره جات غرونو ته راځي. د اخلک داونبانو ګلې او دکډوا و بزو رمې لري. د دې خلکو نه څه څای په ځای سټوي هم دي او د ده شین په ترګه په شیلګره، قره باغ، جان مراد، مقر قلات، غوربند او لغمان کښې او سیږي او د کرکیلې کارکوي. دا خلک په زمینداري معامله کښې ښه کره دي او د ښې ګذارې خلک دي.

دوتاني:

دوتاني هم په افغانستان کښې آباد دي او د کرکیلې کارکوي.

پړنګي قبیله:

په اوله کښې په مغربي افغانستان کښې استوګنه وه، وروسته دغه خلک دخپلې مالدارۍ سره د مالونو دڅرولو د پاره د کسې غره لمنو ته راغلل. او په دامان کښې د ټانک او روړې په څمکه پرېوتل دغلته دوی ډېر وخت تېرکړ. د بابر مغلی بادشاه په وخت کښې دولتخېلو، میاخېلو، مروتو او نورو لوانو په پړنګي قبیله حمله وکړه او په دغه جنګ کښې د دغه قبیلې ډېر خلک و وژل شول او کمزوري شول، نوله دې امله هندوستان ته په کډه-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوډو مجبوره شول او د دوی ځمکې لوانو ونیولې .

په دې قام یعنې پرنګې کښې د شیخ حمید لودي نه (چې د - غزنوي سبکتګین همعمرو) ، د هغه نه څلور سوه کاله وروسته بهلول لودي بل لوی سلطنت قایم کړو چې تقریباً (۷۵) کاله د حکومت دوره یې وه ، او پښتنو ته لوی افتخار دی .

لوهاني یا لواني :

د نوحاني ، لواڼي یا لوهاڼي اولاده په سپین او تور لواڼي مشهور دي . د تور لواني مشهورې ټبرې دا دي :

ا : **دولت خېل** : د دولت خېل د شجرو نه معلومېږي چې دلواڼي د زوی دمما ، دری زامن وو ، په دوی کښې د دولت خېلو خانګه ډېره وه ، نوزو ، مما خېل ، یې هم په ځان کښې ګډ کړل او د مما پوله اولاده په دولت خېلو یادیږي . د دولت خېلو نه په پنځم پشت کښې کټه خان پیدا شو او اولاده یې په کټي خېلو مشهوره ده ، دلواڼو ټولو خېلونو د ټانک په ځمکه واک ول - د دې نه به مخکښې هم دوی دلته د مالونو څرولو د پاره راتلل او څه خلکو پکښې د کرکیلې کار هم کولو او د ځمکو خاوندان په کټه وان چې د غزني جنوب مشرق ته واقع دی ، پراته وو ، او څه خلک به یې د مالونو څرولو د پاره د ،، وانه ،، غرونو ته هم تلل او هلته به اوسېدل . خو د مروتو د سلیمانخېلو سره د یوې منځې د ناموس داره په باب بدي پېښه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مروت چې په سليمانخېلو کمزوري وو، نوله دې امله يې د-
که وازنه کړه وکړه. په دغه وخت کښې به د دوی د هرې
تپې ځانله بېل بېل خان ؤ او خپلې ټولې ماتې کوډې به يې په جرګه
رغولې.

د لوانو قام خاني په کته خېلو کښې وه چې د دولت خېلو يوه
پښه ده، داخان به د لوانو د ټولو قبيلو په خوښه او رضا ټاکل
کېده او هغه به د هرې تپې خلکو سره د ورورۍ او عزيزولۍ -
سلوک کولو.

د نولسمې ميلادي پېړۍ په اوائلو کښې قتال خان د قام مشر
شو، دا د سليم خان زوی ؤ، دا سړی ډېر تريخ ؤ او د خلکو سره
به يې سپکه ګذاره کوله، او خلک يې ډېر تنګ کړي وو، د دولت-
خېلو کمتي خېلو په کړه قتال خان او د هغه زوی اکبرخان ووژل
او د هغه مشر زوی سرورخان کابل ته په تېښته لاړ. دغه-
وخت د کابل حکومت د امير دوست محمد خان په لاس کښې ؤ يعنې
د ۱۸۳۰ع شا وخوا زمانه وه. امير دوست محمد خان د سرورخان
ننګه وکړه او د عبدالرحيم خان هوتک په مشرۍ يې شلور زره لښکر
ورکړو او د دغه لښکر په زور سرورخان د خپل پلار او ورور
قاتلان ووژل او خپل بدل يې واخېستو او د ځان د حفاظت -
د پاره يې پنځه سوه نوکران هم وساتل او خپله قلا يې مظبوطه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړه. په ۱۸۳۹ع کښې سرور خان په کُرمه کښې مړ شو او د هغه په ځای الله داد خان د قام مشر شو. په ۱۸۴۰ع کښې څه وخت چې د نونهال سنګه په مشرۍ کښې سیکان راغلل او ټانک یې ونیولو، نو د الله داد خان تر شا چې د قام څه کومک نه ؤ، نو مجبوراً وتښتېدلو او د مسعودو علاقې ته ورغی، او له هغه ځایه بیا کابل ته ولاړ او پر ټانک د سیکانو قبضه راغله. د کابل امیر دوست محمد خان په دغه وخت کښې پخپلو خوْلو کښې ډوب ؤ، او د الله داد خان امداد یې ونه کړای شو. الله داد خان بېرته د مسعود و علاقې ته راغی او هلته د ېره شو. سیکانو د ټانک علاقه ملتاني پښتنو ته په جاګیر ورکړه، الله داد خان به هر وخت له ملتاني پښتنو سره په ډ ز ډوز لګیا ؤ، آخر په همدې اله کوله کښې الله داد خان مړ شو او ټانک او نوره سرحدی صوبه په ۱۸۴۷ع کښې دانګرېزانو په قبضه کښې راغله او د سیکانو اقتدار ختم شو او د الله داد خان زوی شهنواز خان انګرېزانو د ټانک والي ومنلو.

د میاخېلو څانګه:

میاخېل هم د دولت خېلو سره یو ځای دامان ته راغلي وو او مالداري یې کوله او څه لږ و ډېر تجارت به یې هم کولو. دا خلک د راږې په څمکه استوګن دی په دې څمکه په اول کښې د سوړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او سرواڼي قبيلو خلک او سپېدل، خوږ مانخان کتي خېل دغه خلک له دغه ځايه وشړل. دغه وخت د دولت خېلو د ټانک ځمکې پخپلو منځو کښې سره ووېشلې. څو کاله پس د بختيارو قبيله چې په بنه بده کښې د مياخېلو سره ګډه وه، د سرواڼو سره په بدو اخته شوه، او د مياخېلو په مرسته يې سرواڼو ته ماتې ورکړه او د سرواڼو ځمکه يې ونيوله، او پخپل منځ کښې يې سره ووېشله. د دې نه وروسته د مياخېلو خلک د ده شين په توګه د غلته استوګنه خوښه کړه او پاتې شول او ځينې لاکوچيان وو. د مياخېلو او بختيارو ځينې خلک لا اوس هم پرونده دي. د مياخېلو خانان لږ اختيار لري او د پروندو بېل خانان وي. د مياخېلو خلک بنه درانه او شتمن خلک دي. د دوی د مشرۍ کور د سيد خېلو په څانګه کښې وي، چې د خلاخېلو ذيله ده.

تتوړ:

تتوړ خلک په شماره کښې لږ دي، د دوی په عادتونو او رواجونو کښې د دولت خېلو په شان دي او د کرکيلې کارکوي.

نيازيان:

نيازيان هم د لودي يانو يوه څانګه ده دا خلک په اول کښې په شلګر او د غزني په شاوخوا ځمکو باندې پراته وو. او د دوی دغې علاقې نه داندې او غلجو د بنسمنۍ په وجه کډه وکړه او په ۱۴۵۱ع

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې څه وخت چې بهلول لودي په هند کښې يو لوی سلطنت جوړ کړو نو ..روه ، ته يې فرمانونه راوليږل او پښتانه يې هند ته - وبلل ، نود نيازيانو هم ډېر خلک هند ته ورغلل او په شاهي فوج کښې شامل شول ، په دغه خلکو کښې هيبت خان نيازی او عيسیٰ خان نيازی د شېرشاه سوري په وخت کښې ډېر د عزت خاوندان و ، وخو د شېرشاه د مرګ نه پس د هغه د زوی سليم شاه فوځونو نيازيانو ته ډېر تاوانونه واړول او نيازيان ډېر کمزوي شول . نيازيان دا باسيند په دواړه غاړو د کالا باغ نه تر پنيالې پورې په اوږدو باندې او د خټکو د غرونو د شرقي لمنې نه تر ميانوالي پورې په - سار ه کډ وډ پراته دي او دا علاقه د نيازو په علاقه مشهوره ده .

دوتاڼي :

دوتاڼی هم په لوديانو کښې ګڼه دي ، لږه متپه ده او اکثره مالداري کوي او د د واڼي په علاقه استوګن دي او په اوړي کښې ځينې د غزني خوا و شا ته هم ورځي .

خيسوري :

دا خلک هم څان لوديان ګڼي . لږ خلک دي او دا باسيند په - قطبيزه غاړه او دا سمٰعيل خان د ېره ضلع کښې آباد دی ، او دوی په عمرخېلو هم مشهور دي . د دوی ځينې خلک د عيسیٰ خېلو د علاقې په قطب لوري او د پنيالې د يوه ورکوټي غره په خوا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې د مروتو په علاقه پراته دي. د دوی په علاقه کښې خرما ډېرې کېږي.

ببلچ یا بلچ:

دا خلک هم ځان په نیازو کډوي او ځینې وايي چې موږ د ولت خېل یوو، په هرحال پښتانه دي. لږ خلک دي او اکثره په پنیاله کښې د غونډۍ شېخ بدین غره په خوا کښې اوسیږي او څه یې د غزني خوا وشا هم شته دی.

مروت:

مروت خلک په سپین لواڼي مشهور دي. په اوله کښې دا خلک په کتواز پراته وو، خو وروسته یې له سلیمان خېلو سره بدي راغله او دوی ته را پاڅېدل او اوس په هغه ځمکه سلیمان خېل پراته دي. ویلی شي چې د آزاد خان سلطان خېل د کاله نه یو سړي بنځه وتښتوله او مروتو ته یې پناه ور وړه او دا واقعه د ۱۰۰۴ هـ خلور سوم هجري پېړۍ پېښه بنودلی شي. سلیمان خېلو دا مجرمان غوښتل او مروتو پرې ننګ وکړ او نه یې ورکول او نتیجه یې دا شوه چې له سلیمان خېلو سره نور غلجي هم ودرېدل او سخت جنګ وشو، چې مروتو ماتې پکښې وخوړه او د هغه

نوټ: د دې خلکو یاد ماته سید شمس الدین مجروح کړی ؤ چې ویلچ په نوم یوه قبیله شته دی.
رسیاله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځمکې نه په کډه کولو مجبوره شول او د ټانک په علاقه کښې په څه ځمکه پرې وتل، خوځه موده پس د ولت خېلو دوی له دغه ځمکې پاځول او وروسته بیا مروتو، دغه ځمکې ونیولې، خو کښتي خېلو چې د دولت خېلو یوه څانګه ده د ګنډاپور په کومک دوی بیا له دغې ځمکې نه وشړل او مروت لاهل د ټل په قطب برخه مېشته شول.

ویلی شي چې د اسلام نه وړاندې په دې ځمکو یونیان او هندوان او سپدل چې د هغوی د استوګنې اثار لا اوس هم شته دی، خو سلطان محمود غزنوي او سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې دغه خلک د دغه علاقو نه وشړل شول او بیا په دغه ځای پوتهي قام او سپدلو، د دې خلکو اصلي حال معلوم نه دی چې څوک وو؟ خو دوی سارنګ خېلو، عیسی خېلو او نازیانو له دغه ځایه وشړل، او دوی ل اعلل پرې په خپله پرېوتل.

نیازو په هغه برخه کښې چې اوس پرې پهارخېل آباد دي. د ګمبېلې نه په قطب لور ودانې شروع کړه او د رود نه یې درې ویالې را بېلې کړې او هغه ځمکه یې ځانله غوره کړه چې د ګمبېلې او کرمې ترمنځ پرته ده د دغه برخې د جنوب پورې د دوی مالځرې په دغه وخت کښې د نیازو مشر، مدی سارنګ، وُ چې مالدار وُ او تر اوسه یې په هغه علاقه لا شهرت شته دی. د نیازو څه لږ وخت

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه علاقه قبضه وه او د دوی یوه څانګه «مهیان» د سارنګ-
خېلو او عیسی خېلو نه په دې مرور شوچې دوی له یې سمه برخه
نه ورکوله او د مروتو نه یې د مرستې خواست وکړ، او مروتو
ورسره ومنله او د دوی په مرسته یې په نیازو حمله وکړه، خو
آخر سوله وشوه، خو مروتو د نیازو یوه برخه ځمکه لاندې کړه.

د نیازو په قبیله کښې مېچن خېل ستانه خلک دي، مروتو هم په
دوی څه غرض ونه کړ او تراوسه دوی په ټټې مېچن خېل پراته-
دي.

ویلی شي چې دا واقعه او په دې علاقه د مروتو قبضه د اکبر مغلی
بادشاه (چې د همایون زوی او د بابر نمسی ؤ) په وخت کښې شوې
ده او د واقعاتو نه داسې څرګندېږي شي چې لږ و ډېر مروت به
په دې علاقه له (۳۶۰) کلونو نه را پدې خوا په دې ځمکه آباد وي.
ځکه چې د اکبر باچا د حکومت په ابتدا کښې لا نیازي دلته آباد ؤ.
د مروتو دا علاقه په څلورو برخو وېشلې شوې ده: د سلاري یوه برخه
د نوناخېلو یوه برخه، د موسی خېلو یوه برخه او د درې پلارو
یوه برخه.

او اوس د دې خلکو په دغه علاقه استوګنه داسې ده چې د لمرلویدیځ
خواته ټپې موسی خېل او نوناخېل، په منځنۍ برخه یې بهرام خېل او په
نمرخاته خوا یې درې پلاري اوسیږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه خواره واره پښتانه چې له مروتو سره اوسيږي دا دي:

۱: ملاخېل (۱)

دا خلک د ملا عثمان اولاده ده او ستانه خلک او پښتانه دي، او دلودیانو د لواڼو د کورنۍ نه دي، د وی له مروتو سره په کليو کښې ګډ وډ اوسيږي. دا متل اوس هم هلته مشهور دی چې: «الحمدالله خو هر څوک وائي خوخوله د ملا عثمان غواړي»، دا خلک له مروتو سره داسې خلط شوي دي چې بېلول يې اسان کار نه دی.

۲- ممریزخېل:

دا ټپه د مروتو په قام ورګډيږي او د بهرام خېلو نه يې برخه اخېستې ده او په اوس کښې هم په مروتو حساب دي.

۳- ملک زي:

دا خلک په اصل کښې نيازي دي خو په موسی خېلو مروتو کښې ورګډ شوي دي (۲)

۴- دانی وال:

ځيني خلک د وی ختک کښې خو دا خبره معلومه نه ده، خو دغه خلکو د مشرنيکه نامه ختک وه او دا خبره په غلطۍ سره مشهوره شوه

---

(۱) ويلی شي چې ملاخېل بيټني دي، خو نه د شجرو نه د وی لواڼي لوديان دي.

(۲) ځيني ملک زي د ننګرهار ولايت د کوزکنړ د اولسوالۍ په قلعه تک کښې هم آباد دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوی ختټک دي ، نه داخلک د مروتو د و تمامخېلو په ذيله پورې
منبلي او مروت دي ٠

۵- منګوخېل؛

ځينې خلک دوی نيازي ګڼي ، خو نه دوی د مروتو د موسی خېلو په
څانګه کښې د بايزی سره ورګډ شوي دي٠

٦- خانخېل؛

په دولت خوازي کښې ورګډ شوي او د بهرام خېلو يوه پښنه ده٠

د مروتو په علاقه کښې
نورقامونه

١- د شيخ شاه روحاني اولاد؛

ويلی شي چې دوی سيدان دي او په اولس کښې پيرخانه-
ګڼلی شي ، او اکثر کرکيله کوي .

د شيخ محمد شاه روحاني قبر د زړملي د ممروزو په لمرخاته د
غره په سيمايي کښې دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- میچن خېل :

په افغانستان کښې کډ وړ پراته دي ، خو ډېرې د زابل په ولایت کښې اوسېږي .

د بنو په علاقه کښې هم ، څېنې میچن خېل د کرُې د سیندپه قطب په یوځای کښې چې په ټتې میچن خېل یادېږي اوسېږي .

۳- عیسئ خېل :

د عیسئ خېل اته څانګې دي : ابوخېل ، خواجه خېل ، ماما خېل ، محمدزی زکوخېل ، میراخېل ، داورشاه خېل ، احمد خېل دي .

په دغو کښې د درې ورونو اولاد پاتې دی او داسې معلومېږي چې د نورو ورونو زامن یې د سلیم شاه په جنګونو کښې مړه دي .

۴- مشواني :

دا ټپه پښتانه او نیازي دي او په غلطۍ څېنې خلک دوی سیدان بولي . د دوی د مشرنیکه نامه شجره لیکوُنکو مرحشیانی لیکلې ده ، چې اصلاً مشواني دي . په اوله کښې دوی د سارنګ له اولادسره دا باسیند په لمرخاته پراته ووا و د دوی یو ښاخ د داؤد خېل د داؤدخېلو سره پراته کډ اوسېدل . او بل ښاخ موندي خېل یې په میانوالي (ټتې ، کښې استوګن وو .

مشواني : د مروتو او عیسئ خېلو په د ښمنۍ کښې د مروتو ملګری وو ، دا طائفه اوس په ښادي خېل او دادي خېل سره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وېش کښې راغلې ده او څه مشواني دګڼ په اسمار او نور افغانستان کښې هم شته دي چې د بربرول ملک سید خان پکښې مشهور سړی و .

سلطان خېل ، دا هم د نیازو د سارنګ خېلو یوه څانګه ده په اوله کښې میانواله کښې آباد وو ، او وروسته یې دکورنیو جنګونو له امله دغه ځمکې پرېښودې ، د عیسی خېلو په صلاح د ختکو د غرۀ په خوا کښې استوګن شول .

د لودیانو د اولادې څه لنډ شان حال ولیکل شو . په اوسني افغانستان کښې داخلک خال خال چېرته پراته دي او ملته په ډېر شمار کښې نشته دی ، د وی او سوړیان د لودي سلطنت په وخت کښې اکثره هند ته تللي او هم ملته آباد شوي دي .

په هند کښې یو نوی ښار ، لودیانه ، هم دې خلکو ودان کړی دی . د وی له ډېر پېخوانه اولسي او اجتماعي تشکیلات لري او د قومیو مشربه د ستر ملک په نوم تاکل کېدۀ او د دغه احکام به تام منل او د دغه دلاس لاندې نورو وړو ملکانو به د دغه حکمونه په تام کښې تطبیقول .

دې خلکو پخوانو حکومتونو ته مالیه نه ورکوله خود اورنګزیب د زوی بهادرشاه په زمانه کښې د دغه حکومت څه پیسې ترې د مال - شمارېده په نامه اخیستې وې او احمدشاه ابدالي هم ترې یو څو ویښان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مال شمارې په نوم اخيستل .

۵ - سروانۍ :

دا منلې خبره ده چې سروانې د شاه حُسين غوري د بلې ښځې (مهې) نه چې د بي بي متو ښځه وه ، زوی دی ويلی شي چې د سلطان شهاب الدين غوري په زمانه کښې دا خلک د سليمان غره په لمنو کښې دراېنې او هيود هوان په ځمکو پراته وو .

د سروانې اولس خانې او مشري د سري ياپال په ځانګه کښې د شيخ مليح قتال په کورنۍ کښې وه ، دا هم ويلی شي چې دا اوسنی رابڼ هم شيخ قتال ودان کړی دی . دا خلک د همايون په وخت کښې د خپلې بې اتفاقۍ په وجه ډېر کمزوري شول او د دغې علاقې نه په وتلو مجبور شول او د يو ناموس دارۍ په مسئله د دوی او سوريانو ترمنځ د ښمنې راغله او په دغه وجه دواړه طائفې ډېرې کمزوري شوې او څه موده پس بختيارو پرې حمله وکړه او دوی يې دې په ديکه کړل ، ځينې پېښور ته لاړل او ځوک پنجاب ته ووتل او بختيارو او مياخېلو د دوی علاقه لاندې کړه .

د ماليراو کوټلې نوابان د سروانې په قبيله د سرياپال په ځانګه کښې وه ، د دغه رياست باني شيخ صدرالدين صدرجهان و چې د شيخ مليح قتال[۱] په ځانګه کښې راځي .

---

(۱) د شيخ مليح قتال خور دوې انا د مومند بابا ښځه وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهلول لودي چې د ډيلي فتح کولو د پاره ور تللو ، نو له ده سره يې ملاقات کړی ؤ او دُعا يې ورنه اخيستې وه. نو کامياب شو ، او بيا وروسته يې ورته حنپله لور هم ورکړه ، او د دوی د رياست بُنياد کېښودی شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځمه طبقه:

«کرلاڼي قبائل»

دله زاک، اورکزي، منګل او نور

«کرلاڼي»

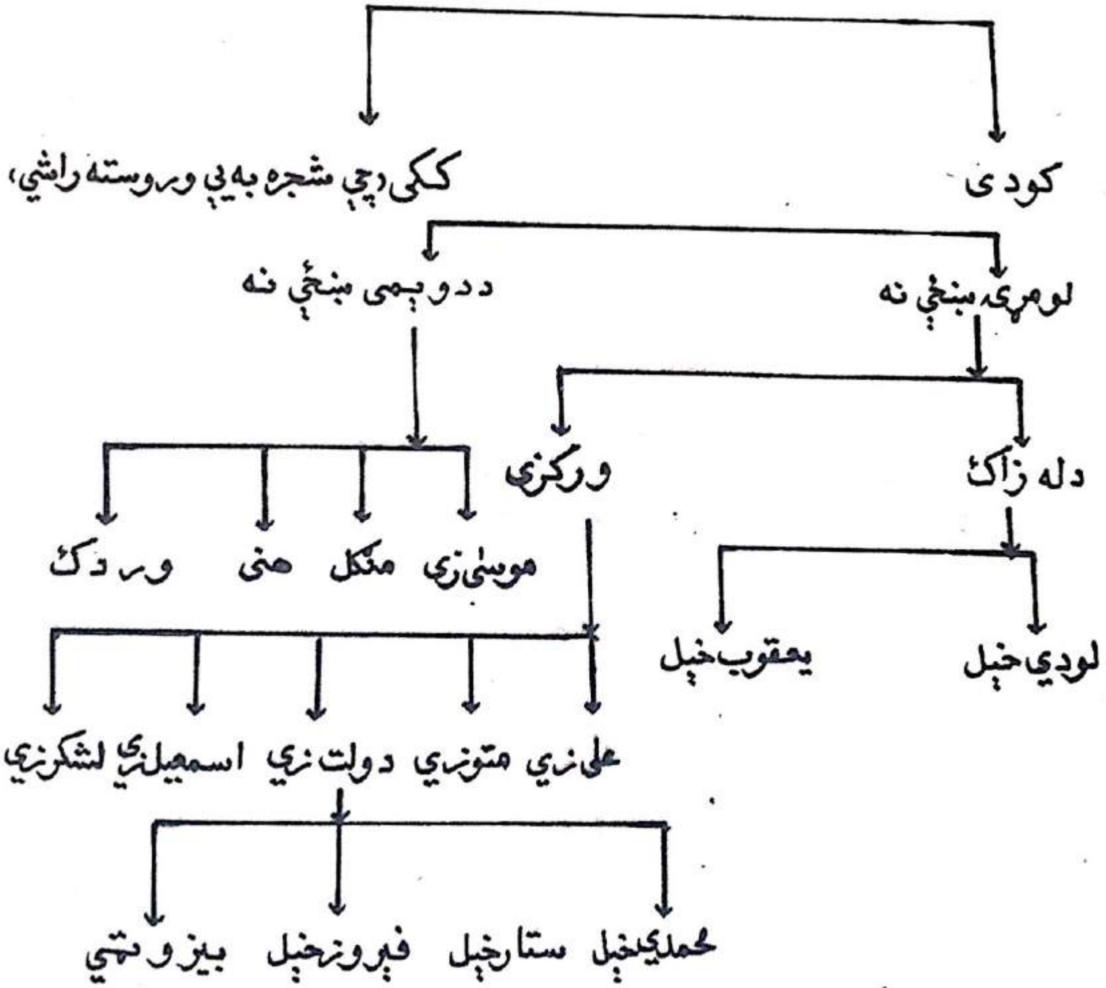

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدی خیل بن دولت زی بن ورکزی بن کودی بن کرلانی

« محمدی خیل »

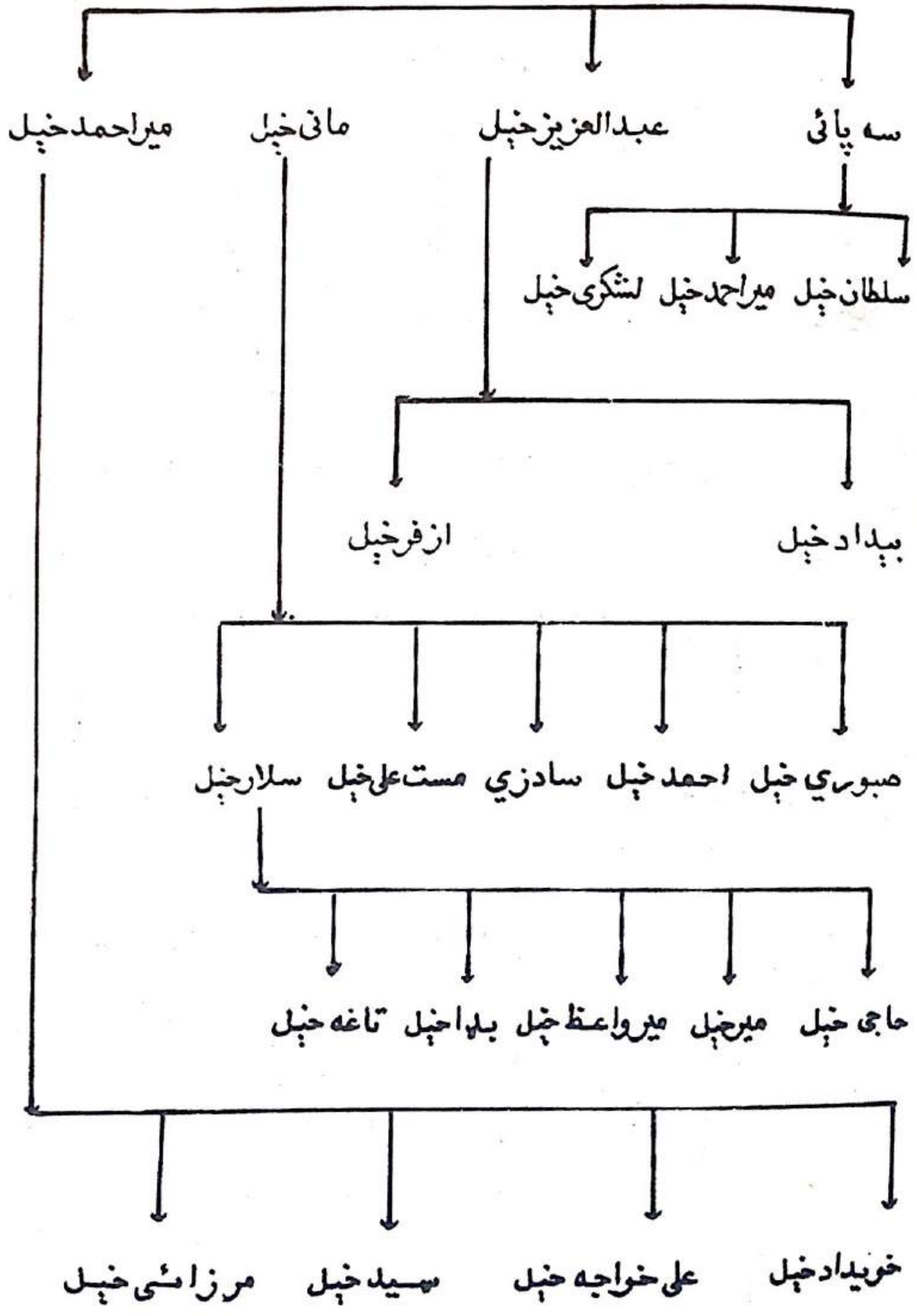

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لودي خېل بن دله زاك بن كودى بن كرلاني

«لودي خېل»

- احمدخېل
- وتكزي
- عمرخېل
- يحيىٰزى
- سموزي

يعقوب خېل بن دله زاك بن كودى بن كرلاني

«يعقوب خېل»

- زكرياخېل
  - يسين خېل
  - مانې زي
  - مندي زي
  - موتي زي
- امازي
  - حيدر زي
  - شمسي زي
  - حسين زي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اسمٰعیل بن ورکزي»

- رابیاخېل
- ممازي
- اباخېل

«لشکرزي بن ورکزي»

- علیشېرزي
- ماموزي
- پاړي

او د منګل بن کودی د دویمې ښځې نه

«منګل»

- موسیٰ خېل
  - حسن خېل
  - خرخوړي
  - هیبي
  - مړکي
  - کمال خېل
- جاني خېل

کرلاني قبیله؛ وړدک بن کودی

«وړدک»

- مهیار
- میرخېل
- نوري

نوټ: په ځینو کتابونو کښې د وردک نورخېلونه هم شته دی. «سیال»

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاني قبائل:

ب: «اپریدي»

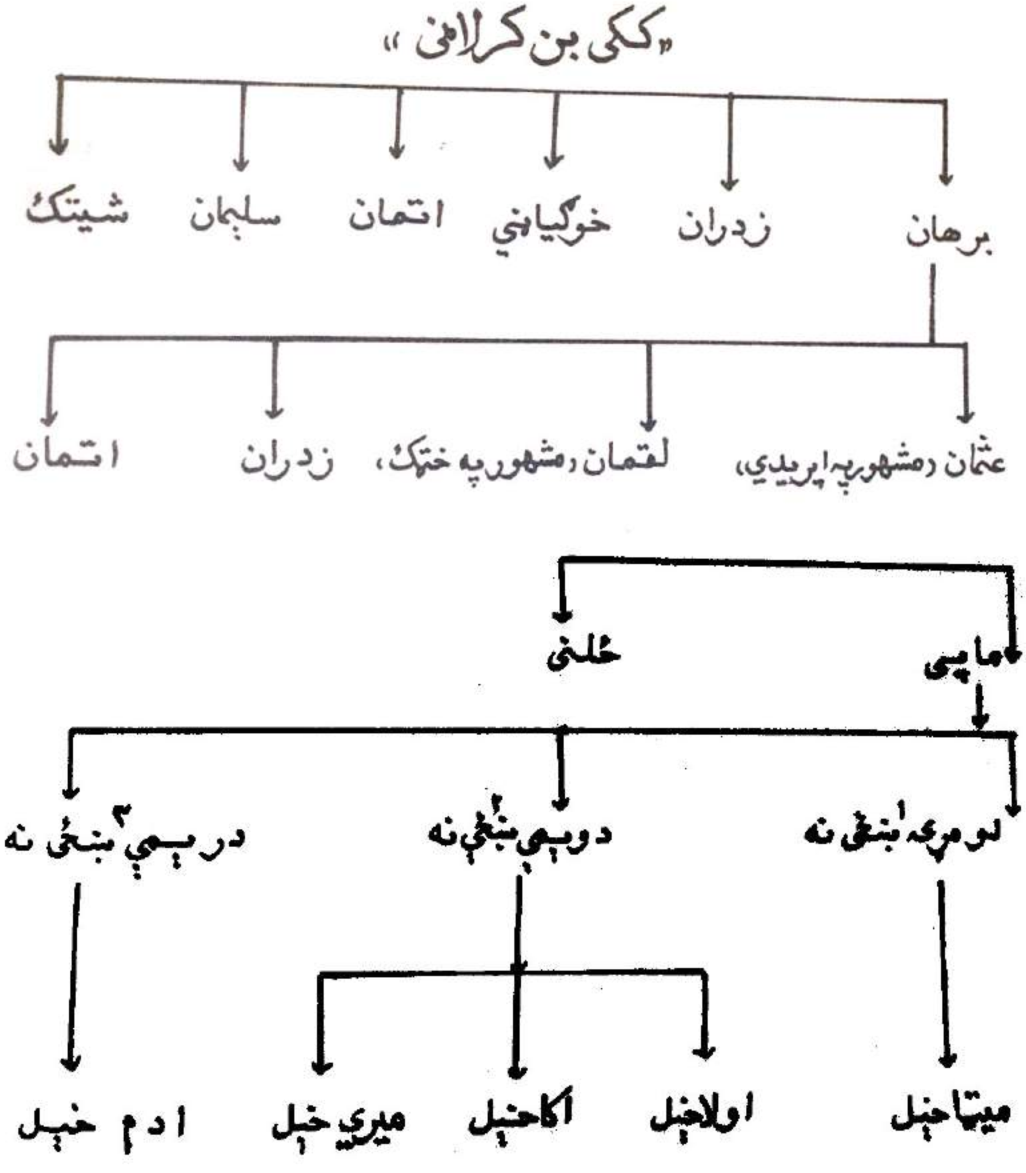

Kitaboona.BlogSpot.Com

اولاخیل بن ماپی بن عثمان یا اپریدی

«اولاخیل»

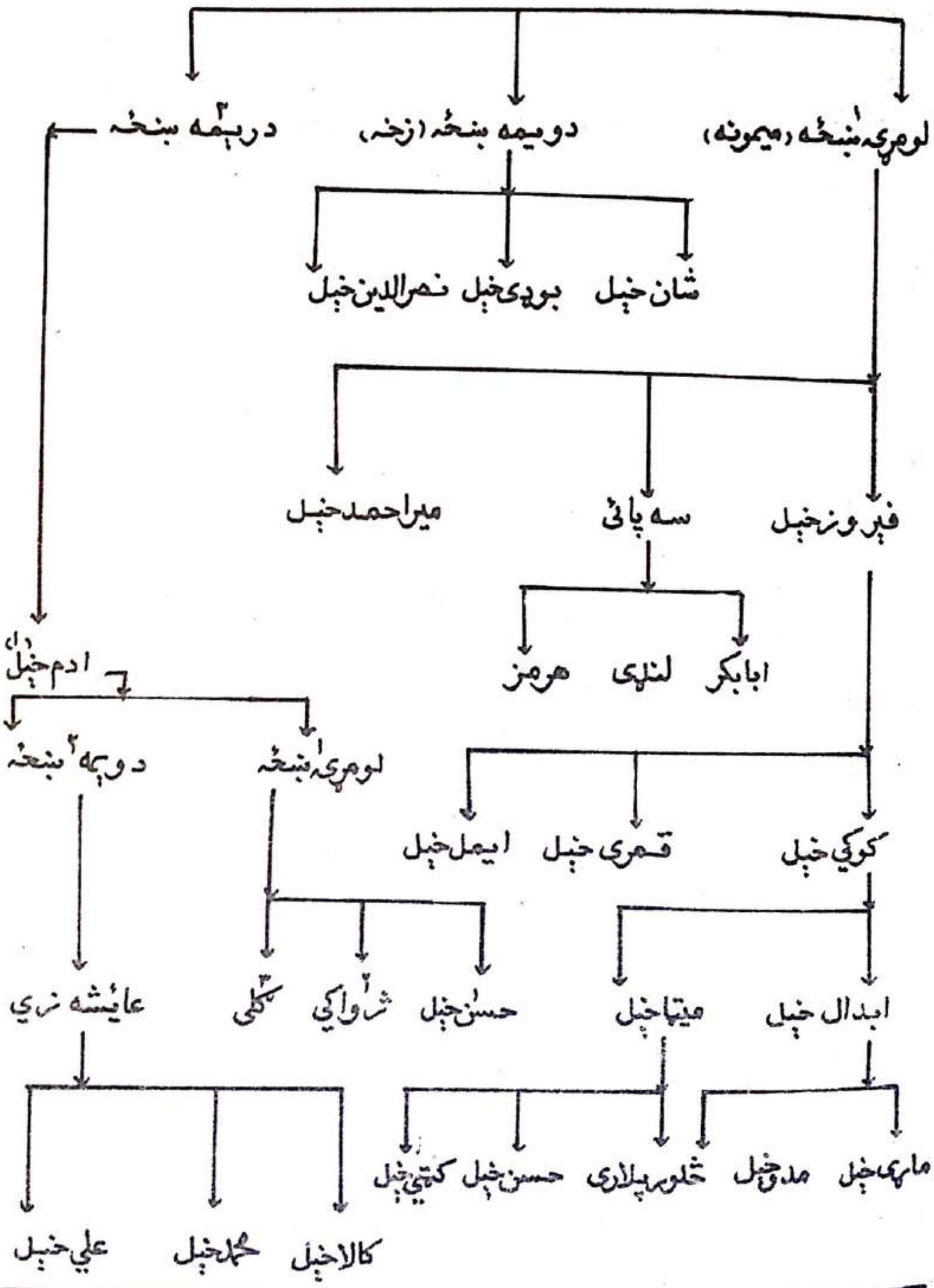

(۱) ځیني وائي چې ادم خیل د اولاد وی نه د ماپي زوی دا فریدی نفسي کیږي. (ستیال)

میراحمد خېل بن اولاخېل بن عثمان یا اپریدی

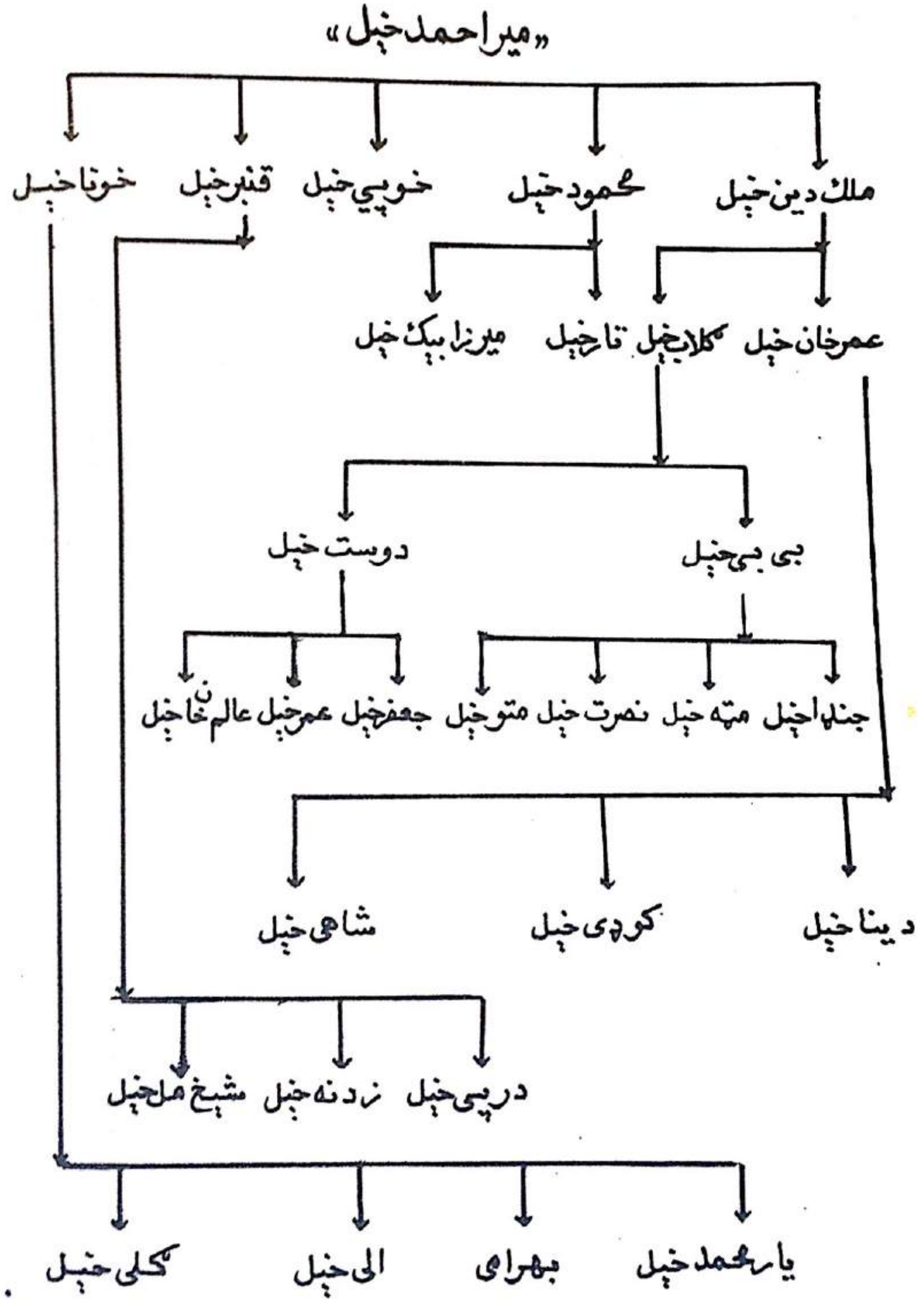

نوټ: د پاڼي اولادی ذکر وشو، د هغه دوړوړ ځلني اولاد لږ دی او په بنکښنو کې استوګن دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاني قبائل:

ج ـ «ځدران» زدران،

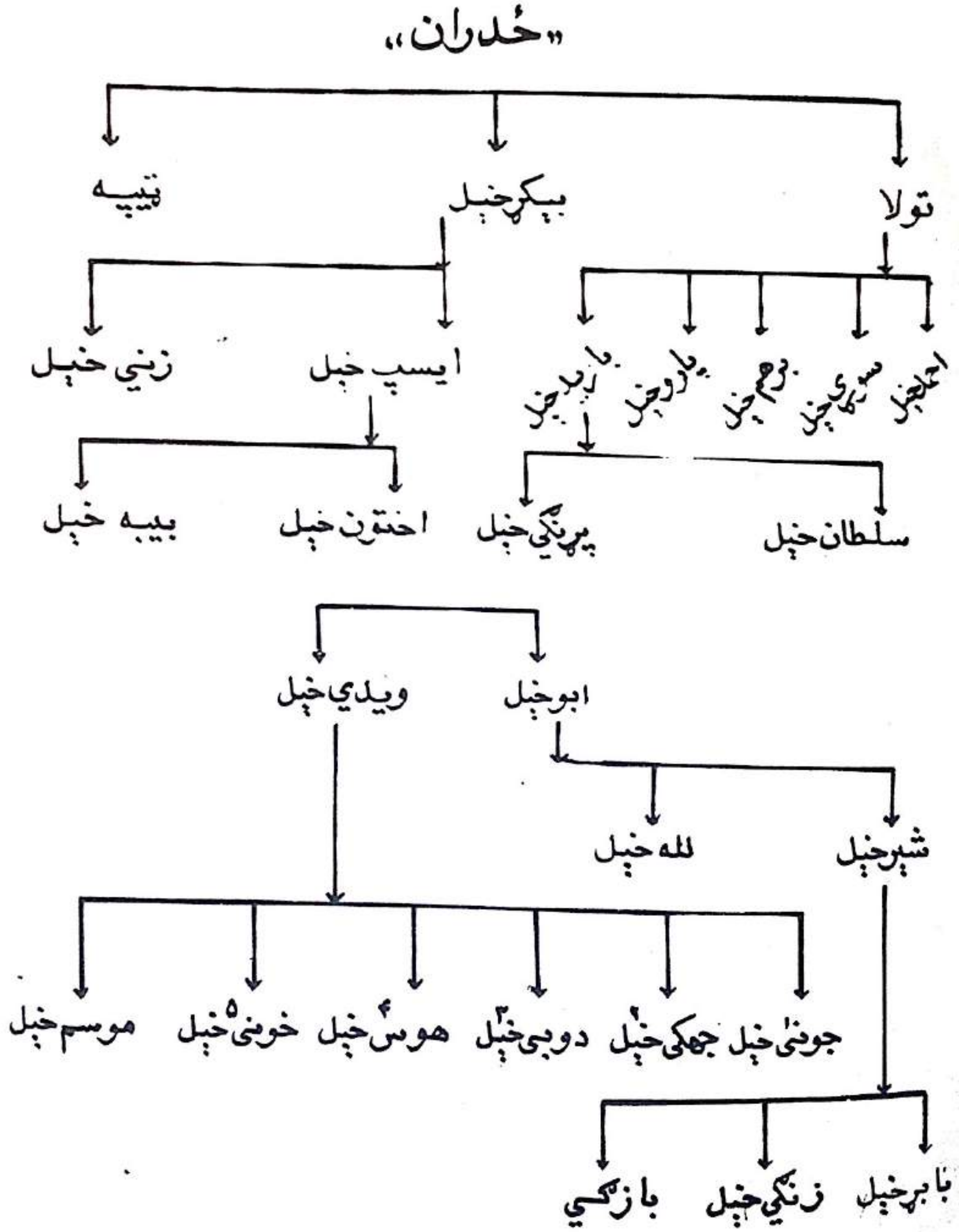

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زنی خیل بن بیله خیل بن خدران

«زنی خیل»

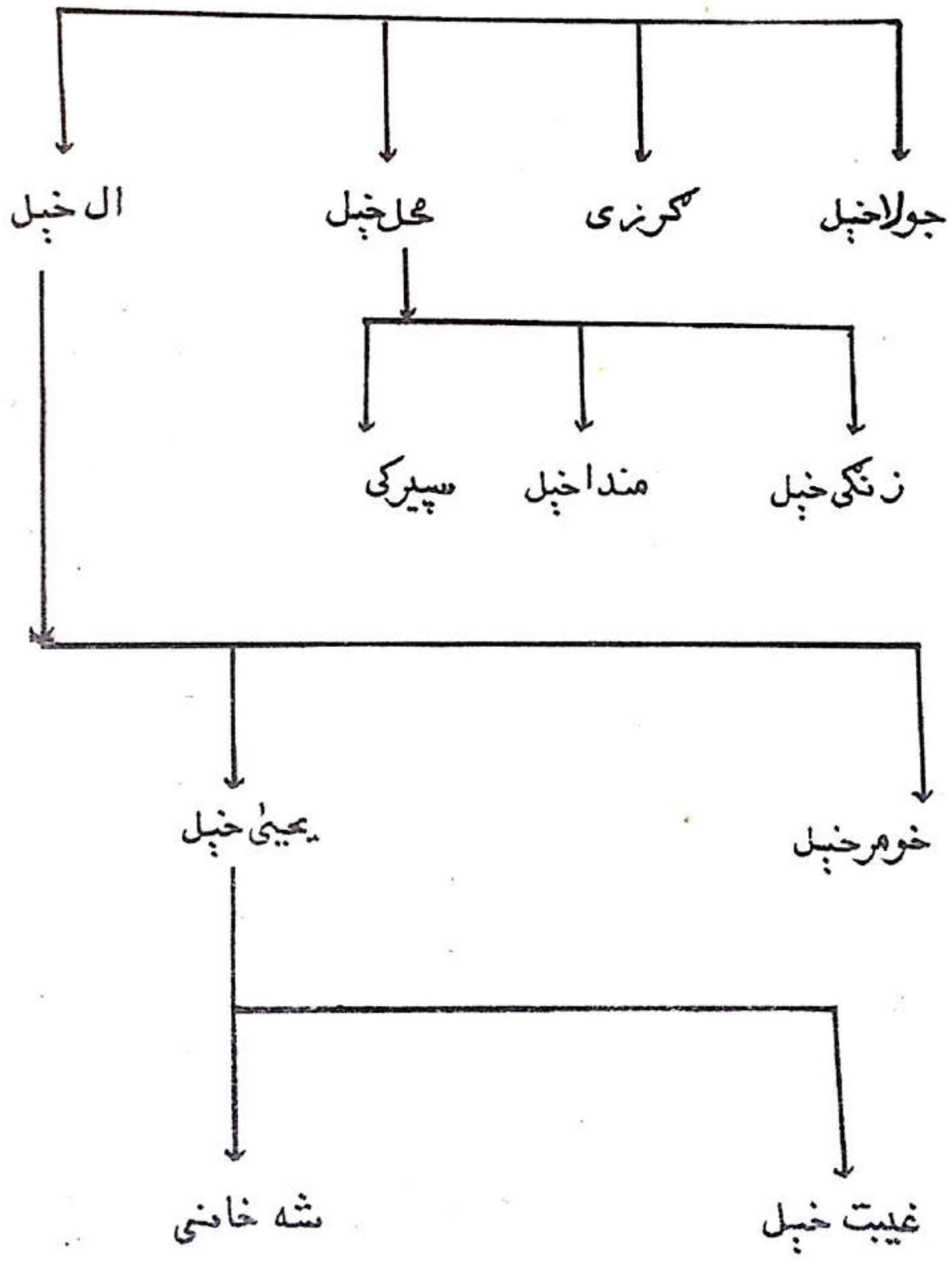

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبائل

د «خټک»

لقمان یعنی خټک بن برهان نه

«خټک»

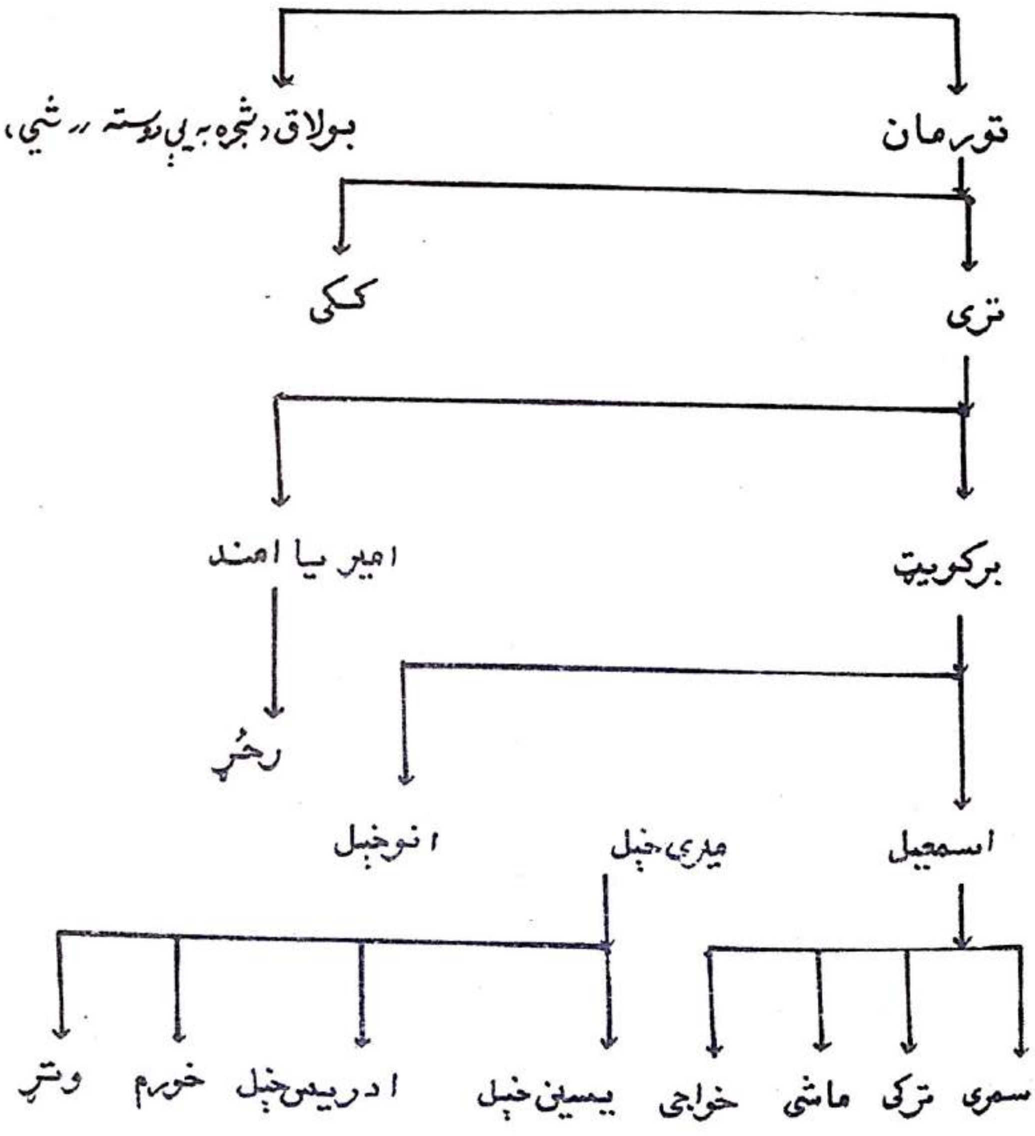

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یسین خېل بن میری خېل بن برکویټ بن تری بن ... بن لقمان خټک

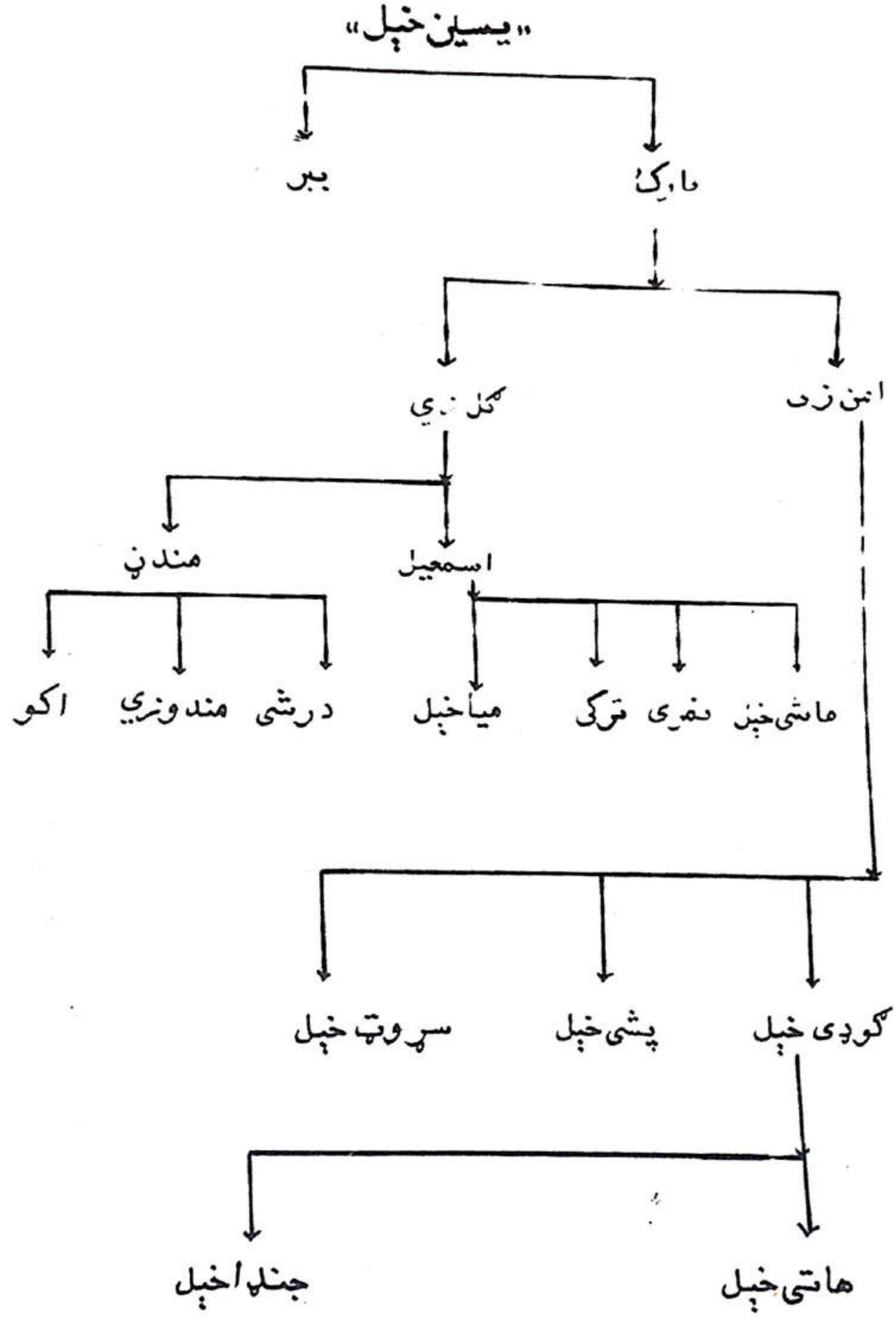

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

انوخېل بن برکویټ بن تری بن تورمان بن لقمان ختټک

"انوخېل"

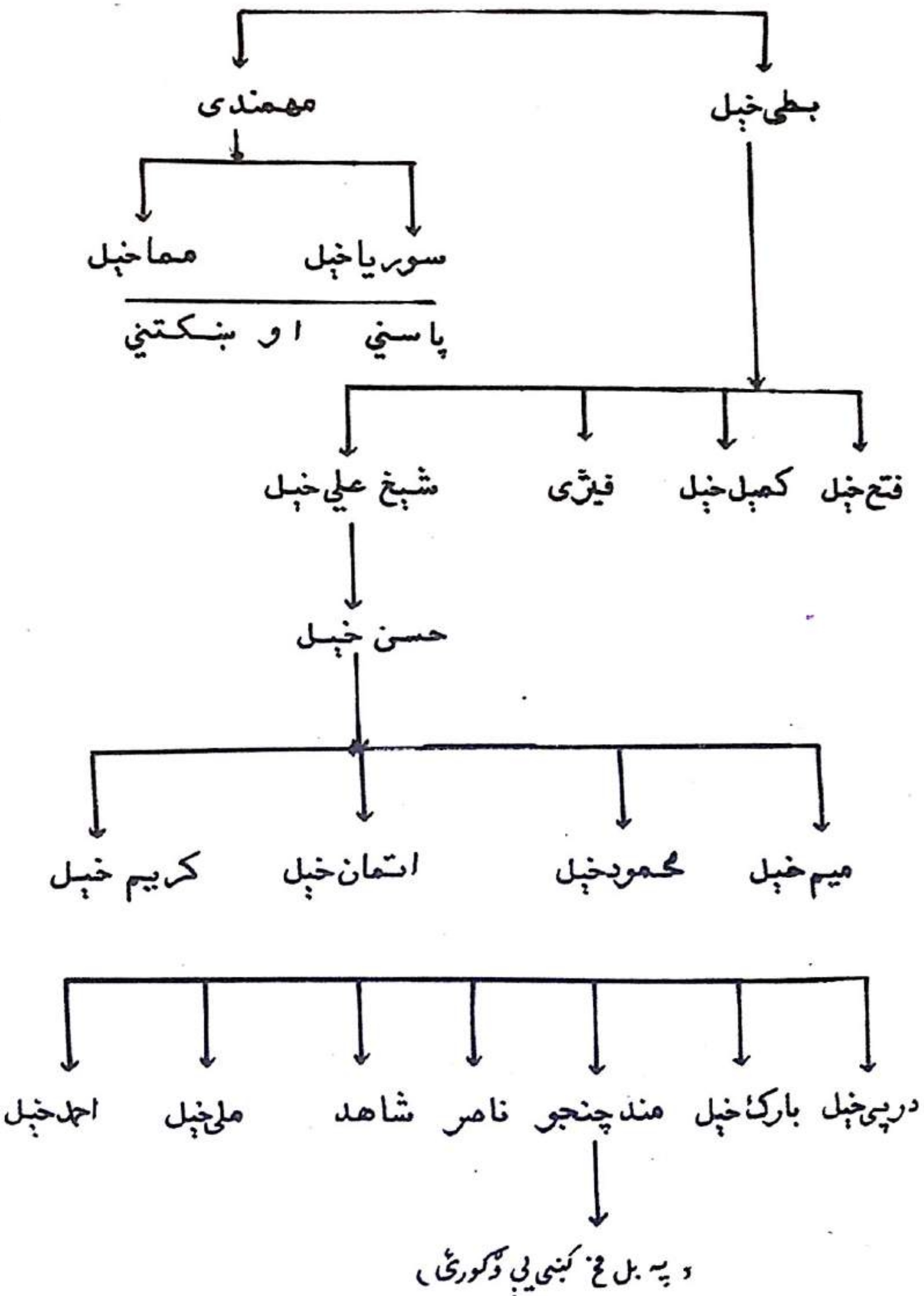

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"چنجو"

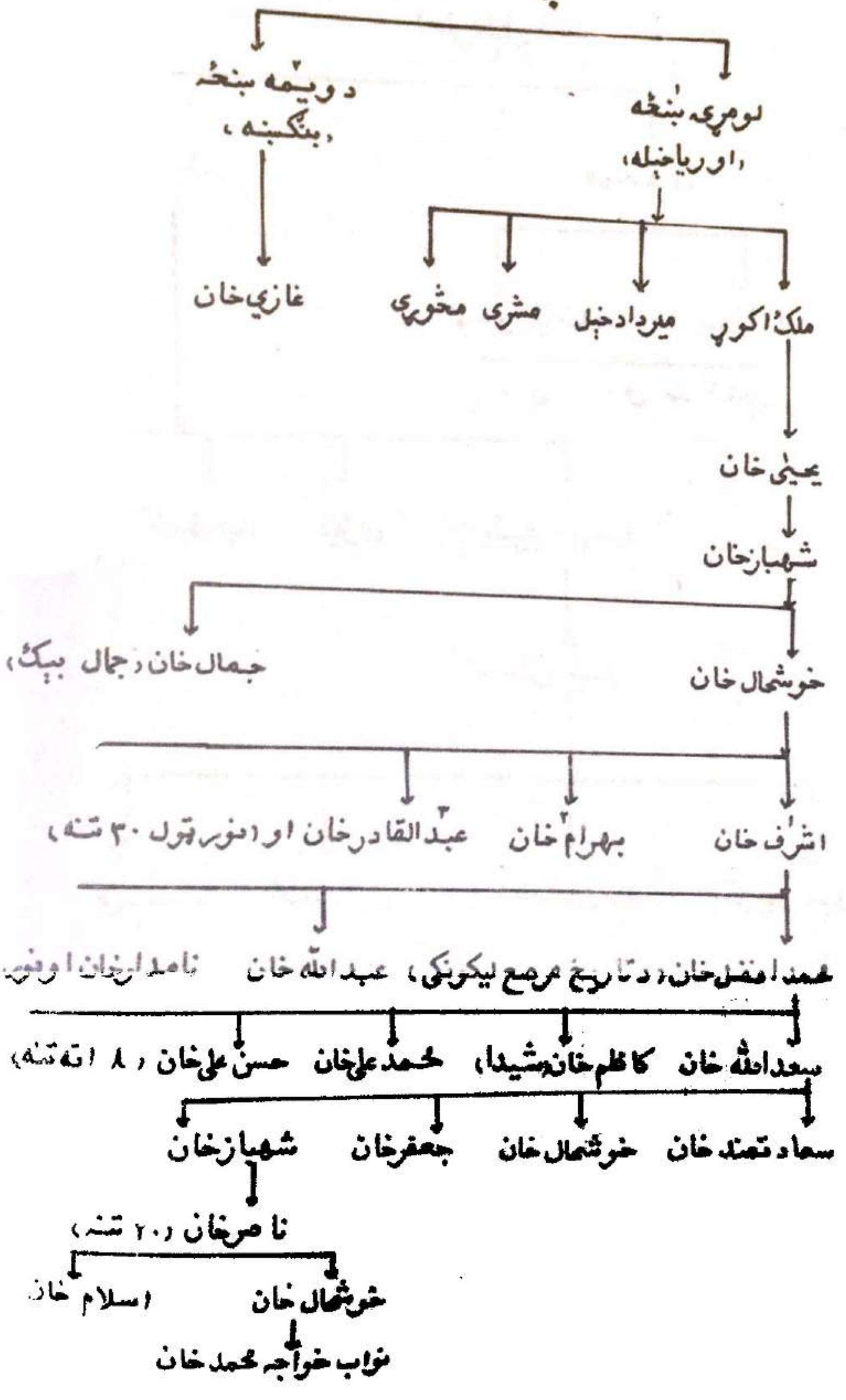

Kitaboona.BlogSpot.Com

کرلاني قبائل؛

"خټک- بولاق"

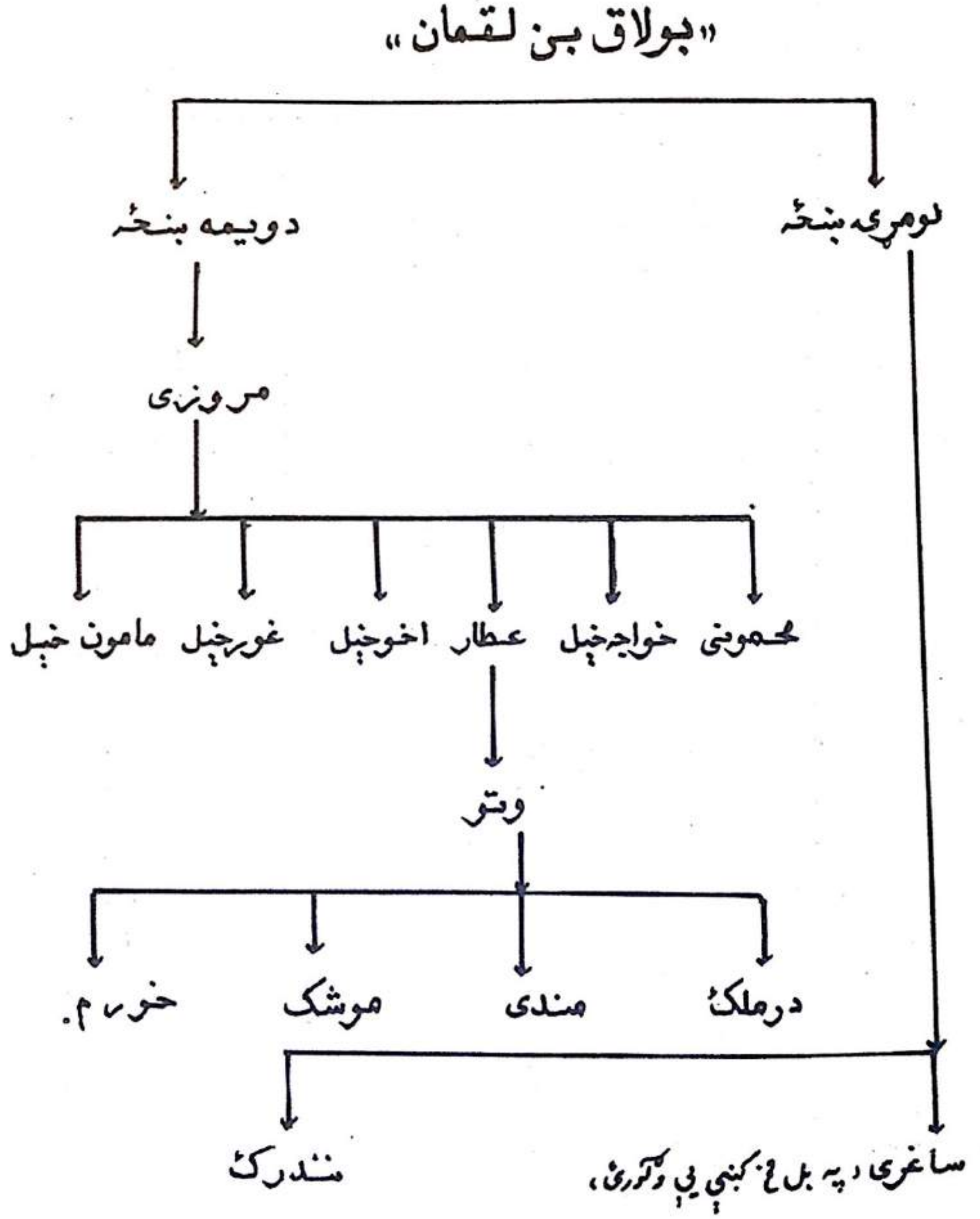

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

ساغری بن بولاق بن لقمان (خټک)

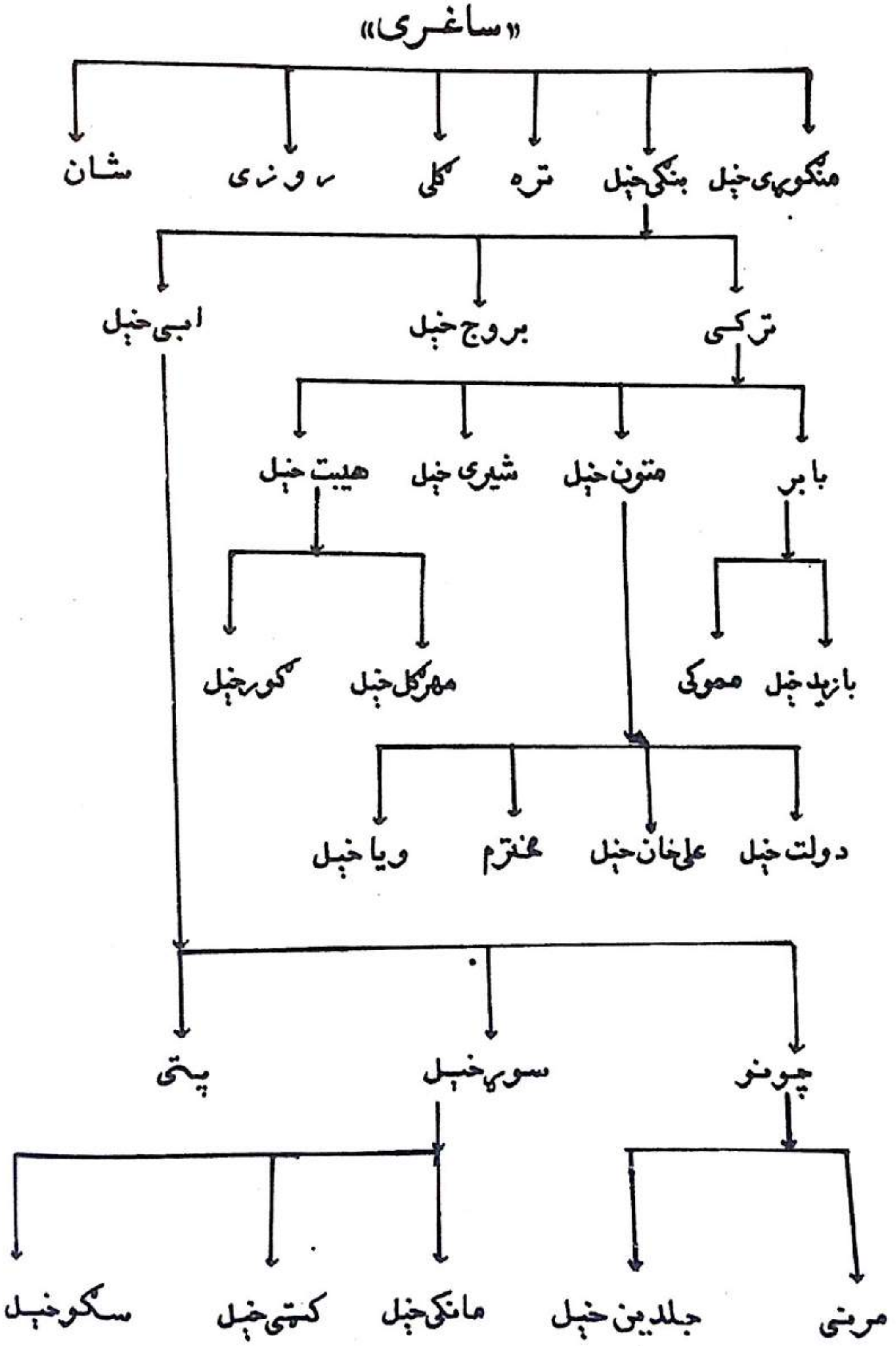

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تپی بن ابی خېل بن بنگی خېل بن ساغری بن بولاق

«تپی»

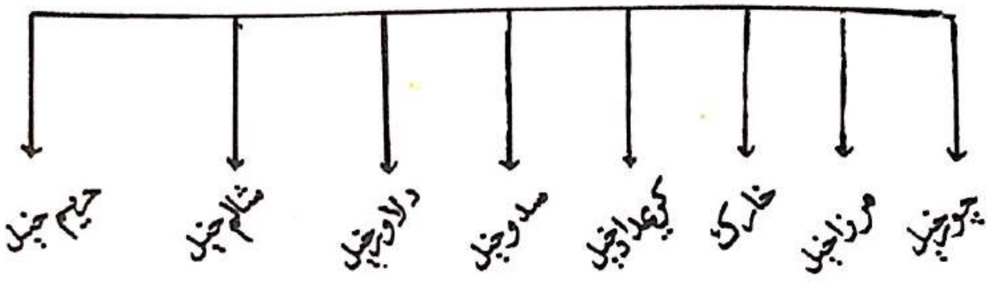

ککی بن تورمان بن لقمان بن برهان

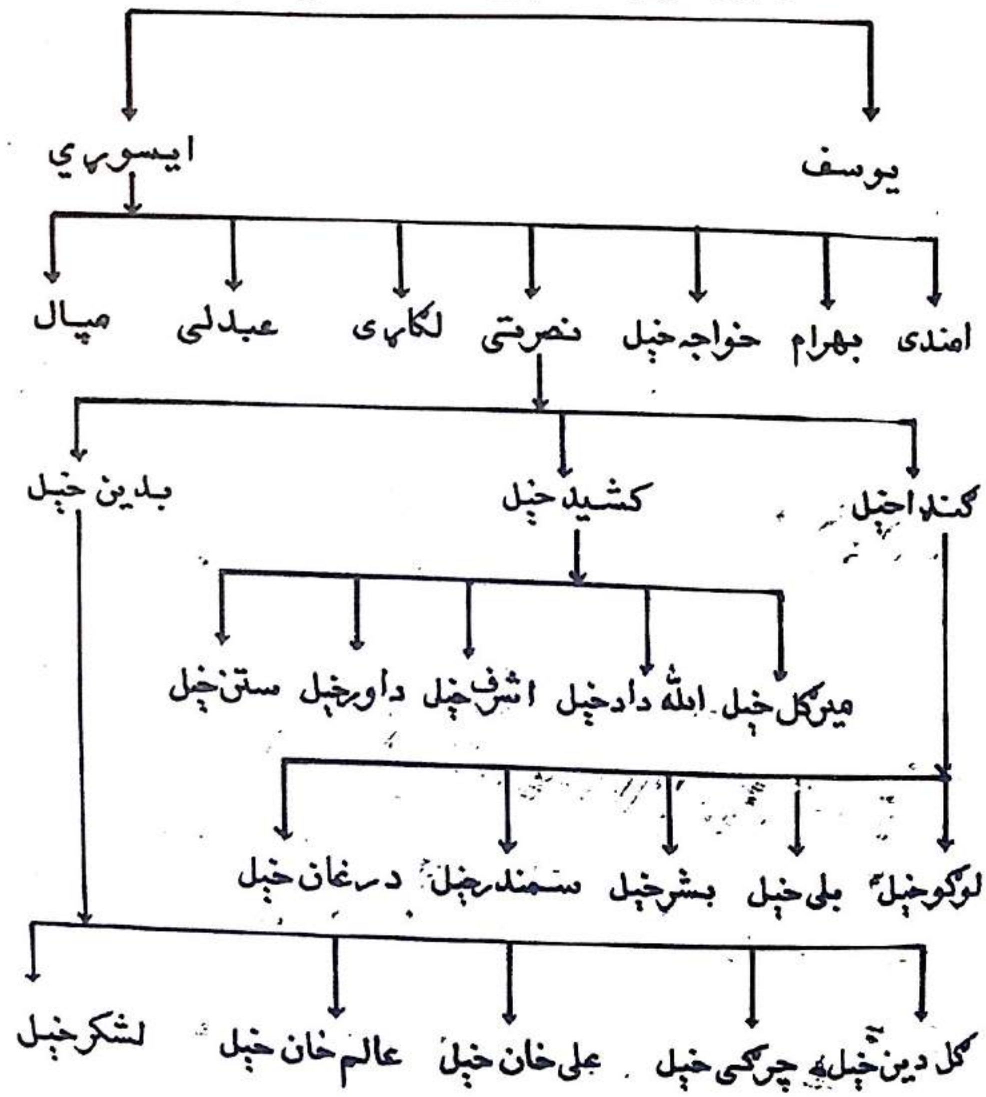

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبایل:

«اتمان خیل»

«اتمان بن برهان، اتمانخیل بن ککی -

بن کرلان

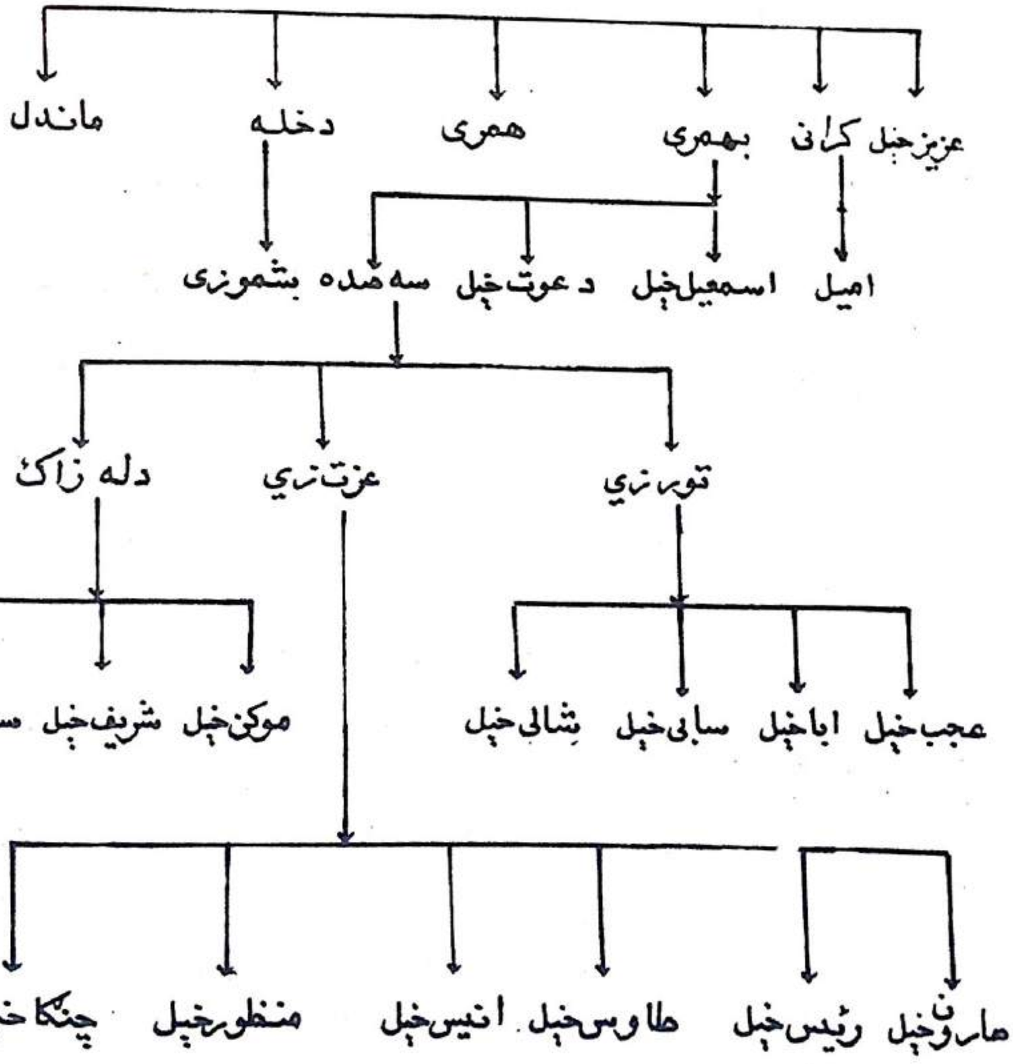

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعیل خېل بن بهمری بن اتمان خېل

«اسمعیل خېل»

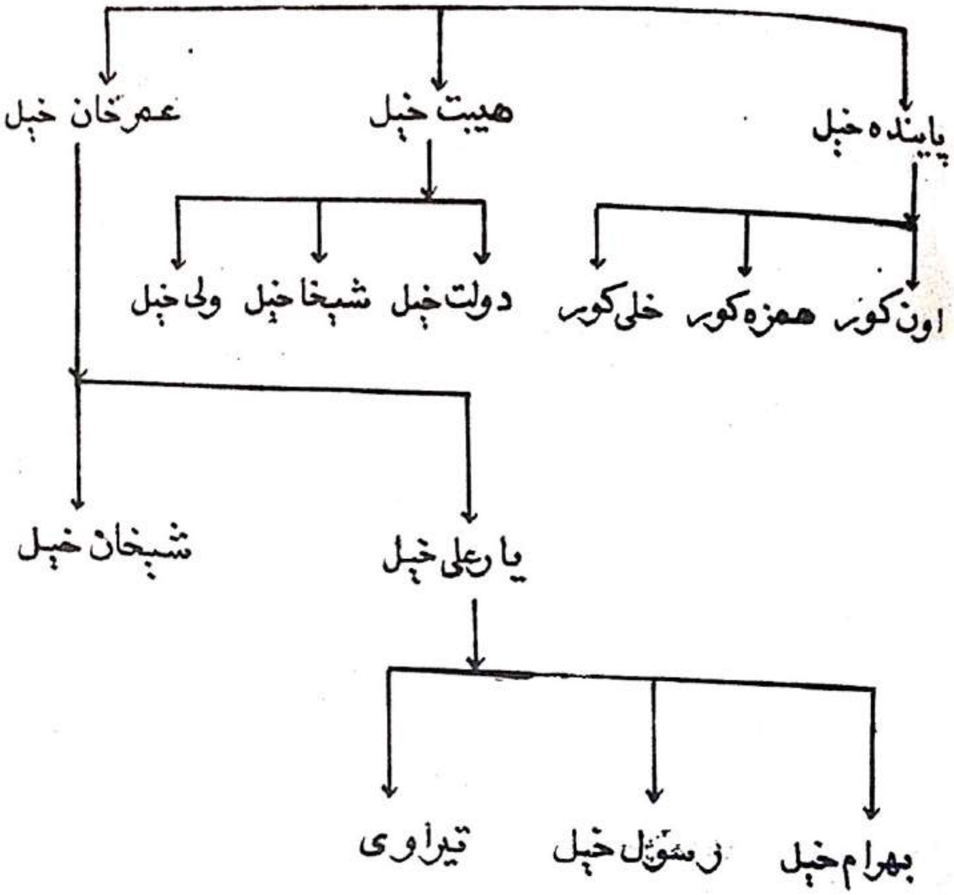

دعوت خېل بن بهمری بن اتمان خېل

«دعوت خېل»

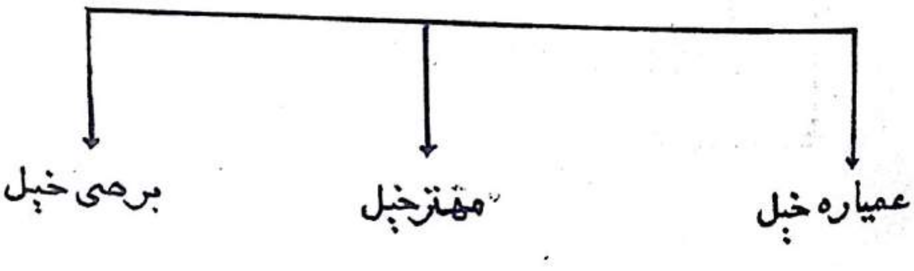

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمیاره خېل بن د عوت خېل بن بهمری بن اتمانخېل

«عمیاره خېل»

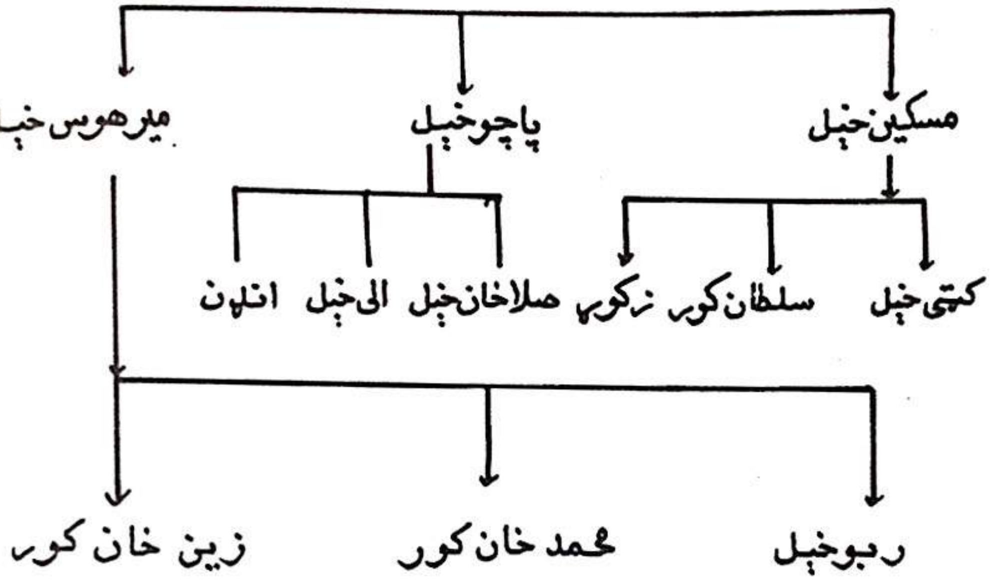

مهترخېل بن د عوت خېل بن . . . بن اتمانخېل

«مهترخېل»

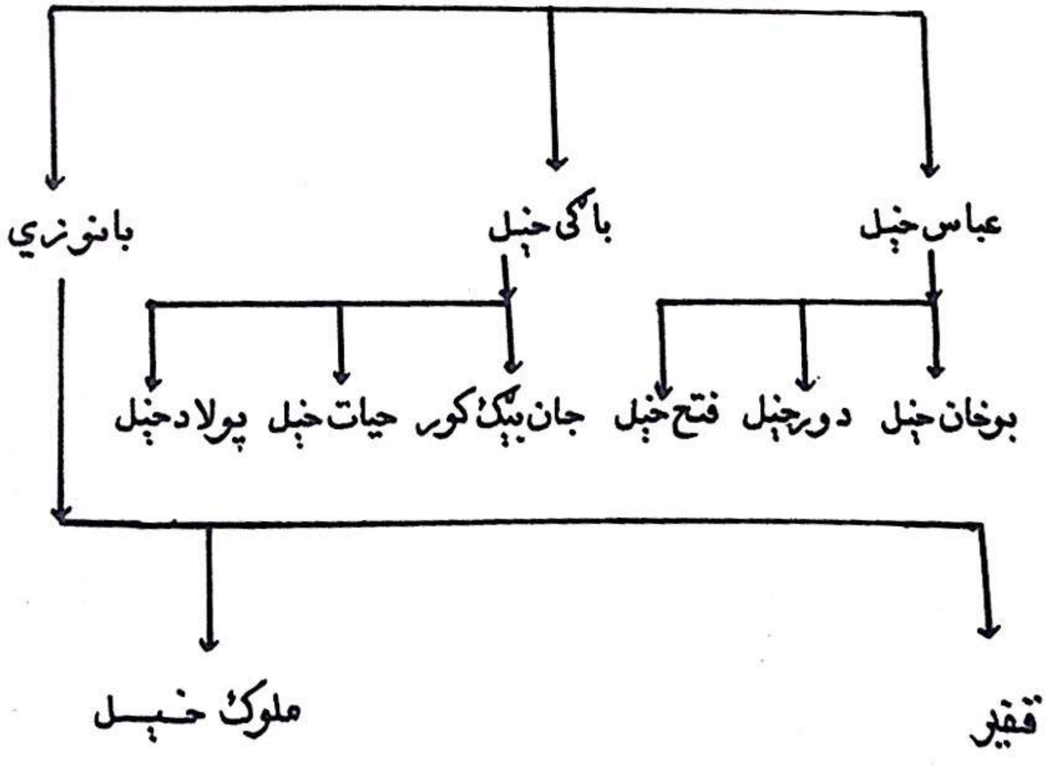

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

برمی خېل بن د عوت خېل بن ... بن اتمانخېل

«برمی خېل»

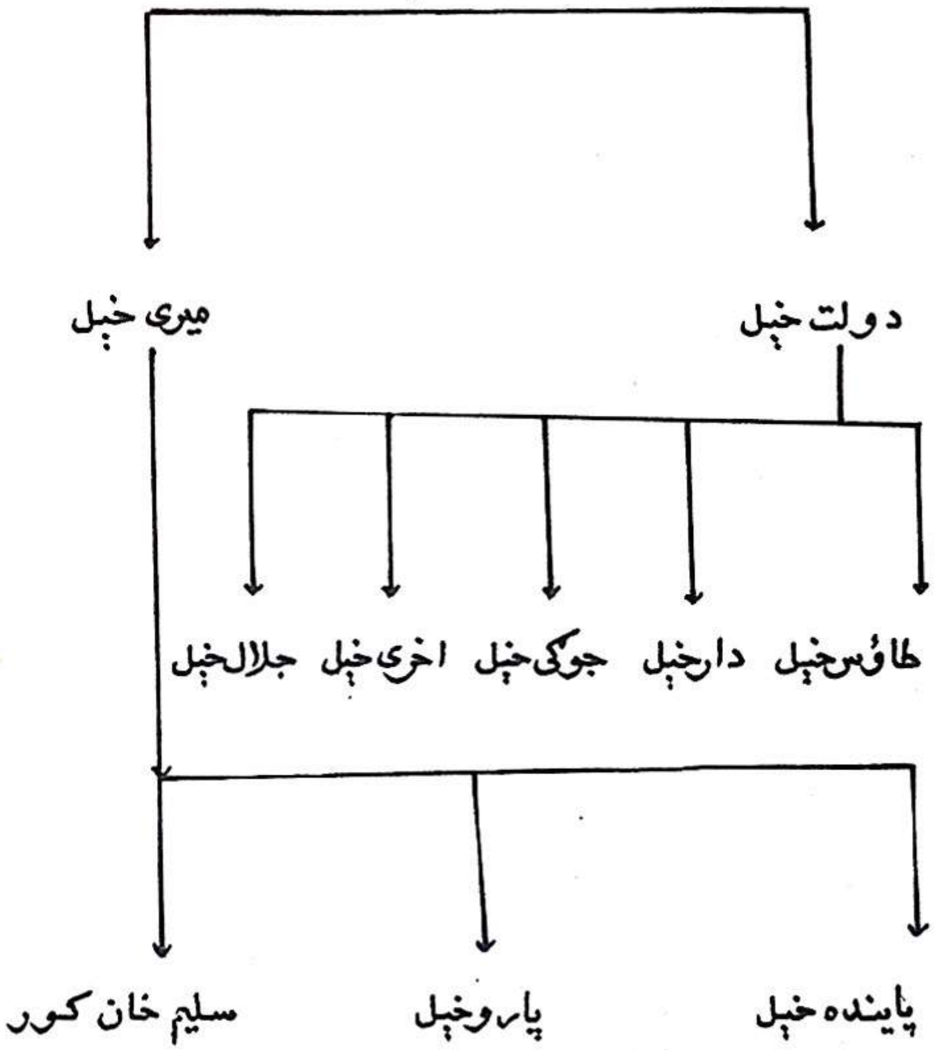

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبائل؛

د "خوګیاڼي"

"خوګیاڼي"

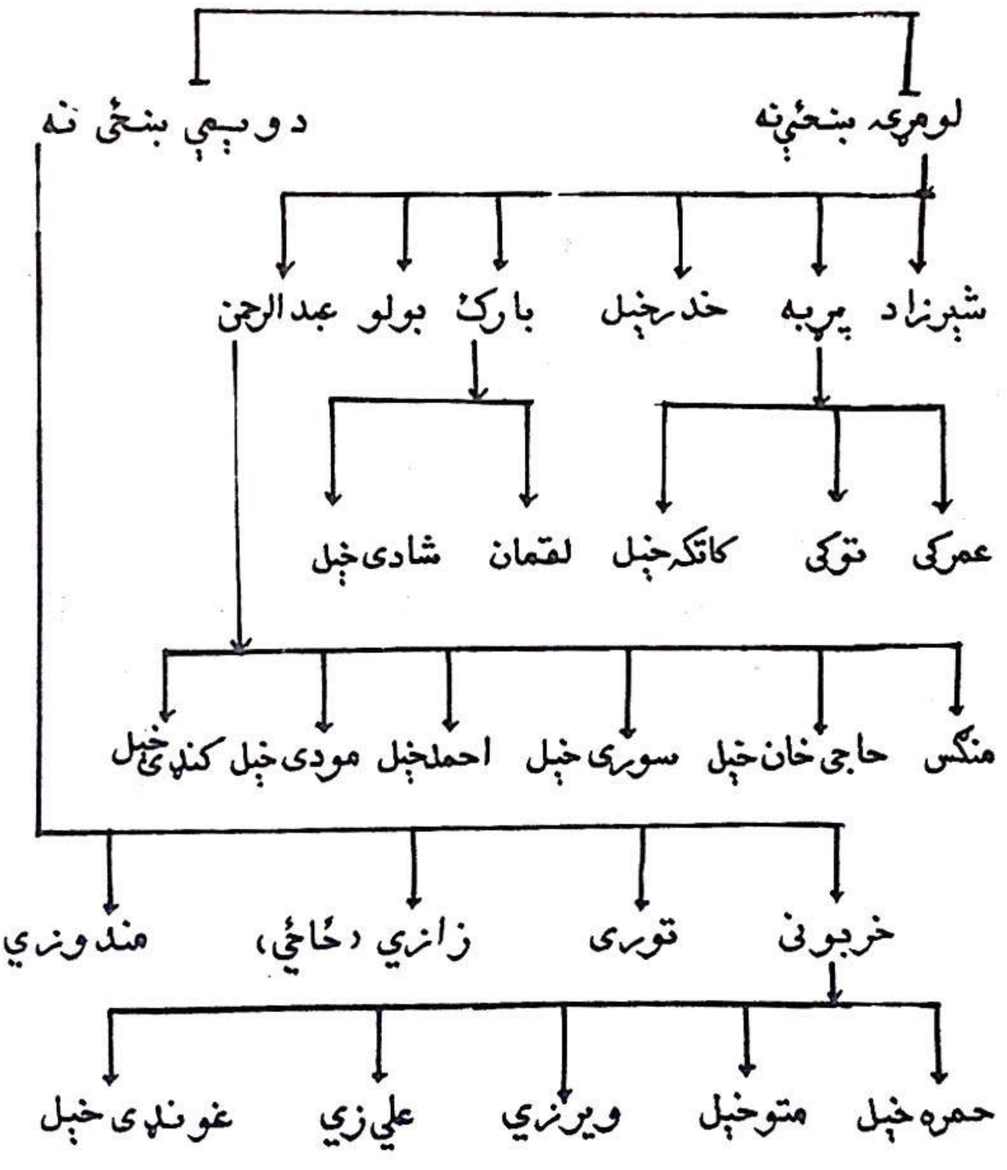

نوټ: وزير خوګياڼي نه دي د لالي وزير اولاده زرغلي له خوګيانو سره اړولي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبائل

۱- وزیر، مسعود

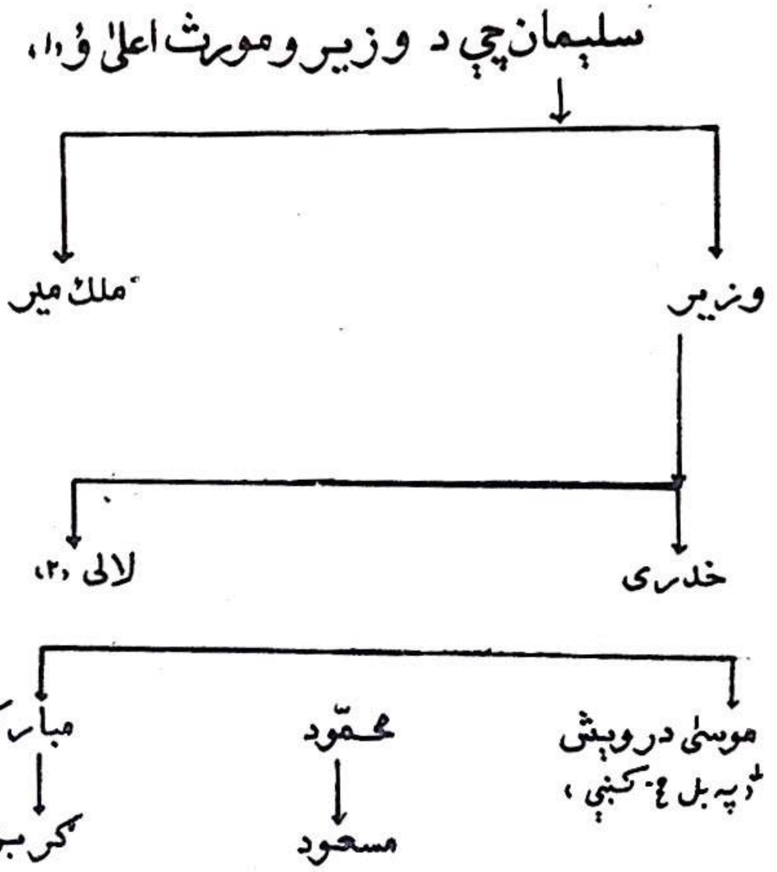

(۱) ځنې خلک وائي چې د سلیمان نه وزیر او ملک میر دی، او د وزیر نه خدری او لالی دی او د ملک میر نه بنگښ دی ص۲۷۴ د کیرو کتاب پټهان (محبوب علی شاه ترجمه).

(۲) لالی د خدری ورور د وزیر زوی د خپله ورور نه خفه شوی او تللی د سپین غره په شمال کښې یې د خوګیانو سره اوسېدلی او خوګیانو کښې ګډ شي. "سیال"

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

موسیٰ درویش بن خدری بن وزیر

«موسیٰ درویش»

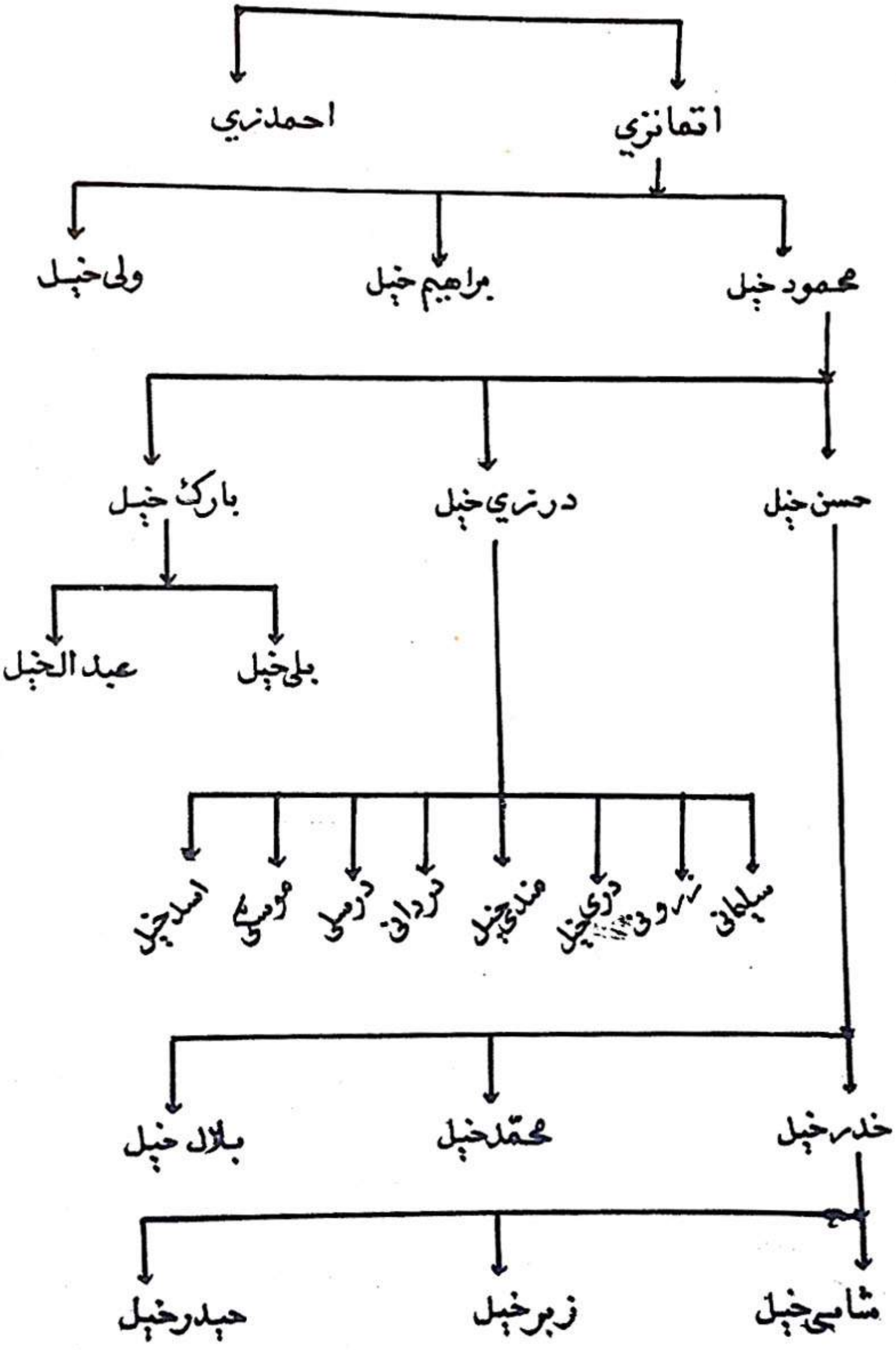

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدخېل بن حسن خېل بن محمودخېل بن ...بن وزير

«محمدخېل»

- مهترخېل
- ترکلي خېل
- درې پلارې

بلال خېل بن حسن خېل بن محمودخېل بن . . . وزير

«بلال خېل»

- نورخېل
- درنامی
  - پهاړخېل
  - چلاک خېل
  - شېرخېل
  - شمل خېل
- شادی خېل
  - اسمعیل
  - درمل خېل

دمندی خېل بن درزی خېل بن محمودخېل نه

- کوکی
- بخشي خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دردانۍ بن د رزي نه

- پیرسری
- هیبت خېل
- مداخېل
  - مجرخېل
  - زرگرخېل
  - شیده خېل
  - برهخانی
  - سرمست خېل
  - جمال خېل
  - همریزخېل
- توری

د «درسلی» بن د رزي نه

- خلپ خېل
- موچي خېل
- دلکئ خېل
- قربان خېل
- عیسی خېل
- اوزي خېل

د «موسکی» بن د رزي نه

- تترخېل
- باری خېل
- اول خېل
- سنجرخېل
- درپی خېل

او د «اسدخېل بن د رزي نه

- پیرخان خېل
- مرزاخېل
  - ناناخېل
  - اوساخېل
  - تولاخېل
  - دورخېل
- دري پلاري

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بارکځېل بن محمود خېل بن اتمانزي نه

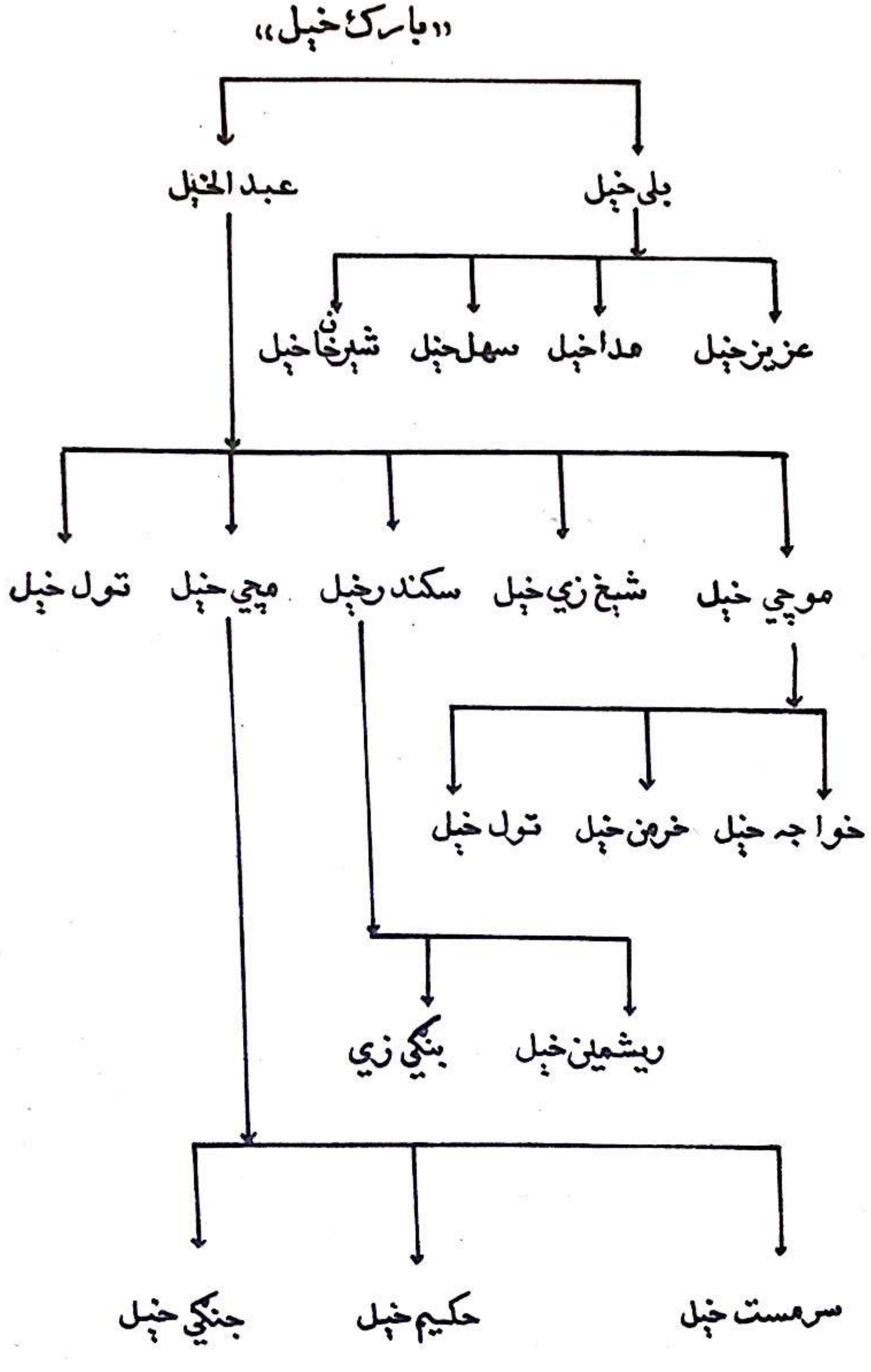

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

براهيم بن اتمانزي

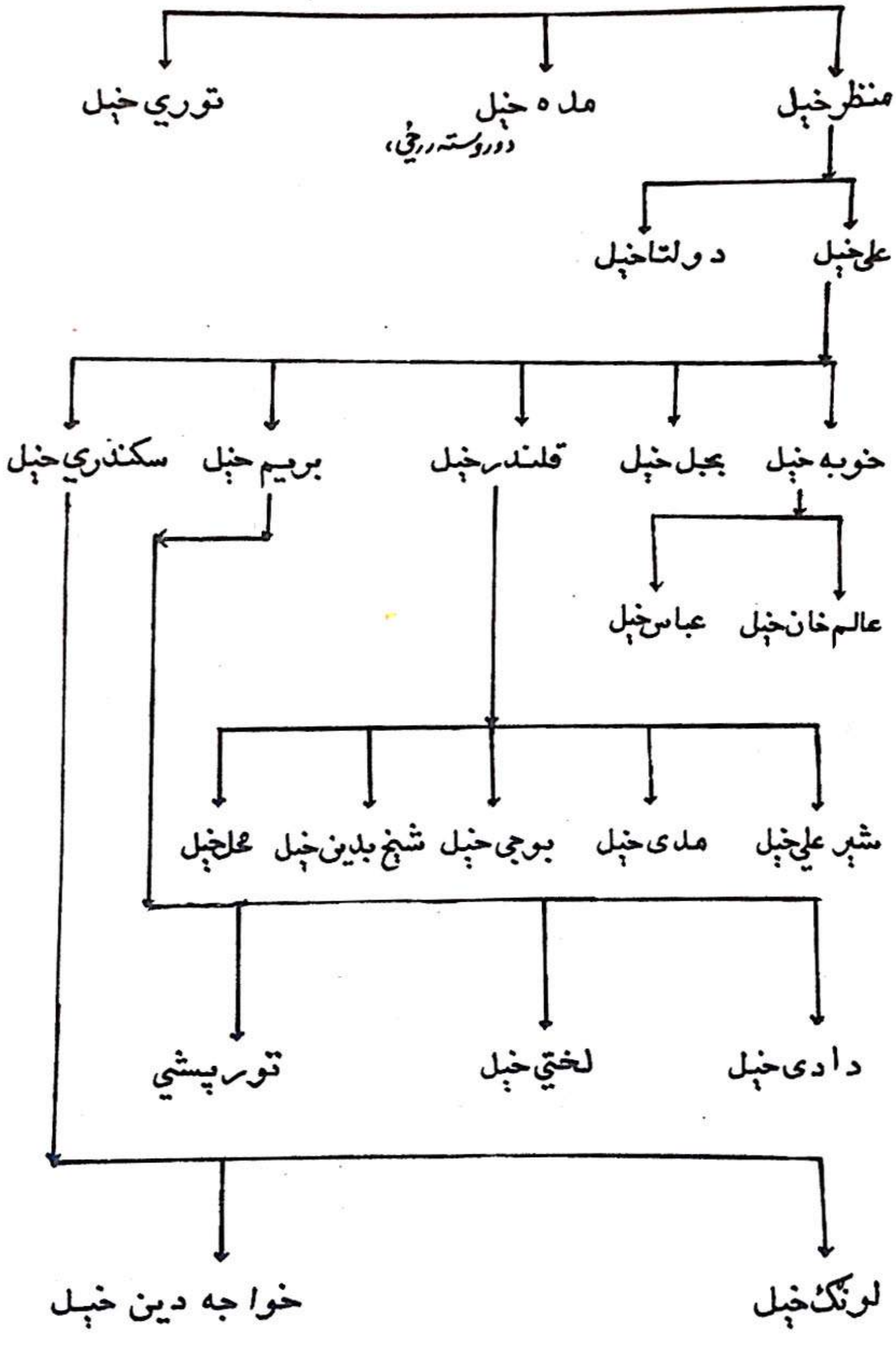

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د «مده‌خېل» بن اتمانزي نه

- بو زي خېل یا بازی خېل
  - سعید خېل
  - خواص خېل
    - یحیی خېل
    - بهرام خېل
- سرکی خېل
  - علی خان خېل
    - خدر خېل
    - نظر خېل
    - خواجه خېل
    - جان بیګ خېل
    - نعمت خېل
    - ریي خېل
  - بادر خېل
    - متی خېل
    - ببو خېل
    - اندس خېل
    - شارت خېل
- چمکان خېل

د توری خبل بن براهیم خېل بن وتمانزی نه

«توری خېل»

- خوشحال
- دتا خېل
- مل خېل
- بوبلی خېل
- میرعلی
- شامیری

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخوشحال بن توري خېل نه

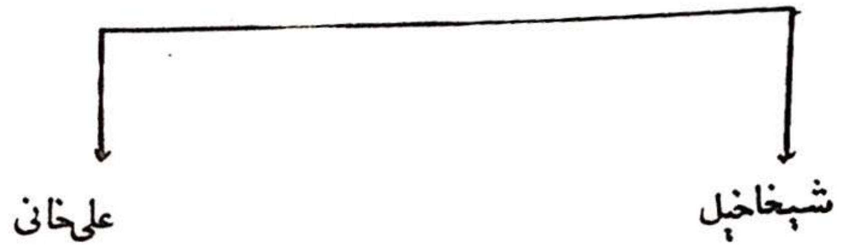

د تاخېل بن توري نه

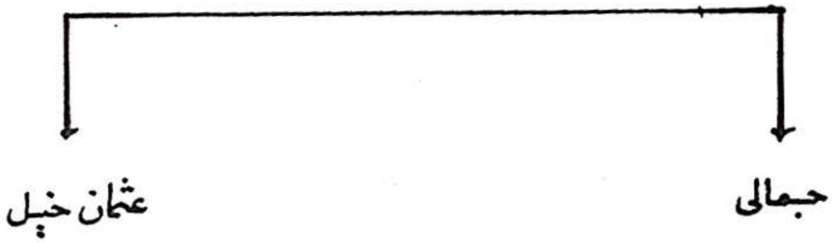

د مل خېل بن توري نه

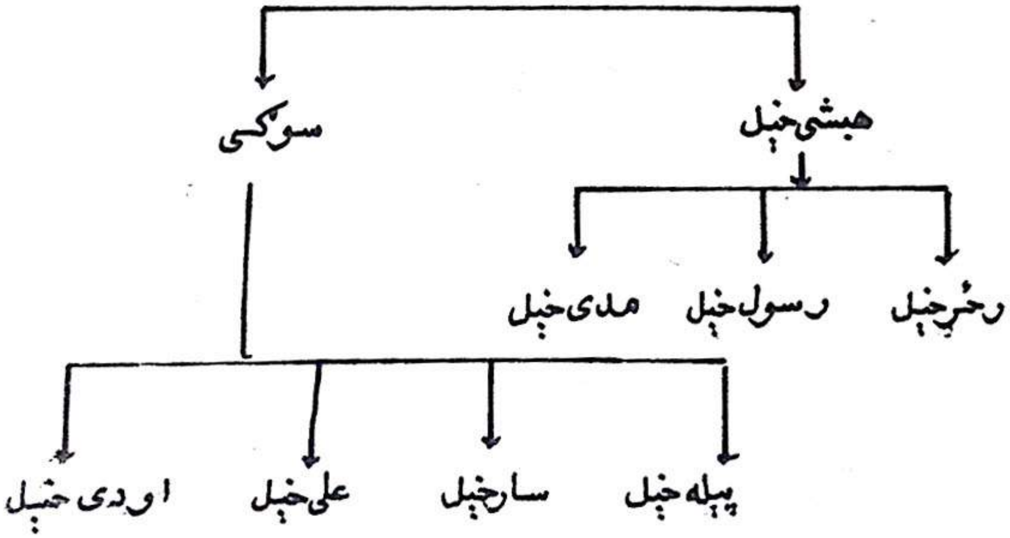

د بوبلي خېل بن توري نه

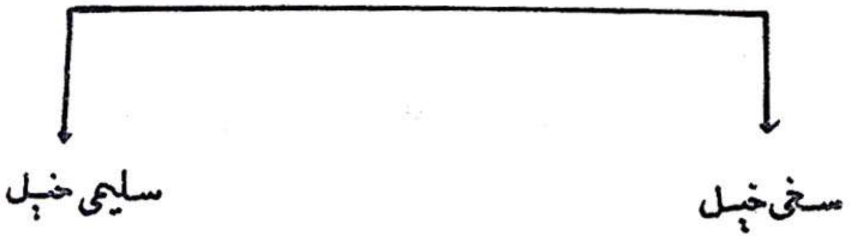

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شامیری بن توری نه

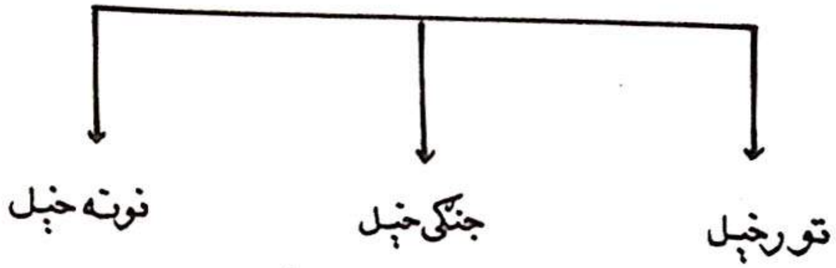

د ولی خېل بن وتمانزي نه

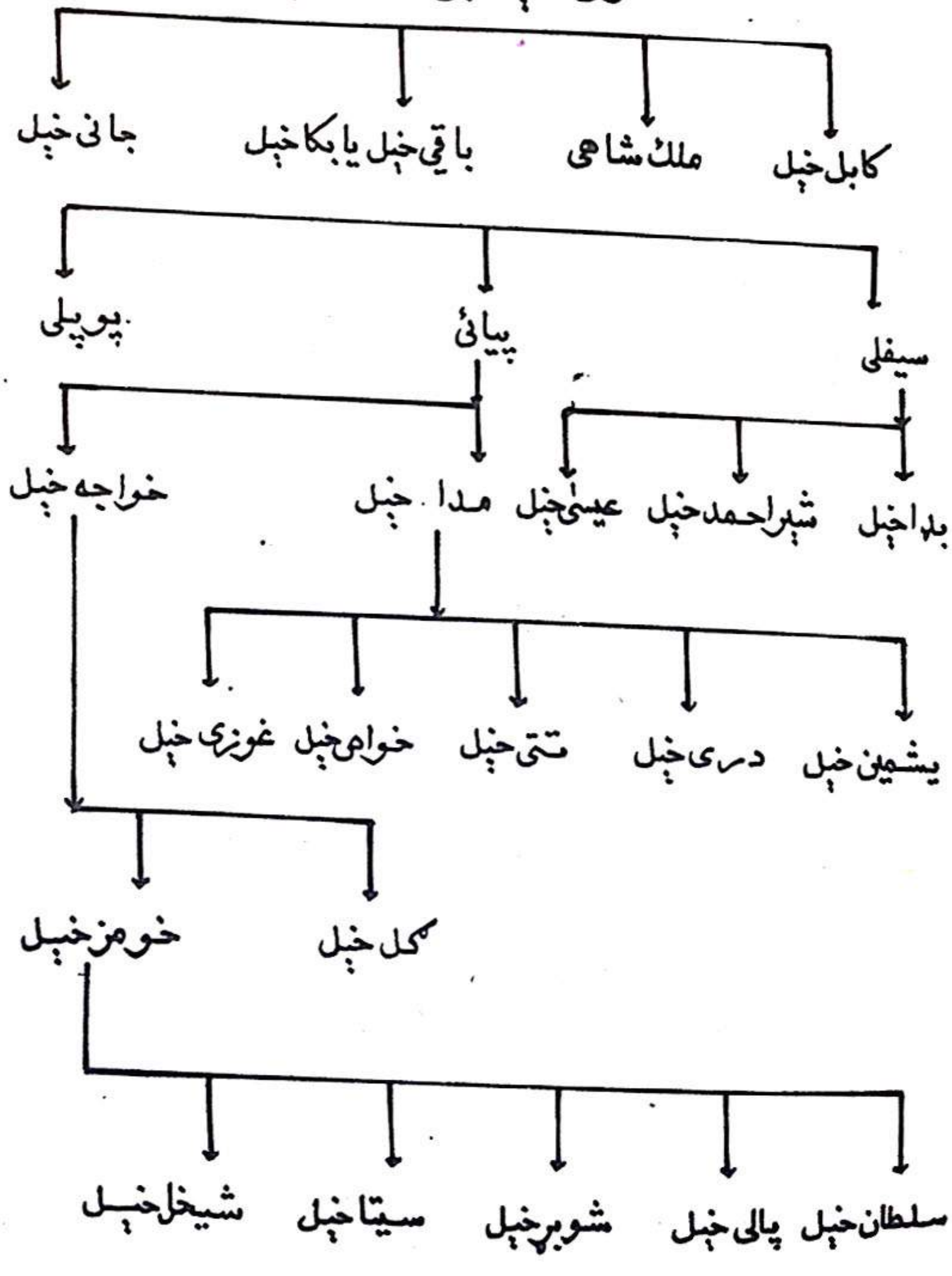

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د «باقي خېل» یا بکاخېل بن ولي خېل بن وتمانزي ونه

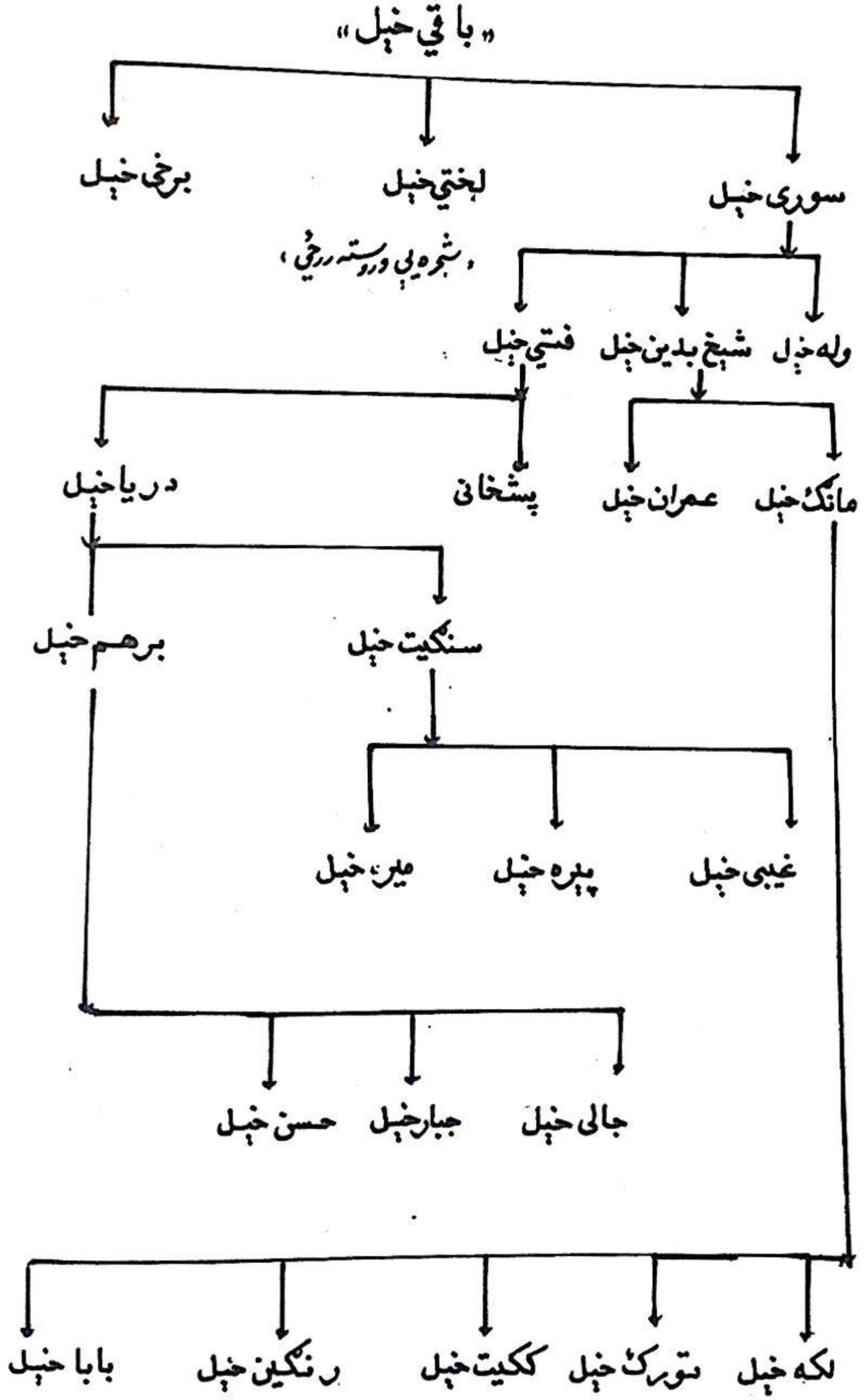

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لختي خېل بن باقي خېل بن ولي خېل بن وتمانزي

- عثمان خېل
  - جاني خېل
  - معروف خېل
  - خليف خېل
- خان خېل

بري خېل بن باقي خېل بن ولي خېل بن وتمانزي

- متي خېل
  - رودي خېل
  - ازل خېل
  - نور خېل
  - يحيیٰ خېل
- شوتي خېل
  - ککاړو خېل
  - اکبر خېل
  - جنګي خېل
  - اندي خېل
- شيخ علي خېل
- موسیٰ خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جانی خېل بن ولی خېل بن وتمانزي نه

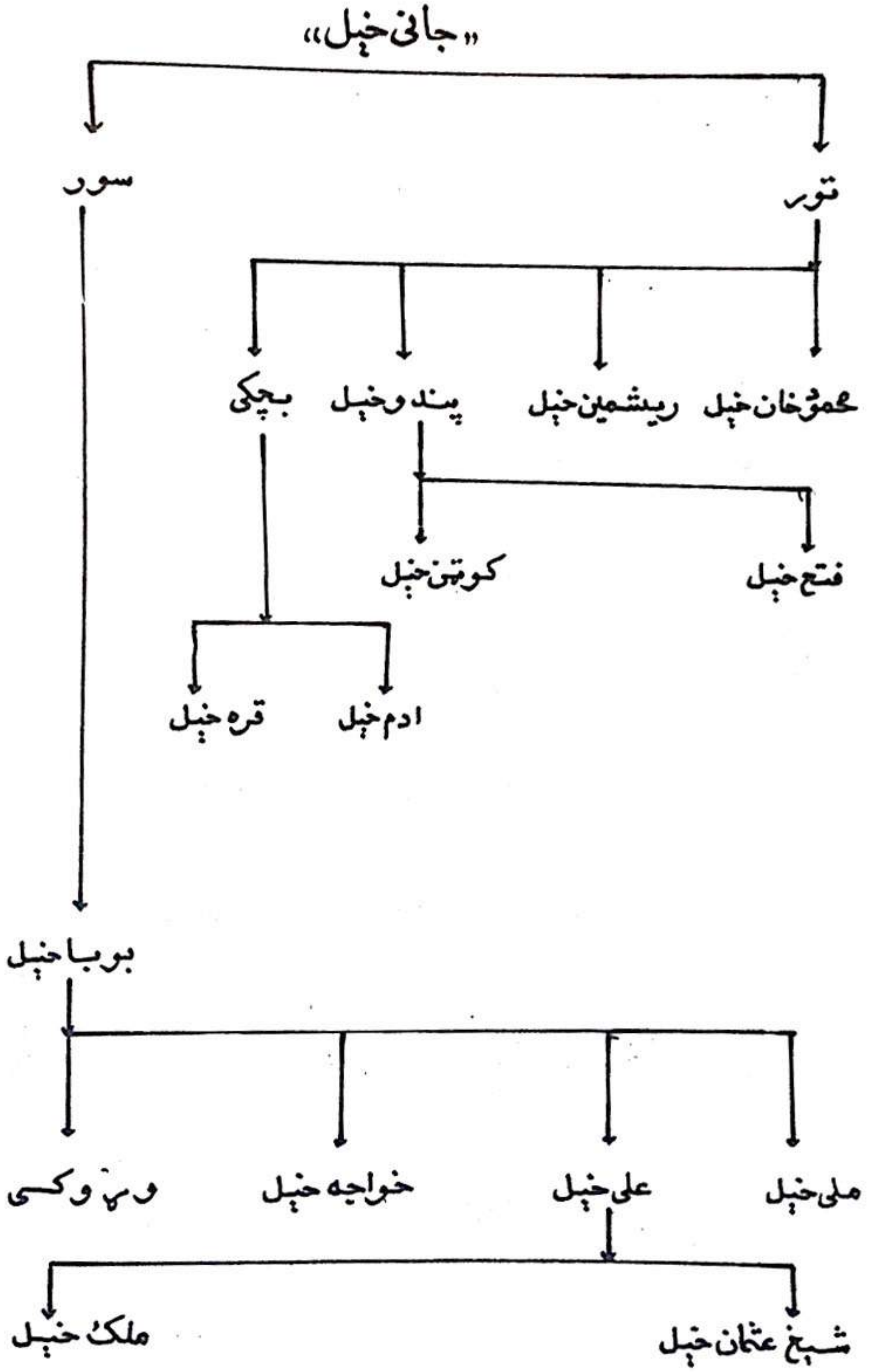

Kitaboona.BlogSpot.Com

وزير، احمدزی

«احمدزی»

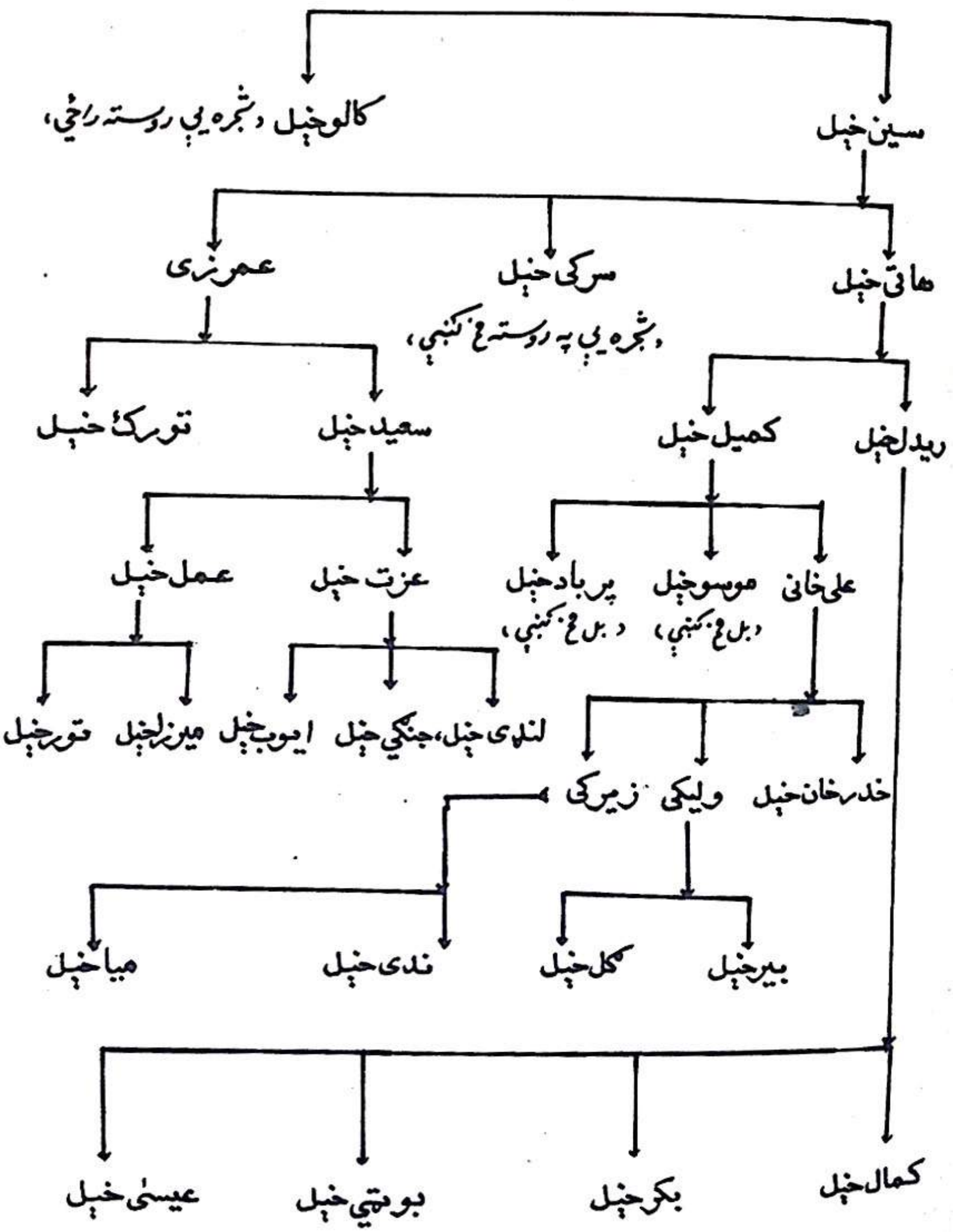

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرکي خېل بن سين خېل بن احمدزي .

« سرکي خېل »

- توله خېل
- بوله خېل
  - ناناخېل
  - الله داد خېل
  - مريد
  - وليد

موسوخېل بن کميل خېل بن هاتي خېل بن سين خېل بن احمدزي

« موسوخېل »

- توري خېل
- براهيم خېل
- جان بيګ خېل
- علي خېل

پربا دخېل بن کميل خېل بن هاتي خېل بن سين خېل بن احمدزي

« پرباد خېل »

- کنداوي
  - مياګل خېل
  - غلپ خېل
  - وطن خېل
  - سنجر خېل
- طاؤس خېل
  - معروف خېل
  - الله خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالوخېل بن احمدزي

«کالوخېل»

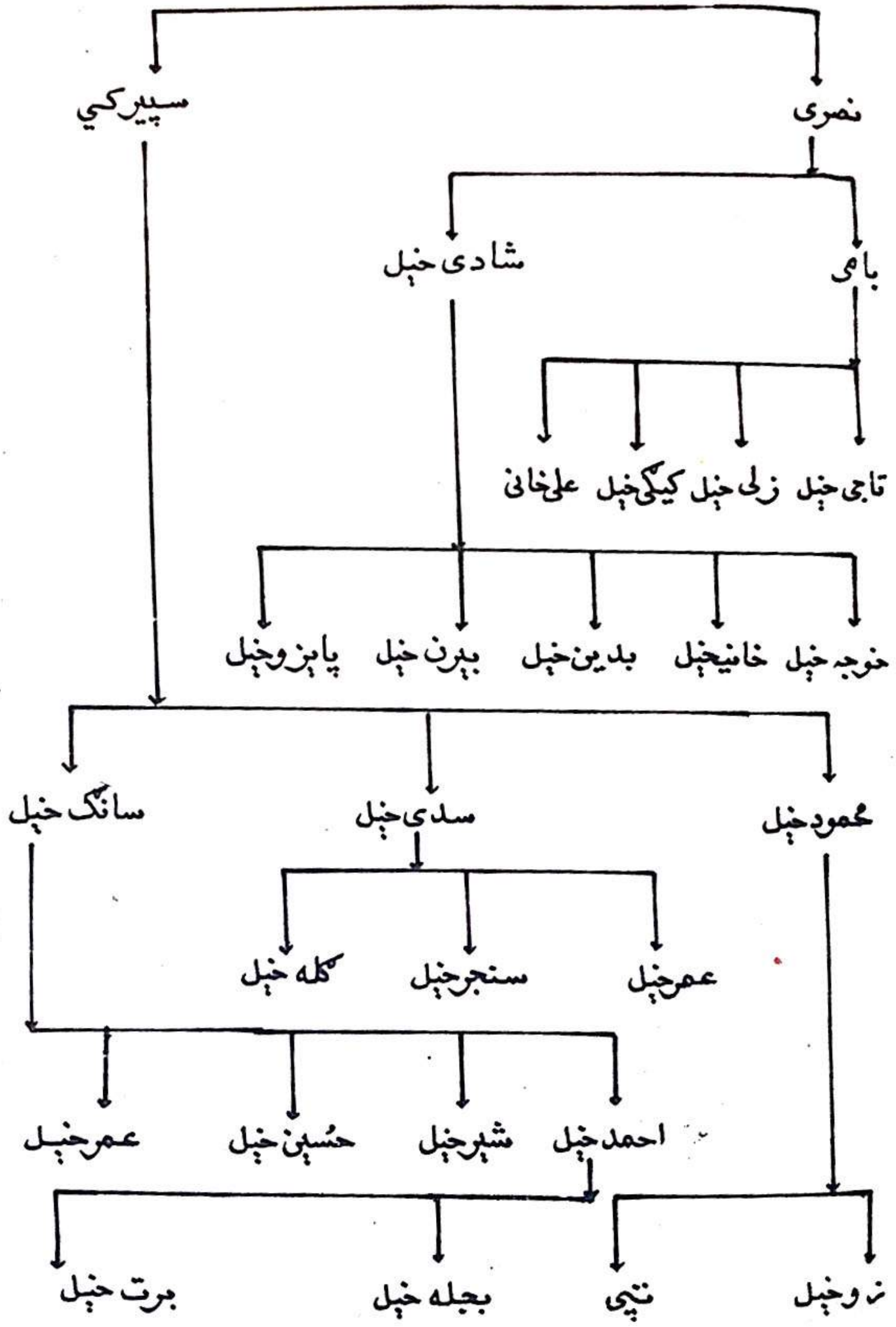

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي؛ مسعود بن محمود بن خدري بن وزير- بن سلیمان بن کرلاڼ

„مسعود“

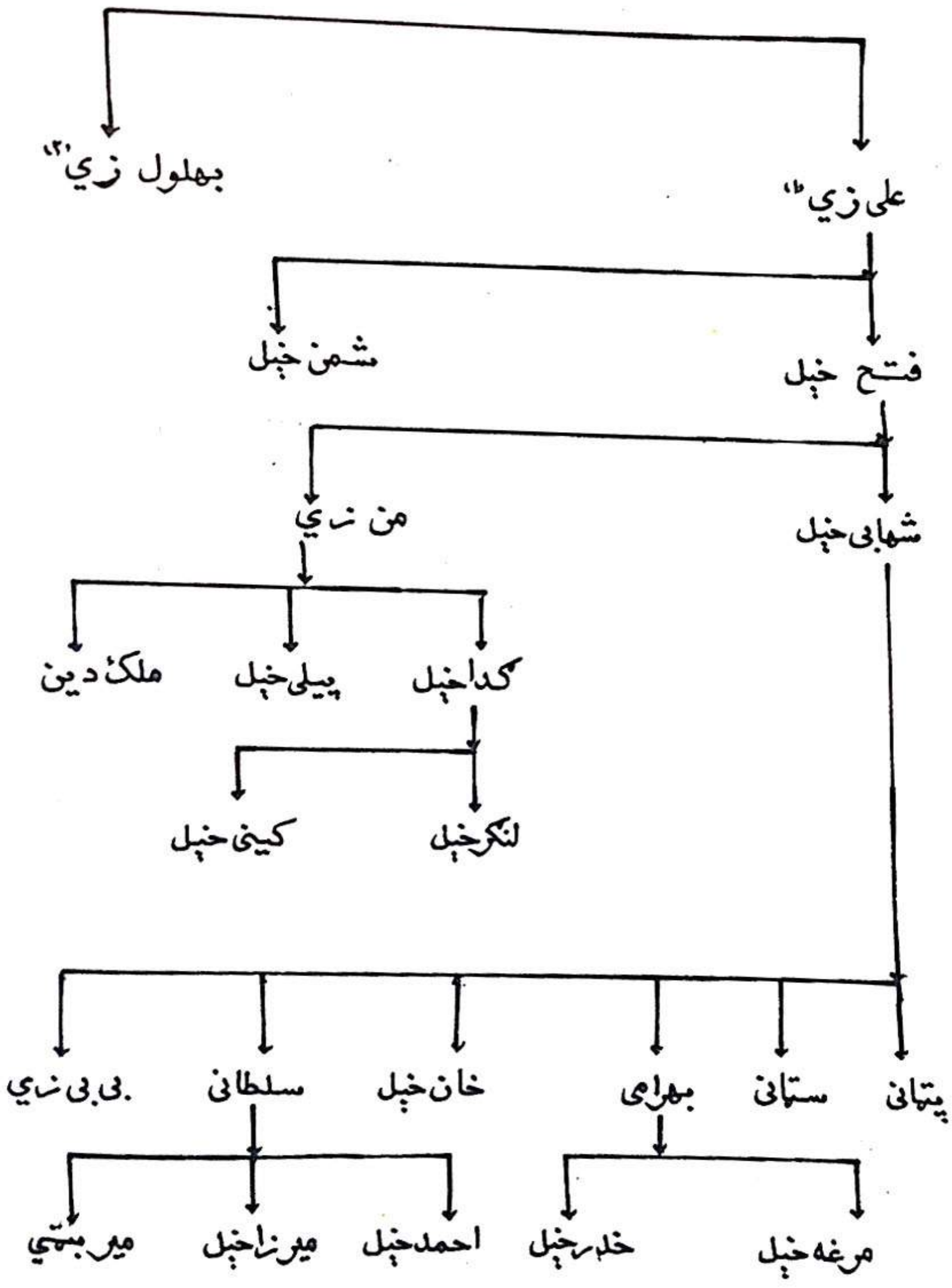

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمن خېل بن علي زي بن مسعود

«شمن خېل»

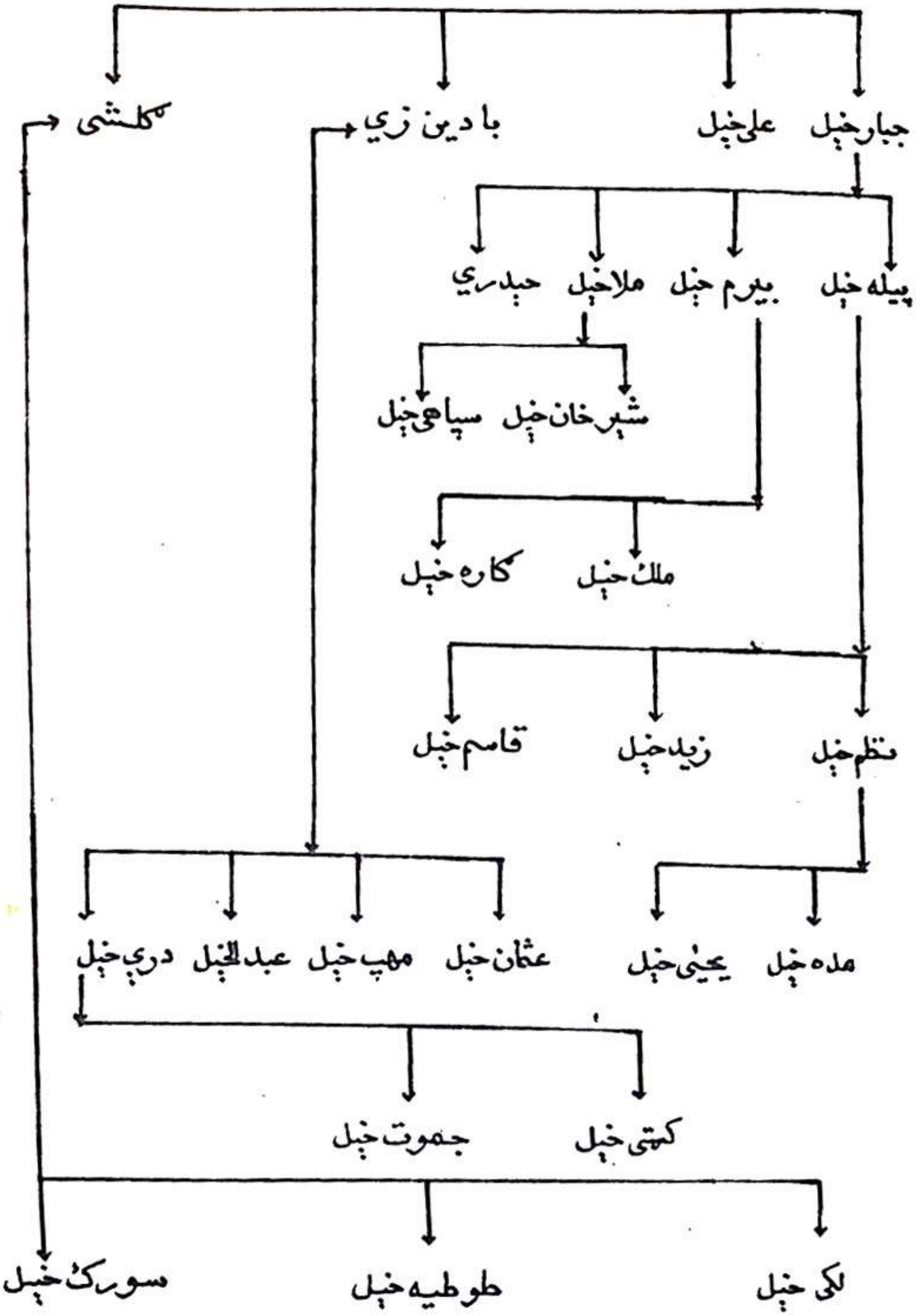

Kitaboona.BlogSpot.Com

علی خېل بن شمن خېل بن علي زی بن مسعود

"علی خېل"

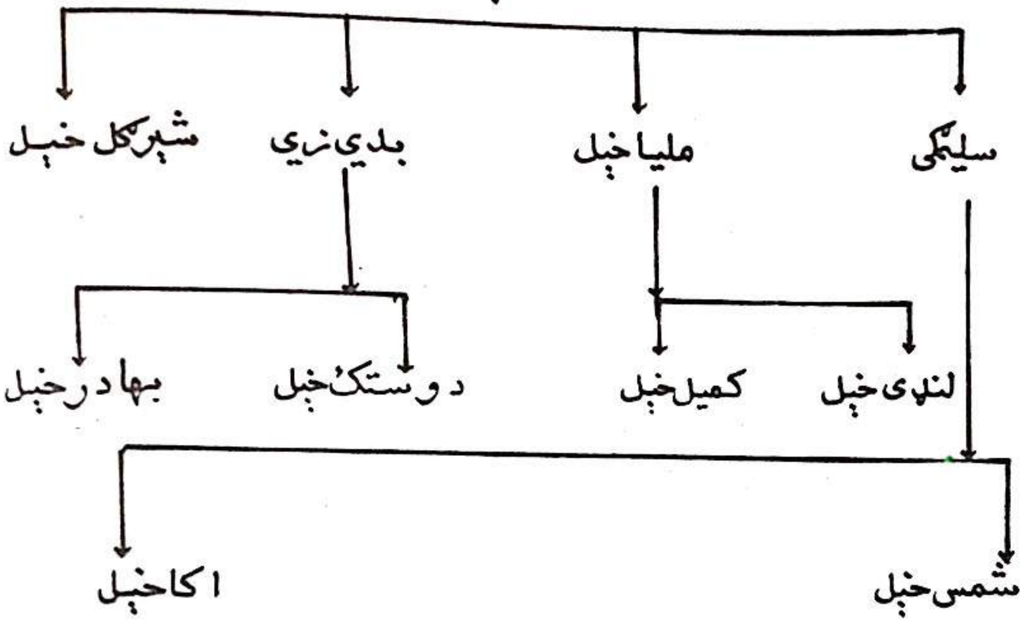

بهلول زي بن مسعود بن محمود بن خدر زي بن وزیر

"بهلول زي"

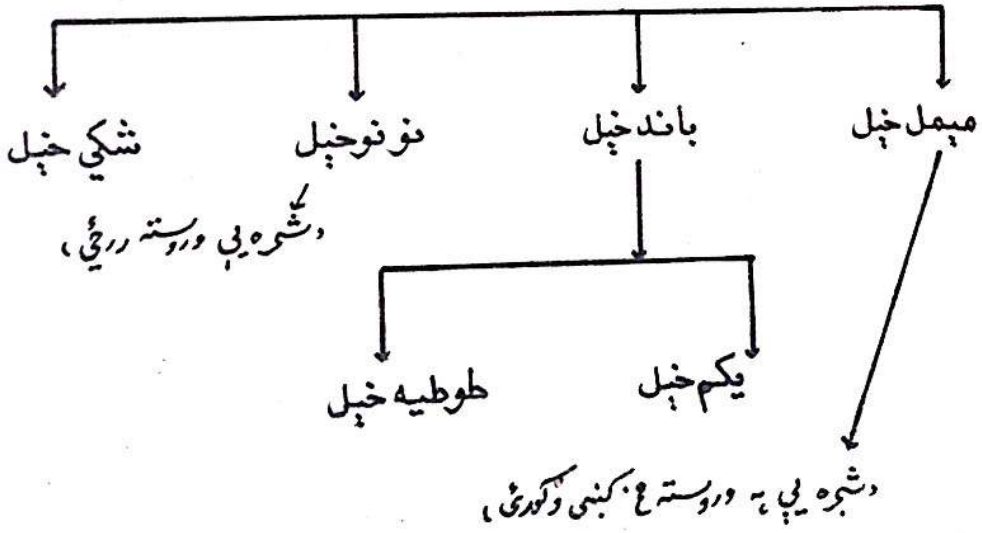

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

مميل خېل بن بهلول زي

«ميمل خېل»

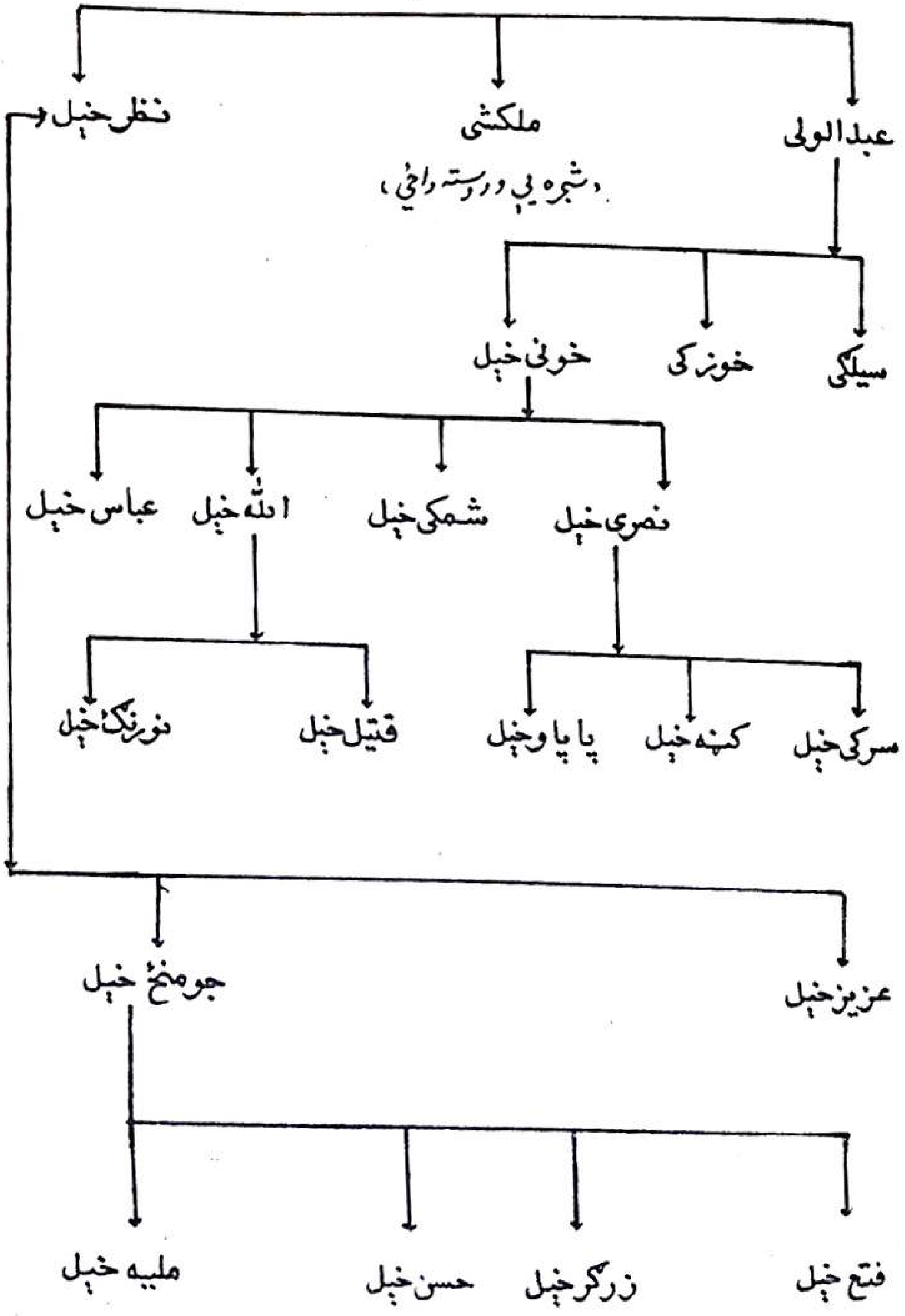

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکشي خېل بن میمل خېل بن بهلول زي

«ملکشي خېل»

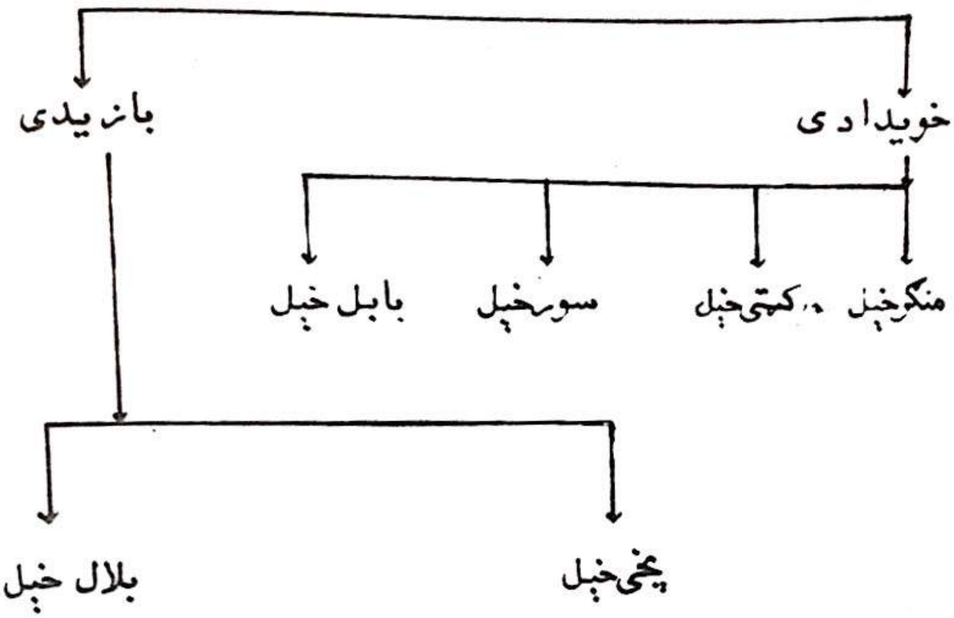

نونوخېل بن بهلول زي

«نونوخېل»

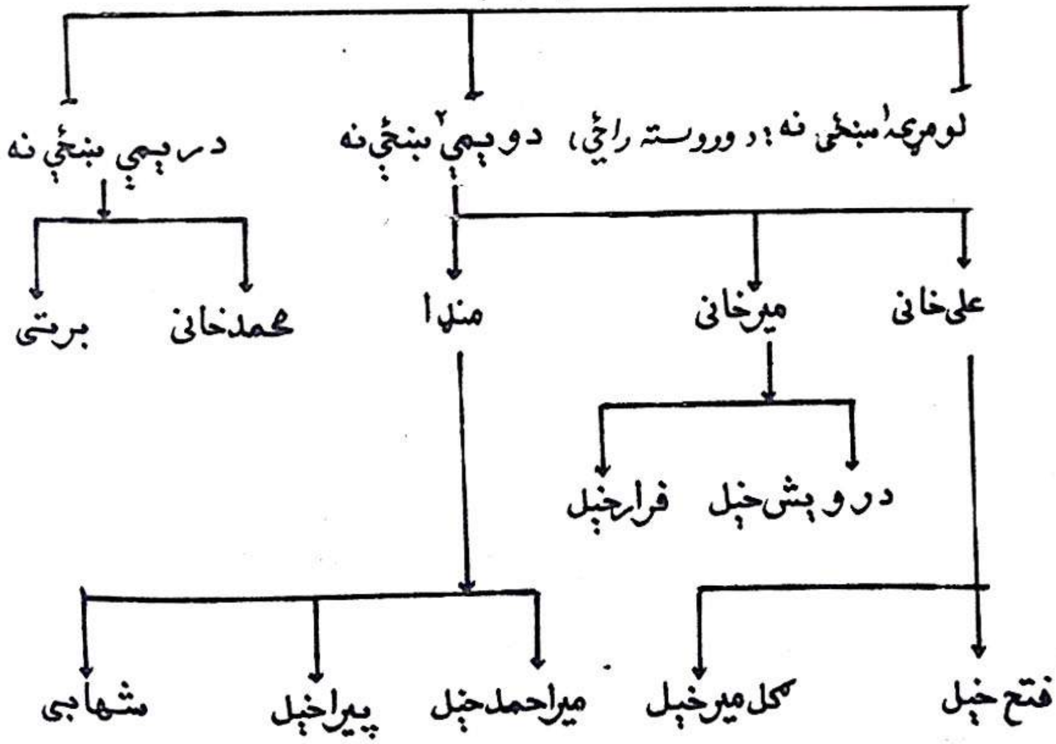

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نونو بن بهلول زي له لومړۍ ښځې نه

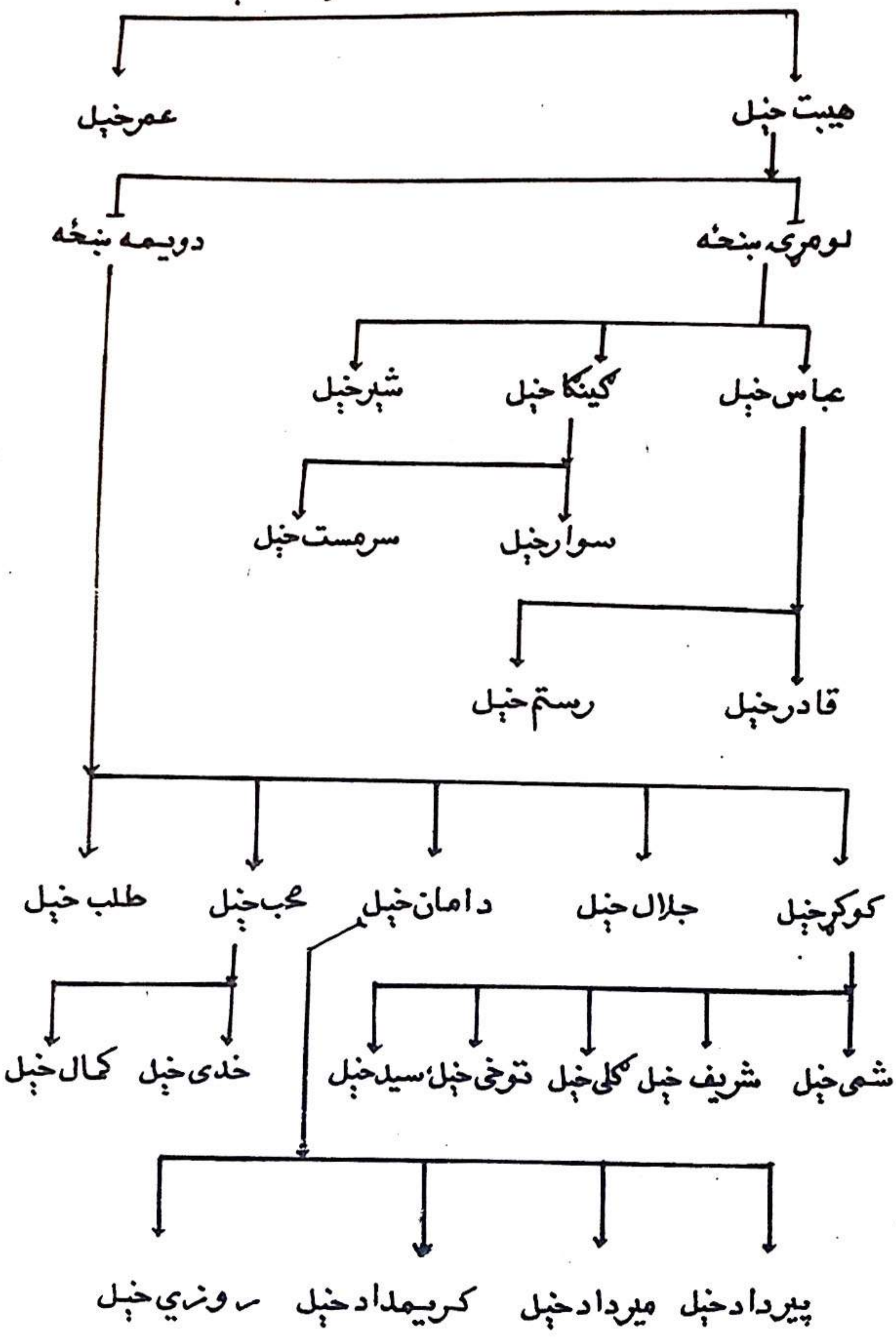

Kitaboona.BlogSpot.Com

شنکی بن بهلول زی بن مسعود

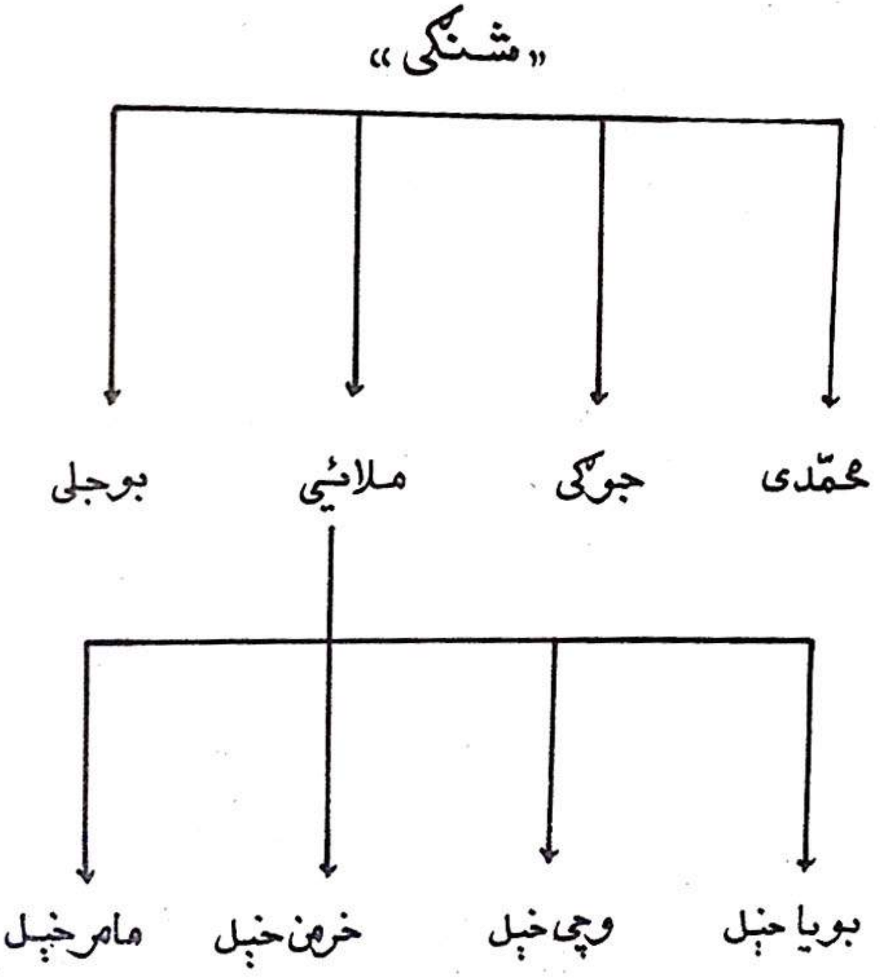

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبایل:

ح- شیتک (دوړ)

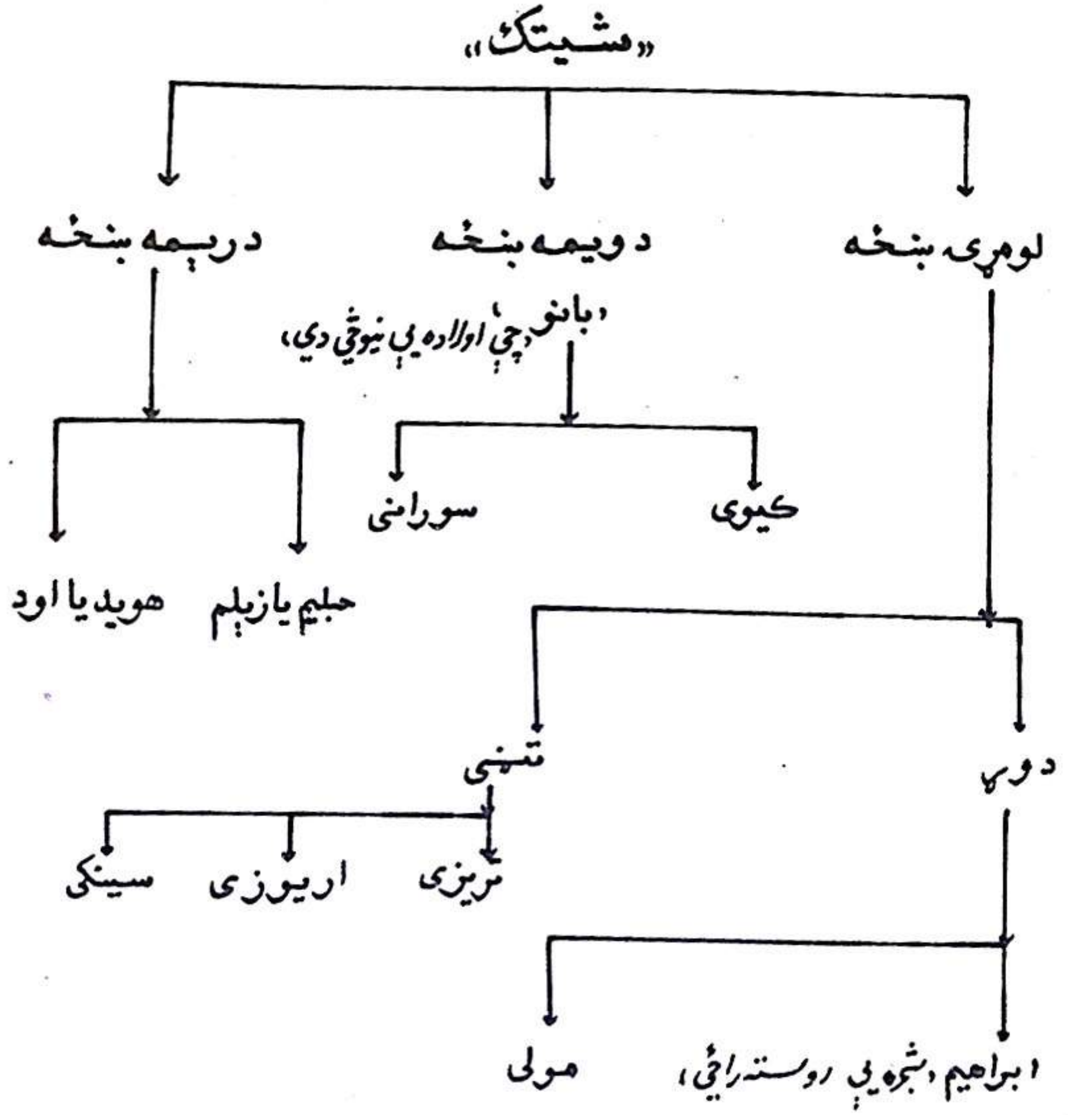

نوټ: تریزي تڼی دي، خورشید جهان ۲۶۲ مخ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مولی بن دوړ بن شیتک نه

« مولی »

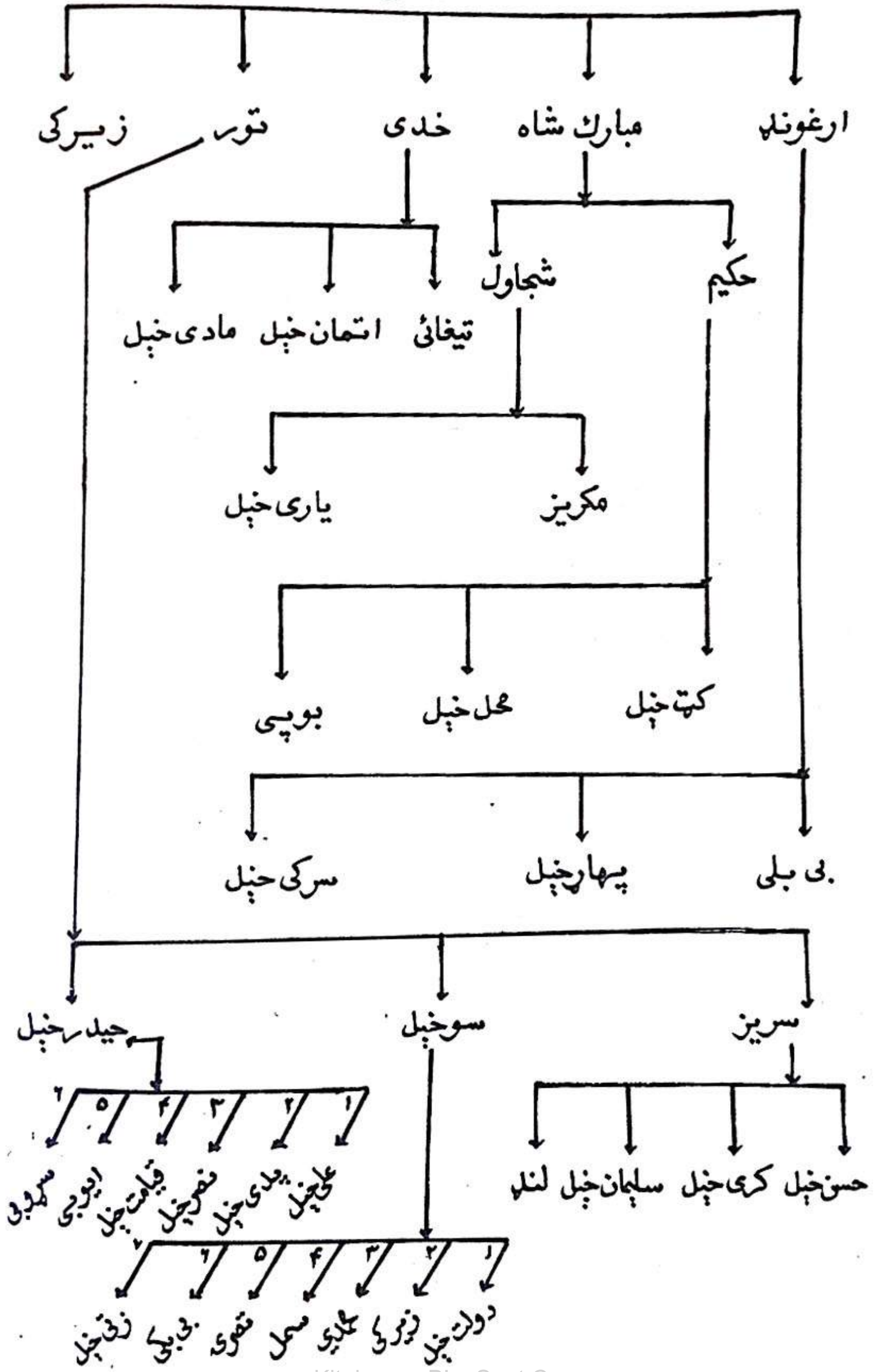

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ابراهیم بن د ورېن شیتک نه

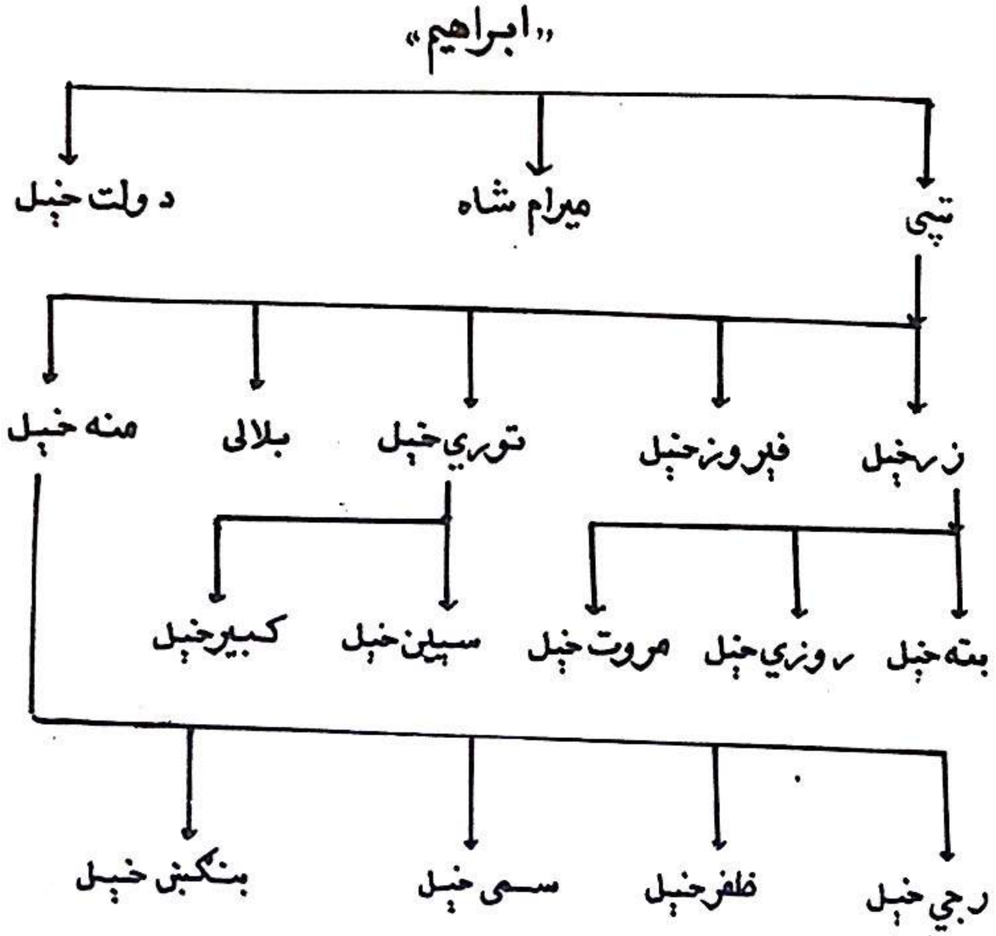

«شیتک» کرلاڼي

«کیوي بن شیتک»

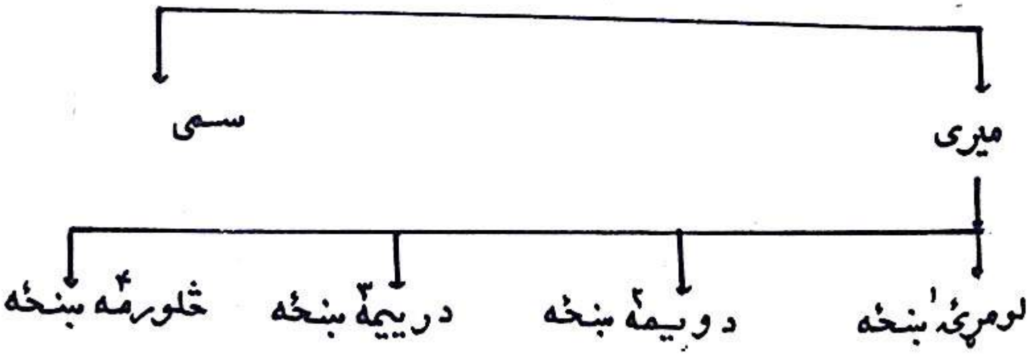

نوټ : اولاده يې په وروسته مخ کښې وګورئ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱) د میري بن شیتک د لومړۍ ښځي اولاده

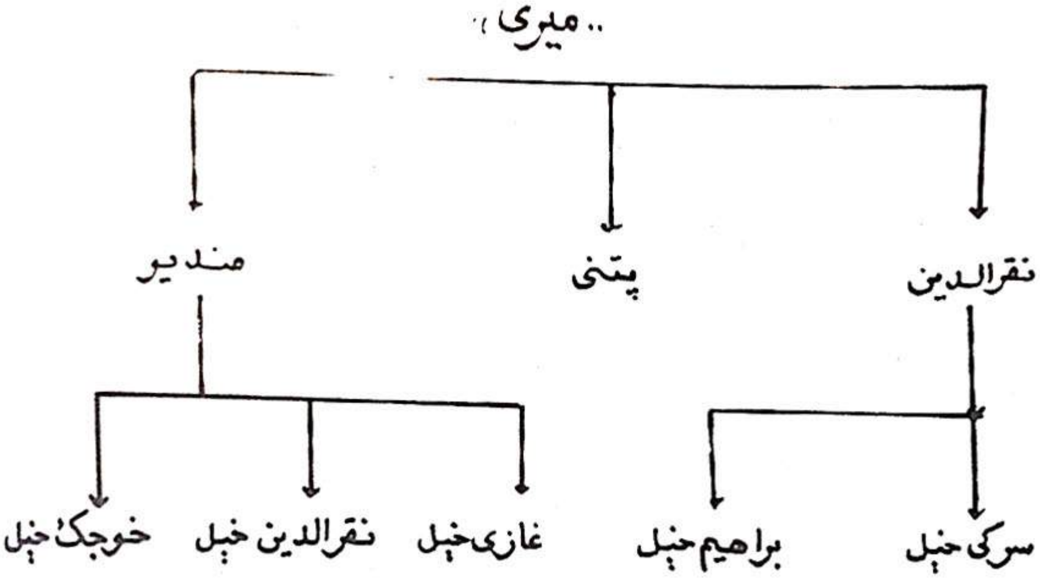

(۲) د میري بن کیوي بن شیتک د دویمې ښځي اولاده

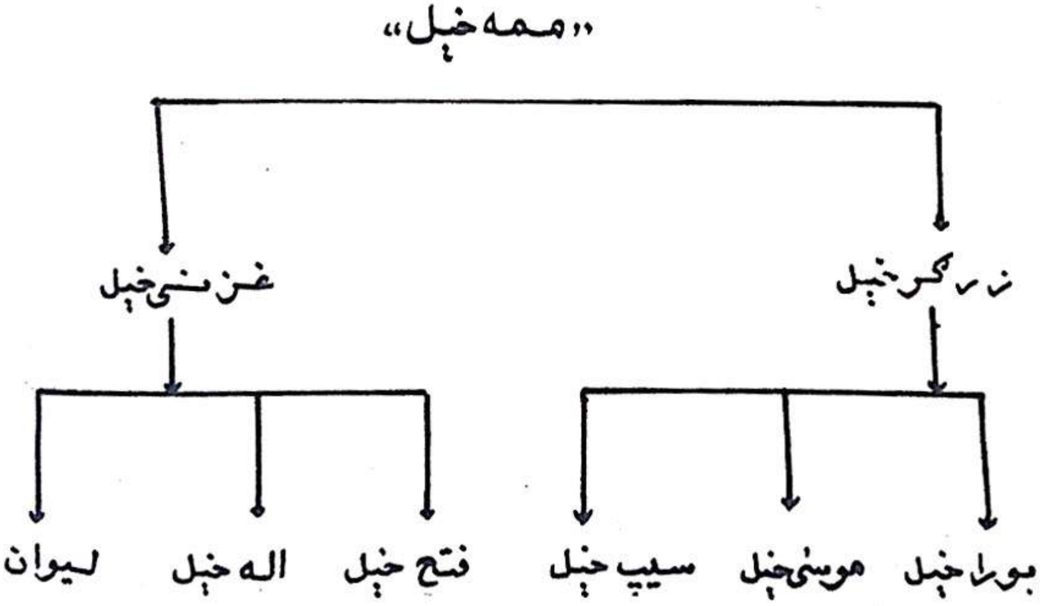

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳) د میری بن کیوی بن شیتک د دریمې ښځې اولاده

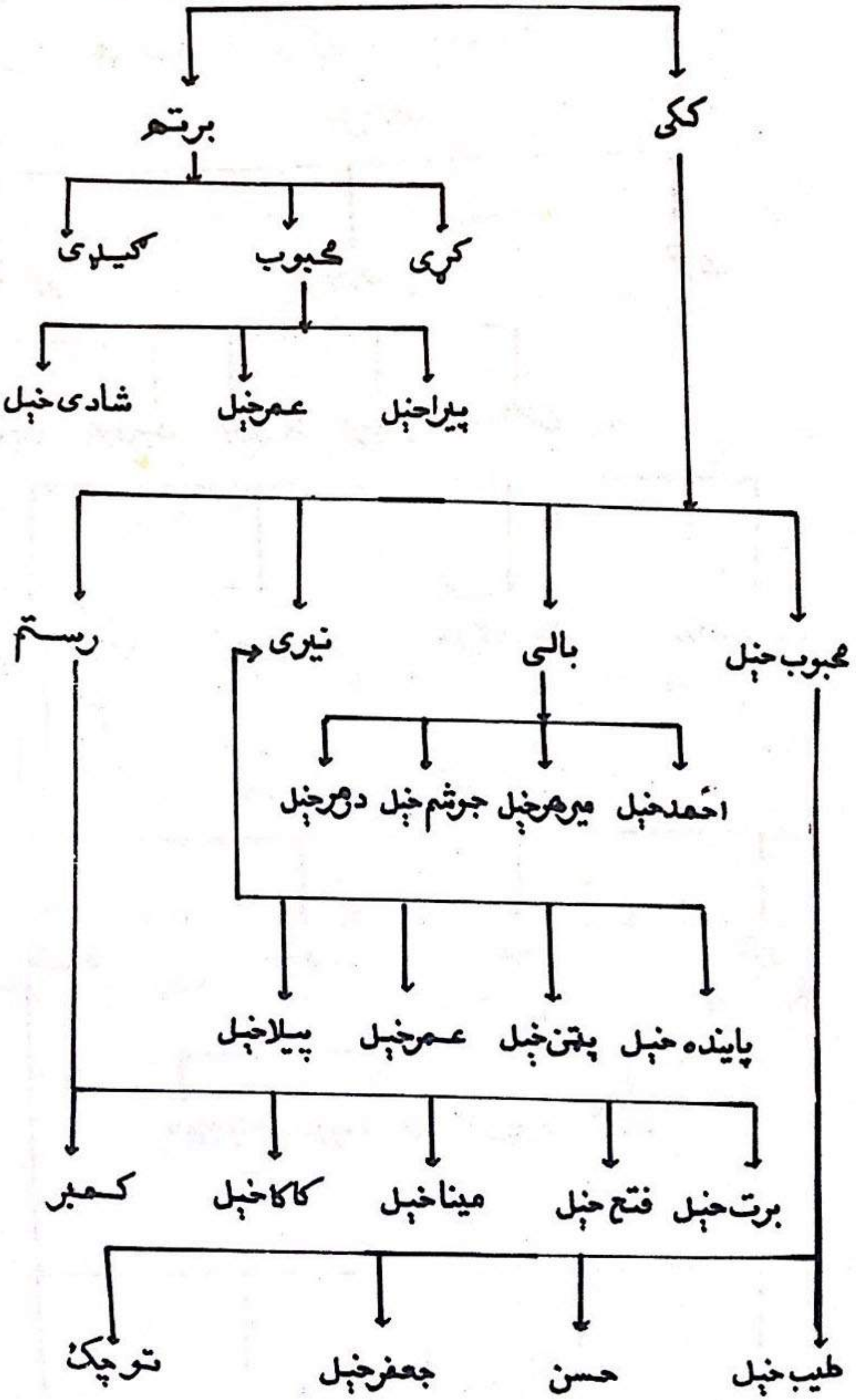

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۴) د میری بن کیوی د څلورمې نه

نوړمه

- صدیو
  - مغل خېل
  - یحیی خېل
- بلیو
  - یوتی خېل
  - دریه خېل
  - میلا کان
- تپی
  - اخوند خېل
  - ترکلی خېل
  - میرکل خېل
  - هاشم خېل

«سمی بن شیتک»

- منډان
  - بازي خېل
  - فتح خېل
  - میتا خېل
  - چیت
  - بادیر
- سناوړ
  - لومړۍ بنځه - دویمه بنځه
- عیسکی
  - لومړۍ بنځه - دویمه بنځه
- تپی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بازی خیل بن منداڼ بن سمی بن شیتک

«بازی خیل»

- بامست خیل

فتح بن منداڼ بن سمی بن شیتک

«فتح»

- عنایت خیل
- خوبی خیل
- افضل خیل

میتاخیل بن منداڼ بن سمی بن شیتک

«میتاخیل»

- شمداد خیل
- میاداد خیل
- قاسم خیل
- ملک دین خیل
- کینگر
- حیدر خیل

چیټ بن منداڼ بن سمی بن شیتک

«چیټ»

- سکندر خیل
- کنشی خیل
- لیدی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بادیو بن منداڼ بن سمی بن شیتک

«بادیو»

- بنګښ خېل
- ختک
- خانی خېل
- همن خېل

د سناور بن سمی له لومړۍ ښځې اینخل نه

- دشتی خېل
- مستی خېل
- هیبت خېل
- مصری خېل

د سناور بن سمی له دویمې ښځې نه

- سوکری
  - سعد خېل
  - شامو خېل
  - زیبا خېل
  - سرخوی
- خوکری
  - ولی خېل
  - شوزی خېل
    - بادر خېل
    - وزیر خېل
    - یعقوب خېل
  - حسن خېل
  - کمال خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعیسکی دلومړۍ ښځې نه

- حسن خېل
  - سنګر خېل
  - مالک خېل
  - سمل خېل
- سکندر خېل
  - هاتی خېل
  - ملیه خېل
  - محبت خېل
  - عمل خېل
- سمسی خېل

دعیسکی د دویمې ښځې نه

- بابر خېل
- ګل خېل
- جندو خېل
- اسمعیل خانی
- بدل
- میلو

د تپې سمې نه

- میرا خېل
- اسمعیل خېل
- کړی
- تفل خېل
  - لومړۍ ښځه
    - هاتی خېل
    - ملیک خېل
    - دره خېل
    - منده خېل
    - رسول خېل
    - دولت خېل
    - تاجي خېل
    - متی خېل
    - میوه خېل
    - نظام خېل
  - دویمه ښځه
    - دوري خېل
    - شخل خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

«سوریانی بن شیتک»

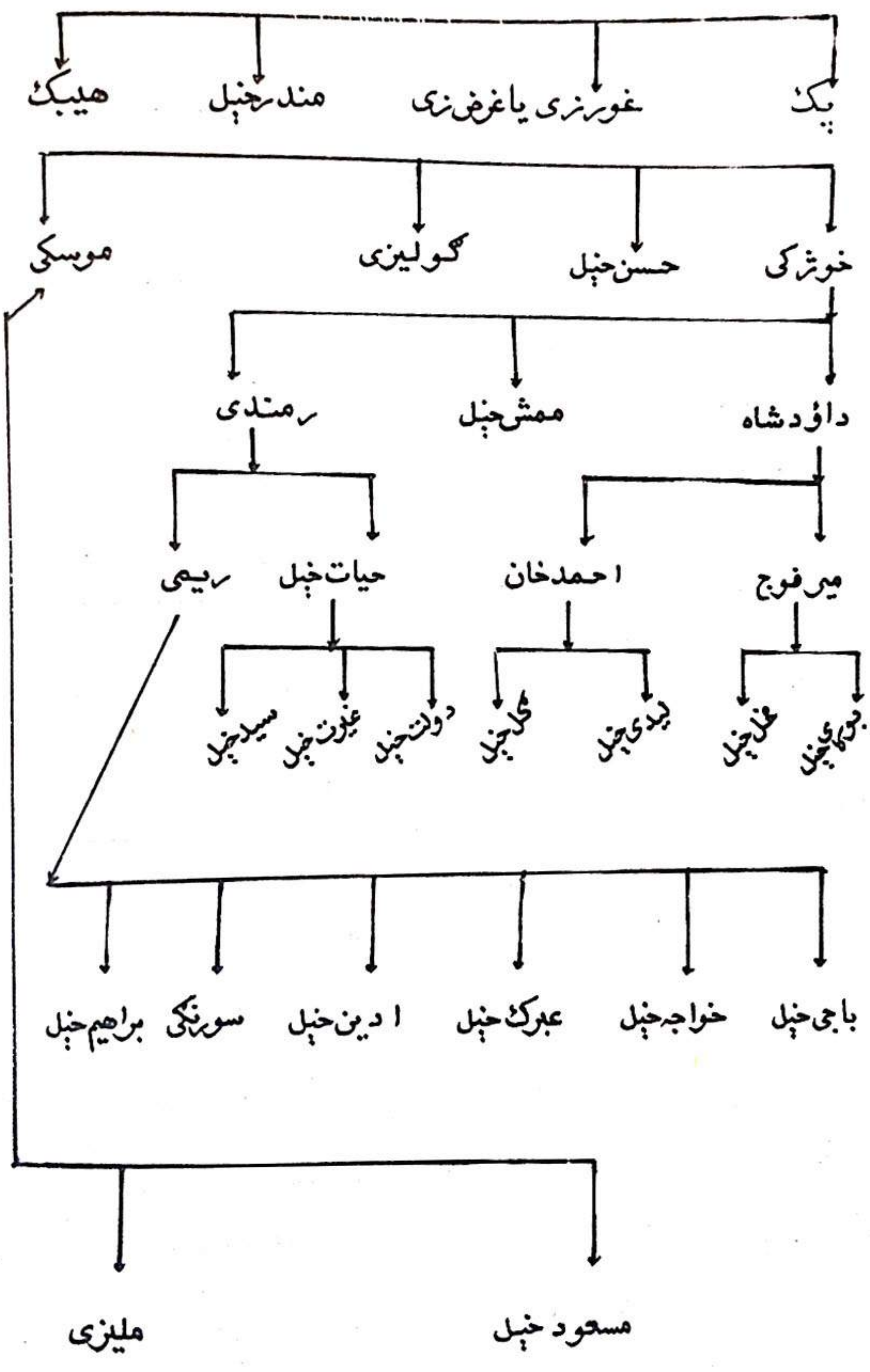

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسعودخېل بن موسکی بن پک بن سوریانی

«مسعودخېل»

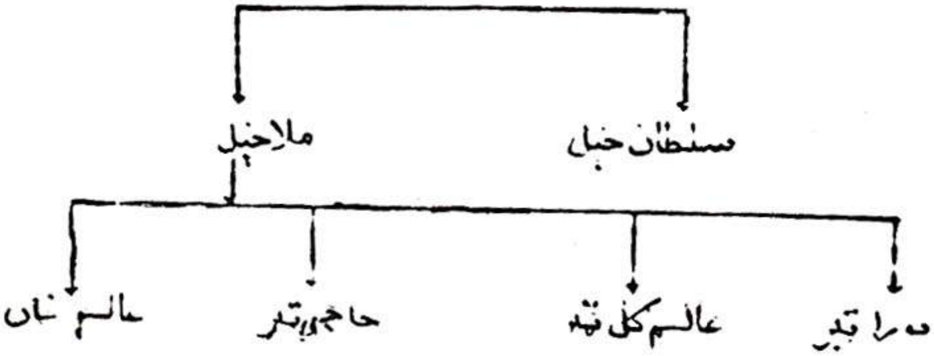

ملیری بن موسکی بن پک بن سوریانی

«ملیزی»

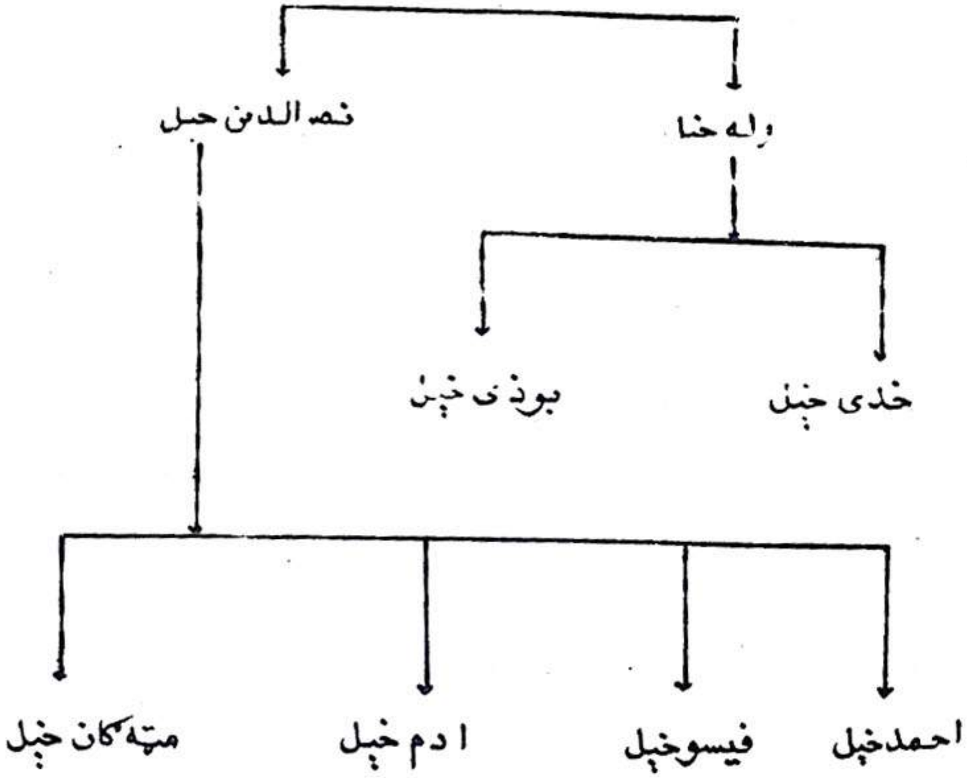

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غورزي بن سوړیانی نه

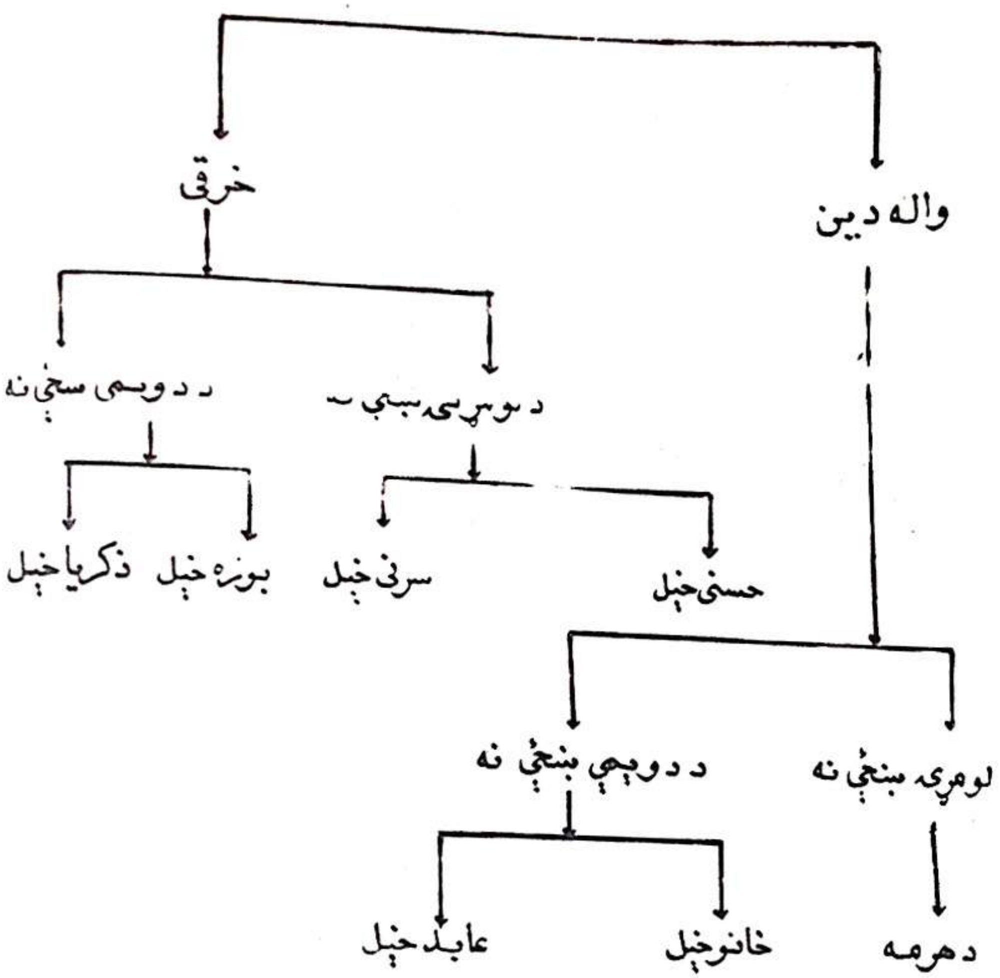

د هیبک بن سوړیانی نه

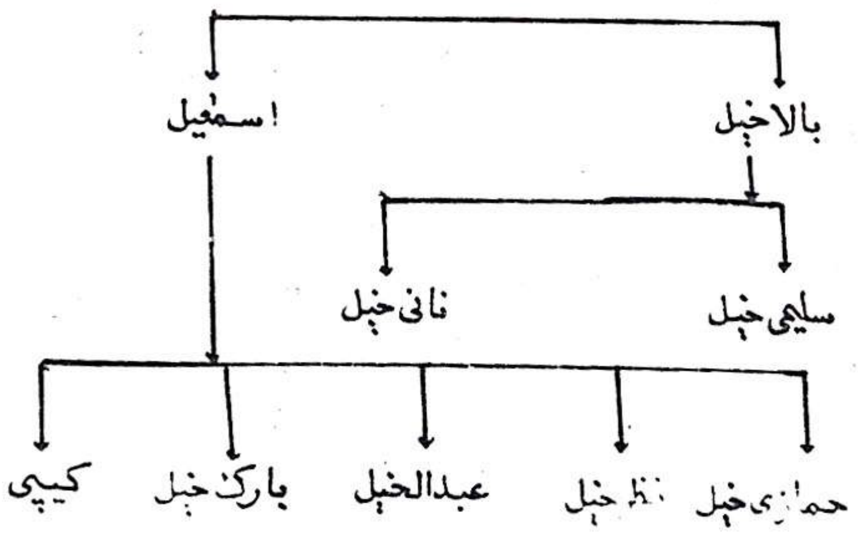

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبائیل:

ط- اسمعیل معروف په بنګښ

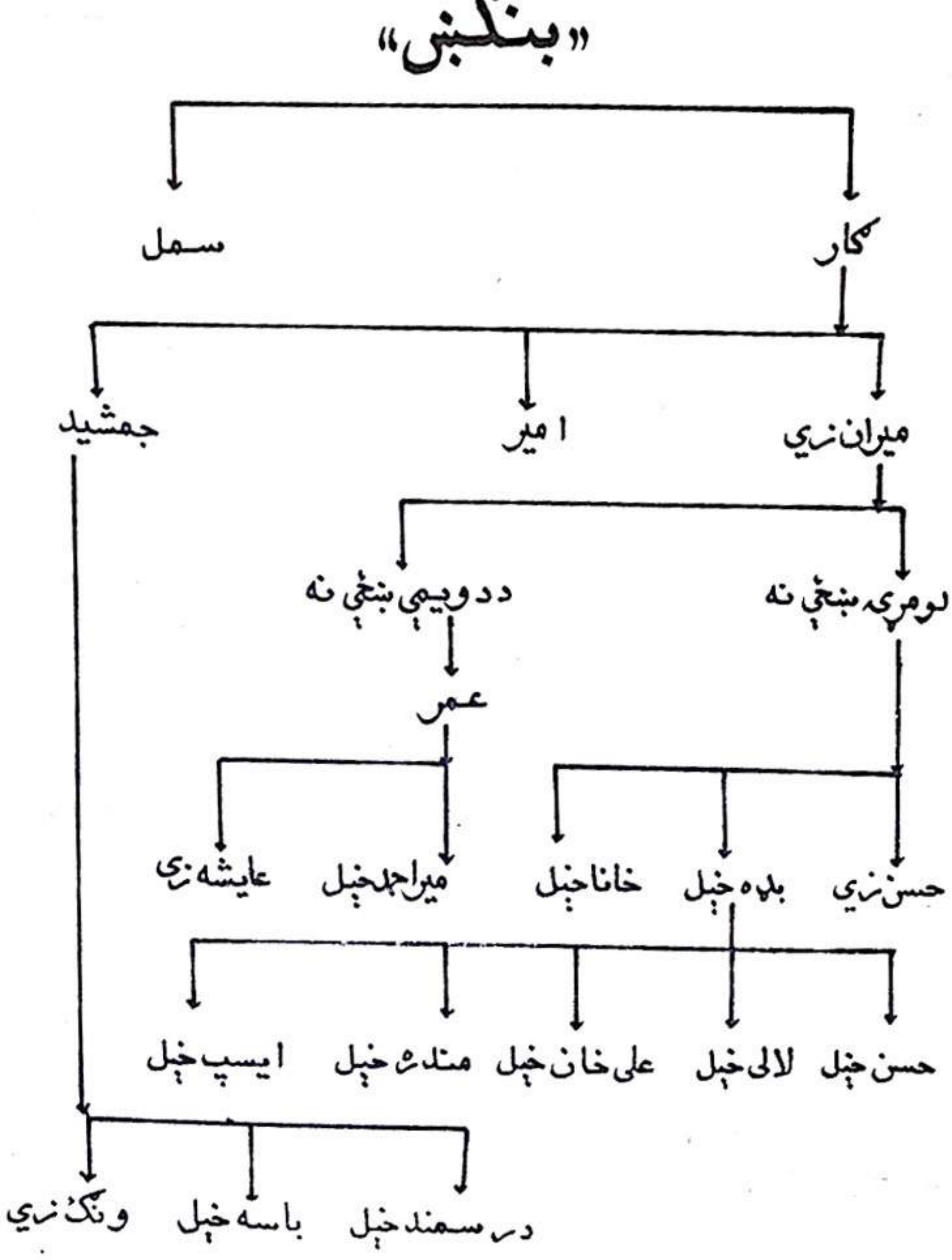

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امیر بن ګار بن بنګبش نه

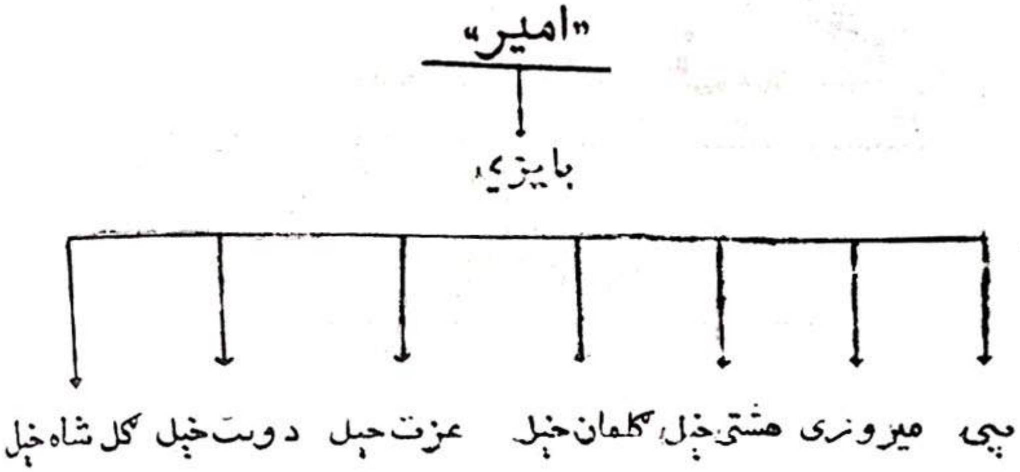

او د «سمل» بن بنګبش نه

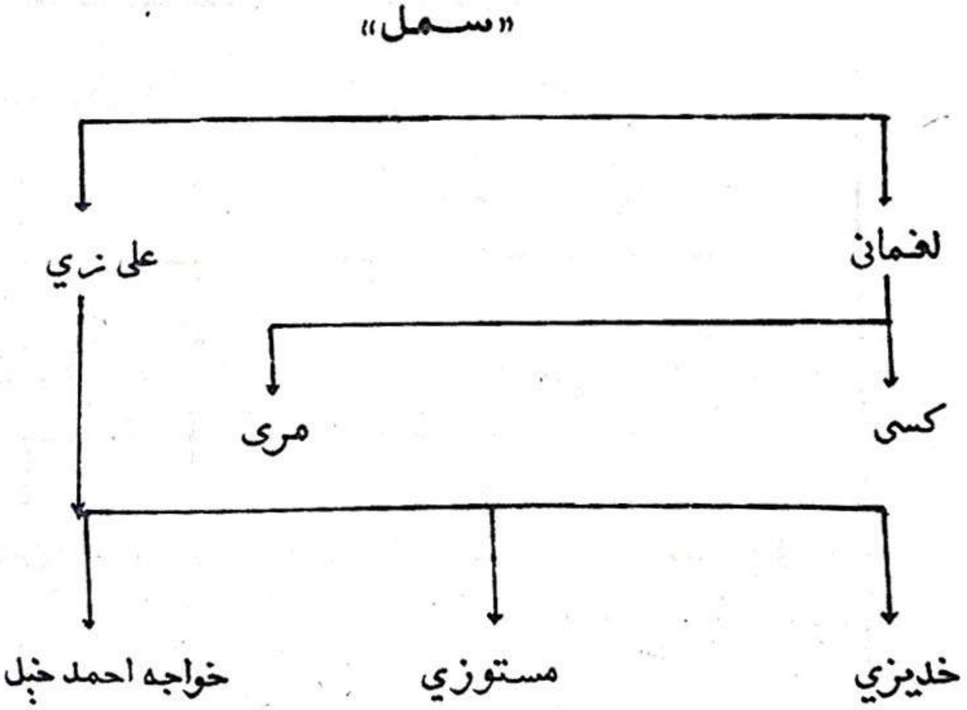

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکرلاڼي قبایلو شجرې ولیکل شوې، په کرلاڼي طبقه کښې مشهورې دي قبیلې دا دي:

۱: دله زاک ۲: اورکزی ۳: خوګیاڼي ۴: اپریدي ۵: خټک ۶: وزیر ۷: مسعود ۸: شیتک ۹: بنوڅي ۹: دوړ ۱۰ حمدران، ۱۱: توري ۱۲: بنګښ ۱۳: خاڅي ۱۴: استمان خېل.

موږ دلته د هرې قبیلې لنډ شان حال لیکو:

۱: دله زاک:

دله زاک دوه طائفې دي، لودي خېل او یعقوب خېل دا دواړه څانګې هم پخپلو منځو کښې په وړو، وړو ذیلو وېشل شوي دي، لکه چې مخکښې د شجرو په جدول کښې راغلي دي.

ویل کېږي چې دله زاک لومړني پښتانه دي چې د وی پېښور ته راغلي دي او د پېښور په علاقه د اباسیند تر غاړې استوګن وو. ویلی شي چې دوی دې علاقې ته د هندوشاهانو[۱] په زمانه کښې ـ راغلي او قبضه یې کړې وه، د سلطان محمود غزنوي سره په هند د حملو په وخت کښې د هغه په فوځ او لښکر کښې هم د وی ګډون کړی دی، د میرزا الغ بیګ د کابل مغلی حاکم په وخت کښې غالباً د ۱۵۰۰ع کال خواوشا دله زاک په پېښور کښې ښه داقتدار ـ

---

(۱) هندوشاهان د کوشانیانو بقایا دي. (ستیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندان وو، خو هر کله چې الغ بېګ د لاسه خانېي خېل را په کډه شو او په مهاجرت پېښور ته راغلل نو د خانېي خېلو او دله زاکو - جنګ جګړې سره پېښې شوې او د له زاک پکښې زیانمن شول. د بابر مُغلی بادشاه په وخت کښې هم یعنې د ۱۵۱۹ع شا وخوا لا هم داخلك «د له زاك» بنه زور ور وو او د بابر بادشاه سره د هند په حملو کښې مرستیال وُ او داسې معلومېږي چې له بابر سره یې تعلقات - ښه وو.

دله زاك ښه سوچه پښتانه دي، د دوی متعلق ځینې نورې خبرې بېخي غلطې دي، نور و خلکو ډېر کار کړی چې د پښتونو نه خېل هډ ونه بېل کړي، خو «او به په ډانګ نه بېلېږي». د دله زاکو د پښتونوالی ثبوت د بابر مُغلی بادشاه له څپلو لیکنو، نه لا ښه - کېږي او اکثریت او اهمیت یې هم منلی شوی دی.

بابر داخلك هم د نورو پښتنو غوندې د «افاغنه» په نوم یاد کړي دي.

داخلك اوس دومره ډېر نه دي، د پېښور په علاقه کښې یې هم یو کلی شته دی او څه خلك یې د هزارې په ضلع کښې هم اوسېږي، خو د نورو کرلانیو نه بېل دي او په ژبه، جامه، لباس، او خوی بوی کښې هم ترې بېل ښکاري.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲: اورکزي:

دا قبیله د سپین غره په شمرخاته لوري د تیرا په سویلي کڅیو-
کښې مېشته ده. د کوهاټ په ضلعه او پېښور کښې هم د اورکزو ځینې
خلک استوګن شته دي. ویلی شي چې د بنګښو نه مخکښې اورکزي
به ... دفه پراته وو او د بنګښو سره یې بدي تېرې شوي دي،
او هرچې د واړه خوا په جنګونو ستړي شول، نو درسمند په مقام
یې یوه د روغې جرګه جوړه کړه او «دائی» نومی یو دم د نائی،
د دوی تر منځه روغه وکړه. د «دائی» نائی دا فیصله ډېره
ساده او لنډه وه، خو ښه جامع وه.

دائی وویل: غر د ورکزو او سمه د بنګښو شوه، په همدغه
فیصله عمل وشو او تر او سه دغه ویش شته دی. د اورکزو
په ټولو ځانګو کښې دولت زی او مسوزي په شماره کښې ډېر دي او
بیا په دولت خېلو کښې ممو خېل ډېر دي، په دوی کښې د محمد خېلو
نه پرته نور اورکزي سُنی مذهبي دي. محمدخېل شعیه مذهبي
شوي دي. دا خلک هم په کار او سمل ګوند ونو په ګنډو سره وېشل
شوي دي. په رسو، رواج او عادتونو کښې دا اپریدو په شان دي
او څه توپیر یې نشته دی.

۳: منګل:

ویلی شي چې دا خلک د نن نه شپږ سوه کاله پخوا د بنو په علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراته وو خود شیتکو د غلبې له کبله د وی د دې علاقې نه په کډه، شول او د خوست خواوشاته وو عدن او هلته استوګن شول. خدران د دوی په سویل پراته دي. د منګلو او خدرانو تال پلمه وی.

۴: هني:

د پښتنو د خینو مؤرخینو لکه د حیات افغانی، په حیال هني د منګل وروربولي او د کرلانيي قبایل یوه څانګه ده، خو د خورشید جهان مؤلف شیرمحمد ګنداپور وائي چې هغه (هني) چې د منګل وروروو، د هغه اولاده اوس نشته او وائي چې د منګلو او شیتکو چې څه وخت بدي وه، نو هني خلک په بدۍ کښې د پرمړه دي او لږ څه چې پاتې وو، هغوی هند ته په کډه تللي دي او ځینې هني چې مشهوره یې د زوځت یا زویښت - څانګه د بنګښو او وزیرو سره په ګرمه کښې د سپین غره په نمرخاته لوري په غره نو کښې آباد دي. دا خلک پخپل منځ کښې په دو(۲) څانګو سره مسل دي. ..... او کلک خلک دي او ځینې هني د منګلو سره هم شته دی ..... کرلیږ کارخوي.

د قبایلي مروجبر په لړ کښې ..... د «سمل» په ګوند کښې دي.

۵: وردک:

دا خلک هم کرلانيي دي. په غلطۍ ځینې خلک د وی سیدان ګڼي، خو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دومره په زړونو سیدان په پښتنوکښې چیرته هم نشته ، د سیدانو یوه نیمه کډه چې چېرته په یو کلي کښې وي ، نو بنه معلومداره وي ، په وردکو کښې چې په کوم کلي کښې سیدان دي هغه هم معلوم دي ، او خلک یې احترام کوي . ټول وردک نه سیدان دي او نه وو . (خورشید جهان چې څه لیکلي دي ، هغه محض افسانه ده) .

د دې خلکو قبلیزه پوله د هزاره جات سره لګېدلې او نوړودرې وا ړو خواوته یې غلجي پراته دي . د دوی علاقه یوه اوږده کټۍ ده او په قبله نمرخاته یې غرونه دي . دا علاقه د غزنې ر ودته اوبه کیږي . تنګي ، شیخ آباد ، سیدآباد ، خوات ، سه آب ، جغتو ، تکیه او چک[1] یې مشهور کلي دي . د دوی علاقه ښه او آباده ده . د مني فصل یې لږ وي ، وریجې هم پکښې کیږي چې غنتې وریجې یې ډېرې مشهورې دي . ښه کلک او ډېر زړورخلک یې دي ، ډېر نومیالي خلک پکښې تېرشوي لکه : محمدجان خان غازي دافغانانو او انګریزانو د دوهم جنګ نومیالی فاتح غازي چې بیا وروسته امیر عبدالرحمن شهید کړو .

په وردکوکښې « میرخېل » په شماره کښې ډېر دي او بیا وروسته د « مهیارو » قبیله ده او بیا « نوړزي » یا « نوري » څانګه ده . –

---

(۱) په چک کښې د برېښنا یوه فابریکه هم شته دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وردک ځینې خلک په چڇ (چڇ هزاره) هم پراته دي او څه د کنړ په اسمار کښې هم شته دی.

«مهیار»، «میرخېل» او «نوري» پکښې مشهور خیلونه دي.

٦: اپریدی:

ویلی شي او لکه ځنګه چې شجرو کښې راغلي د اپرید و د مشرینکه نوم عثمان وُ چې د څه واقعې په وجه په اپریدي مشهور شو، د هغه د وړه زامن وو، «ماپی» او «زلنی». د زلنی اولاد لږ ؤ او په بنګښو کښې استوګن دی. د «ماپی» درې ښځې وې، یوه یې «ترینه»، بله «زرینه» او د ریمه یې فاطمه نومیدله، چې د اولا دې تفصیل یې د مخه په شجره کښې لیکلی شوی دی.

په اوسنی وخت کښې د اپریدو اته (۸) څانګې مشهورې دي:

۱: ملک دین خېل	۲: قمبرخېل
۳: کوکی خېل	۴: زخه خېل
۵: اکاخېل	٦: سپایي
۷: کمرخېل	۸: آدم خېل

دا خلک په خیبر دره، اخور دره. کراټ او تیرا کښې پراته دي. نمرخاته پوله یې د ختکو سره لګیدلې ده. سویل ته یې اورکزي او بنګښ پراته دي او د سپین غره ځمکې هم دي په قبله قطب سیې -

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شینواري دي او په قطب یې مومند دي او د هخوی علاقه پېښور دی ، د کچه ګړې نه واخله تر ننګرهاره قبله په سویل غرونو باندې د دوی قبضه ده . د تیرا اکثره علاقه هم د دوی په قبضه کښې ده خو د باغ برخه یې د غرونو په مینځ کښې واقع ده ، دا علاقه د میدان په نامه یادیږي او د بنې آب وهوا له کبله ډېر شهرت لري او د اپریدو مرکزي د ټولنې ځای دی . ځینې دا وایي چې داخلك دې علاقې ته په څوارلسمه عیسوي پېړۍ کښې راغلي دي ، خو یوناني مؤرخ «هیرو-ډوټس د پښتیخا (پښتونخوا) د کومو څلورو قامونو یادچې کوي ، په هغوی کښې یوه قبیله د « اپي ریتی » هم یادوي او دالفظ دفقه اللغه په اساس د اپریدي سره سمون خوري ، نو دا سې ښکاري چې دا خلك له ډېر پخوانه دلته پراته وو ، سکندر اعظم چې د هند د حملې له پاره څه فوځ د خیبر په لاره راليږلی ؤ ، د هغه فوځ سره هم داخلك جنګېدلي وو .

د خیبر د رې په اوسېدونکو قومونو کښې اپریدي ښه زړه ور او توریالي خلك دي . د خیبر دره د پخوانه د افغانستان او پاکستان ترمنځه یوه مشهوره لار ده . د خیبر دره د جمرود نه د لنډۍ خانې پورې (۳۳) میله اوږده غځېدلې ده ، په دې دره کښې د رېلوی لین په (۱۹۲۵) ع کښې تېر شوی دی او پوره شوی دی ، چې د انجنیرۍ یوه لویه کارنامه ګڼلی شي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمرود نه تر طورخم پورې د لارو موټرو یو ښه پوخ سړک هم شته دی او ځای په ځای په دې دره کښې حفاظتي څوکۍ هم جوړې دي او ځنې پوځي قلاګانې هم شته دی. دا تاو راتاو سړک د جمرود نه شاګۍ قلا او بیا علي مسجد ته رسي. دا ځای د سمندر نه درې زره (۳۰۰۰) فټه اوچت والی لري، د علي مسجد نه ځکښې سړک په یوه کڅۍ کښې تېر شوی دی او هلته د زخه خېلو کلي او قلاګانې پرتې دي دا سړک د لنډی خانې سره یوې تاڼې ته ورپرېوځي.

د خیبر دره د تاریخ په هر دور کښې اهمه وه او ده نو ځکه یې او سېدونکي هوا اهمیت لري. په دې دره کښې اپریدي، شینواري شلماني رچي مومند دي، پراته دي. خو په ټولو کښې اپریدي زوروردي.

د تیرا د باغ جومات د اپریدو د سیاسي او مذهبي غونډو مرکز دی. د اپریدو په خیال دغه ځای ډېر مُهم دی. د خیبر درې خواوشا ډېر پخواني اثار موندلی شوي دي او له دې نه دا معلومیږي چې پخوا دا دره ښه ودانه وه او تاریخي اثار یې زیات د بد هر د عهد ګڼلی شي. د خیبر درې او سیدونکي خلك له پخوانه زوروور وواودي.

د انګریزانو او اپریدو تر منځه جنګ جګړې هم پېښې شوي دي، خو اپریدو خلکو د انګریزانو اقتدار نه دی منلی. د اپریدو خلك په خپلو خپلو علاقو کښې په دې ډول پراته دي:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱: کوکي خېل:

د راج ګل په دره او څه برخه يې په بازار کښې هم شته او نور د جمرود او بالاچينې نه ان تر علي مسجده پورې استوګن دي .

۲: ملک دين خېل:

په ميدان چوره او په کجورۍ پراته دي او زياته آبادي يې په ميدان کښې استوګن دي .

قمبرخېل ، په کاسو دره او شنلو نالې په غاړه ډېر اوسېږي. قمبرخېل هم په ترې کښې کجورۍ ته راکوزيږي .

زخه خېل ، د خپل جغرافيائي موقعيت له کبله د ډېر اهميت خاوندان دي . کابل ته د پېښور نه بله تللې لار د زخه خېلو په علاقه ورغلې ده .

داخلک بنه جنګيالي هم دي ، قمري د باړې نه په قبله پراته دي . - همدغسې سه پائي هم په بازار کښې استوګن دي او په ترې کښې کجورۍ ته هم راکوزيږي په کجورۍ او د عالم ګودر په مقام د وسلو جوړولو ورې کارخانې هم لري او هر ډول وسلې جوړوي .

اکاخېل:

د نارې په سويل نمرخاته علاقه آباد دي . او د آدم خېلو ډېره ودانې د کواټ نه په قطب دره کښې پرته ده ، د خيبر درې سره د آدم خېلو څه تعلق نشته خو يو د وه قبيلې يې کالاخېل او ژواکي د خيبر ايجنسي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سیاسي چارو کښې ګډون کوي.

د آدم خېلو برید په نمرخاته له ختکو سره لګېدلې دی. د اپریدو ډېر خلک په دکن کښې هم شته دی او ډېر په پاڼي پت او ډېر په کشمیر کښې هم آباد دي. او د وزیرستان په کانی ګرام کښې یې هم ډېر خلک شته دی.

۷: کرلانی قبایل، ختک:

ویلې شي چې د ختکو د مشر نیکه نوم لقمان ؤ، چې د عثمان او اتمان ورور او د برهان زوی، د ککي نمسی او د کرلاڼ کړوسی ؤ. لقمان هم په ډېر واقعه په ختک مشهور شوی دی.

د لقمان یا ختک دوه زامن وو: ۱: تورمان ۲: بولاق. د تورمان هم دوه زامن: ۱: تری ۲: لکی ؤ او د پلار په اولاده کښې تري نومیالی وو او د تورمان ټوله اولاده د ده په نامه نوموړې شوې ده. د تري هم دوه زامن وو، ۱: برکویت ۲: امیر یا امند. د دوی د اولادې تفصیل د مخه په شجره کښې لیکلی شوی دی.

ویلې شي چې پخوا ختک په کوه شوال چې د سلیمان غره د قبلیزې سلسلې په لړ کښې واقع دی، پراته وو، چې اوس په دغه ځای کښې وزیر خلک پراته دي.

لږ و ډېر اووه سوه (۷۰۰) کاله پخوا د منګلو په ملکرتیا د خپلې پخوانۍ مېنې نه راپاڅېدلي او د «بنو» علاقې ته راغلي وو او په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځمځه کې واړول چې تر ورځ پورې احمد زي وزير پراته دي، څه موده پس د شینټکو او منګلو په منځ کښې بدي پېښه شوه او منګل په کړه کولو مجبور شول، خوختک لاهلته پراته وو، آخر د خټکو او شینټکو هم خره راغله او ختک تر ې په کله شو. او په کربوغه، تېري، لاچي او شکودره يې ان دا باسیند تر غاړې پورې په ځمکه يې واړول. په دغه وخت کښې دغه علاقه شاړه او ورانه وه. په هغه وخت کښې د ویسی نه تر- کوهاټه پورې علاقه باندې اورکزي پراته وو، او کړې له پلوه به بنګښ هم د کوچیانو په ډول دغې علاقې ته تلل راتلل، څوڅه موده پس د اورکزو او بنګښو بدي پیښه شوه، د خټکو او ورکزو په منځ کښې چې هم خره وه، نو ختک او بنګښ سره یو شول او اورکزي يې ووهل او په نتیجه کښې ریسی، پنیاله، د زیړې نه تر نورځېر پورې ټوله- علاقه يې رالاندې کړه او د خټکو او بنګښو تر منځ د لاچۍ او ګداخیلو غر برید شو.

د ختکو علاقې قطب ته یوسفزی، قبلې ته خلیل، اپریدي او بنګښ او سویل ته يې د بنون علاقه ده. د دوی علاقه به په اوږد والی تقریباً سل (۱۰۰) میله او په پلن والي به اندازاً پنځوس (۵۰) میله وي. د دوی په نمرخاته اباسیند بهیږي. د اباسیند نه پورې غاړه هم ختک شته دی ان تر باړې رسېدلي دي. ،،مکهډ،، د ختکو مشهور ځای دی. ختک پخپلو منځو کښې پر دوو برخو وېشل شوي دي. یوه د قطبي حبکو تر څه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بله یې د سویلي خټکو برخه ده . د سویلي خټکو په علاقه کښې د مالګې کانونه دي د دې علاقې ځمکه شګلنه او میداني ده . غرونه یې هم غیرآباده دي. تېرې ، لاچي ، کرک ، شکردره او نور د دې علاقې مشهور کلي دي .

د قطبي خټکو علاقه هم غرنیزه او کاڼیزه ده او غرونه یې هم بې بنې بې توبنې دي . اکوړې ، شیدو ، نظام پور امیر او امیر کلان د دوی د علاقې مشهور کلي دي .

د خټکو ریاست :

د خټکو د ریاست او خانه باني ملک اکوړ ؤ ، چې د درویش محمد (مشهور په چنجو) زوی ؤ ، د مهاجرت نه پس د خټکو په قبیله کښې د بطي خېلو خانګه په کربوغه پرته وه ، ملک اکو په څه خبره د خپلو عزیزانو سره خفه شو او خوړې ته راغی په دغه وخت کښې په خوړه کښې مندوړي لوا بني استوګن وو ، نو ملک اکو په «کواز دره» کښې استوګنه وکړه . ملک اکو د خان سره د ځوانانو یوه ډله جوړه کړه او په شاهي سړک به یې داړې کولې . په هغه زمانه کښې د کابل صوبه د میرزا حکیم مُغلی په لاس کښې وه . میرزا حکیم د بابر میرنی ورور ؤ . اکبر بادشاه د همایون زوی او د بابر نمسی د میرزا حکیم په تعاقب نیلاو ته راغی او داتک د قلا د تعمیر او ودانۍ اراده یې وکړه ، نو د شاهي سړک د ساتنې تابیا یې هم وکړه ، د علاقې سپین بږیري یې راوبلل او ودې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرکښ د ساتلو يې ورته ووېل، خو دوی په اتفاق د دې کار د پاره ملک اکو په ګوته کړو او باد شاه ته يې د ده نوم ورکړو، اکبر بادشاه هم ملک اکو ته دا کار وسپارلو او د دې خدمت په بدل کښې يې د خيرآباد نه نيولې تر نوښاره پورې او د پېښور نه نيولې تر موسئ درې پورې علاقه په جاګير کښې ملک اکوته ورکړه. خلوزي او سپين خاک هم د ده په جاګير کښې راغلل، او د شاهي سرکښ د محصول د حصولی حق هم ورکړی شو.

ملک اکو هم ښه هوښيار او مدبر سړی ؤ، هغه د شاهي سرکښ د ساتنې په غرض ځنې سړی مقرر کړل او د لنډي سيند په سويلي غاړه يې مصري باندې ته مخامخ يو کلی هم ودان کړو چې تراوسه پورې هم د ده په نوم «سرای اکوړه» مشهور دی، او هغه وخت به ورته خلکو ملک پور هم ويلو.

ملک اکو آمد د بولاقو سره په جنګ کښې د پير سباق په مقام ووژلی شو.

د ملک اکو اته (۸) زامن وو:

(۱) يحيٰی خان (مورې يې ميرې خېله وه او نوم يې تا روکه ؤ)

(۲) نظام خان (مور يې بولاقه وه، نوم يې ننډرکه ؤ). (۳) يوسف خان (مور يې غوريه خېله وه او دردانه نوم يې ؤ). (۴) تاتار خان (۵) خضر خان (٦) عبدالغفور ... ی واړه له يوې مور نه وو.) (۷) طاؤس خان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(موريې ځينې وه، او بابې نوم ؤ.)(۸): مصري خان (موريې خلوزې وه).

د پلار نه پس يحيئ خان د ختکو د رياست واکدار شو. د يحيئ خان په وخت کښې د ختکو او يوسفزو بدی پيښه شوه او د جنګونو لړی ونښته.

د يحيئ خان يو ولس (۱۱) زامن وو. شهباز خان، بهادر خان، غازي خان شريف خان، جلال خان، محمد خان، بنادي خان، حکيم خان، عبدالله خان آدم خان او فيروز خان.

د پلار له مرګه پس شهباز خان د ختکو رئيس شو، شهباز خان په ۱۰۰۰ هجري کال زيږيدلی ؤ، د زيږيدو کال او تاريخ يې د پښتو ژبې نوميالي شاعر او ليکوال خوشحال خان ختک داسې ليکلی دی:

شهباز خان د يحيئ ښکلی فرزند

وه په جنګ کښې د رستم هسې ځرګند

چې تاريخ د زيږيدو يې د ده وغوښت

عقل وی چې شهباز خان اجل بلند (۱۰۰۰ م کال)

* * *

د شهباز خان په وخت کښې د ختکو او يوسفزو بدي نوره هم ډېره شوه، نوموړی له يوسفزو سره په يو جنګ کښې سخت ژوبل شو او په کال ۱۰۵۰ هـ / ۱۶۴۰ ع کښې وفات شو او په ځای يې د هغه مشر زوی خوشحال خان کښېناست. خوشحال خان ختک په ۱۰۲۲ هـ / ۱۶۱۳ ع

Kitaboona.BlogSpot.Com

کال زیږیدلی او په ۱٦۸۹ع / ۱۱۰۰هـ کال مړ دی.(۱)

خوشحال خان د (۲۸) کالو په عمر د ختکو د سرداری په کار وټاکلی شو او د شاهجهان له پلوه ورته پلرنی منصب او جاګیر د یو فرمان په ذریعه منظور شو، خو د شاهجهان د زوی اورنګزیب مُغلی بادشاه په وخت د خوشحال خان د مُغلو سره روابط او علایق او تعلقات یې خراب شول. او د دې واقعاتو پوره تفصیل په «تاریخ مرصع» او «پښتانه د تاریخ په رڼا کښې» کښته دی.

خوشحال خان پخپل ژوند د قام مشري خپل مشر زوی اشرف خان[۲] ته وسپارله، خو هغه هم د مُغلو اعتماد او مرسته حاصله نه کړی شوه او په ۱۰۹۲ هجری کال سید بهولاشاه د پېښور مُغلی حاکم ونیولو او بندي یې هند ته واستولو او بیجاپور کښې قید شو چې هلته وفات شو.

د اشرف خان د نیولو نه پس په ختکو کښې کورنۍ بې اتفاقي را پیدا شوه او د خوشحال خان بل زوی بهرام خان د مُغلو په لمسون راپورته شو، ځینې ختک په هغه پسې شول او ځوک د اشرف خان

---

(۱) خوشحال خان په ۱٦۸۹ع یا ۱۱۰۰هـ کال د اپریل و په ۲ نمبره نوی ځای کښې د مغرورېت په حال کښې د ۷۸ کالو په عمر وفات او مړی یې د اکوړې د غره په لمنو کښې ښخ شو.

(۲) اشرف خان هم ښه شاعر ؤ، د دیوان خاوند، تخلص یې «هجری» دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

هجري د زوی افضل خان رچې خوشحال خان پخپله د اشرف خان تر
بندي کېدلو وروسته مشري افضل خان ته سپارلې وه، پسې ولاړوو.
له همدې امله په ختکو کښې جنګ جګړې ونښتې. په دې لړ کښې بهرام د
خپل پلار رخوشحال خان، مخالف و دريد او د مُغلو مرسته يې کوله رچې
د همدې مخالفتونو په نتيجه کښې خوشحال خان د خپل کور پرېښودو
ته هم مجبوره شو، اخر د تمام مشري د افضل خان شوه.

افضل خان ختک د مغولي باد شاه محمد شاه په وخت کښې وفات
شوی دی. د افضل خان پر نورو اثارو برسېره د هغه ليکلی
تاريخ «تاريخ مرصع» لوی او د قدر وړ يادګار دی.

د افضل خان اته (۸) زامن وو چې د وه تنه يکښې تر نورو
زيات د ياد ونې وړ دي، ۱) محمد علي خان. ۲) سعدالله خان چې
په شهيد خان هم مشهور دی. محمّدعلي خان به په اکوړي کښې اوسېدلو
او سعدالله خان په تېري کښې د پلار له مرګه پس د واړه ورونه
هم بې اتفاقه شول او محمدعلي خان په تېرې حمله وکړه، خو سعدالله
خان ورته ماتې ورکړه او د اکوړې نه يې هم وويستلو. د سعدالله
جان هم اته (۸) زامن وو چې سعادتمند خان او خوشحال خان
يکښې مشهور دی. سعادتمند به د پلار سره په اکوړي کښې
اوسېدلو او خوشحال د پلار له خوا په تېري کښې حاکم، خو د نادر
افشار ايراني باد شاه نه پس چې د افغانستان حکومت پښتنو ته په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس ورغی او احمدشاه ابدالی د پښتنو باد شاه شو، نو د ټولو خټکو لوی خان سعدالله خان ؤچې مرکز یې اکوړی ؤ، څه وخت چې احمدشاه ابدالي په پنجاب د حملې کولو پرنیت راغی، نو د سعدالله خان مشر زوی سعادتمندخان د خټکو د یو لوی لښکر سره د هغه په خدمت کښې حاضر شواو د هغه په فوځ کښې یې ګډون وکړ، په دې وخت کښې محمد علي خان زوی لښکرخان چې په نوښار کښې اوسېدلو، میدان خالي ولید، نو په اکوړي یې حمله وکړه، په دې کورنۍ جنګ کښې سعدالله خان ووژلی شو، څه وخت چې خوشحال خان په ټیری کښې د دې واقعې نه خبر شو، د ټیری نه اکوړي ته را روان شو، په لښکرخان کښې د هغه د مقابلې طاقت نه ؤ، نو د خپل آل عیال سره سره بونیر ته وتښتید او کډې کوډې یې په بونیر کښې پرېښودې او پخپله پنجاب ته لاړ او د نواب معین الملک (میرمنوخان) سره نوکر شو. خوشحال خان چې له دې نه خبر شو، نو د احمدشاه ابدالي حضور ته یې ټول احوال ولیکل او د لښکرخان د نیولو خواست یې ترې وکړو، د هغه د خواست په اساس احمدشاه ابدالي لښکرخان بندي کړو او خوشحال خان ته یې را ولېږلو او هغه د خپل پلار په قصاص کښې لښکرخان مړ کړو. څه موده پس مرهټیانو په پنجاب حمله وکړه او احمدشاه ابدالي له کابله د هغوی د سمون د پاره را روان شو او پېښور ته راغی، نو د مرهټیانو د مقابلې د پاره یې د ټیری حاکم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحال خان یې هم د خټک لومړني فوځ سره ولېږلو. خوشحال خان د حسن ابدال په مقام له مرهټیانو سره جګړه وکړه او په همدې جنګ کښې شهید شو. احمد شاه ابدالي چې خبر شو د امداد د پاره یې نور فوځونه ور ولېږل چې سعادتمند خان هم پکښې ؤ او په میدان کښې یې ډېره مېړانه وښودله، نو احمد شاه ابدالي د دغه خدمت په بدل کښې د جهلمه پورې د ټولې علاقې حاکم سعادتمند خان مقرر کړو.
احمد شاه ابدالي چې بل وار د مرهټیانو سره د یو فیصله کن جنګ د پاره راغی، نو سعادتمند خان هم د خټکو قبیلې د یو لوی لښکر سره د احمد شاه په لښکر کښې ګډون وکړ او د "پاني پت" په میدان کښې یې ښه توره او مېړانه وښودله، نو احمد شاه ابدالي ورته د سردارۍ خطاب ورکړو.

د احمد شاه نه پس د هغه زوی تیمور شاه په زمانه کښې هم سعادتمند خان ښه سعادتمند ؤ او بادشاه ورته د سرفراز خان خطاب ورکړی ؤ، او همدی د خټکو په خانانو کښې آخري خان ؤ چې پر ټولو خټکو حاکم ؤ او د خټکو په ټوله علاقه یې حکومت کړی دی، د هغه د وفات نه پس د خټکو خاني د وه ځایه شوه، د سوېلي خټکو- خانان به په ټېرۍ کښې او سېدل او د قطبي خټکو خانان به په اکوړي کښې وو.

د سوېلي خټکو خانانو د سعادتمند خان نه پس شهباز خان په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټیری کښې حاکم شو، د شهباز خان شل (۲۰) زامن وو، په هغوی کښې منصور خان د پلار په ځای کښیناست او د هغه نه پس د هغه وراره ناصر خان، خان شو. د ناصر خان د وه زامن وو، ارسلاح خان او خوشحال خان، چې په ناصر خان پسې ارسلاح خان د قام مشر شو، په دغه وخت کښې په افغانستان کښې د تیمور شاه سدوزی زوی شاه محمود بادشاه ؤ، څه وخت پس شاه محمود لرې شو، هرات ته لاړ او د کابل حکومت بارکزو ونیولو او امیر دوست محمد خان د کابل بادشاه شو، په پېښور د هغه ورونه او د پاینده محمد خان زامن یار محمد خان سلطان محمد خان، سید محمد او پیر محمد حاکمان وو، په دې موده کښې د خټکو خانان هم د پر بدل رابدل شول او په صوبه سرحد د سیکانو حملې هم شروع شوې، نو د خټکو خانان به هم کله د سیکانو ملګري شول او کله به د پېښور د بارکزو سردارانو سره وو، خو په ۱۸۴۹ع کال کښې د سیکانو اقتدار ختم شو او انګریزانو د پښتنو علاقه (او سنی صوبه سرحد) لاندې کړه. د ۱۸۵۷ع کال د ډیلي د آزادۍ د جنګ په وخت کښې خواجه محمد خان د ټیري نواب ؤ او د پیرنګیانو مرسته یې وکړه[1] د دې خدمت په بدل کښې د ټېرۍ

---

[1]: دې د ۱۸۵۷ع کال واقعې ته چې فوځ بغاوت وکړو وطني خلک د آزادۍ جنګ وائي او پیرنګیانو به ورته د ډیلي غوېز ویلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریاست د دهٔ په کورنۍ کښې په زاړه د ستور نسل په نسل انګریزانو ومنلو او دا علاقه د جاګیر په ډول د دغه کورنۍ په ولقه کښې وه خو کله چې بیا وروسته پاکستان جوړ شو او د جاګیردارانو سلسله ختم شوه، دا جاګیر هم له منځه لاړ.

د قطبي ختکو خانان:

د سردار سرفرازخان (سعادتمندخان) نه پس د هغه زوی - آصف خان په اکوړې کښې حاکم ؤ، د هغه نه پس یې وراره فیروزخان او د هغه نه پس یې زوی عباس خان د قطبي علاقې د ختکو نواب ؤ او دا د رنجیت سنګهه زمانه وه او هغه له عباس خان سره ښه تعلقات لرل، تر دې چې رنجیت سنګهه ورسره خپل پټکی هم بدل کړی ؤ او هغه دالوبه له زورو با اقتداره پښتنو سره هم کړې وه.

د پېښور د سردارانو د عباس خان نه وېره پیدا شوه، نو یو اورکزی ملک او خوتنه سپین ږیري یې په عباس پسې ور ولېږل او هغه یې پېښور ته راوبللو او مېلمه یې کړو او همدلته یې - بندي کړو او څو ورځې پس یې بیا په زهرو مړ کړو. له دې نه مخکښې د عباس خان ورور خواص خان هم سیکانو نیولی ؤ او په لاهور کښې ؤ، خود رنجیت سنګهه د نارو غۍ په اله ګوله کښې هغه د قید نه وتښتېدو او خپلې علاقې ته راغی، په دغو ورځو کښې د قطبي ختکو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی خان نجف خان ؤ، خواص خان چې راغی نوخوړی ته لاړ، خو هلته د نجف خان زوی محمد افضل خان دی مړکړو.

د نجف خان او د پېښور سردارانو د بنځوخپلوي هم وه، نو نجف خان څه موده په دغه علاقه حکمران پاتې شوا و سردار سلطان- محمد خان ته به یې د کال د خراج په ډول د ولس زره (۱۲۰۰۰) روپۍ هم ورکولې، خوڅه وخت چې د سیکانو سلطه راغله او جرنیل هری- سنګه(۱) پېښور ونیولو غالباً چې د ۱۸۴۷ ع کال ؤ، نو نجف خان نیلاو ته وتښتېدو.

سیکانو په جهانګیري کښې یوه قلاجوړه کړه او د ختکو میدانې علاقه یې پخپلې ولقه کښې وساتله او غرنیزه علاقه یې د ختکوخانانو ته په دې شرط پرېښوده چې دا تک او پېښور په مینځ کښې لاربه د سیکانو د تګ او راتګ د پاره آزاده پرېږدي او ساتي به یې.

نجف خان څه موده حکمران ؤ، خو هغه هم د عباس خان زوی ووژلوا و د پلار په ځای محمد افضل خان د ختکو خان شو. د سیکانو دګورنر ابو طبیله (چې یو فرانسوي ؤ) په وخت کښې د ختکو په خانۍ کښې څو ځله تغیرا و تبدیل پېښ شو. د ۱۸۵۷ ع کال د ډیلي په واقعه کښې دې خانانو هم د انګرېزانو مرسته وکړه، نو د دې خدمت په

---

(۱): جرنیل هری سنګه بیا سردار اکبرخان د جمرود په جنګ کښې ووژلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدل کښې د دوی جاګیر په خپل حال پاتې شه

۸: کرلاڼي قبایل: خدران:

خدران هم د کرلاڼو یوه څانګه ده، دا ډېر کلک، توریالي او زحمتکښ خلک دي. د دوی علاقه د خوست نه په قبله او د زرمت نه په نمرخاته په سویل پرته ده. دوی د کرکیلې څمکه هم لري او په دې علاقه کښې ... او بادام هم ډېر کېږي. د دوی نه په نمرخاته خوسیستان او ... قبله یې ګردیزیان، سویل ته یې غلجي قبایل او قطب نمرخاته ته یې منګل او څه توري پراته دي.

د دوی د غلجو او منګلو سره اکثره بدنه وي. په دې خلکو کښې لوی اشخاص هم تېر شوي دي، لکه د المري ببرک خان (چې ځجا هدا و نازی شخص وو).

۹: اتمان خېل:

دا قبیله هم کرلاڼي دي، خو د خاښي خېلو یوسفزو سره یې له پخوانه ګډون کړی دی او له هغوی سره دې علاقې ته راغلي دي.

د دله زاکو او یوسفزو په جنګونو کښې اتمانخېل د یوسفزو ملګري وو. ویلی شي چې د وی په اول کښې د ګومل په دره او ټانک کښې اوسېدل او بیا له هغه ځایه را په کډه شول او له یوسفزو سره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوخای د پېښور علاقې ته راغلل او بیا تیراه ته لاړل ، خو هلته هم تیکاو نه شواوله هغه ځایه بیا په کډه شول او ارنګ برنګ ته راغلل او همدلته یې واړول او تراوسه پورې همدغلته استوګن دي .

د دوی قطب ته پنجکوړه قبلې او قطب ته یې باجوړ او څه د مومندو علاقه او غرونه دي ، نمرخاته ته یې سوات او سویل ته یې هشتنغر دی . د کروندې ځمکه یې لږه ده ، د غرونو په لمنوکښې یې څه د کرکیلې ځمکې هم شته ، چې د دوی ګذاره پرې کیږي . د دوی په غرونوکښې میرځي هم کیږي .

د دې خلکوځینې قبیلې لکه بایزی ، اسمعیل خېل ، دعوت خېل او سه مده د مردان په علاقه کښې پراته دي . خرکي ، میاخان او کوه برمول د دوی مشهورکلي دي .

۱۰: خوګیاني :

داخلک هم کرلاني دي ، د شجرې نه د دوی مشهورخېلونه دا دي :

شېرزاد ، پړبه ، خدرخېل ، بارک ، درمان (عبدالرحمن) ، بوربوخېل لقمان خېل ، شادی خېل . داخلک د ننګرهار دعلاقې نه قبلې ته او د سپین غره په قطب قبله استوګنه لري . ځاځي او توري هم د دوی له

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهوله دي .

ویل کیږي چې د شاه جهان (مُغلي بادشاه) د جلوس د اول کال په وخت کښې د لقمان خېلو او شادي خېلو تر منځه د ښمني پیدا شوه، لقمان خېلو د خدرخېلو په مرسته شادي خېل و وهل، شادي خېلو بیا له غلجو نه مرسته وغوښتله او غلجو یې مرسته وکړه او د کابل صوبه دار هم د دوی مرسته وکړه په دغه جنګونو کښې د بارک اولاده ډېره زیانمنه شوه او نتیجه یې دا شوه چې شېرزاد او خدرخېل دواړه تېې باد شاهي اطاعت ته مجبورې شوې .

د خوګیانو په علاقه کښې انګور، انار، توتان، انځر ډېر پیدا کیږي . دا خلک اکثر زمینداري کوي او ځینې پکښې تجارت هم کوي او څه مالداري هم لري، په غرونو کښې یې لرګي هم شته، سبه زړ ور، تکړه او توریالي خلک دي . د دوی ځینې خلک په خوست کښې هم شته دي . لکه پړبه او دُرمان .

پړبه :

د خوګیانو یوه څانګه ده، خوله ډېري مودې را هیسې له خوګیانو څخه بېله شوې او خانله پخپل نامه مشهوره ده، د دوی مشهورخیلونه دا دي :

میاخېل، بسي خېل، سردارخېل، محمود خېل، ترینزي، ملیزي رشي زي، ډوډه خېل او پوچي خېل دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویلی شي چې په اوله کښې ټول خوګیاڼي په هوست پراته وو خو د جهانګیر باد شاه په زمانه کښې د زرمت غلجو په دوی یرغل وکړ او دوی یې له دغه ځایه وشړل او د شاه جهان په زمانه کښې د دوی په مینځ کښې کورنی جګړې هم پیښې شوې، چې دوی یې ډېر کمزوري کړل.

د دوی اکثره خلک زمینداري کوي او خال خال سوداګر هم پکښې شته دی.

درمان:

درمان هم د خوګیاڼو ذیله ده او د وی په شپږو ښانګو وېش دي، چې هغه دا دي:

حاجي خان خېل، سوري خېل، احمد خېل، خودي خېل، کُندي - او منګس. دا شپږ واړه ښانګې په مخوري هم مشهور دي، او په خوست کښې استوګن دي او د کرکیلې کار کوي.

۱۱: حاجي:

دوی هم د کرلانړ طبقې سره کډېږي او د شجرونه د خوګیانو یوه ښانګه ده. دا خلک د «توریانو» نه په قطب قبله د پیوار کوتل نه پورته د «اریوب» په ځمکه پراته دي. دوی په خوراک ښبناک، دود او دستور او لباس کښې د توریانو په شېر دي، خو په عقید د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې د حقونه بېل دي او ټول سُني مذهب دي ، له همدې کبله د دوی په مینځ کښې تل د ښمنې هوه وی .

۱۲: توریان:

د وی ته توري زي هم ویل کیږي ، دا د کرُمې وادئ یوه مهمه قبیله ده او شجره کښې د خوګیانو یوه څانګه ګڼلې شي او آخر په کرلانو کړیږي .

تو ري په پنځو څانګو کښې وېش دي : حمزه خېل ، مستوخېل ویرزي ، علیخېل او غونډي خېل دي . او د وی په څلورو ډلو وېش دي ، یوه ډله یې په میامرید مشهوره ده او نورو درېو ډلوته یې درېوندي وایي . د دوی علاقه ښه ورانه ده ، دا خلك دعقیدې په لحاظ شعیه دی او د حقه مذهب داحکامو پابند دي او ډېر کلك پرې ولاړ دي . د مانځه او روژې هم ښه پابند دي ، اود سیدانو ډېر قدر کوي او هریوې د سیدانو مرید دی . د وی د مېلمه هم ډېر قدر کوي . زړه ور او ښه توریالي خلك دی . د دوی په علاقه کښې بې بدرګې تګ راتګ مشکل دی ، خو چې له چا سره بدرګه وی ، نو هغه ته هېڅ خطره نه وي . دا خلك ځینې مخصوص رسمونه هم لري . د دوی په خیال ټول خلك دوه ډلې دي ، یوه یې رښتیني ده او په سمه لار روان دي ، او بله یې د روغجن او په کږه لاره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملونکی دی. د وی خپل هم عقیده او هم مسلک خلک رښتونی ګڼي او نور ورته په غلطه لار روان ښکاري. له د وی کره چې کله هلک پیدا شي . نو د سرد پاسه یې ډزې کوي او دا هم د دې له پاره چې هلک له ړ ووکوالی نه د ټوپک له ډز وسره بلد شي چې په زلمیتوب کښې سیاله ډزوڅخه ونه ویریږي.

۱۳: کرلاڼي قبایل، وزیر:

ویل کیږي چې د دې قبیلې د مشرنیکه وزیرنوم ؤ چې د سلیمان زوی د ککې نمسی او د کرلاڼي کړوسی ؤ، د وزیر د وه زامن وو ۱: خدري ۲: لالي.

ویلی شي چې په اوله کښې داخلک د خوست حنا وشا پراته وو او په غرونو کښې استوګن وو. د څوارلسمې عیسوی پیړۍ په آخر کښې د قبیلې په لور وغځېدل او د ټوچې په قطب د بنوا وکوا ټ په سرحدي غرونو کښې استوګن شول، او ورو، ورو ویې دګومې د رونه تر ګوملې پورې ډېره علاقه رالاندې کړه او پرې استوګن شول. د دوی د استوګنې په وجه دغه علاقه په وزیرستان مشهوره شوه.

د وزیرستان علاقه په تخمیناً اووه زره (۷۰۰۰) میله مربع رقبه وي. په دغه علاقه د وزیرو دوه قبیلې احمد زي او اوتمان زي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراته دی دا دواړه قبیلې هم په نورو ډېرو وړو ذیلو کښې سره وېش دي، چې تفصیل یې مخکښې تېر شوی دی.

ویلې شي چې د خدري دری زامن وو:

۱: موسی چې په درویش مشهور ؤ، ځکه چې ډېر پرهېزګار او متقي سړی ؤ. د موسی یا درویش قبر په «برمل» علاقه د ډورنډ لین سره نژدې په پاکستاني علاقه کښې پروت دی، او دغه قبر د وزیرو په نظر کښې ډېر مهم دی او په ډېره سخته موقع کښې وزیر دغه قبر ته ورځي او دُعا کوي. ویلې شي چې د موسی درویش دوه زامن وو:

۱: اتمان زي، ۲: احمدزي. ویل کېږي چې دا دواړه په درویش خېلو هم شهرت لري او د خدري د دویم زوی نوم محمود ؤ او د محمود یو زوی مسعود نومېده چې اولاده یې په مسعودو مشهوره ده. د خدري د دریم زوی نوم مبارک ؤ دی هم یو ښه سړی ؤ او د قبر یې وزیر خلک ډېر قدر کوي او د مبارک یو زوی ګربز ؤ چې اولادې نه یې "ګربز" ویل کېږي.

وتمان زي وزیر پخپل منځ کښې درې څانګې دي: محمودخېل براهیمخېل، او ولیخېل. دا درې واړه څانګې بیا ځانته نورې ډېرې ذیلې هم لري، چې په شجره کښې یې تفصیل تېر شوی دی.

همدغسې احمدزي وزیر هم په دوو څانګو سره وېشل شوي دي: سین خېل او کالو خېل دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سین خېل هم درې ښاخه دي: هاتي خېل، سرکي خېل او عمرزي دي. او له دوی نه هم د پرې ذيلي ښاخې شوي دي، دغه شان کالوخېل د وه څانګې دي: نصري او سپېرکي. نصری هم دوه ښاخه دي: باې خېل او شادي خېل دي. او د سپېرکي هم درې ښاخه دي. محمدخېل، سدي خېل او سندن خېل دي، او دغه هر يو ښاخ بيا خانته نورې د پرې ذيلي هم لري چې تفصيل يې د مخه تېر شوی دی.

د مسعود بن محمود هم دوه زامن وو يو علي چې اولاده يې په علي زي يا ديږي او بل زوی يې بهلول څې چې اولاده يې په بهلول زي يا ديږي. د علي هم دوه زامن وو ديو نوم فتح او د بل زوی نوم يې «شمن» ؤ. د فتح اولادې ته فتح خېل، چې عوام خلک ورته پوتيه خېل وايي او د شمن اولادې ته شمن خېل يا شمن زي ويلي شي. د وی هم بيا نورې د پرې ذيلي لري لکه بهلول زي چې په څلورو څانګو بېلېږي: همل خېل، باند خېل، نونوخېل او شنکي دي. د همل خېل هم درې څانګې دي: عبدلی، ملکشي او ننظر خېل. په همدې ډول باند خېل هم دوه څانګې دي: ايکم خېل او طوطيه خېل. د نونوخېل درې ښځې وې د اولې ښځې نه يې: هيبت خېل او عمرخېل دی. د دويمې نه يې: علي خاني، ميرخاني او منډا دي او له دريمې ښځې نه يې ميرخاني او برتي دي. د دې ټولو نه نورې د پرې ذيلي هم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورې شوي دي.

د وزيرو مشهورې علاقې دا دي:

۱: د شوال علاقه: په دې علاقه جلال خېل، کابل خېل او ملکشي پرانه دي چې دا وتمانځېلو ذيلې دي.

۲: د شاکۍ علاقه: دغه علاقه د غرونو په مينځ کښې واقع ده، اواره کڅۍ ده، په دې علاقه کښې ملکشي، مياې، شاديکي او خوناخېل استوګن دي. د دوی نه وربنکته هاتي خېل دي او سندڼ خېل او سپېرکي - اوسيږي او د ټولو نه بنکته د مسعود و په ځانګو کښې علي زي او - بهلول زي اوسيږي.

۳: د برمل علاقه: د وزيرو د غرونو د ننه علاقې ته برمل وايي. دا د يوې دړې په شکل ده. ځمکه يې اواره او د کرکيلې له پاره غوره ده. دا علاقه په څلورو وړو- وړو کڅيو وېش ده. په دې کڅۍ کښې د مرغۍ په ځمکه د کابل خېلو ذيلې او ځانګې سپيلي او پوپلي اوسيږي وزير خلک په اوړي کښې خپل مالونه همدلته پيايي او د موسی درويش(؟) قبر هم په دې علاقه کښې دی.

۴: رزمک علاقه: دا علاقه هم يوه وړه کڅۍ ده آب وهوا يې ډېره ښه ده. په دې علاقه کښې توري خېل او محبت خېل، چې دا وتمانزو ځانګې دي، اوسيږي.

۵: د خيسور علاقه يا دره: دا يوه وړه کڅۍ ده چې د دوړو د علاقې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سویل پرته ده. په دې کڅۍ کښې په بره ممیت خېل په منځ کښې یې توري خېل او سنه په بشکته وړه وکي پراته دي.

۶: شرنه: د د وړو په قبله واقع ده، دلته مداخېل، خدرخېل او په منځ کښې یې مسعود پراته دي.

۷: شکتو: دا یوه دره ده چې برپکښې توري خېل او منځ کښې یې مسعود دي.

۸: وانا: دجنوبي وزیرستان مرکز دی. "وانا" د وزیرو دعلاقې دجنوبي برخې نه دګومل د درې په قطب ده او لوړغرونه تري تاو دي، چې سویلي څوړې یې دګومل تر درې پورې رسیږي. دا علاقه په اصل کښې یوه کڅۍ ده چې د قطب نه به د سویل په لوړ تقریباً پنځلس (۱۵) کروه اوږده وي. په دې کڅۍ کښې یو خوړ بهیږي چې په آخر کښې د ګومل له سیند سره ګډیږي. د دې خوړ په دواړو غاړو ځمکه دکرنې وړه ده، خواکثره یې للمي او باراني ده او آبي ځمکه پکښې لږه ده. د "وانا" علاقه توده او په اوړي کښې د ماشوخاله ده، او ګذران پکښې ګران دی. د وانا په منځ کښې د وتانې، چې د لودیانو یو ښاخ دی، او سیږي، او په نوره علاقه د احمدزو وزیرو څانګې او ذیلي پرتې دي. د وزیرو اکثره تپې په اوړي کښې خپل مالونه دلته څروي.

۹: د بدر علاقه: دا هم یوه وړه کڅۍ ده چې اوږد والی به یې د - کانیګرام پورې ایله (۵) کروه وي، او پلن والی به یې تقریباً یو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میل وي. په دې دره کښې سپېرکي او شینکي پراته دي.

مسعود په خوړه دره او میدان کښې استوګن دي. د مکین او وخو نور وکلو نه پرته د مسعود و نور کلي واړه – واړه او د لښ سټل کور ونو نه ډېر نه دي. وزیر او مسعود په اصل کښې یو خلک دي خو مسعود پخپل نامه خانله خوبن دي. مسعود ډېر په کاني ګرام او مکین پراته دي. دوی د وزیرو نه په شماره کښې لږ دي، خو په زړورتیا او شجاعت کښې زیات دي.

نن ورځ ټول مسعود په دریو لویو څانګو وېش دي، یعنې علي زي، بهلول زي او شمن خېل.

د وزیرو مسعودو ژبه د نورو پښتنو په نسبت ګرانه ده او نور خلک یې په خبرو په ګرانه پوهیږي. دا خلک اکثره په فوځ کښې نوکري کوي او اوس خو پکښې تعلیمیافته هم شته او ملکي لوی لوی ماموریتونه (عهدې) یې نیولي دي. دا خلک په خپل منځ کښې سره بنه متحد دي او له دې کبله دا قبیله اهمه ګڼلی شي.

په دوی کښې ځنې مخصوص رواجونه هم شته دی او د ځنو خلکو انفرادي رایې هم اهمیت لري. د تاریخ په اوږدو کښې په دې خلکو چا حکومت نه دی کړی. انګریزانو پخپل دور کښې له دوی سره جګړې ربړې کړې دي، خو دا خلک یې نه دي ایل کړي.

د پاکستان له جوړېدو نه پس ورته ډېره توجه شوې ده،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی په علاقه کښې د هر سکولونه جوړ شول او په دوی کښې د علم خپرولو او رواجولو کوښښ لا روان دی، او امید دی چې دا خلک به زر مترقي شي.

کُربز:

ویلی شي چې کُربز هم د وزیرو یو ښاخ دی او په اوله کښې دوی هم د وزیرو سره یو ځای او سپېدل خو د دوی او ښتنو جنګ جګړې ونښتلې، نو دوی له دی کبله د خپلې علاقې نه په وتلو مجبوره شول. د دوی علاقه د وزیرو د علاقې قطب قبلې ته او د خوست نه په سویل نمرخاته پرته ده او په افغانستان پورې تړلي دي. د دوی غرونه دوه میاشتې په واوره پټ وي او د کرکیلې او مالدارۍ کار کوي.

لالي وزیر:

د شجرې نه یې ښکاره ده چې «لالي» د «خدري» ورور او د «وزیر» زوی دی. د دوی پخوا د شوال په غرونو کښې د شیتکو یو سرې مړ کړو، نو د دوی او شیتکو د ښمنۍ شوه. د دوی پرې کمزوري شول او د خپلې علاقې نه یې کډه وکړه او د خوګیانو علاقې ته ورغلل، او اوس هم دا خلک د سپین غره په خوا وشا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې پراته دي، او پخپل نامه یادیږي . د خوګیانو وزیر هم داخلک دي او دلالي تبر دی .

کرلاني قبائل: شیتک؟

د (دوړ، بنوڅي، تني،) څخه مطلب شیتک کیدی شي .

دوړ: څه وخت چې بنوڅي (د شیتک د بنځې "بانو" اولاده) یعني (کیوی او سوراني) چې د شوال غره نه راغلل او د بنو علاقه یې ونیوله نو دوړ هم د توچي د رود په دواړو غاړو پراته وو، دا نه ده معلومه چې له دوی نه مخکښې به دلته څوک اوسیدل او که دا علاقه به شاړه وه، خو د اورنګ زیب عالمګیر په زمانه کښې (۱۶۹۶ ع) کال د اورنګ زیب زوی شهزاده بهادرشاه چې د بنو علاقه لاندې کړه، نو په دوړو یې هم د ولس زره (۱۲۰۰۰) روپیه کلنۍ مالیه کیښوده او سید حسن نومی سړی یې په دوی حاکم کړ، خو د اورنګ زیب نه پس بیا داخلک بېرته آزاد او خپلواک شول او د احمدشاه ابدالي په وخت کښې هم دسې په نوم رعیت وو او لږ څه به یې باد شاه ته د خراج په ډول ورکول، خو د بادشاه له خوا کوم حاکم په دوی نه ؤ . خو د سدوزو او بارکزو جنګونو، جګړو په وخت کښې بیا داخلک بیخي آزاد شول .

دوړو نه په دریو پلوه وزیر پراته دي او د وزیرو او د دوی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورانه هم ده او کله ناکله جنګ جګړې هم کوي، خو که بل څوک په دوی تېری کوي، نو دوی بیا ټول یو شي او په ګډه د ځان دفاع کوي او خپل منځي د ښمنۍ پرېږدي. عیدک، درپه خېل او امزوټي هم په دوړو کښې شامل خلک دي.

۱۴- تنی:

دا خلک هم کرلاڼي دي او د کرلاڼو یوه تپه ده او د دوړو دی. تنی په دریو برخو سره بېل شوي دي: ۱: اریوزي، ۲: میرخېل ۳: سینکی.

دا خلک د خوست نه په قبلیزه او سویلي برخه پراته دي. د دوی قبلیز غر ښه ودان دی او د ښکار د پاره مشهور دی.

دا ښه جنګیالی او توریالی خلک دي او په خپل منځ کښې هم د وه ګونده دي، اریوزي او سینکي یو ګوند او میرخېل بل ګوند دی په شمېره کښې میرخېل ډېر دی. د دوړو په نسبت دا خلک د پښتونوالي په دود ونو ښه ټینګ ولاړ دي.

درګی، حصارک، کرخه، اتمان او پرخې د دوی د علاقې لوی کلي دي، ځمکه یې باراني ده او خلک یې کرکیله کوي. د خوست په لوی حکومت (لویه اولسوالي) پورې تړلي دي، خوا کرژه سرکښي کوي.

۱۵: بنوڅي:

د دوی د مشر نیکه نوم شیتک ؤ او د شیتک مور ککی نومیده*

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوله کښې داخلک هم د شوال په غره پراته وو، او اوس هم هلته یوځای د «ککې میله» په نامه شته. د شیتک د ښځې نوم «بانو» ؤ نو په دې وجه یې اولاده بنوڅي شول. ویلې شي چې د شیتک درې ښځې وې دیوې ښځې نه یې دوه اوتني دي، د بلې نه یې «کیوی او سوراني» دي او د بلې ښځې نه یې جهلم یا زیلم او هویدیا او د دوی اولاد لږ دی او په کیوي او سوراني کښې ورګډ شوی دی. دا خلک د توچي د رود په سویل د غره په لمن کښې او سپدل، خود سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې شیتکو د بنو په علاقه حملې پیل کړې. په دغه وخت کښې په دغه علاقه کښې: انګل او منګل پراته وو او وروورو شیتکو کیوي او سوراني دا علاقه ونیوله. «انګل» تمام هندوستان ته ولاړ او «منګل» د سپین غره په سویل کښې پرېوتل.

د دې نه پس شیتکو دغه علاقه د څنل پیر په صلاح او مشوره په ځنل میخ کښې سره وېش کړه او داسې وېش یې وکړ: د کیوی مشر زوی د میری اولاد ته یې سویلي برخه ورکړه او د دغه بل ورو «ککی» ته یې مشرقي برخه ورکړه. دا علاقه په دغه وخت کښې بنه ودانه وه او د «سمي» اولاد ته یې چې د ککی دریم زوی ؤ

---

* (۱) او په شجرو کښې د شیتک د پلار نوم هم ککي ؤ او برهان خوګیاڼي او سلیمان سړ و رونه دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په منځ کښې برخه ورکړه او د سوراني برخه د قطب پلو ترټل پورې ورسېدله. دا علاقه هغه وخت ځنګلونه او س بنه ودانه ده.

۱۶: ګنداپور:

ویلی شي چې د ګنداپور مشر نیکه نوم ستوري یا ستوراني یا توراني(۱) و چې د ستوریاني پنځه زامن وو: ۱: شیخی ۲: میریری، ۳: تری یا "ګنداپور" ۴: اسرار ۵: دهمن. په دوی کښې د د همراولاد د پلار په نامه ستوریاني یادیږي او د نورو اولادې ګنداپور کښې ګډې دي، د ګنداپور مشهورې ټبرې دادي: یعقوب زي، براهیم زي، حسین زي، عمران زي، خوبی زي او درې پلاري.

ګنداپور په اوله کښې پوونده او کوچیان وو، په ژمي کښې به دامان ته راتلل او په اوړي کښې به افغانستان ته ورتلل. د مغلي بادشاه شاه جهان په زمانه کښې د مروتو او دولت خېلو په مینځ کښې جنګ وشو چې مروت پکښې بریالی شول او دولت خېل د "ټانک"، نه په وتلو مجبور شول، د دولت خېلو لوی خان زمانخان د ګنداپورنه مرسته وغوښتله، او ګنداپور ورسره کومک وکړو، او په مروتو یې په ګډه یرغل وکړو او مروت یې د خپلې علاقې نه وویستل. د کښتې نه پس

---

(۱) ځیني وایي چې محمد ګیسو دراز اولاد دی، خو دا غلطه خبره ده، دا خلک پښتانه دي خو ګنداپور شیراني دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زمانخان په خواهش گنداپور هم د روړیه به علاقه استوګن شول. دګنداپور د علاقې قطب ته د زرګ خېل سرین مهیار ماخېل، قبلې ته کوه سلیمان او شمرخاته تهیي د ډېره اسمعیل خان دی.

د دوی مشهور کلي: کلاچي، هګوایه، دوی، هدی، او ... کوټ ظفر او ... دي.

۱۷: بنګښ؛

بنګښ هم په کرلاڼوکښې شامله طبقه ده. دا خلک په خالص افغانه هم مشهور دي.

ویل کېږي چې د دوی د مشر بیکه اسمعیل نوم و، د هغه د وره زامن وو ګار او سمل، لومړی دا خلک د زرمت په علاقه کښې په ګرد یز پراته ووا و د خپلو کورنیو جنګونو له امله کمزوري شول.

دوی په خپلو کښې په دوو ګوند ونو وېش دي: ګار او سمل. د زرمت د علاقې نه داخلک غلجو په شړلو مجبوره کړل او د دوی کډې راوکړې او د سپین غره په سویل دکرمې، پېوار او شلوزان په علاقه یې قبضه وکړه، خود ورکزو او د دوی ترمنځ بدي پیدا شوه. بنګښو د ختګو په مرسته ورکزي د کواټ نه و شړل، خو د دوی ترمنځ د جنګونو دا لړه لاروانه وه، آخر یې سوله وکړه د قطب په لورغرنیزه علاقه د ورکزو ورسپېده د بنګښو دره قبله په نمرخاته او بزده او دغرونو په منځ کښې ده، د دوی مشرقي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنوبي او غربي پولې له خټکو سره لګېدلې دي او قطب ته يې -
اورکزي دي، د دوی ځه مغربي او جنوبي برخه له وزيرو سره هم
لګېدلې ده.

بنګښ ډېر زړور او توريالي خلک دي، هنګو، درسمند،
سترۍ، توغ، توره وړې او نور د دوی د علاقې مشهور کلي
دي.

د دې تمام ځنې خلک د ايران د مازندران په صوبه کښې هم شته
دي او ځنې په هند کښې هم مېشته دي، خصوصاً په فرخ آباد کښې
د فرخ آباد نوابان په خته بنګښ دي.

بنګښ په پښتنو کښې ډېره اهمه قبيله ده او په دوی کښې د
هنګو خانان د ښو اخلاقو له کبله ډېر ښه ياديږي.

۱۸- بابړ

بابړ په اصل کښې په شېرانو کډيږي، شجره يې داسې ده:

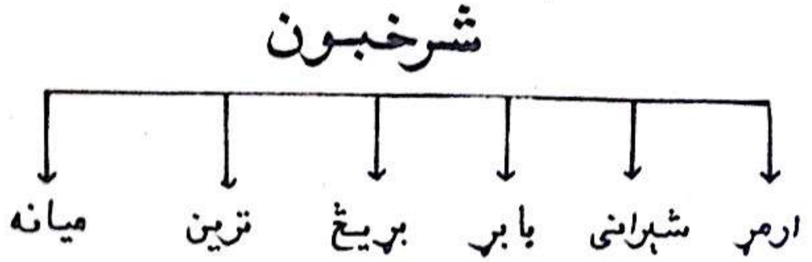

لکه چې د مخه مو وويل دوی په شېرانو کډيږي خو خانله پخپل
نامه هم مشهور شوي دي. دوی د مياخېلو په سويل پراته دي او

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی د علاقې سویلي برخه سخته او غرنیزه ده. دوی له ټولو پښتنونه وروسته میداني علاقې ته راغلي دي او په چوړ هوان کښې یې اړولي دي.

داخلک اکثره تجارت کوي او ښه دولتمند دي. د بابړو ډېره برخه د سلیمان غره نه هاغه خوا په صحراکښې اوسیږي او پوله یې له شېرانو سره لګېدلې ده. دوی په دوداو د ستورکښې د شېرانو په څېر دي په مغربي افغانستان کښې او د مشرقي افغانستان په جلال آباد (ننګرهار) کښې هم بابړ شته دی او ښه د عزت خلک دي او ښه مشران پکښې تېر شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتونخوانه د باندې پښتانه (۱)

هغه پښتانه چې په پاکستان او هند کښې له پښتونخوا نه وتلي او سيږي په دې ډول دي :

لومړی وار پښتانه د محمود غزنوي او شهاب الدين غوري سره په لښکروکښې برصغير ته ورغلي وو او هلته مېشته شوي دي ، بيا وروسته د نورو حکومتونو په وخت کښې هم پنجاب او مغربی هند ته نور پښتانه ورغلي دي ، خو د لودي او سوري حکومتونو په دوره کښې ډېر پښتانه هند ته ورغلي دي . په تېره د بهلول لودي او شېرشاه سوري په وخت کښې ډېر پښتانه هند ته تللي دي . په دې پښتنو کښې ډېر غلجي پښتانه وو او د هند په ځو موبو کښې مېشته

---

(۱) : دلفتننټ کرنل احسان الله خان د « پښتون قبائل » نومي کتاب نه .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي وو. (سوري اولودي ، اوغلځي (غلجي) ټول يوځنپل متوزي دي، ټولو وړ غلو پښتنو ته به په هند کښې روهېله ويل کېدل ، او دوی به فوځي نوکرۍ خوښولې او د وی زړ وړ او زحمتکش پېژندل شوی وو.

څه وخت چې په ۱۵۲۶ ع کال کښې بابر په هند حمله کوله د ده په لښکر کښې پښتانه ، چې ډېر يې يوسفزي وو، شامل وو. د مُغلو په وخت کښې ډېر پښتانه د پنجاب نه نيولی تر يوپي پورې رسيدلي او آباد شوي وو. د مُغلي حکومت په زمانه کښې پښتنو په هند کښې غټې عهدې هم لرلې او ځينې نوابان هم پکښې وو، خو د مُغلو د حکومت په وروستي وخت کښې چې څه وخت افراتفري راغله او مرکزي حکومت کمزوری شوی ؤ، نو پښتنو نوابانو هم په ځپله علاقه کښې د ځپل اقتدار نغارې وهلې.

د اتلسمې[18] پېړۍ په اوايلو کښې پښتانه د هماليه د لمنو نه نيولی تر اوده پورې خواره واره آباد شوي وو په ۱۷۷۴ ع کال کښې چې څه وخت انګرېزان په هند کښې له پښتنو سره مخامخ شول ، نو پښتنو يې سخته مقابله وکړه خو په شاه جهانپور کښې يې ماتې وخوړه خو وروسته انګرېزانو د دوی يو مشر فيض الله خان د ,, رامپور ,, پنځه زره (۵۰۰۰) پښتنو کورونو د اوسېدانې اجازه وه او نور اتلس زره (۱۸۰۰۰) کورنۍ د وابه ، راجپوتانې او دکن ته په تللو مجبوره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړی شوې . لږ څه وخت وروسته امیرخان د ټونک نواب مقرر شو، هغه هم په دغه پښتنو کښې ؤ.

د پښتنو هند ته د تللو مهم عوامل د دوی کورنۍ دښمنۍ، خوارۍ او د حکومتونو بې نظمي وې . هند ته راغلو پښتنو هلته څو ریاستونه هم جوړ کړي وو، چې دوی به هغه ریاستونه اداره کول ، لکه: ملیرکوټله ممدوټ ، پالن پور، جوناګړ، سوانړ، بلاس نړ، محمدګړه ، پاټودي، رامپور ، ټونک ، بهوپال ، بلاس پور، ګدی ، د وجانه ، پاوني ، کرډي، منا داوړ، پتهاري ، بنتهوا ، کوړداني او نور.

د ۱۹۴۰ع کال د احصائې له مخې په برصغیرکښې په مختلفو ځایونو کښې لکه: پنجاب ، راجپوتانه ،کشمیر، بمبئي ، بړوده ، مدراس ، میسور یوپي ، سي پي ، بهارا وبنګال ، تهای لیند ، چین او انګلستان کښې - تقریباً پنځه لس (۱۵) لکه پښتانه آباد وو ، لاندې د ۱۹۲۷ع کال نه مخکښې د یادونې وړ دې ځایونو کښې پښتانه ودان وو:

په پنجاب کښې هغه درې نیم لکه پښتانه وو چې د مختلفو قومونو نه وو ، چې ښکاره یکښې یوسفزي ، لودي ، ترین او کاکړ وو او مهمې ودانۍ یې په ملتان ، لاهور ، میانوالي ، سیالکوټ ، لودیانه ، جالندهر ګورداس پور ، هوشیارپور او په اټک کښې وې ، او په نورو - ځایونو کښې هم څه پښتانه وو لکه: ضلع هزاره او نورو علاقو کښې؛ د پنجاب په پښتنو کښې خوښکي پښتانه چې د ځمند د ذیلې نه دي ،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاره حیثیت لري.

خوېشکي لومړي د افغانستان په غوربند دره کښې اوسېدل او د بابر په لښکرکښې هند ته راغلل ، د پاني پت په جنګ کښې (۱۵۲۶ع کال) چې بابر په ابراهیم لودي بری وموند ، خوېشکي د بابر په لښکرکښې د سردار سلیم خان په کمان کښې وو ، او قصور یې ورته په جاګیرکښې ورکړی ؤ او خوېشکو ته به خلکو قصوري پټهان ویل . وروسته یې بیا مغلو ته خراج هم نه ورکولو ، او څو جګړې یې هم ورسره وشوې ، د سیکانو سره یې هم په ۱۷۷۴ع کال کښې جنګ وشو ، او خوېشکو یې په مقابله کښې ښه مقاومت وکړو ، خو چې په (۱۸۰۰ع کال) کښې سیکانو لاهور ونیولو نو په (۱۸۰۱ع کال) یې په قصور هم حمله وکړه او - کامیاب شول او سوله وشوه ، خو وروسته بد مرغه پښتانه په خپل منځ کښې د بې اتفاقۍ له امله فتح الدین خان رنجیت سنګه د حملې د پاره ولمساوه او سیکانو په ۱۸۰۷ع کښې قصور لاندې کړ او خوېشکي لاړل د ستلج په نمرخاته علاقه کښې پرېوتل او وروسته ورته بیا د ممدوټ جاګیر ورکړی شو ، او د ۱۹۴۷ع کال پورې د دغه علاقې خوېشکي نوابان په اقتدارکښې وو.

په رهتک اوسېدونکي پښتانه یوسفزي وو او ګوریانه او ګوهانه چې د غلجوزیلې سره تعلق لري هم په رهتک کښې اوسېدل. او ځنې کاکړان هم د غلته وو او څوکلي یې لرل . د پاټودي حکمرانه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ هم د پښتنو وه. د سرهند او سپد ونکي پښتانه هم د پړنګي قبیلې لودي پښتانه وو، چې سلطان بهلول لودي هم له دغې کورنۍ نه ؤ، چې په هند کښې یې پېرلوی سلطنت جوړ کړو.

او ځینې نور پښتانه په لودیانه او پړاو په شمالي انباله کښې هم شته دي. د مالیرکوټلې د ریاست باني هم د شېراني قبیلې یو پښتون بزرګ صدرالدین خان ؤ چې د دغه ریاست بنسټ یې ایښی ؤ، دی په ۱۴۴۲ ع کال کښې په سرهند کښې په یو ځای اِستوګن شو او د هغه ځای نوم یې مالیرکښېښود. په ۱۴۵۱ ع کال ورته سلطان بهلول لودي خپله لور تاج مرصع بېګم په نکاح ورکړه او غټ منصب او جاګیر یې هم ورکړ او د خپلې قبیلې سردار مقرر کړی شو.

د اورنګ زېب په زمانه کښې د مالیر سره دکوټلې په ځمکه د بایزید خان په نوم یوه آبادي جوړه شوه چې وروسته د مالیرکوټلې په ریاست مشهور شو.

په جلندهر کښې او سیدونکي پښتانه لودیان، سوړیان او اوړمړ دي. او د کرنال او سیدونکي پښتانه د قندهار نه راغلې خلک دي چې په ۱۷۲۹ ع کال کښې دلته ورغلي دي. په پاني پت او ارهیانه کښې او سیدونکي پښتانه اکثر شېراني دي، دا د محمود غزنوي سره راغلي خلک دي او بیا چې شاه شجاع ماتې وکړه. نو په ۱۸۴۴ ع کال کښې نور د بېر پښتانه هم دغه علاقې ته راغلل او په ارهیانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پانی پت کښې د ېره شول .

د جهانګیر (مغلي بادشاه) په وخت کښې ،ځینې اپریدي د روښاني تحریک په تړ ر فرار شوي ، هغوی هم د غې علاقې ته را وستل شوي دي .

په ملتان کښې او سیند ونګو پښتانه اکثر ابدالي (ترین) پښتانه دي ، چې د اورنګ زیب په وخت کښې د قندهار نه د غلته را غلي دي چې په دغه وخت ځمند پښتانه د غلته بنه په زور کښې وو .

په ۱۷۹۴ع کال دُرانیانو نواب محمّد خان سدوزی په دېرو کښې ګورنر مقرر کړو ، نو د هغه سره نورې پښتنې کورنۍ هم ملتان ته ورغلې ، دا خلک علي زي ، اسمٰعیل زي ، خاکوراني او خوجکزي وو .

په پنجاب کښې د پر د کاکي زي ، ماموند ، ترکاڼي قبیلې خلک دي چې په جلندهر ، ګوجرانواله ، بټاله او سیالکوټ کښې اوسیږي ، چې په باجوړ کښې د کاکي زي قبیلې نه پاتې مسعود خېل ، ایسپ خېل عمر خېل ، سلیمان خېل او بادین خېل دي .

په یوپي کښې : د ۱۹۳۱ع کال د سرشمېرنې (مردم شماری) مطابق په یوپي او د هغه متعلق ریاستونو کښې پنځه لکه او اتیا زره (۵۸۰۰۰۰) پښتانه اوسیږي ، یوازې په مراد آباد کښې وو ، چې اکثر یې کښې یوسفزي ، اپریدي ، بنګښ ، غوریا خېل ، کاکړ او لودي وو ، او په رامپور کښې پنځه زره اورکزي هم وو چې کرلاڼي پښتانه دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په میرټهه د وېژن کښې خلوېښت زره پښتانه وو، چې زیات د سهارنپور په مشرق او د مظفرنګر په مغرب کښې استوګن وو او د سرد هنه غازي آباد او هاپوړ د دوی مُهم مرکزونه وو. او د اکبر او شاه جهان په وخت کښې بیا ځنې شدانی پښتانه په علیګړ او بلندشهر کښې استوګن کړی شول.

په یرونستمه عیسوی پېړۍ کښې دا وده هم په څو ضلعو کښې پښتانه او سیدل او په هر ده‌ی کښې هم دعوړ یاده دکړ شته چې وائي موږ د علاؤالدین غوری په وخت کښې (۱۳۰۰ع) کال کښې دلته راغلي یوو.

په (۱۶۵۰ع) کال کښې د اپرید و دوه پرې کورنۍ په لکهوکښې مېشته شوي دي او څه وخت روسته بیا قندهاري هم هلته تللي دي او آباد شوي دي او په اتلسمه پېړۍ کښې د ډېر پښتانه بهمرایچ او ګونډه ته تللي دي او کلي یې پکښې آباد کړي دي او په زیرین دوابه کښې فرخ آباد چې د بنګښو نوابانو پایتخت و، د ډېرو پښتنو قبیلو پکښې کورونه جوړ کړي او هلته استوګن وو، چې د بنګښو نه ور تېر یوسفزي، غوریاخېل او اپریدی قبیلې پکښې هم وې.

بنګښو لومړی داور نګ زېب په وخت کښې په ۱۷۱۳ع کال د خپل مشر ملک حُسین خان په مشرۍ هغلته ورغلي وو، تر ۱۷۵۰ع کال پورې دوی بنه په زور کښې وو چې د هغوی مشرته د نواب خطاب

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم ورگډ شوی ؤ. د ۱۸۵۷ ع کال د آزادۍ په جنګ کښې د وی له انګرېزانو سره سخت جنګ وکړو، خو مات شول او نواب تفضل حسین خان معزول شو او مکې معظمې ته لاړ. په ۱۹۳۱ ع کال په فرخ آباد کښې پښتنې آبادي شل زره (۲۰۰۰۰) تنه وه او په همدغه کال ۱۹۳۱ ع په اوده کښې یو لک اتیا زره (۱۸۰۰۰۰) پښتانه وو. په دغه وخت کښې په یوپی کښې تقریباً (۲۷۰۰۰۰) او وه ویشت زره لودي پښتانه پراته وو. د وی په پنځلسمه (۱۵) عیسوی پېړۍ کښې د ډیلي او یوپي ته راغلي وو او هلته مېشته شوي وو. وروسته یې بیا د پرطاقت ومونډچې په نتیجه کښې یې لوی حکومتونه تشکیل کړل. د لودیانو او سوریانو په وخت کښې نور پښتانه هم هند ته راغلل او په سرهند، اګره، سیهسرام، بنارس، میرزاپور، غازي پور، بکسر چنار او نورو ځایونو کښې مېشته شول. په یوپی کښې کاکړ ډېر دي، په بلند شهر کښې په (۹۶) ځایونو کښې د ولس ځایونه د وی نیولي دي، او په خورجه کښې یې اکثریت مثل شوی دی. په فتح پور کښې د پښني[۱] قبیلې څلور ټاټوبي د ریاخان، یوسف خان، مظفرخان او موسیٰ خان آباد دي.

---

(۱) پښني په اصل کښې د غورغشت زوی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بهار او بنګال کښې :

په ۱۹۴۰ع کال کښې دغلته له درېو لکو (۳۰۰۰۰۰) نه ډېر پښتانه اوسېدل، چې د څغوی اهم مرکزونه پټنه او بردوان او ډهاکه وو. او په کلکته کښې پنځلس زره (۱۵۰۰۰) پښتانه استوګن وو. په کلکته کښې اکثر پښتانه یوسفزی، اتمان خېل او پني وو.

په راجپوتانه کښې :

په ۱۹۴۰ع کال کښې په راجپوتانه کښې یو نیم لک پښتانه اوسېدل چې دغلته یې ریاست په ټونک کښې هم وو، چې نواب امیرخان یې باني ؤ، داخلک یوسفزی، سالارزی او الیاس زي وو، او د جهانګیر په امر څه اپریدی هم دغلته راغلي وو.

منځني (وسط) هند :

دغلته پښتانه هرچېرته آباد وو، خو اکثریت په ګوالیار، بهوپال او مالوه کښې وو. د بهوپال نواب حکمران فیروزخېل، دولت زي او ورکزي وو.

دغه سلطنت باني دوست محمد خان ؤ، چې څه وخت د اورنګزیب سره هم نوکر ؤ. په ۱۹۳۰ع کال کښې په ګوالیار کښې اته پنځوس زره (۵۸۰۰۰) او په بهوپال کښې څلور دېرش زره (۳۴۰۰۰) او په مالوه کښې لس زره (۱۰۰۰۰) پښتانه اوسېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حیدرآباد ریاست:

د ۱۹۴۷ع کال نه مخکښې دغلته دوه لکه (۲۰۰۰۰۰) پښتانه پراته وو. دکن ته لومړی وار په ۱۲۹۵ع کال کښې پښتانه د علاؤالدّین خلجي سره ورغلي وو، خو مېشته شوي نه وو، په ۱۳۱۱ع کال کښې څه وخت چې د دیوګرهه راجه ووهلې شو او دغه علاقه مسلمانانو ونیوه نو پښتانه هلته ورغلل او آباد شول او چې په ۱۳۴۷ع کال کښې د حسن ګنګو په قیادت کښې په دکن کښې انقلاب راغی او د بهمني[1] سلطنت بُنیاد کېښودی شو، نو د فوځ د پاره د پښتنو ضرورت ؤ. نور پښتانه هم ورغلل. دغه وخت په دکن کښې عرب، ایراني، حبشي او مُغل هم وو، خو پښتنو خپل انفرادیت پکښې ساتلی وو او د خپلو پښتنو نه پرته یې د بل چا سره رشته او خپلوي نه کوله. او په دکني فوځ کښې د پښتنو خاصې دستې وې او دامن او امان ساتل د دوی په غاړه وو، دا پښتانه قبائیل، مسعود، یوسفزي، کاکړ او اپریدی وو. او نور هم لږ و ډېر پښتانه پکښې ورغلی وو.

په بمبیئ او برووده کښې:

ګجرات او مهاراشتهمر ته پښتانه په فوځ کښې او په سوداګرۍ ورغلي وو، وروسته په بمبیئ، احمدآباد او برووده کښې د دوی خو محلې ودانې شوې. دغلته د دوی ریاستونه جوناګړ، منادادو

---

(۱) بهمني هم پښتانه دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او جاوره وو.

د جوناګړ حکمرانه کورنۍ بابي خېل يوسفزي وو.

په ۱۹۳۱ع کال کښې په بمبئي کښې يولک شپږويشت زره (۱۲۶۰۰۰) پښتانه استوګن وو او په بړوده کښې شپاړس زره (۱۶۰۰۰) پښتانه استوګن وو.

په مدراس کښې:

په مدراس کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې پنځوس زره (۵۰۰۰۰) پښتانه ووچې د تجارت او د قرضه کاروبار به يې کولو.

د جيسور په رياست کښې:

په جيسور کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې يوولس زره (۱۱۰۰۰) پښتانه وو او د تجارت او کرکيلې کار يې کولو او په اسام کښې اووه زره (۷۰۰۰) پښتانه او سپېدل چې اکثر په سهلټ کښې استوګن وو.

د کشمير په رياست کښې:

په ۱۹۳۱ع کال کښې د غلته د نهه ويشت زره (۲۹۰۰۰) نه ډېر-پښتانه استوګن وو. په دې کښې هغه اپريدي هم ووچې جهانګير باچا هند ته فرار کړي وو.

په ځينو رواياتو کښې راغلي دي چې بجری، ترا پخېل، پلندري پونچـه، اجره، او نوړو کښې سدن قوم په اصل کښې سدوزی دی چې د احمدشاه بابا په وخت کښې د غلته راغلي او آباد شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په برما کښې:

په برما کښې پښتانه د کابلي په نوم یادیږي په ۱۹۳۱ ع کال کښې دغلته د پښتنو آبادي څلور نیم زره (۴۵۰۰) تنه وه.

د پورتنۍ اندازې نه معلومیږي چې د پاکستان له جوړېدو نه مخکښې پښتانه له کشمیر نه نیولې تر راس کماري پورې خواره شوي وو او د دُنیا نورو ځایونو ته هم ورغلي وو.

د جنوب شرقي آسیا ځینو ملکونو، استرلیا او د امریکې کالفورنیا ته هم پښتانه تللي دي، او هلته ودان شوي دي.

په ایټالیا او نورو یورپي ملکونو کښې هم پښتانه استوګن شته دي، چې څوک ورته پټهان، څوک ورته افغان او څوک ورته کابلي وائي.

د پاکستان له جوړېدو نه وروسته ډېر پښتانه د شرقي پنجاب او یوپي نه پاکستاني پنجاب او سندھ ته د مهاجرو په توګه راغلي دي او ودان شوي دي، نورو ملکونو ته هم د خوارۍ، مزدورۍ د پاره د نورو پاکستانیانو په څېر پښتانه هم ورغلي دي او هلته آباد شوي هم دي. خلیجي ملکونو او منځني ختیځ (مشرق وسطیٰ) ته پښتانه د مزدورۍ د پاره تللي او داچې هلته د اوسېدانې امکان لږ دی نو آباد شوي نه دي.

دا هغه معلومات وو چې ماته په لاس راغلي وو نو دلته مې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیکل ، همدلته دا کتاب ختمیږي ، او په ډېر ادب او احترام
یې ګرانو لوستونکو ته وړاندې کوم .

م ، ج سیال مومند
نومبر ، ۱۹۸۵ع کال
عقرب ، ۱۳۶۴ هـ ش کال
«کوډاخېل ، مومند»

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

This Book is Scan & PDF By:

KITABOONA
BLOGSPOT.COM

Kitaboona.BlogSpot.Com

Visit Us For Books

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَدے مصنف چهاپ شوی آثار

م. ج سیّال تصنیفات

① مومند بابا

② د مومندو غزاګانې

③ د پښتنو قبیلو شجرې

④ افغانستان کښې مهمې تاریخي پېښې

⑤ په نولسمه پیړۍ کښې دافغانۍ تاریخ څۀ برخه

1, 2, 3, & 4 Books are available on:
Kitaboona.blogspot.com

Kitaboona.BlogSpot.Com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library